

E-mail van 22 april 2022

- Er is wel sprake van werkdruk. Op de vraag in hoeverre tegenspraak bij de nieuwe bewindspersonen mogelijk is, geeft hij aan dat hij alles tegen Minister Wiersma kan zeggen. Wiersma houdt van een stevige discussie en heeft veel ideeën en behoeften. Dat vraagt wel wat van de medewerkers in hun ambtelijk vakmanschap. [5.1/2.e] geeft aan dat het van de Minister ook tijd vraagt / stijl vinden. Samen met de medewerkers van zijn afdelingen reflecteert hij hierop. Hij is zich bewust van de steun die hij de medewerkers hierin kan geven.

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 22 april 2022 13:36
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Terugkoppeling 5.1/2.e

Dank je wel 5.1/2.e helder!

buiten de reikwijdte

Groet 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: vrijdag 22 april 2022 13:28
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: Terugkoppeling 5.1/2.e

Hoi allen,

Gisteren hebben 5.1/2.e en ik gesproken met 5.1/2.e 5.1/2.e van 5.1/2.e

buiten reikwijdte

- Er is wel sprake van werkdruk. Op de vraag in hoeverre tegenspraak bij de nieuwe bewindspersonen mogelijk is, geeft hij aan dat hij alles tegen Minister Wiersma kan zeggen. Wiersma houdt van een stevige discussie en heeft veel ideeën en behoeften. Dat vraagt wel wat van de medewerkers in hun ambtelijk vakmanschap. 5.1/2.e geeft aan dat het van de Minister ook tijd vraagt / stijl vinden. Samen met de medewerkers van zijn afdelingen reflecteert hij hierop. Hij is zich bewust van de steun die hij de medewerkers hierin kan geven.

buiten reikwijdte

Groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e
 Rijnstraat 50|2515 XP|Den Haag
 Postbus 16375|2500 BJ|Den Haag
 Telnr.: 5.1/2.e
 Afwezig 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Persbericht en persaanpak verzuim
Datum: donderdag 14 juli 2022 15:08:07

Nee nog niet, maar heb hem net geappt en hij appte terug dat hij de mail heeft gezien maar dat hij druk is en me nog probeert te bellen straks. Dus ik wacht nog even af.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: donderdag 14 juli 2022 14:05
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: RE: Persbericht en persaanpak verzuim

Heb je hier nou reactie op gerkegen?

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: woensdag 13 juli 2022 11:24
Aan: 5.1/2.i <5.1/2.e minocw.nl>
CC: Secretariaat Minister Wiersma <5.1/2.i minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: RE: Persbericht en persaanpak verzuim

Beste Dennis,

Bijgevoegd een nieuwe versie van het persbericht over verzuim. Wat vervelend dat je onze aanpassingen niet terugziet, ik merk dat je wat geïrriteerd bent, maar eigenlijk begrijp ik niet zo goed waarom. Jouw opmerkingen hebben we zeker wel meegenomen in de vorige versie. Behalve dan het schrappen van de 25 maatregelen en de verwijzing, daar had ik overheen gelezen. In de alinea over de digitale school hebben we al jouw aanpassingen overgenomen, en ook terug laten komen in de lead van het persbericht. Wat mis je daar nog?

Daarnaast hadden we de alinea over verzuim aangepast, meer gericht op het belang van het kind. Met daarin ook het nieuws dat registreren van alle afwezigheid verplicht wordt. Ik begrijp dat je Ouders en Onderwijs tegemoet wilt komen, dat was zeker al duidelijk in jouw opmerking bij de vorige versie, en ik dacht dat al genoeg te hebben verwerkt. Maar blijkbaar nog niet naar jouw tevredenheid. In deze nieuwe versie heb ik de wettelijke verplichting om alle afwezigheid te registreren op jouw verzoek nu weggelaten, terwijl dit wel in de brief staat. We draaien er nu wel omheen: dat scholen wettelijk verplicht worden bij te houden wie wanneer afwezig is. Dit is niet echt transparant, dus laat maar weten of dit inderdaad is wat je wilt.

Wat betreft De Telegraaf: ik zou ze graag vandaag al willen polsen voor een interview met jou, maar dan moet ik wel akkoord hebben op het persbericht voordat ik ze ga bellen. Dan kan ik ook inzoomen op de punten die jij wilt meegeven en de punten waar de Telegraaf vooral op aanslaat. Misschien goed als we nog even bellen vandaag?

Qua kernboodschap voor de Telegraaf denk ik hieraan:

Met jouw aanpak wil je er alles aan doen om kinderen alle kansen te geven die er zijn, om zich te ontwikkelen en al hun talenten te kunnen ontdekken. Dat doe je met extra geld voor steunpunten, die ouders en kinderen op weg helpen als ze vast zitten, met een wetsvoorstel voor scholen zodat ze de totale aan- en afwezigheid gaan bijhouden om te voorkomen dat kinderen vroegtijdig uitvallen en met een wetsvoorstel waarin je regelt

dat niet over de rug van kinderen heen van alles wordt bepaald, maar dat ze zelf kunnen meepraten. Dus hiermee help je met drie concrete maatregelen (een zak geld en twee wetsvoorstellen) de scholen, de ouders én de kinderen.

Verdere uitwerking volgt zodra jij akkoord bent met het persbericht, je akkoord bent met een interview met de Telegraaf en ik hen kan bellen.

Tenslotte nog over de brief over hoogbegaafdheid, alvast voor achter de hand, hierbij mijn voorstel voor de woordvoeringslijn: je erkent de problemen in het onderwijsaanbod voor hoogbegaafde leerlingen, dat kan leiden tot frustratie en problemen bij deze leerlingen en daarmee als mogelijk gevolg uitval en thuiszitten. Je gaat na de zomer een aanpak uitwerken samen met alle betrokkenen om met een passend aanbod te komen voor hoogbegaafden.

Ik hoor graag van je,

Groet,

5.1/2.e

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

M: 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl

Van: 5.1/2.i <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 12 juli 2022 17:46

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>

CC: Secretariaat Minister Wiersma <5.1/2.i minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: Re: Persbericht en persaanpak verzuim

Dank. Ik zie veel van mijn eerder gemaakte opmerkingen niet helemaal terug nu nog.. graag verwerken, plus deze:

- 5.1/2.i + 5.2/1
  - 5.1/2.i + 5.2/1
  - 5.1/2.i + 5.2/1
  - 5.1/2.i + 5.2/1
  - 5.1/2.i + 5.2/1 . Ik heb dit in de papieren versie ook gedaan, dus graag die geschrapte woorden en passages overnemen.
  - 5.1/2.i + 5.2/1
- Heb er volgens mij zelfs een zin bij gezet, of niet? Ik vraag dat ook niet voor

niks, hier zat de kern van kritiek van Ouders & onderwijs. Het moet zich richten op ontwikkeling van kind als uitgangspunt.

- Ik vind die hele alinea niet top nu, cf mijn eerdere opmerkingen.
- Op digitale school alinea heb ik eerder ook opmerkingen gemaakt... graag verwerken.

Verder alles naar buiten gewoon vrijdag dan. Dan maar wat kleiner, het zij zo. Ik informeer de kamer graag juist en als eerste.

Qua Telegraaf. Graag eerst even de opzet van wat ik daar ga zeggen, dan maak ik de afweging of het lukt (en ook of het op donderdag lukt).

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 12 jul. 2022 om 07:26 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Dag Dennis,

Bij deze de nieuwe versie van persbericht verzuim. Graag jouw blik en akkoord hierop. Het persbericht moet ook nog naar Dijkgraaf en 5.1/2.e, liefst al morgen, dus fijn als je morgen kunt reageren.

Dan de media-aanpak. We hadden willen inzetten op onder embargo interviews aan Telegraaf en NOS op donderdag/vrijdag, en dan maandagochtend vroeg versturen Kamerbrief en publicatie in de krant en de journaals. Maar de consequentie is dan dat het maandag al eerder in de Telegraaf staat dan dat de Kamer is geïnformeerd. De Kamer is daar wellicht niet bij mee. 5.1/2.e overlegt nog hierover met jou. Graag hoor ik nog wanneer je het onder embargo interview met de Telegraaf wil doen: donderdag telefonisch vanuit New York voordat je terugvliegt of vrijdagochtend vanuit de auto onderweg naar de MR? En de NOS doen we dan onder embargo bij het touwtje na de MR.

Tweede optie is gewoon alles uitdoen op vrijdag na de MR. Dan heb je geen gedoe met de Kamer. Ook dan geldt wel dat je de Telegraaf van te voren moet doen en dan is donderdag de enige optie, anders halen zij het niet voor de online krant van vrijdagmiddag (en dan staat het zaterdag in de papieren krant). Dan betekent dit dat de brief, het persbericht en publicatie Telegraaf na de MR uitgaan. En doen we NOS bij het touwtje na de MR voor de avondjournaals. Voor 5.1/2.e wordt vrijdag wellicht minder interessant vanwege de concurrentie met andere MR-persberichten. Maar ik doe uiteraard mijn best. De maandagavond zouden ze jou graag te gast willen hebben, als het nieuws pas maandag naar buiten gaat.

Dan nog even dit: de brief over hoogbegaafdheid willen we liefst samen met de brief verzuim versturen. Er staat nog niet veel nieuws in die brief. Dus ik raad aan hiervoor alleen een korte woordvoeringslijn op te stellen. Die krijg je morgen.

Ik hoor graag van je,

Groet,

5.1/2.e

Met vriendelijke groet,
5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e
5.1/2.e

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag
.....

M: 5.1/2.e
5.1/2.e5.1/2.e minocw.nl

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 11 augustus 2022 10:44
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: PO 5.1/2.e 5.1/2.e 11082022

Hallo allen,

Hierbij een terugkoppeling van mijn gespreksnotities van mijn PO met 5.1/2.e 5.1/2.e

Voor 5.1/2.e en 5.1/2.e heb ik een vraag opgenomen achter een @-teken. Kunnen jullie daar op reageren?

Alvast bedankt!

Groet,

5.1/2.e

PO 5.1/2.e 5.1/2.e 11082022

donderdag 11 augustus 2022
 09:58

Pittige minister met veel ambitie is best een lastige combinatie met een directie die veel jonge en onervaren mensen heeft. Daarom nu ook ervaren brede schouders nodig en wordt op schaal 13 geworven.
 Is ook onderdeel van het SPP dat samen met 5.1/2.e wordt opgelopen.

Doen van alles om goed om te gaan met werkdruk.
 Ook workshop met bedrijfsarts gehad en daar wordt ook een vervolg aan gegeven.

5.1/2.e is erg tevreden over 5.1/2.e complimenten.

OCW Open leeft, maar het is echt teveel.
 inhoudelijk kunnen ze al niet voldoen aan de ambities van de minister, laat staan dat ze 11 speerpunten van OCW Open kunnen behappen. Er is geen mentale ruimte om aan de eigen verandering te werken, terwijl dat wel noodzakelijk is
 Behoeftte om keuze te maken voor 2 speerpunten.

buiten reikwijdte

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Nav wandeling
Datum: dinsdag 13 juni 2023 23:14:08

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

e-mailadres:

5.1/2.e minocw.nl

Secretariaat:

5.1/2.e 5.1/2.e

e-mail: 5.1/2.e minocw.nl

T: 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | Rijksoverheid.nl

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: donderdag 8 september 2022 20:51

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: Re: Nav wandeling

Dank! Laatste punt hebben we in appje besproken net. Derde bullet moeten we het nog over hebben, de huidige opzet inclusief verslag wil ik verlaten, kunnen kijken naar themasessies, met een brainstormend karakter. Actualiteiten neem ik graag in mijn half uur met jou mee. Ik denk dat dit drie kwartier moet worden voor de zekerheid. Om even over na te denken.. om ruis daarna te voorkomen lijkt het me goed om iemand van mijn team ook aan te haken. Kan ook 5.1/2.e zijn, voorkeur?

Verstuurd vanaf mijn iPhone

> Op 8 sep. 2022 om 20:17 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

>

> Ha Dennis,

>

> Nav ons gesprek vanmiddag volgende voorstel van mijn kant:

>

> * wij plannen een wekelijks half uurtje. Daar bespreken we oa mijlpalenoverzicht en dingen die spelen aan mijn of aan jouw zijde (zeg maar de winstwaarschuwing). Als dat op dinsdag kan, kan ik mijn MT op maandag benutten om de meest recente punten mee te nemen.

> * Topprio's zijn: basisvaardigheden, kansengelijkheid, lerarenstrategie en vrij en veilig. Bijzondere aandacht hebben: ventilatie, voltijdsbonus en informeel onderwijs. Daar ligt dan ook onze bijzondere focus op.

> * Beleidsstaf benutten we veel meer voor de brainstorm en aan relatief begin van traject. Dat geeft ruimte voor een breed gesprek en tegelijkertijd input en richting voor medewerkers die er mee aan de slag zijn/gaan.

> * Lijkt me goed om komende week ook informeel (buiten OCW) te organiseren met mijn directeuren. Jij denkt nog even naar waar en wat voor jouw comfortabel voelt.

>

> Herkenbaar?

>

> Met vriendelijke groet,

>

> 5.1/2.e 5.1/2.e

> 5.1/2.e

>

> Ministerie van OCW

> Secretariaat: 5.1/2.e 5.1/2.e

>

>

> Verstuurd vanaf mijn iPad

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: dinsdag 22 november 2022 18:43
Aan: 5.1/2.e ; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e ; 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Volgende week PO'tjes met directeuren

Hallo allen,

Vanmiddag heb ik 5.1/2.e gesproken.

buiten reikwijdte

Ook als het gaat om wat de leidinggevende naar boven toe doet om tegendruk te geven. Dat dat in de huidige situatie best lastig is om daar naar medewerkers toe transparant over te zijn wat de directeuren en DG daarin doen.

Dat medewerkers wel in bescherming genomen moeten worden als het over de scheef heen gaat en weerbaarder gemaakt moeten worden daar waar het gaat om de stevigheid die je nodig hebt om met hooggeplaatsten en hun veeleisendheid om te gaan (zolang het wel een respectvolle interactie is).

Hij is blij met de komst van 5.1/2.e en de wijze waarop hij ook door het hele team bij het opvolging geven aan het MO wordt ondersteund.

Dank voor jullie input en fijne avond!

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 18 november 2022 10:55

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: Volgende week PO'tjes met directeuren

Hoi allen,

Hieronder aangevuld in de mail van 5.1/2.e

Groet,

5.1/2.e

Di 22/11: 5.1/2.e 5.1/2.e

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Do 24/11: 5.1/2.e 5.1/2.e

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 18 november 2022 09:33

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: Volgende week PO'tjes met directeuren

Ha 5.1/2.e

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

buiten reikwijdte

2buiten reikwijdte

Groet 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: donderdag 17 november 2022 16:39

Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e /2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: Volgende week PO'tjes met directeuren

Hallo allen,

Er staan weer een aantal PO'tjes met directeuren van DGPV gepland.
Hebben jullie voor 5.1/2.e en mij input? Dingen waarvan jullie vinden dat het goed is als we dat weten, waardoor we goed beslagen dat overleg in gaan?

Di 22/11: 5.1/2.e 5.1/2.e

Do 24/11: 5.1/2.e

Do 24/11: 5.1/2.e 5.1/2.e

Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om.
Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

6a

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Wiersma, Dennis 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 9 december 2022 14:04

Aan: 5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e @minocw.nl> 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Re: Bedankt!

Beste 5.1/2.e

Allereerst wil ik je ontzettend bedanken voor de moeite die je hebt genomen om mij deze reactie te sturen. Ik waardeer dit enorm. Ik vind het ook moedig van je. We maken samen OCW. Daar hoort bij dat als we iets beter moeten maken of ergens beter op moeten letten, we dat ook samen moeten doen. En hoewel ik nog steeds moet wennen aan de impact die het heeft als 'de minister wat zegt', wil ik ook het goede voorbeeld geven. Dan wil ik die impact ook voor dat goede gesprek gebruiken. Ook om te voorkomen dat dingen die beter moeten niet in een soort vage verzamelcontainer van werkdruk komen, maar we ze juist actief opzoeken, bespreken en verbeteren. Dat mag niet vaag of onbesproken blijven. En wat daar nog meer bij nodig is, wil ik graag doen. Ik herken je gevoel met betrekking tot het MTO. En hoewel ik hier niet acht jaar werk en het lastig kan vergelijken, is het wel reden voor mij om daar kritisch op te reflecteren. Dat doe ik zelf, waar ik graag je feedback bij ter harte neem. En dat wil ik daarmee ook samen met ons allemaal doen. Want achter een rood getal zitten allerlei ervaringen, gevoelde druk, et cetera. Dus nogmaals, heel erg bedankt dat je me helpt om dat te ontleden.

Ik waardeer je win-win tips zeer. Ook wat je zegt over de ambtelijke gesloten cultuur. Gek genoeg raakt dat ook wel eens het veiligheidsgevoel wat in een rol als minister soms ook best een worsteling is. Dus, laten we OCW echt open zetten en maken. En je derde tip is ook een erg mooie daarbij. Dat wordt het een echte win-win. Dat het juist ten goede komt aan kwaliteit.

Op specifiek het tweede punt zou ik graag met je het gesprek voortzetten. Sta je daar voor open? Dat lijkt me ook de beste vertaling van je tip. Dus die wil ik liever niet per mail nu alleen van een reactie voorzien. Wat voor vorm vind je daarvoor fijn? Ik kan ook mijn 5.1/2.e vragen om even mee te denken. Ik CC ook even het secretariaat. We kunnen een wandeling maken, meerdere collega's aanhaken, of iets totaal anders. Ik worstel zelf wel met hoe ik dit gesprek ook op de beste manier organiseer, stimuleer en benut. Bedankt voor je hulp daarbij.

Denk er gerust nog even over na. Bedankt voor je goede tips. Een goed weekend voor nu. En wordt vervolgd!

Groet,

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

> Op 8 dec. 2022 om 15:00 heeft 5.1/2.e @minocw.nl> het volgende geschreven:

>

> Beste Dennis,

> Dank voor je mail en open uitnodiging om daarop te reageren. Een bijzonder initiatief, dat ik in mijn acht jaar als beleidsmedewerker op OCW niet eerder voorbij heb zie komen. En ik alleen daarom al de moeite waard vind om op te reageren. Ik voel ook een ernstiger aanleiding. Het MTO was voor mij een onaangename wake up call. In de acht jaar dat ik hier werk was werkdruk binnen OCW altijd al een thema, maar niet eerder in deze

mate van hevigheid. Dat niet alle collega's zich nu sociaal veilig voelen is niet eerder vertoond en daar ben ik erg van geschrokken.

>

> Een aantal weken geleden zag ik je bij WNL op zondag en je werd gevraagd naar de berichtgeving over DWDD. Je benoemde daar dat het jammer is dat het allemaal te laat is en dat dat moeilijk voelt. Dat er een scherpe cultuur kan zijn, maar dat dat ook vraagt om een open cultuur. Dat iedereen zijn zwakke momenten kent, maar dat je dat dan ook moet durven toegeven, los van de positie die je hebt. Dat je daarbij ook naar jezelf moet kijken.

> Daarmee sloeg je voor mij de spijker op zijn kop. Kijkend naar mezelf, ik heb me te lang niet uitgesproken. Ik ben er niet bepaald trots op dat ik mijn collega's (waaronder menig ervaren collega en waarvan ik een enkeling tot mijn beste vrienden mag rekenen) om heb zien vallen in deze periode en ik moest wachten op het MTO voordat ik de urgentie voelde. In ieder geval alle reden om op je uitnodiging in te gaan dus.

>

> Je nodigt uit tot tips. Ik heb er drie, die wat mij betreft win-win-win zijn; voor ons werk aan beter onderwijs, voor jou en voor ons.

>

> 1. Beter balans tussen scherpheid en openheid. De ambtelijke cultuur is gesloten. Wat mij betreft is het belangrijk dat we daar stappen in gaan zetten. Tegelijkertijd zie ik dat jij meer scherpheid meebrengt dan je ambtsvoorganger en meer dan dat de ambtelijke organisatie op dit moment aankan. Of je het wil of niet, wij zien jou als de baas. Als de baas boos is, gaan wij ons best doen om jou weer blij - of als dat onhaalbaar is, op zijn minst wat minder boos - te maken. Dat leidt lang niet altijd tot een constructieve dynamiek. Ik heb me laten we scherpheid en openheid wat beter op elkaar afstemmen en elkaar in het midden treffen. Ik heb me voorgenomen me vaker uit te spreken en anderen aan te sporen dat ook te doen. Jij kunt hieraan bijdragen door in scherpheid bewuster te variëren en ons uit te nodigen om open te zijn.

> 2. Investeer in het gesprek met je ambtenaren. Ik zie op meerdere dossiers gebeuren dat er via nota's in de kantlijn wordt gecommuniceerd. De kwaliteit van onze adviezen wordt minder als we onvoldoende scherp hebben wat je wil en belangrijk vindt en als we de afwegingen die ten grondslag liggen aan je besluit onvoldoende kunnen volgen. Daardoor kunnen we de door jou gekozen lijn minder goed uitdragen, er minder goed op voortborduren, waarmee we jou ook minder goed kunnen helpen. Ter verheldering, want dat is een misverstand dat snel op de loer ligt; ik vind niet dat je onze adviezen moet overnemen (de dag dat ik dat vind ga ik de politiek wel in), maar neem ons mee in je lijn van denken, zodat wij beter werk kunnen leveren.

> 3. Houd kwaliteit onverminderd hoog. Gezien bovenstaande twee punten zou je maar zo kunnen denken dat het allemaal een stukje liever moet en dat het dan vanzelf wel beter wordt, maar dat geloof ik niet. We zijn er ook bij gebaat als je duidelijk en consistent bent in wat je wil en wat belangrijk voor je is. Maar maak naast scherp en snel ook ruimte voor slim en duurzaam. Dan kunnen we aan kwaliteit en effectiviteit winnen, zonder aan jouw richting af te doen.

>

> Ik ben ervan overtuigd als we langs deze lijnen de (samen)werking verbeteren, dat jij een organisatie zult vinden die je negen van de tien keer op eigen kracht en professionaliteit goed weet te bedienen. De tiende keer dat het niet goed gaat moet je dat zeker benoemen én ruimte laten, zodat we onszelf kunnen herpakken en van leren.

>

> In de hoop hiermee een constructieve bijdrage te hebben geleverd en

> met hartelijke groet,

>

> 5.1/2.e

> Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | 5.1/2.e

> 5.1/2.e

> 5.1/2.e @minocw.nl

>

> -----Oorspronkelijk bericht-----

> Van: Wiersma, Dennis 5.1/2.e @minocw.nl>

> Verzonden: donderdag 1 december 2022 17:45

> Aan: Dennis Wiersma 5.1/2.e

> 5.1/2.e

> Onderwerp: Bedankt!

>

> Beste collega's,

>

> Begin deze week hebben jullie een bedankmail gehad van Robbert en mij, waarin we onze waardering naar jullie uitspreken. Ik wil daar bovenop ook nog graag de gelegenheid benutten om specifiek ons 'hoekje' in het

pand extra te bedanken. Want er is echt een ongekende hoeveelheid werk verzet rondom de begroting. En eigenlijk al het hele jaar.

>

> Daarom ook deze mail. Want na deze begrotingsbehandeling naderen we al vrij snel het einde van het jaar. De afgelopen week heb ik gebruikt om al die onderwerpen waarop we zoveel stappen hebben gezet, nog eens de revue te laten passeren. We hebben echt heel veel voor elkaar gekregen. En ik vind het belangrijk om onszelf te gunnen daar bij stil te staan. Dat gaan we in ieder geval in stijl doen bij de kerstborrel op 20 december. En ik zou ook graag van dit jaar willen leren, hoe we het volgende jaar het beste weer kunnen starten. Daarom wil ik je hierbij alvast uitnodigen voor een gezamenlijke opening van het nieuwe jaar op woensdag 11 januari 2023.

>

> Ik wil jullie vragen om samen met mij mee te denken over hoe die start van het nieuwe jaar samen kunnen in te vullen. Want de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat zoveel werk verzetten als afgelopen jaar gewoon zwaar is en dat de grens tussen 'veel' en 'te veel' dan kan vervagen. Juist ook als je dagelijks opstaat met de wil om het onderwijs iedere dag een beetje te beter te maken. En dat zie ik bij OCW iedere dag. Bij iedereen die bij mij aan tafel komt. Maar ook aan de gezichten die achter de vele nota's, brieven en voorstellen vandaan komen.

>

> Wij vragen veel van 'het veld', van al die organisaties, scholen en leraren. Wij vragen ook veel van elkaar. En ik realiseer me dat ik daarmee ook veel van jullie vraag. Alleen al in het coalitieakkoord staan 60 maatregelen die we moeten uitvoeren. En dat samen met een aantal grote problemen die spelen in het onderwijs legt druk op ons allemaal, zoals ook terug te zien is in bijvoorbeeld het medewerkers tevredenheidsonderzoek. En de gesprekken die ik met jullie voer na een overleg of rondom een debat. Ik voel die druk zelf ook en ik merk dat soms een deel van die druk zich ook weer naar jullie door vertaalt.

>

> Daar wil ik graag van leren. Gezien het vele werk dat al gedaan is, maar ook het werk dat nog voor ons ligt, zou ik graag samen tot doel stellen daar bewuster mee om te gaan. Om die beste start in 2023 samen mogelijk te maken, wil ik die samen met jullie vormgeven. Samen bespreken wat nodig is, om te doen wat het beste is voor ons en ons onderwijs. En wat jullie daarin ook van mij nodig hebben.

>

> Hierbij aan jullie de open uitnodiging om de komende weken hierop met mij mee te denken. Hoe trappen we het nieuwe jaar het beste af. Wil je in gesprek, heb je een tip, moet je iets van het hart, mail mij. Dan kijken we samen wat de beste manier is. Een op een, met je afdeling, met de benen op tafel of een wandeling tijdens de lunch. Ik sta overal voor open.

>

> Nogmaals: ontzettend veel dank voor al het werk dat er is én wordt verzet, niet alleen rondom begrotingstijd. Samen maken we het onderwijs écht beter. Ik hoop je in ieder geval te zien bij de kerstborrel op 20 december en de aftrap van het nieuwe jaar op 11 januari 2023.

>

>

> Dennis

>

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 14 april 2023 07:06
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: Vragen De Telegraaf

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 5.1/2.e @telegraaf.nl>
Datum: 13 april 2023 om 19:29:29 CEST
Aan: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Vragen De Telegraaf

Beste 5.1/2.e

We spraken elkaar vanochtend over een integriteitsonderzoek binnen OCW.

Over dit onderwerp hebben wij nog een aantal aanvullende vragen:

1. Afgelopen najaar heeft binnen het ministerie van OCW een integriteitsonderzoek plaatsgevonden naar aanleiding van klachten in de ambtelijke organisatie, zo gaf je aan. Wat was de aard van deze klachten?
2. Wie heeft het onderzoek uitgevoerd?
3. Wanneer is het onderzoek afgesloten? En wat zijn de uitkomsten van dit onderzoek?
4. Hebben de uitkomsten van dit onderzoek personele gevolgen gehad? Zo ja, welke sancties zijn er opgelegd? En aan hoeveel personen?
5. Lopen er op dit moment nog andere integriteitsonderzoeken binnen het ministerie van OCW? Om wat voor onderzoeken gaat het?
6. Bij ons zijn van meerdere kanten, onafhankelijk van elkaar, berichten binnengekomen over grensoverschrijdend gedrag door minister Wiersma. Hij zou herhaaldelijk 'uit zijn plaat' zijn gegaan tegen ambtenaren. Dit heeft onder meer een groot verloop van medewerkers onder Wiersma tot gevolg gehad. Is hier onderzoek naar gedaan/gevolg aan gegeven binnen het ministerie?
7. Herkennen het ministerie en minister Wiersma bovenstaande verwijten? Heeft hij hier iets mee gedaan?
8. In het algemeen: op welke manier wordt binnen het ministerie aandacht besteed aan grensoverschrijdend gedrag? Is hier een meldpunt voor, en hoeveel klachten zijn hier de afgelopen jaren binnengekomen?

Graag ontvang ik uiterlijk a.s. maandag – 17.00 uur – antwoord op deze vragen. Alvast bedankt!

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e
 E 5.1/2.e @telegraaf.nl

De Telegraaf

Mediahuis Nederland B.V.
Basisweg 30, 1043 AP AMSTERDAM
Postbus 376, 1000 EB AMSTERDAM
KvK 34283848 BTW NL 8185.08.760.B.01

The information contained in this e-mail, including possible attachments, is confidential and is solely for the use of the intended recipient(s). Should you have received this e-mail unintentionally you are then requested to inform the sender and to destroy the message. It is prohibited to use or disclose the information this message contains in whatsoever way.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: FW:
Datum: zondag 16 april 2023 14:19:44
Bijlagen: Antwoorden Telegraaf 5.1/2.e.docx

Hi 5.1/2.e

Ik heb ondertussen ook reactie van onze woordvoerders. Op de eerste 5 vragen plus 8
Zie bijgaand

Grts 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: zondag 16 april 2023 13:56

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>;

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE:

Zie reactie in bijlage. Tekst volgens mij in grote lijnen wel okay; **buiten reikwijdte**
Ik heb daarnaast een aantal
opletpunten en vragen in de kantlijn gezet; vervolgvragen die we zouden kunnen krijgen
en elementen die we in samenhang moeten zien met reactie op vraag 6 en 7

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: zondag 16 april 2023 12:53

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: FW:

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: zondag 16 april 2023 11:13

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp:

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e

M: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Antwoorden Telegraaf
Datum: zondag 16 april 2023 22:25:00
Bijlagen: [Antwoorden Telegraaf.docx](#)

Ha 5.1/2.e

Hierbij een tweede versie van de antwoorden op de vragen, met m.u.v. vraag 6/7. Fijn dat 5.1/2.e zo grondig heeft meegekeken, sommigen antwoorden zijn aangepast, maar de kern is dat vertrouwenspersonen, ombudsfunctionaris en integriteitscoördinatoren geen informatie kunnen delen omdat zij een geheimhoudingsverplichting hebben (staat in hun code). buiten reikwijdte

Groet,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e /5.1/2.e
Onderwerp: FW:
Datum: zondag 16 april 2023 12:34:35

Antwoorden 1-5 en 8

8 is vrij lang, maar geeft wel goed inzicht.
Over 6 en 7 wordt nog gesproken

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e

Verzonden: zondag 16 april 2023 11:47

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE:

Vraag 8 is wel heel informatie en transparant. Dus misschien toch zo wel laten staan. Ik kan 5.1/2.e vragen even een blik erop te werpen
Ik zou als journalist willen weten waar de grote stijging in 2022 vandaan komt.
En zijn er bij al die functionarissen nooit signalen binnengekomen over Dennis?

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: zondag 16 april 2023 11:13

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp:

5.1/2.e
 5.1/2.e
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e
 M: 5.1/2.e
 5.1/2.e minocw.nl
www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.i
Cc: [Dijkgraaf, Robbert](#); [Wiersma, Dennis](#); [Uslu, Gunay](#); 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Antwoorden Telegraaf
Datum: maandag 17 april 2023 13:00:00
Bijlagen: [Antwoorden Telegraaf.docx](#)

Beste Robbert, Dennis, Gunay,

Afgelopen vrijdag heeft de Telegraaf, nadat zij de dag ervoor al een mondelinge vraag aan 5.1/2.e hadden gesteld, een set vragen neergelegd bij OCW over de zaak rond ongewenste omgangsvormen van enige tijd geleden. In die set worden ook vragen gesteld over MPVO. Het afgelopen weekend is met vereende krachten gewerkt aan de beantwoording. Die stuur ik jullie hierbij toe. Lukt het om uiterlijk 14.00 uur te laten weten of jullie daarmee kunnen instemmen? Dan kunnen wij de antwoorden ruim op tijd aan de Telegraaf sturen (deadline is 17.00 uur vanmiddag) c.q. hen eventueel bijtijds laten weten dat de antwoorden morgen worden verstuurd.

Dank en groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e
5.1/2.e
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag
T: 5.1/2.e
M: 5.1/2.e
5.1/2.e minocw.nl
www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Laatste versie plus opmerkingen / vragen
Datum: maandag 17 april 2023 08:53:45

Nog een paar dingen

- Nu het geen statement is van Dennis kan de laatste zin over het doel weg (vraag 6)
- als er voor 12 uur geen akkoord is bereikt, vragen we de Telegraaf om uitstel
- Na deze beantwoording zullen er veel vragen gesteld gaan worden, die komen binnen bij woordvoering, 5.1/2.e Graag een call met de meest betrokkenen (Dennis, 5.1/2.e 5.1/2.e jij en ik) om de lijn voor hiervoor goed te bespreken, zodat er geen ruis komt.

Ten slotte: ik blijf echt van mening dat Dennis nog steeds veel beter de pleister er in een keer af kan trekken. Zeggen dat het niet goed ging in het begin, dat hij dat inziet, zichzelf verbeterd heeft en sorry zeggen tegen degene wie het betreft. Echt veel sterker.

Grts 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Mail aan Telegraaf
Datum: maandag 17 april 2023 15:50:46

Update - 5.1/2.e (Telegraaf) net ook nog kort gesproken. Hij is vrij vandaag. Dank voor de antwoorden. Mocht hij er wat mee gaan doen, dan belt hij me nog. Sowieso NIET voor de krant van morgen.

Groet, 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 17 apr. 2023 om 15:47 heeft 5.1/2.e
<5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Dag,
 Antwoord aan Telegraaf is verstuurd. Zie hieronder.
 Groet, 5.1/2.e
 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Datum: 17 april 2023 om 15:45:26 CEST
Aan: 5.1/2.e@telegraaf.nl
Onderwerp: Antwoorden op jullie vragen

Dag 5.1/2.e

Zie hieronder de reactie vanuit het ministerie van OCW op de vragen die jullie vrijdag per mail aan 5.1/2.e hebben gesteld. Ik bel je nog even.

Groet, 5.1/2.e
 5.1/2.e

Antwoorden vragen Telegraaf

1. Afgelopen najaar heeft binnen het ministerie van OCW een integriteitsonderzoek plaatsgevonden naar aanleiding van klachten in de ambtelijke organisatie, zo gaf je aan. Wat was de aard van deze klachten?
Het ging om signalen over ongewenste omgangsvormen bij een onderdeel van OCW.

2. Wie heeft het onderzoek uitgevoerd?

Het onderzoek naar de signalen is uitgevoerd door een extern bureau met specifieke expertise op het terrein van omgangsvormen, integriteit en gedrag op de werkvloer; te Brake advies.

3. Wanneer is het onderzoek afgesloten? En wat zijn de uitkomsten van dit onderzoek?

Het onderzoek is gestart in september 2022 en afgerond in januari 2023. Uit de uitkomsten bleek dat er sprake is geweest van ongewenste omgangsvormen bij het betreffende onderdeel.

4. Hebben de uitkomsten van dit onderzoek personele gevolgen gehad? Zo ja, welke sancties zijn er opgelegd? En aan hoeveel personen?

Het onderzoek is uitgevoerd om de signalen die waren ontvangen te duiden. Het onderzoek heeft aangetoond dat er sprake was van ongewenste omgangsvormen, maar niet zodanig dat er aanleiding was voor arbeidsrechtelijke consequenties. Met betrokken medewerkers zijn diverse en intensieve gesprekken gevoerd over wat er is voorgevallen, gericht op de verwerking daarvan en het voorkomen van herhaling. Er zijn uit de situatie die was ontstaan ook lessen getrokken voor de organisatie.

5. Lopen er op dit moment nog andere integriteitsonderzoeken binnen het ministerie van OCW? Om wat voor onderzoeken gaat het?

Nee, er lopen op dit moment geen integriteitsonderzoeken binnen het ministerie. Net als in voorgaande jaren (zie ook het antwoord op vraag 8) zijn er wel meldingen in behandeling bij de integriteitscoördinatoren, ombudsfunctionaris en vertrouwenspersonen van OCW. Vanwege de geheimhoudingsverplichting van bovenstaande functionarissen kan OCW niet ingaan op de aard en inhoud van de meldingen.

6. Bij ons zijn van meerdere kanten, onafhankelijk van elkaar, berichten binnengekomen over grensoverschrijdend gedrag door minister Wiersma. Hij zou herhaaldelijk 'uit zijn plaat' zijn gegaan tegen ambtenaren. Dit heeft onder meer een groot verloop van medewerkers onder Wiersma tot gevolg gehad. Is hier onderzoek naar gedaan/gevolg aan gegeven binnen het ministerie?

7. Herkennen het ministerie en minister Wiersma bovenstaande verwijten? Heeft hij hier iets mee gedaan?

Bij OCW wordt met hart en ziel gewerkt om het onderwijs iedere dag beter te maken. In de eerste periode van zijn ministerschap is minister Wiersma, vanuit ambitie en gedrevenheid, scherp en soms fel geweest tegen ambtenaren. Hij heeft destijds onderkend dat dit niet goed was. Hij beseft dat hij veel vraagt van de mensen om zich heen en dat zijn woorden als minister harder aankomen bij medewerkers dan die van een ander. Hier heeft de minister destijds actie op ondernomen. Als gevolg daarvan zijn er diverse gesprekken gevoerd tussen de minister, leidinggevers en medewerkers binnen de organisatie over hoe we het beste met elkaar kunnen samenwerken gegeven de hoge druk en de veeleisendheid van het werk. Deze gesprekken blijven we voeren. Inmiddels zijn we beter op elkaar ingespeeld. Uiteindelijk hebben we maar een doel: samen het onderwijs in Nederland naar een hoger niveau tillen, zodat onze kinderen een mooiere, betere toekomst tegemoet gaan.

8. In het algemeen: op welke manier wordt binnen het ministerie aandacht besteed aan grensoverschrijdend gedrag? Is hier een meldpunt voor, en hoeveel klachten zijn hier de afgelopen jaren binnengekomen?

De basis voor de omgang met elkaar bij OCW ligt in de Gedragscode Rijk en het Integriteitsbeleid OCW en laat zich in de volgende uitgangspunten omschrijven: respectvol, fatsoenlijk en collegiaal. Binnen OCW vinden we het belangrijk dat medewerkers zich veilig en op hun gemak voelen in de werkomgeving. Van onze leidinggevenden verwachten we dat ze zorgen voor een veilige omgeving en open communicatie, waardoor het mogelijk en vanzelfsprekend is dat we met elkaar spreken over dilemma's, integriteitsvraagstukken en ongewenste omgangsvormen.

OCW beschikt over een aantal instrumenten voor het omgaan met meldingen en klachten.

Er zijn 19 onafhankelijke vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen en integriteit bij OCW. Daarnaast zijn er drie externe vertrouwenspersonen voor OCW-medewerkers. Medewerkers kunnen een beroep doen op iedere OCW-vertrouwenspersoon, zij zijn vrij in hun keuze.

De vertrouwenspersonen zijn er specifiek voor de medewerkers en staan naast hen; meldingen en gesprekken blijven strikt vertrouwelijk, tenzij de medewerker toestemming geeft om dat wat is besproken te delen.

Om die reden heeft OCW sinds enige jaren ook een Ombudsfunctionaris. Deze functionaris is net als de vertrouwenspersonen onafhankelijk, maar heeft een bredere opdracht. Anders dan de vertrouwenspersoon heeft de Ombudsfunctionaris een neutrale rol en staat tussen partijen. Zij adviseert, signaleert en bemiddelt bij conflicten, meldingen etc.

Bedrijfsartsen en bedrijfsmaatschappelijk werkers vangen eveneens signalen op en delen deze met leidinggevenden in de Sociaal Medische Teams die regelmatig plaatsvinden op directie- en directoraatsniveau.

Twee integriteitscoördinatoren werken aan de versterking van een sociaal veilige en integere werkomgeving bij OCW. Dit doen ze door het Rijksbrede integriteitsbeleid uit te dragen en waar nodig maatwerk te bieden voor OCW. Ook beoordelen zij meldingen, adviseren en ondersteunen bij de afhandeling daarvan of verwijzen door als een situatie daarom vraagt.

Bij OCW is er verder een formele klachtenregeling ongewenste omgangsvormen. Als daar een beroep op wordt gedaan is er een onafhankelijke klachtencommissie (met externe leden) die de klacht in behandeling neemt en beoordeelt. De commissie adviseert de ambtelijke top over de afhandeling van een klacht.

Vanwege de ontwikkelingen in de samenleving en de behoefte om actiever te kunnen reageren en acteren bij integriteitsvraagstukken in de organisatie heeft OCW het afgelopen jaar het integriteitsbeleid versterkt en de capaciteit daarvoor uitgebreid. Het doel hiervan is meer bewustwording over ongewenste omgangsvormen en integriteit bij alle lagen van de organisatie. De interne communicatie daarover is versterkt, er zijn trainingen voor medewerkers en leidinggevenden en workshops sociale veiligheid. De vertrouwenspersonen, bedrijfsmaatschappelijk werkers, ombudsfunctionaris

en adviseurs integriteit delen kennis en ervaringen.

Na de daling in de jaren 2020 en 2021, waar als gevolg van de pandemie minder meldingen zijn gedaan, laat 2022 een stijging zien. Dit is in lijn met de landelijke trend. En hoewel er zeker verbeteringen mogelijk zijn in de meldingsstructuur, toont het dat medewerkers van het ministerie de instrumenten gebruiken en dat grotere bewustwording binnen OCW, uiteraard ingegeven door de maatschappelijke ontwikkelingen, leidt tot meer bereidheid om ongewenste omgangsvormen te melden. Dat is een goed teken.

Meldingen bij vertrouwenspersonen OCW in de afgelopen jaren

Totaal: **Waarvan ongewenste omgangsvormen* :**

2017	66	55
2018	58	49
2019	96	82
2020	63	58
2021	42	29
2022	117	112

* Onder ongewenste omgangsvormen wordt verstaan: discriminatie, racisme, pesten, roddelen, intimidatie, agressie, seksuele intimidatie. Het grootste deel van de ongewenste omgangsvormen bij OCW vindt zijn oorsprong in verstoorde arbeidsverhoudingen.

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: dinsdag 18 april 2023 23:22
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: vervolgvragen Telegraaf

Dag 5.1/2.e en anderen,

Voor de beantwoording van de laatste 3 vragen in dit rijtje heb ik een aantal zaken uitgezet (o.a. in relatie tot privacy, vraag 3 is niet te beantwoorden vermoed ik, en ook vraag 4 zal lastig zijn). Ik kan niet beloven dat er morgenochtend rond 11.00 al antwoorden zijn, vooral de laatste vraag vergt uitzoekwerk. De gegevens over de landelijke trend komen uit een peiling van de landelijke vereniging van vertrouwenspersonen (<https://www.lvv.nl/nieuws-detail/2023/01/10/Veel-media-aandacht-voor-LVV-peiling?originNode=384>).

Zodra ik informatie dan wel antwoorden heb meld ik mij, maar laten we morgenochtend even nagaan wat een goed moment is voor overleg.

Groeten,

5.1/2.e

Op 18 apr. 2023 om 18:56 heeft 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Dag 5.1/2.e en anderen,

Zie hieronder de vervolgvragen van de Telegraaf, zojuist binnengekomen. Telegraaf vraagt om uiterlijk morgen (woensdag) 17 uur te antwoorden. Mag ik zo brutaal zijn om een voorstel te doen qua proces?

1. Misschien goed als iedereen vanavond en morgenochtend gebruikt om info te verzamelen, en concept-antwoorden te maken. Mag op de mail naar mij; ik verzamel wel
2. Dan morgen rond 11 uur een kort overleg (lieft in persoon, op OCW) om alles langs te lopen
3. Resultaat daarvan uiterlijk 1300 voorleggen aan bewindspersonen
4. Na puntjes op i en akkoord zal ik vervolgens Telegraaf antwoorden. Kan wellicht ook telefonisch (behalve die laatste vraag over de uitsplitsing), maar dat moeten we dan morgen even afwegen.

Andere (betere) ideeën over proces uiteraard ook welkom.

Dennis weet overigens dat er vervolgvragen aan zouden komen. 5.1/2.e informeert Robbert (of heeft dat al gedaan).

Voor de goede orde: artikel in krant dus op zijn vroegst donderdagochtend

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.e

Nav ons telefonisch contact van zojuist hierbij nog enkele aanvullende vragen:

1. In beantwoording op de vragen over Wiersma wordt twee keer gesproken van 'destijds', wanneer wordt daarmee bedoeld? Wiersma is immers pas iets meer dan een jaar minister
2. Wat was de concrete aanleiding voor Wiersma om te veranderen. Waren er klachten binnengekomen, of is het iets dat hij zelf heeft bedacht?
3. Hoeveel medewerkers uit team Wiersma zijn vertrokken sinds zijn aantreden? En hoeveel bij Dijkgraaf en Uslu?
4. Mbt het onderzoek tussen september '22 en januari dit jaar wordt gesproken over een 'onderdeel binnen OCW'. Om welk onderdeel ging het, betreft het één of meerdere personen, en wat waren de ongewenste omgangsvormen?
5. Uit de tabel met cijfers van de meldingen van ongewenst gedrag blijkt een stijging. Dit is in lijn met de landelijke trend, schrijf je. Op welke cijfers is die 'landelijke trend' waar jullie het over hebben gebaseerd? Onder de tabel staat wat onder 'ongewenste omgangsvormen' wordt verstaan (discriminatie, pesten, etc.). Zou je die cijfers van de tabel kunnen uitsplitsen naar deze categorieën?

5.1/2.5.1/2.e

Verzonden: dinsdag 18 april 2023 17:20

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e i.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Update Telegraaf

Update: Telegraaf 5.1/2.e) belde net. Er komen enkele vervolgvragen aan (op beide elementen). Die krijg ik straks op de mail. Die stuur ik door, zodra die binnenkomt. Ze gaan er dus wel iets mee doen, maar niet al morgen in de krant.

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @telegraaf.nl>
Verzonden: dinsdag 18 april 2023 17:37
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Antwoorden op jullie vragen

Dag 5.1/2.e

Nav ons telefonisch contact van zojuist hierbij nog enkele aanvullende vragen:

- In beantwoording op de vragen over Wiersma wordt twee keer gesproken van 'destijds', wanneer wordt daarmee bedoeld? Wiersma is immers pas iets meer dan een jaar minister
- Wat was de concrete aanleiding voor Wiersma om te veranderen. Waren er klachten binnengekomen, of is het iets dat hij zelf heeft bedacht?
- Hoeveel medewerkers uit team Wiersma zijn vertrokken sinds zijn aantreden? En hoeveel bij Dijkgraaf en Uslu?
- Mbt het onderzoek tussen september '22 en januari dit jaar wordt gesproken over een 'onderdeel binnen OCW'. Om welk onderdeel ging het, betreft het één of meerdere personen, en wat waren de ongewenste omgangsvormen?
- Uit de tabel met cijfers van de meldingen van ongewenst gedrag blijkt een stijging. Dit is in lijn met de landelijke trend, schrijf je. Op welke cijfers is die 'landelijke trend' waar jullie het over hebben gebaseerd? Onder de tabel staat wat onder 'ongewenste omgangsvormen' wordt verstaan (discriminatie, pesten, etc.). Zou je die cijfers van de tabel kunnen uitsplitsen naar deze categorieën?

Als het lukt zou ik de antwoorden graag uiterlijk morgen om 17u ontvangen.

Groet,
 5.1/2.e

5.1/2.5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: maandag 17 april 2023 15:45
Aan: 5.1/2.e @telegraaf.nl>
Onderwerp: Antwoorden op jullie vragen

Dag 5.1/2.e

Zie hieronder de reactie vanuit het ministerie van OCW op de vragen die jullie vrijdag per mail aan 5.1/2.e hebben gesteld. Ik bel je nog even.

Groet, 5.1/2.e
 5.1/2.e

Antwoorden vragen Telegraaf

1. Afgelopen najaar heeft binnen het ministerie van OCW een integriteitsonderzoek plaatsgevonden naar aanleiding van klachten in de ambtelijke organisatie, zo gaf je aan. Wat was de aard van deze klachten?
Het ging om signalen over ongewenste omgangsvormen bij een onderdeel van OCW.
2. Wie heeft het onderzoek uitgevoerd?
Het onderzoek naar de signalen is uitgevoerd door een extern bureau met specifieke expertise op het terrein van omgangsvormen, integriteit en gedrag op de werkvloer; te Brake advies.
3. Wanneer is het onderzoek afgesloten? En wat zijn de uitkomsten van dit onderzoek?

Het onderzoek is gestart in september 2022 en afgerond in januari 2023. Uit de uitkomsten bleek dat er sprake is geweest van ongewenste omgangsvormen bij het betreffende onderdeel.

4. Hebben de uitkomsten van dit onderzoek personele gevolgen gehad? Zo ja, welke sancties zijn er opgelegd? En aan hoeveel personen?

Het onderzoek is uitgevoerd om de signalen die waren ontvangen te duiden. Het onderzoek heeft aangetoond dat er sprake was van ongewenste omgangsvormen, maar niet zodanig dat er aanleiding was voor arbeidsrechtelijke consequenties. Met betrokken medewerkers zijn diverse en intensieve gesprekken gevoerd over wat er is voorgevallen, gericht op de verwerking daarvan en het voorkomen van herhaling. Er zijn uit de situatie die was ontstaan ook lessen getrokken voor de organisatie.

5. Lopen er op dit moment nog andere integriteitsonderzoeken binnen het ministerie van OCW? Om wat voor onderzoeken gaat het?

Nee, er lopen op dit moment geen integriteitsonderzoeken binnen het ministerie. Net als in voorgaande jaren (zie ook het antwoord op vraag 8) zijn er wel meldingen in behandeling bij de integriteitscoördinatoren, ombudsfunctionaris en vertrouwenspersonen van OCW. Vanwege de geheimhoudingsverplichting van bovenstaande functionarissen kan OCW niet ingaan op de aard en inhoud van de meldingen.

6. Bij ons zijn van meerdere kanten, onafhankelijk van elkaar, berichten binnengekomen over grensoverschrijdend gedrag door minister Wiersma. Hij zou herhaaldelijk 'uit zijn plaat' zijn gegaan tegen ambtenaren. Dit heeft onder meer een groot verloop van medewerkers onder Wiersma tot gevolg gehad. Is hier onderzoek naar gedaan/gevolg aan gegeven binnen het ministerie?

7. Herkennen het ministerie en minister Wiersma bovenstaande verwijten? Heeft hij hier iets mee gedaan?

Bij OCW wordt met hart en ziel gewerkt om het onderwijs iedere dag beter te maken. In de eerste periode van zijn ministerschap is minister Wiersma, vanuit ambitie en gedrevenheid, scherp en soms fel geweest tegen ambtenaren. Hij heeft destijds onderkend dat dit niet goed was. Hij beseft dat hij veel vraagt van de mensen om zich heen en dat zijn woorden als minister harder aankomen bij medewerkers dan die van een ander. Hier heeft de minister destijds actie op ondernomen. Als gevolg daarvan zijn er diverse gesprekken gevoerd tussen de minister, leidinggevers en medewerkers binnen de organisatie over hoe we het beste met elkaar kunnen samenwerken gegeven de hoge druk en de veeleisendheid van het werk. Deze gesprekken blijven we voeren. Inmiddels zijn we beter op elkaar ingespeeld. Uiteindelijk hebben we maar een doel: samen het onderwijs in Nederland naar een hoger niveau tillen, zodat onze kinderen een mooiere, betere toekomst tegemoet gaan.

8. In het algemeen: op welke manier wordt binnen het ministerie aandacht besteed aan grensoverschrijdend gedrag? Is hier een meldpunt voor, en hoeveel klachten zijn hier de afgelopen jaren binnengekomen?

De basis voor de omgang met elkaar bij OCW ligt in de Gedragscode Rijk en het Integriteitsbeleid OCW en laat zich in de volgende uitgangspunten omschrijven: respectvol, fatsoenlijk en collegiaal. Binnen OCW vinden we het belangrijk dat medewerkers zich veilig en op hun gemak voelen in de werkomgeving. Van onze leidinggevers verwachten we dat ze zorgen voor een veilige omgeving en open communicatie, waardoor het mogelijk en vanzelfsprekend is dat we met elkaar spreken over dilemma's, integriteitsvraagstukken en ongewenste omgangsvormen.

OCW beschikt over een aantal instrumenten voor het omgaan met meldingen en klachten.

Er zijn 19 onafhankelijke vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen en integriteit bij OCW. Daarnaast zijn er drie externe vertrouwenspersonen voor OCW-medewerkers. Medewerkers kunnen een beroep doen op iedere OCW-vertrouwenspersoon, zij zijn vrij in hun keuze.

De vertrouwenspersonen zijn er specifiek voor de medewerkers en staan naast hen; meldingen en gesprekken blijven strikt vertrouwelijk, tenzij de medewerker toestemming geeft om dat wat is besproken te delen.

Om die reden heeft OCW sinds enige jaren ook een Ombudsfunctionaris. Deze functionaris is net als de vertrouwenspersonen onafhankelijk, maar heeft een bredere opdracht. Anders dan de vertrouwenspersoon heeft de Ombudsfunctionaris een neutrale rol en staat tussen partijen. Zij adviseert, signaleert en bemiddelt bij conflicten, meldingen etc.

Bedrijfsartsen en bedrijfsmaatschappelijk werkers vangen eveneens signalen op en delen deze met leidinggevers in de Sociaal Medische Teams die regelmatig plaatsvinden op directie- en directoraatsniveau.

Twee integriteitscoördinatoren werken aan de versterking van een sociaal veilige en integere werkomgeving bij OCW. Dit doen ze door het Rijksbrede integriteitsbeleid uit te dragen en waar nodig maatwerk te bieden voor OCW. Ook beoordelen zij meldingen, adviseren en ondersteunen bij de afhandeling daarvan of verwijzen door als een situatie daarom vraagt.

Bij OCW is er verder een formele klachtenregeling ongewenste omgangsvormen. Als daar een beroep op wordt gedaan is er een onafhankelijke klachtencommissie (met externe leden) die de klacht in behandeling neemt en beoordeelt. De commissie adviseert de ambtelijke top over de afhandeling van een klacht.

Vanwege de ontwikkelingen in de samenleving en de behoefte om actiever te kunnen reageren en acteren bij integriteitsvraagstukken in de organisatie heeft OCW het afgelopen jaar het integriteitsbeleid versterkt en de capaciteit

daarvoor uitgebreid. Het doel hiervan is meer bewustwording over ongewenste omgangsvormen en integriteit bij alle lagen van de organisatie. De interne communicatie daarover is versterkt, er zijn trainingen voor medewerkers en leidinggevenden en workshops sociale veiligheid. De vertrouwenspersonen, bedrijfsmaatschappelijk werkers, ombudsfunctionaris en adviseurs integriteit delen kennis en ervaringen.

Na de daling in de jaren 2020 en 2021, waar als gevolg van de pandemie minder meldingen zijn gedaan, laat 2022 een stijging zien. Dit is in lijn met de landelijke trend. En hoewel er zeker verbeteringen mogelijk zijn in de meldingsstructuur, toont het dat medewerkers van het ministerie de instrumenten gebruiken en dat grotere bewustwording binnen OCW, uiteraard ingegeven door de maatschappelijke ontwikkelingen, leidt tot meer bereidheid om ongewenste omgangsvormen te melden. Dat is een goed teken.

Meldingen bij vertrouwenspersonen OCW in de afgelopen jaren

Totaal: Waarvan ongewenste omgangsvormen*:

2017	66	55
2018	58	49
2019	96	82
2020	63	58
2021	42	29
2022	117	112

*Onder ongewenste omgangsvormen wordt verstaan: discriminatie, racisme, pesten, roddelen, intimidatie, agressie, seksuele intimidatie. Het grootste deel van de ongewenste omgangsvormen bij OCW vindt zijn oorsprong in verstoorde arbeidsverhoudingen.

The information contained in this e-mail, including possible attachments, is confidential and is solely for the use of the intended recipient(s). Should you have received this e-mail unintentionally you are then requested to inform the sender and to destroy the message. It is prohibited to use or disclose the information this message contains in whatsoever way.

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: telegraaf 2.docx
Datum: woensdag 19 april 2023 15:01:17
Bijlagen: [telegraaf 2.docx](#)

En hierbij Dennis/5.1/2.e ben even in overleg :-)

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 5.1/2.e
Datum: 19 april 2023 om 14:58:46 CEST
Aan: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, 5.1/2.e
Kopie: 5.1/2.e
Onderwerp: Antw: telegraaf 2.docx

Dag 5.1/2.e

Akkoord met antwoord 1.
 Bij antwoord twee heb ik jouw opmerkingen verwerkt, met daarbij dus
 belangrijkste punt over signalen verwerkt.

Leggen we dit dan voor bij Robbert en Gunay? Dan kan het uit naar de
 Telegraaf. Bedankt weer!

Groet, 5.1/2.e

Wat was de concrete aanleiding voor Wiersma om te veranderen. Waren er
 klachten binnengekomen, of is het iets dat hij zelf heeft bedacht?

5.1/2.i + 5.2/1

Op 19 apr. 2023 om 14:04 heeft 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: telegraaf 2.docx
Datum: woensdag 19 april 2023 14:38:00
Bijlagen: [telegraaf 2.docx](#)

Een paar opmerkingen van 5.1/2.e wat vind jij?

5.1/2.e
5.1/2.e
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag
T: 5.1/2.e
M: 5.1/2.e
5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)
www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Verzonden: woensdag 19 april 2023 14:11
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
cc: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: telegraaf 2.docx

Hoi 5.1/2.e

Zie mijn opmerkingen in het document.

Groet,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Bedankt!
Datum: woensdag 19 april 2023 10:38:14

Bij deze de mail van Dennis van 1 december.

5.1/2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>
Verzonden: maandag 5 december 2022 09:32
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.i @ocw.local>
Onderwerp: FW: Bedankt!

Ha collega's,

Deze mail heeft minister Wiersma donderdag verstuurd. Voor wie 'm nog niet heeft gezien, hierbij. Gericht aan iedereen die direct of indirect met hem werkt.

Groet, 5.1/2.e

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: Wiersma, Dennis 5.1/2.e @minocw.nl>
Verzonden: donderdag 1 december 2022 17:45
Aan: Dennis Wiersma 5.1/2.e
Onderwerp: Bedankt!

Beste collega's,

Begin deze week hebben jullie een bedankmail gehad van Robbert en mij, waarin we onze waardering naar jullie uitspreken. Ik wil daar bovenop ook nog graag de gelegenheid benutten om specifiek ons 'hoekje' in het pand extra te bedanken. Want er is echt een ongekende hoeveelheid werk verzet rondom de begroting. En eigenlijk al het hele jaar.

Daarom ook deze mail. Want na deze begrotingsbehandeling naderen we al vrij snel het einde van het jaar. De afgelopen week heb ik gebruikt om al die onderwerpen waarop we zoveel stappen hebben gezet, nog eens de revue te laten passeren. We hebben echt heel veel voor elkaar gekregen. En ik vind het belangrijk om onszelf te gunnen daar bij stil te staan. Dat gaan we in ieder geval in stijl doen bij de kerstborrel op 20 december. En ik zou ook graag van dit jaar willen leren, hoe we het volgende jaar het beste weer kunnen starten. Daarom wil ik je hierbij alvast uitnodigen voor een gezamenlijke opening van het nieuwe jaar op woensdag 11 januari 2023.

Ik wil jullie vragen om samen met mij mee te denken over hoe die start van het nieuwe jaar samen kunnen in te vullen. Want de eerlijkheid gebiedt te zeggen dat zoveel werk verzetten als afgelopen jaar gewoon zwaar is en dat de grens tussen 'veel' en 'te veel' dan kan vervagen. Juist ook als je dagelijks opstaat met de wil om het onderwijs iedere dag een beetje te beter te maken. En dat zie ik bij OCW iedere dag. Bij iedereen die bij mij aan tafel komt. Maar ook aan de gezichten die achter de vele nota's, brieven en voorstellen vandaan komen.

Wij vragen veel van 'het veld', van al die organisaties, scholen en leraren. Wij vragen ook veel van elkaar. En ik realiseer me dat ik daarmee ook veel van jullie vraag. Alleen al in het coalitieakkoord staan 60 maatregelen die we moeten uitvoeren. En dat samen met een aantal grote problemen die spelen in het onderwijs legt druk op ons allemaal, zoals ook terug te zien is in bijvoorbeeld het medewerkers tevredenheidsonderzoek. En de gesprekken die ik met jullie voer na een overleg of rondom een debat. Ik voel die druk zelf ook en ik merk dat soms een deel van die druk zich ook weer naar jullie door vertaalt.

Daar wil ik graag van leren. Gezien het vele werk dat al gedaan is, maar ook het werk dat nog voor ons ligt, zou ik graag samen tot doel stellen daar bewuster mee om te gaan. Om die beste start in 2023 samen mogelijk te maken, wil ik die samen met jullie vormgeven. Samen bespreken wat nodig is, om te doen wat het beste is voor ons en ons onderwijs. En wat jullie daarin ook van mij nodig hebben.

Hierbij aan jullie de open uitnodiging om de komende weken hierop met mij mee te denken. Hoe trappen we het nieuwe jaar het beste af. Wil je in gesprek, heb je een tip, moet je iets van het hart, mail mij. Dan kijken we samen wat de beste manier is. Een op een, met je afdeling, met de benen op tafel of een wandeling tijdens de lunch. Ik sta overal voor open.

Nogmaals: ontzettend veel dank voor al het werk dat er is én wordt verzet, niet alleen rondom begrotingstijd. Samen maken we het onderwijs écht beter. Ik hoop je in ieder geval te zien bij de kerstborrel op 20 december en de aftrap van het nieuwe jaar op 11 januari 2023.

Dennis

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 19 april 2023 12:10
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e (5.1/2.e minocw.nl)
Onderwerp: FW: vervolgvragen Telegraaf
Bijlagen: Agpt 4. Aanbiedingsbrief JBR 2022.docx; Agpt 4. JBR 2022 (concept).pdf; Agpt 4. JBR 2022 - publieksvriendelijke versie (concept).pdf

Urgentie: Hoog

Ha 5.1/2.e

Hierbij de concept JBR 2022 (Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk) zoals die bij de SGO agenda van vorige week zat.

Deze is dus nog niet definitief en dus ook nog niet gepubliceerd cq openbaar gemaakt.

In paragraaf 1.2.7 vind je de informatie over integriteit bij het Rijk (blz 22-24).

In de bijlage staat onderstaande tabel, waarin geen opsplitsing naar rijksorganisatie wordt gemaakt, noch een opsplitsing van ongewenste omgangsvormen.

Als antwoord richting de Telegraaf zou ik het volgende aangeven:

5.1/2.i + 5.2/1

Heb jij hier voor nu voldoende aan?

Tabellen uit de concept JBR 2022 voor het gehele Rijk:

$$5.1/2.i + 5.2/1$$

5.1/2.i + 5.2/1

5.1/2.i + 5.2/1

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e

Verzonden: woensdag 19 april 2023 11:17

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

CC: 5.1/2.e (5.1/2.e@minocw.nl) <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: RE: vervolgvragen Telegraaf

Urgentie: Hoog

Beste 5.1/2.e en 5.1/2.e

Ik ben niet eerder meegenomen bij de aanlevering van informatie wegens het vertrouwelijke karakter. Aangezien 5.1/2.e vandaag vrij is en dat ikv belasting en belastbaarheid ook nodig vind, probeer ik dit verder op te pakken.

Daarbij zou het helpen als jullie mij kunnen doorsturen wat 5.1/2.e al eerder bij jullie heeft aangeleverd.

Een blik op de vragen levert bij mij ook wel op dat ik me afvraag of we die wel moeten beantwoorden ivm herleidbaarheid tot individuele personen.

De aantallen zijn namelijk dermate klein, dat er al snel sprake is van herleidbaarheid naar individuen en dat kan nooit de bedoeling zijn.

Ik loop de vragen even na en geef een eerste reactie:

1. In beantwoording op de vragen over Wiersma wordt twee keer gesproken van 'destijds', wanneer wordt daarmee bedoeld? Wiersma is immers pas iets meer dan een jaar minister. Deze vraag kan niet vanuit P&O worden beantwoord
2. Wat was de concrete aanleiding voor Wiersma om te veranderen. Waren er klachten binnengekomen, of is het iets dat hij zelf heeft bedacht? P&O is niet betrokken geweest bij de gesprekken die met Wiersma hebben plaatsgevonden, dus ik neem aan dat het antwoord door iemand anders beantwoord kan worden.
3. Hoeveel medewerkers uit team Wiersma zijn vertrokken sinds zijn aantreden? En hoeveel bij Dijkgraaf en Uslu? Wat wordt hier met "team" bedoeld? Zonder die definitie is het lastig om te bepalen hoeveel medewerkers er uit dat team vertrokken zijn.

4. Mbt het onderzoek tussen september '22 en januari dit jaar wordt gesproken over een 'onderdeel binnen OCW'. Om welk onderdeel ging het, betreft het één of meerdere personen, en wat waren de ongewenste omgangsvormen? Hierbij wil ik dringend adviseren om hier geen antwoord op te geven omdat dit direct leidt tot een individu.
5. Uit de tabel met cijfers van de meldingen van ongewenst gedrag blijkt een stijging. Dit is in lijn met de landelijke trend, schrijf je. Op welke cijfers is die 'landelijke trend' waar jullie het over hebben gebaseerd? Onder de tabel staat wat onder 'ongewenste omgangsvormen' wordt verstaan (discriminatie, pesten, etc.). Zou je die cijfers van de tabel kunnen uitsplitsen naar deze categorieën? Gezien het geringe aantal meldingen, vraag ik me af of we dit moeten doen. Maar ik kan daar pas meer over zeggen als ik weet wat 5.1/2.e precies heeft aangeleverd.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: woensdag 19 april 2023 10:10

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Fwd: vervolgvragen Telegraaf

Ha 5.1/2.e

Zie hieronder. Denk niet dat 5.1/2.e haar mail checkt vandaag en eigenlijk heb ik haar wel even nodig :-). Ik bel je rond 11.15 uur even om te bespreken wat nu het beste te doen. Het liefst heb ik 1 grafiek met de onderverdeling van het type klachten vanaf 2017. Voordat ik jou bel heb ik nog contact met 5.1/2.e zij heeft het signalenonderzoek gedaan, zoals je weet.

Groeten,

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>

Datum: 18 april 2023 om 22:33:00 CEST

Aan: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: FW: vervolgvragen Telegraaf

Dag 5.1/2.e

Niet onverwacht zijn er vervolgvragen gesteld. Volgens mij kunnen we de vraag over uitsplitsing wel beantwoorden door enkele 'screenshots' van de grafieken uit de jaarverslagen te maken, alleen voor 2022 hebben we die nog niet en kan misschien jouw telling van nut zijn? Ik heb al een link naar een peiling van de landelijke vereniging van vrouwenspersonen voor het antwoord op de vraag over de landelijke trend. Op de vragen over het onderdeel van OCW kauw ik nog even, fijn als jij daar ook even over mee wilt denken.

Groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e

M: 5.1/2.e

5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

www.rijksoverheid.nl/ocw

5.1/2.5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 18 april 2023 18:57

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: vervolgvragen Telegraaf

Dag 5.1/2.e en anderen,

Zie hieronder de vervolgvragen van de Telegraaf, zojuist binnengekomen. Telegraaf vraagt om uiterlijk morgen (woensdag) 17 uur te antwoorden. Mag ik zo brutaal zijn om een voorstel te doen qua proces?

1. Misschien goed als iedereen vanavond en morgenochtend gebruikt om info te verzamelen, en concept-antwoorden te maken. Mag op de mail naar mij; ik verzamel wel
2. Dan morgen rond 11 uur een kort overleg (lieft in persoon, op OCW) om alles langs te lopen
3. Resultaat daarvan uiterlijk 1300 voorleggen aan bewindspersonen
4. Na puntjes op i en akkoord zal ik vervolgens Telegraaf antwoorden. Kan wellicht ook telefonisch (behalve die laatste vraag over de uitsplitsing), maar dat moeten we dan morgen even afwegen.

Andere (betere) ideeën over proces uiteraard ook welkom.

Dennis weet overigens dat er vervolgvragen aan zouden komen. 5.1/2.e informeert Robbert (of heeft dat al gedaan).

Voor de goede orde: artikel in krant dus op zijn vroegst donderdagochtend

Groet, 5.1/2.e
5.1/2.e

Nav ons telefonisch contact van zojuist hierbij nog enkele aanvullende vragen:

1. In beantwoording op de vragen over Wiersma wordt twee keer gesproken van 'destijds', wanneer wordt daarmee bedoeld? Wiersma is immers pas iets meer dan een jaar minister
2. Wat was de concrete aanleiding voor Wiersma om te veranderen. Waren er klachten binnengekomen, of is het iets dat hij zelf heeft bedacht?
3. Hoeveel medewerkers uit team Wiersma zijn vertrokken sinds zijn aantreden? En hoeveel bij Dijkgraaf en Uslu?
4. Mbt het onderzoek tussen september '22 en januari dit jaar wordt gesproken over een 'onderdeel binnen OCW'. Om welk onderdeel ging het, betreft het één of meerdere personen, en wat waren de ongewenste omgangsvormen?
5. Uit de tabel met cijfers van de meldingen van ongewenst gedrag blijkt een stijging. Dit is in lijn met de landelijke trend, schrijf je. Op welke cijfers is die 'landelijke trend' waar jullie het over hebben gebaseerd? Onder de tabel staat wat onder 'ongewenste omgangsvormen' wordt verstaan (discriminatie, pesten, etc.). Zou je die cijfers van de tabel kunnen uitsplitsen naar deze categorieën?

5.1/2.5.1/2.e

Verzonden: dinsdag 18 april 2023 17:20

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 2.e @minocw.nl; 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl

Onderwerp: Update Telegraaf

Update: Telegraaf 5.1/2.e belde net. Er komen enkele vervolgvragen aan (op beide elementen). Die krijg ik straks op de mail. Die stuur ik door, zodra die binnenkomt. Ze gaan er dus wel iets mee doen, maar niet al morgen in de krant.

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 19 april 2023 17:18
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: aangepaste versie

En via mij ook van 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: woensdag 19 april 2023 17:10
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e
 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 1/2.e minocw.nl; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: RE: aangepaste versie

Via 5.1/2.e ook akkoord van Dennis

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl
Verzonden: woensdag 19 april 2023 17:08
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 1/2.e minocw.nl; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>;
 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: RE: aangepaste versie

Ook akkoord voor Gunay

5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl
Verzonden: woensdag 19 april 2023 16:56
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 1/2.e minocw.nl; 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: Re: aangepaste versie

Akkoord voor robbert

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 19 apr. 2023 om 16:51 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Hier de aangepaste versie. Aanpassing bij vraag 2 en 3.
 Bij geen bericht gaat dit om 17 uur uit

Grts 5.1/2.e
 <telegraaf 2 (006).docx.awsec>

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 19 april 2023 15:16
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: vervolgvragen Telegraaf
Bijlagen: telegraaf 2.docx

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 19 april 2023 15:10
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: vervolgvragen Telegraaf

Stuur jij naar de drie BWL? Graag voor 16.30 retour indien mogelijk, dan kan het op tijd terug naar Telegraaf

Dank! 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 19 april 2023 14:47
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: telegraaf 2.docx

Het ligt nu bij 5.1/2.e toch?

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: woensdag 19 april 2023 14:41

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: telegraaf 2.docx

Just so you know, ik gok dat dennis tussen 15 en 16 uur niet kan kijken

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: woensdag 19 april 2023 14:01

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: telegraaf 2.docx

Ik heb paar wijzingen doorgevoerd, zoals besproken, zie bijlage

Ligt nu bij 5.1/2.e Zij deelt met 5.1/2.e

En daarna met rest van BWL

Grts 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 19 april 2023 14:48
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: telegraaf 2.docx

5.1/2.e heeft nog een aanvulling op laatste vraag; nml dat we die gegevens uit bescherming van medewerkers niet geven

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: woensdag 19 april 2023 14:41

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: telegraaf 2.docx

Just so you know, ik gok dat dennis tussen 15 en 16 uur niet kan kijken

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: woensdag 19 april 2023 14:01

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: telegraaf 2.docx

Ik heb paar wijzingen doorgevoerd, zoals besproken, zie bijlage

Ligt nu bij 5.1/2.e Zij deelt met 5.1/2.e

En daarna met rest van BWL

Grts 5.1/2.e

Vervolg vragen Telegraaf (woensdagmiddag 19 april beantwoord)

1. In beantwoording op de vragen over Wiersma wordt twee keer gesproken van 'destijds', wanneer wordt daarmee bedoeld? Wiersma is immers pas iets meer dan een jaar minister
'Destijds' heeft betrekking op vooral het eerste driekwart jaar van de ambtsperiode van minister Wiersma.
2. Wat was de concrete aanleiding voor Wiersma om te veranderen. Waren er klachten binnengekomen, of is het iets dat hij zelf heeft bedacht?
Nee, er zijn geen formele klachten ingediend. De minister was op de hoogte van de signalen dat er ook binnen de organisatie, net als bij de minister, druk werd ervaren. En dat hij te veeleisend, te scherp en soms te fel is geweest. De minister is op eigen initiatief eind vorig jaar met de organisatie in gesprek gegaan. Hier zijn goede en leerzame gesprekken uit ontstaan en met die gesprekken blijft de minister ook doorgaan.
3. Hoeveel medewerkers uit team Wiersma zijn vertrokken sinds zijn aantreden? En hoeveel bij Dijkgraaf en Uslu?
Er zijn veel medewerkers die relatief veel met de bewindspersonen werken. Denk aan: secretariaat, DG's en directeuren, woordvoerders, speechschrijvers, bestuursadviseurs, politiek assistent, kamercontacten, begeleiding externe optredens, beleidsmedewerkers, adviseurs, chauffeurs etc. Deze medewerkers vallen onder verschillende afdelingen en directies. Rondom de drie OCW-bewindspersonen zijn de afgelopen 15 maanden (sinds aantreden kabinet) verschillende wisselingen geweest. Dat zien we vaker na een kabinetswissel, omdat er sprake kan zijn van wel of geen goeie 'match'. De toename van het aantal bewindspersonen heeft ook geleid tot personele verschuivingen en de huidige arbeidsmarkt heeft dat nog versterkt. In algemene zin kunnen we geen vergelijking maken tussen de drie 'teams', ook omdat de omvang daarvan verschilt.
4. Mbt het onderzoek tussen september '22 en januari dit jaar wordt gesproken over een 'onderdeel binnen OCW'. Om welk onderdeel ging het, betreft het één of meerdere personen, en wat waren de ongewenste omgangsvormen?
Bij de start van het onderzoek is geheimhouding en vertrouwelijkheid toegezegd aan de betrokken medewerkers. Daarom doen we er geen verdere uitspraken over.
5. Uit de tabel met cijfers van de meldingen van ongewenst gedrag blijkt een stijging. Dit is in lijn met de landelijke trend, schrijf je. Op welke cijfers is die 'landelijke trend' waar jullie het over hebben gebaseerd?
*Wat we daarmee bedoelen is dat er in de coronajaren sprake was van een duidelijke daling, terwijl 2022 –door de terechte media-aandacht rond dit thema – juist een scherpe stijging laat zien. Dit speelt landelijk, zo concludeert ook de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen (LVV). Doordat er op de werkvloer meer aandacht is voor grensoverschrijdend gedrag krijgen vertrouwenspersonen meer meldingen en praten medewerkers onderling er vaker over.
 Zie ook: <https://www.lvvv.nl/nieuws-detail/2023/01/10/Veel-media-aandacht-voor-LVV-peiling?originNode=384>*
6. Onder de tabel staat wat onder 'ongewenste omgangsvormen' wordt verstaan (discriminatie, pesten, etc.). Zou je die cijfers van de tabel kunnen uitsplitsen naar deze categorieën?
Uit bescherming van onze medewerkers geven wij geen nadere opsplitsing van de aantallen. OCW streeft naar een veilige werkomgeving. Een veilige werkomgeving vraagt ook om een veilige meldcultuur waarin medewerkers (vermeende) misstanden en ongewenst gedrag durven te melden zodat de organisatie daar gepast mee om kan gaan en misstanden kan oplossen en voorkomen. De aantallen zijn relatief gezien te gering om alle risico's ten aanzien van herleidbaarheid tot groepen medewerkers of individuen af te dekken.

1^e set Telegraaf (maandagmiddag 17 april beantwoord)

1. Afgelopen najaar heeft binnen het ministerie van OCW een integriteitsonderzoek plaatsgevonden naar aanleiding van klachten in de ambtelijke organisatie. Wat was de aard van deze klachten?
Het ging om signalen over ongewenste omgangsvormen bij een onderdeel van OCW.
2. Wie heeft het onderzoek uitgevoerd?
Het onderzoek naar de signalen is uitgevoerd door een extern bureau met specifieke expertise op het terrein van omgangsvormen, integriteit en gedrag op de werkvloer; te Brake advies.
3. Wanneer is het onderzoek afgesloten? En wat zijn de uitkomsten van dit onderzoek?
Het onderzoek is gestart in september 2022 en afgerond in januari 2023. Uit de uitkomsten bleek dat er sprake is geweest van ongewenste omgangsvormen bij het betreffende onderdeel.
4. Hebben de uitkomsten van dit onderzoek personele gevolgen gehad? Zo ja, welke sancties zijn er opgelegd? En aan hoeveel personen?
Het onderzoek is uitgevoerd om de signalen die waren ontvangen te duiden. Het onderzoek heeft aangetoond dat er sprake was van ongewenste omgangsvormen, maar niet zodanig dat er aanleiding was voor arbeidsrechtelijke consequenties. Met betrokken medewerkers zijn diverse en intensieve gesprekken gevoerd over wat er is voorgevallen, gericht op de verwerking daarvan en het voorkomen van herhaling. Er zijn uit de situatie die was ontstaan ook lessen getrokken voor de organisatie.
5. Lopen er op dit moment nog andere integriteitsonderzoeken binnen het ministerie van OCW? Om wat voor onderzoeken gaat het?
Nee, er lopen op dit moment geen integriteitsonderzoeken binnen het ministerie. Net als in voorgaande jaren (zie ook het antwoord op vraag 8) zijn er wel meldingen in behandeling bij de integriteitscoördinatoren, ombudsfunctionaris en vertrouwenspersonen van OCW. Vanwege de geheimhoudingsverplichting van bovenstaande functionarissen kan OCW niet ingaan op de aard en inhoud van de meldingen.
6. Bij ons zijn van meerdere kanten, onafhankelijk van elkaar, berichten binnengekomen over grensoverschrijdend gedrag door minister Wiersma. Hij zou herhaaldelijk 'uit zijn plaat' zijn gegaan tegen ambtenaren. Dit heeft onder meer een groot verloop van medewerkers onder Wiersma tot gevolg gehad. Is hier onderzoek naar gedaan/gevolg aan gegeven binnen het ministerie?
7. Herkennen het ministerie en minister Wiersma bovenstaande verwijten? Heeft hij hier iets mee gedaan?
Bij OCW wordt met hart en ziel gewerkt om het onderwijs iedere dag beter te maken. In de eerste periode van zijn ministerschap is minister Wiersma, vanuit ambitie en gedrevenheid, scherp en soms fel geweest tegen ambtenaren. Hij heeft destijds onderkend dat dit niet goed was. Hij beseft dat hij veel vraagt van de mensen om zich heen en dat zijn woorden als minister harder aankomen bij medewerkers dan die van een ander. Hier heeft de minister destijds actie op ondernomen. Als gevolg daarvan zijn er diverse gesprekken gevoerd tussen de minister, leidinggevend en medewerkers binnen de organisatie over hoe we het beste met elkaar kunnen samenwerken gegeven de hoge druk en de veeleisendheid van het werk. Deze gesprekken blijven we voeren. Inmiddels zijn we beter op elkaar ingespeeld. Uiteindelijk hebben we maar een doel: samen het onderwijs in Nederland naar een hoger niveau tillen, zodat onze kinderen een mooiere, betere toekomst tegemoet gaan.

8. In het algemeen: op welke manier wordt binnen het ministerie aandacht besteed aan grensoverschrijdend gedrag? Is hier een meldpunt voor, en hoeveel klachten zijn hier de afgelopen jaren binnengekomen?

De basis voor de omgang met elkaar bij OCW ligt in de Gedragscode Rijk en het Integriteitsbeleid OCW en laat zich in de volgende uitgangspunten omschrijven: respectvol, fatsoenlijk en collegiaal. Binnen OCW vinden we het belangrijk dat medewerkers zich veilig en op hun gemak voelen in de werkomgeving. Van onze leidinggevenden verwachten we dat ze zorgen voor een veilige omgeving en open communicatie, waardoor het mogelijk en vanzelfsprekend is dat we met elkaar spreken over dilemma's, integriteitsvraagstukken en ongewenste omgangsvormen. OCW beschikt over een aantal instrumenten voor het omgaan met meldingen en klachten.

Er zijn 19 onafhankelijke vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen en integriteit bij OCW. Daarnaast zijn er drie externe vertrouwenspersonen voor OCW-medewerkers. Medewerkers kunnen een beroep doen op iedere OCW-vertrouwenspersoon, zij zijn vrij in hun keuze. De vertrouwenspersonen zijn er specifiek voor de medewerkers en staan naast hen; meldingen en gesprekken blijven strikt vertrouwelijk, tenzij de medewerker toestemming geeft om dat wat is besproken te delen.

Om die reden heeft OCW sinds enige jaren ook een Ombudsfunctionaris. Deze functionaris is net als de vertrouwenspersonen onafhankelijk, maar heeft een bredere opdracht. Anders dan de vertrouwenspersoon heeft de Ombudsfunctionaris een neutrale rol en staat tussen partijen. Zij adviseert, signaleert en bemiddelt bij conflicten, meldingen etc.

Bedrijfsartsen en bedrijfsmaatschappelijk werkers vangen eveneens signalen op en delen deze met leidinggevenden in de Sociaal Medische Teams die regelmatig plaatsvinden op directie- en directoraatsniveau.

Twee integriteitscoördinatoren werken aan de versterking van een sociaal veilige en integere werkomgeving bij OCW. Dit doen ze door het Rijksbrede integriteitsbeleid uit te dragen en waar nodig maatwerk te bieden voor OCW. Ook beoordelen zij meldingen, adviseren en ondersteunen bij de afhandeling daarvan of verwijzen door als een situatie daarom vraagt.

Bij OCW is er verder een formele klachtenregeling ongewenste omgangsvormen. Als daar een beroep op wordt gedaan is er een onafhankelijke klachtencommissie (met externe leden) die de klacht in behandeling neemt en beoordeelt. De commissie adviseert de ambtelijke top over de afhandeling van een klacht.

Vanwege de ontwikkelingen in de samenleving en de behoefte om actiever te kunnen reageren en acteren bij integriteitsvraagstukken in de organisatie heeft OCW het afgelopen jaar het integriteitsbeleid versterkt en de capaciteit daarvoor uitgebreid. Het doel hiervan is meer bewustwording over ongewenste omgangsvormen en integriteit bij alle lagen van de organisatie. De interne communicatie daarover is versterkt, er zijn trainingen voor medewerkers en leidinggevenden en workshops sociale veiligheid. De vertrouwenspersonen, bedrijfsmaatschappelijk werkers, ombudsfunctionaris en adviseurs integriteit delen kennis en ervaringen.

Na de daling in de jaren 2020 en 2021, waar als gevolg van de pandemie minder meldingen zijn gedaan, laat 2022 een stijging zien. Dit is in lijn met de landelijke trend. En hoewel er zeker verbeteringen mogelijk zijn in de meldingsstructuur, toont het dat medewerkers van het ministerie de instrumenten gebruiken en dat grotere bewustwording binnen OCW, uiteraard ingegeven door de maatschappelijke ontwikkelingen, leidt tot meer bereidheid om ongewenste omgangsvormen te melden. Dat is een goed teken.

Meldingen bij vertrouwenspersonen OCW in de afgelopen jaren

Totaal: **Waarvan ongewenste omgangsvormen*:**

2017	66	55
2018	58	49
2019	96	82
2020	63	58
2021	42	29
2022	117	112

*Onder ongewenste omgangsvormen wordt verstaan: discriminatie, racisme, pesten, roddelen, intimidatie, agressie, seksuele intimidatie. Het grootste deel van de ongewenste omgangsvormen bij OCW vindt zijn oorsprong in verstoorde arbeidsverhoudingen.

5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: telegraaf 2.docx
Datum: woensdag 19 april 2023 13:12:59

Snelle blik

Ik zou 4 zo doen:

5.1/2.i + 5.2/1

(geheimhouding, dus dan ook maar verder helemaal niks zeggen. En dat we het serieus hebben genomen blijkt al wel uit eerder antwoorden)

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: woensdag 19 april 2023 13:06

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>

cc: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: telegraaf 2.docx

Beste allen

Graag nog even jullie kritische blik op de antwoorden van de vervolg vragen.

Wijzingen / aanpassingen / vragen kunnen naar mij.

5.1/2.e deelt daarna de versie met 5.1/2.e en BWP.

Grts 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 20 april 2023 10:05
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: mail aan Telegraaf

Hoi,

Ik sta daar vrij principieel in dat we die opsplitsing niet met de buitenwereld delen. Vandaar ook het antwoord dat ik op die vraag geformuleerd had.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Verzonden: donderdag 20 april 2023 10:02
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: RE: mail aan Telegraaf

Goedemorgen 5.1/2.e

Dank! En ook dank aan 5.1/2.e voor het oppakken van de beantwoording van de vervolgvraag.

Ik ga me maar vast voorbereiden op de vervolgvraag die ik aan zie komen, namelijk de uitsplitsing naar categorie van de meldingen bij de vertrouwenspersonen. Die moeten we toch maken tbv het jaarverslag.

Groeten,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Verzonden: donderdag 20 april 2023 09:33
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Fwd: mail aan Telegraaf

Ha 5.1/2. & 5.1/2.a

Hierbij de antwoorden die naar de Telegraaf zijn verstuurd.

Groeten,

5.1/2.e

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>

Datum: 19 april 2023 om 17:28:43 CEST

Aan: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: mail aan Telegraaf

Dag,

Ik heb de Telegraaf geantwoord. Zie de mail (17.20 verzonden) hieronder.
Voor de volledigheid in de bijlage ook nog de gebundelde set antwoorden (maandag + vandaag).

NB: dat word-document bevat zelfde info, maar is niet met Telegraaf gedeeld.

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.5.1/2.e

Verzonden: woensdag 19 april 2023 17:20

Aan: 5.1/2.e@telegraaf.nl

Onderwerp: RE: Antwoorden op jullie vragen

Hi 5.1/2.e

Ik appte je zonet al even. 17 uur (net) niet gehaald, waarvoor excuus. Maar hieronder de antwoorden op de vragen die nog open stonden.

Weet me te vinden!

Groet, 5.1/2.e

1. In beantwoording op de vragen over Wiersma wordt twee keer gesproken van 'destijds', wanneer wordt daarmee bedoeld? Wiersma is immers pas iets meer dan een jaar minister
'Destijds' heeft betrekking op vooral het eerste driekwart jaar van de ambtsperiode van minister Wiersma.
2. Wat was de concrete aanleiding voor Wiersma om te veranderen. Waren er klachten binnengekomen, of is het iets dat hij zelf heeft bedacht?
Nee, er zijn geen formele klachten ingediend. De minister was op de hoogte van de signalen dat er ook binnen de organisatie, net als bij de minister, druk werd ervaren. En dat hij te veeleisend, te scherp en soms te fel is geweest. De minister is op eigen initiatief eind vorig jaar met de organisatie in gesprek gegaan. Hier zijn goede en leerzame gesprekken uit ontstaan en met die gesprekken blijft de minister ook doorgaan.
3. Hoeveel medewerkers uit team Wiersma zijn vertrokken sinds zijn aantreden? En hoeveel bij Dijkgraaf en Uslu?

Er zijn veel medewerkers die relatief veel met de bewindspersonen werken. Denk aan: secretariaat, DG's en directeuren, woordvoerders, speechschrijvers, bestuursadviseurs, politiek assistent, kamercontacten, begeleiding externe optredens, beleidsmedewerkers, adviseurs, chauffeurs etc. Deze medewerkers vallen onder verschillende afdelingen en directies. Rondom de drie OCW-bewindspersonen zijn de afgelopen 15 maanden (sinds aantreden kabinet) verschillende wisselingen geweest. Dat zien we vaker na een kabinetswissel, omdat er sprake kan zijn van wel of geen goeie 'match'. De toename van het aantal bewindspersonen heeft ook geleid tot personele verschuivingen en de huidige arbeidsmarkt heeft dat nog versterkt. In algemene zin kunnen we geen vergelijking maken tussen de drie 'teams', ook omdat de omvang daarvan verschilt.

4. Mbt het onderzoek tussen september '22 en januari dit jaar wordt gesproken over een 'onderdeel binnen OCW'. Om welk onderdeel ging het, betreft het één of meerdere personen, en wat waren de ongewenste omgangsvormen?
Bij de start van het onderzoek is geheimhouding en vertrouwelijkheid toegezegd aan de betrokken medewerkers. Daarom doen we er geen verdere uitspraken over.
5. Uit de tabel met cijfers van de meldingen van ongewenst gedrag blijkt een stijging. Dit is in lijn met de landelijke trend, schrijf je. Op welke cijfers is die 'landelijke trend' waar jullie het over hebben gebaseerd?
Wat we daarmee bedoelen is dat er in de coronajaren sprake was van een duidelijke daling, terwijl 2022 –door de terechte media-aandacht rond dit thema – juist een scherpe stijging laat zien. Dit speelt landelijk, zo concludeert ook de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen (LVV). Doordat er op de werkvloer meer aandacht is voor grensoverschrijdend gedrag krijgen vertrouwenspersonen meer meldingen en praten medewerkers onderling er vaker over.
Zie ook: <https://www.lvv.nl/nieuws-detail/2023/01/10/Veel-media-aandacht-voor-LVV-peiling?originNode=384>
6. Onder de tabel staat wat onder 'ongewenste omgangsvormen' wordt verstaan (discriminatie, pesten, etc.). Zou je die cijfers van de tabel kunnen uitsplitsen naar deze categorieën?
Uit bescherming van onze medewerkers geven wij geen nadere opsplitsing van de aantallen. OCW streeft naar een veilige werkomgeving. Een veilige werkomgeving vraagt ook om een veilige meldcultuur waarin medewerkers (vermeende) misstanden en ongewenst gedrag durven te melden zodat de organisatie daar gepast mee om kan gaan en misstanden kan oplossen en voorkomen. De aantallen zijn relatief gezien te gering om alle risico's ten aanzien van herleidbaarheid tot groepen medewerkers of individuen af te dekken.

5.1/2.5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: maandag 17 april 2023 15:45

Aan: 5.1/2.e @telegraaf.nl

Onderwerp: Antwoorden op jullie vragen

Dag 5.1/2.e

Zie hieronder de reactie vanuit het ministerie van OCW op de vragen die jullie vrijdag per mail aan 5.1/2.e hebben gesteld. Ik bel je nog even.

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.e

Antwoorden vragen Telegraaf

1. Afgelopen najaar heeft binnen het ministerie van OCW een integriteitsonderzoek plaatsgevonden naar aanleiding van klachten in de ambtelijke organisatie, zo gaf je aan. Wat was de aard van deze klachten?
Het ging om signalen over ongewenste omgangsvormen bij een onderdeel van OCW.
1. Wie heeft het onderzoek uitgevoerd?
Het onderzoek naar de signalen is uitgevoerd door een extern bureau met specifieke expertise op het terrein van omgangsvormen, integriteit en gedrag op de werkvloer; te Brake advies.
1. Wanneer is het onderzoek afgesloten? En wat zijn de uitkomsten van dit onderzoek?
Het onderzoek is gestart in september 2022 en afgerond in januari 2023. Uit de uitkomsten bleek dat er sprake is geweest van ongewenste omgangsvormen bij het betreffende onderdeel.
1. Hebben de uitkomsten van dit onderzoek personele gevolgen gehad? Zo ja, welke sancties zijn er opgelegd? En aan hoeveel personen?
Het onderzoek is uitgevoerd om de signalen die waren ontvangen te duiden. Het onderzoek heeft aangetoond dat er sprake was van ongewenste omgangsvormen, maar niet zodanig dat er aanleiding was voor arbeidsrechtelijke consequenties. Met betrokken medewerkers zijn diverse en intensieve gesprekken gevoerd over wat er is voorgevallen, gericht op de verwerking daarvan en het voorkomen van herhaling. Er zijn uit de situatie die was ontstaan ook lessen getrokken voor de organisatie.
1. Lopen er op dit moment nog andere integriteitsonderzoeken binnen het ministerie van OCW? Om wat voor onderzoeken gaat het?
Nee, er lopen op dit moment geen integriteitsonderzoeken binnen het ministerie. Net als in voorgaande jaren (zie ook het antwoord op vraag 8) zijn er wel meldingen in behandeling bij de integriteitscoördinatoren, ombudsfunctionaris en vertrouwenspersonen van OCW. Vanwege de geheimhoudingsverplichting van bovenstaande functionarissen kan OCW niet ingaan op de aard en inhoud van de meldingen.
1. Bij ons zijn van meerdere kanten, onafhankelijk van elkaar, berichten binnengekomen over grensoverschrijdend gedrag door minister Wiersma. Hij zou herhaaldelijk 'uit zijn plaat' zijn gegaan tegen ambtenaren. Dit heeft onder meer een groot verloop van medewerkers onder Wiersma tot gevolg gehad. Is hier onderzoek naar gedaan/gevolg aan gegeven binnen het ministerie?
2. Herkennen het ministerie en minister Wiersma bovenstaande verwijten? Heeft hij hier iets mee gedaan?
Bij OCW wordt met hart en ziel gewerkt om het onderwijs iedere dag beter te maken. In de eerste periode van zijn ministerschap is minister Wiersma, vanuit ambitie en gedrevenheid, scherp en soms fel geweest tegen ambtenaren. Hij heeft destijds onderkend dat dit niet goed was. Hij beseft dat hij veel vraagt van de mensen om zich heen en dat zijn woorden als minister harder aankomen bij medewerkers dan die van een ander. Hier heeft de minister destijds actie op ondernomen. Als gevolg daarvan zijn er diverse gesprekken gevoerd tussen de minister, leidinggevend en medewerkers binnen de organisatie over hoe we het beste met elkaar kunnen samenwerken gegeven de hoge druk en de veeleisendheid van het werk. Deze gesprekken blijven we voeren. Inmiddels zijn we beter op elkaar ingespeeld. Uiteindelijk hebben we maar een doel: samen het onderwijs in Nederland naar een hoger niveau tillen, zodat onze kinderen een mooiere, betere toekomst tegemoet gaan.
1. In het algemeen: op welke manier wordt binnen het ministerie aandacht besteed aan grensoverschrijdend gedrag? Is hier een meldpunt voor, en hoeveel klachten zijn hier de afgelopen jaren binnengekomen?
De basis voor de omgang met elkaar bij OCW ligt in de Gedragscode Rijk en het Integriteitsbeleid OCW en laat zich in de volgende uitgangspunten omschrijven: respectvol, fatsoenlijk en collegiaal. Binnen OCW vinden we het belangrijk dat medewerkers zich veilig en op hun gemak voelen in de werkomgeving. Van onze leidinggevend verwachten we dat ze zorgen voor een veilige omgeving en open communicatie, waardoor het mogelijk en vanzelfsprekend is dat we met elkaar spreken over dilemma's, integriteitsvraagstukken en ongewenste omgangsvormen. OCW beschikt over een aantal instrumenten voor het omgaan met meldingen en klachten. Er zijn 19 onafhankelijke vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen en integriteit bij OCW. Daarnaast zijn er drie externe vertrouwenspersonen voor OCW-medewerkers. Medewerkers kunnen een beroep doen op iedere OCW-vertrouwenspersoon, zij zijn vrij in hun keuze. De vertrouwenspersonen zijn er specifiek voor de medewerkers en staan naast hen; meldingen en gesprekken blijven strikt vertrouwelijk, tenzij de medewerker toestemming geeft om dat wat is besproken te delen.

Om die reden heeft OCW sinds enige jaren ook een Ombudsfunctionaris. Deze functionaris is net als de vertrouwenspersonen onafhankelijk, maar heeft een bredere opdracht. Anders dan de

vertrouwenspersoon heeft de Ombudsfunctionaris een neutrale rol en staat tussen partijen. Zij adviseert, signaleert en bemiddelt bij conflicten, meldingen etc.

Bedrijfsartsen en bedrijfsmaatschappelijk werkers vangen eveneens signalen op en delen deze met leidinggevend in de Sociaal Medische Teams die regelmatig plaatsvinden op directie- en directoraatsniveau.

Twee integriteitscoördinatoren werken aan de versterking van een sociaal veilige en integere werkomgeving bij OCW. Dit doen ze door het Rijksbrede integriteitsbeleid uit te dragen en waar nodig maatwerk te bieden voor OCW. Ook beoordelen zij meldingen, adviseren en ondersteunen bij de afhandeling daarvan of verwijzen door als een situatie daarom vraagt.

Bij OCW is er verder een formele klachtenregeling ongewenste omgangsvormen. Als daar een beroep op wordt gedaan is er een onafhankelijke klachtencommissie (met externe leden) die de klacht in behandeling neemt en beoordeelt. De commissie adviseert de ambtelijke top over de afhandeling van een klacht.

Vanwege de ontwikkelingen in de samenleving en de behoefte om actiever te kunnen reageren en acteren bij integriteitsvraagstukken in de organisatie heeft OCW het afgelopen jaar het integriteitsbeleid versterkt en de capaciteit daarvoor uitgebreid. Het doel hiervan is meer bewustwording over ongewenste omgangsvormen en integriteit bij alle lagen van de organisatie. De interne communicatie daarover is versterkt, er zijn trainingen voor medewerkers en leidinggevend en workshops sociale veiligheid. De vertrouwenspersonen, bedrijfsmaatschappelijk werkers, ombudsfunctionaris en adviseurs integriteit delen kennis en ervaringen.

Na de daling in de jaren 2020 en 2021, waar als gevolg van de pandemie minder meldingen zijn gedaan, laat 2022 een stijging zien. Dit is in lijn met de landelijke trend. En hoewel er zeker verbeteringen mogelijk zijn in de meldingsstructuur, toont het dat medewerkers van het ministerie de instrumenten gebruiken en dat grotere bewustwording binnen OCW, uiteraard ingegeven door de maatschappelijke ontwikkelingen, leidt tot meer bereidheid om ongewenste omgangsvormen te melden. Dat is een goed teken.

Meldingen bij vertrouwenspersonen OCW in de afgelopen jaren

Totaal: **Waarvan ongewenste omgangsvormen*:**

2017	66	55
2018	58	49
2019	96	82
2020	63	58
2021	42	29
2022	117	112

*Onder ongewenste omgangsvormen wordt verstaan: discriminatie, racisme, pesten, roddelen, intimidatie, agressie, seksuele intimidatie. Het grootste deel van de ongewenste omgangsvormen bij OCW vindt zijn oorsprong in verstoorde arbeidsverhoudingen.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Artikel rijksportaal OCW
Datum: vrijdag 21 april 2023 08:52:28

Dag 5.1/2.e

Dank. Ik heb met snelle lezing er twee punten bij:

- Ik zou nog meer aangeven dat het manier van hoe we met elkaar omgaan een continu proces is (en is geweest). Nu klinkt het als op moment x constateert de minister dat hij te fel is en daarna voor we 3 gesprekken en klaar. Het is vanaf het begin af aan natuurlijk een zoektocht geweest. Nu gaat het echt veel beter. Tegelijkertijd zijn wij vanuit het MTOCW, ook minister zelf natuurlijk nog steeds alert op hoe het gaat en moeten mdw-ers nog steeds de ruimte voelen om zich te melden als het niet goed gaat (Ik wil die signalen iig graag weten).
En ik vind ook dat de inspanningen van onszelf en andere leidinggevendenden van de afgelopen periode recht doet.
- En nog even tav de casus: is het niet handig eerst de lessen en dan de verwerking neer te zetten (Dan trekken we hem iets meer naar ons zelf toe)

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

e-mailadres:

5.1/2.e minocw.nl

Secretariaat:

5.1/2.e 5.1/2.e

e-mail: 5.1/2.i minocw.nl

T: 5.1/2.e

[Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | Rijksoverheid.nl](#)

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 21 april 2023 08:46

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<b.5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e >; 5.1/2.e 5.1/2.e

<f.a.5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Onderwerp: Artikel rijksportaal OCW

Dag collega's,

Dit bericht staat klaar voor het intranet en zal a la het weekbericht ook actief worden verstuurd naar de directeuren enagen de andere onderdelen van OCW.

Het blijft dichtbij de beantwoording van de vragen van de Telegraaf, met enkele aanvullingen. Een snelle blik van jullie wordt op prijs gesteld!

Groeten,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Artikel rijksportaal OCW
Datum: vrijdag 21 april 2023 08:53:26

Ha 5.1/2.e

Heb er een snelle blik op geworpen. Ik vind het einde van het bericht heel goed. Het deel over "het onderdeel" is heel cryptisch en roept meer vragen op dan het beantwoordt. Het staat ook zo in De Telegraaf, maar ik vraag me af of het helpt om dit in het interne bericht te herhalen.

Misschien beter om dat deel in de context van de laatste alinea te plaatsen?

Groet, 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 21 apr. 2023 om 08:45 heeft 5.1/2.e
<5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Dag collega's,

Dit bericht staat klaar voor het intranet en zal a la het weekbericht ook actief worden verstuurd naar de directeuren enagen de andere onderdelen van OCW.

Het blijft dichtbij de beantwoording van de vragen van de Telegraaf, met enkele aanvullingen. Een snelle blik van jullie wordt op prijs gesteld!

Groeten,

5.1/2.e

<Artikel rijksportaal OCW.docx.awsec>

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Artikel rijksportaal OCW
Datum: vrijdag 21 april 2023 08:57:24

Dank, lijkt me prima. Het is tenslotte echt vanuit jou geschreven.

Ik zou zelf niet zeggen dat je de berichtgeving voor de minister 'heel naar' vindt. Dat lijkt een ontkenning van de mensen die het gedrag hebben ondergaan. Ik zou dat gewoon weglaten.

Tot zo!

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

T: 5.1/2.e

E: b.5.1/2.e minocw.nl

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 21 apr. 2023 om 08:45 heeft 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Dag collega's,

Dit bericht staat klaar voor het intranet en zal a la het weekbericht ook actief worden verstuurd naar de directeurs en de andere onderdelen van OCW.

Het blijft dichtbij de beantwoording van de vragen van de Telegraaf, met enkele aanvullingen. Een snelle blik van jullie wordt op prijs gesteld!

Groeten,

5.1/2.e

<Artikel rijksportaal OCW.docx>

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Artikel rijksportaal OCW
Datum: vrijdag 21 april 2023 09:04:45

Prima bericht! Deel wel gevoel van 5.1/2.e zeker omdat we zien dat er, zonder relatie Tav Dennis, wel meer meldingen bij ons komen.

Gr 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Datum: 21 april 2023 om 08:58:49 CEST
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>, 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl, 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl, 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl, 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Re: Artikel rijksportaal OCW

Dag 5.1/2.e dit is een bericht van jou toch en niet van ons?

Het geheel in en extern een sfeer uit van voltooid verleden uit. Ook voor die externe
 woordvoering is OCW ambtelijk verantwoordelijk. Op dat punt vind ik het moedig om het
 zo te presenteren. Maar anders gezegd:
 Daar zou ik mee uitkijken.

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 21 apr. 2023 om 08:45 heeft 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Dag collega's,

Dit bericht staat klaar voor het intranet en zal a la het weekbericht ook
 actief worden verstuurd naar de directeurs enagen de andere onderdelen
 van OCW.

Het blijft dichtbij de beantwoording van de vragen van de Telegraaf, met
 enkele aanvullingen. Een snelle blik van jullie wordt op prijs gesteld!

Groeten,
 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: beantwoording telegraaf
Datum: vrijdag 21 april 2023 11:58:24

Ha 5.1/2.e dank.

Groeten,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 21 april 2023 09:44

Aan: 5.1/2.e@minaz.nl>

Onderwerp: beantwoording telegraaf

Dag 5.1/2.e

Hierbij zoals beloofd de beantwoording van OCW op de vragen van de Telegraaf eerder deze week.

Groeten,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.i
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Artikel rijksportaal OCW
Datum: vrijdag 21 april 2023 08:40:00
Bijlagen: [Artikel rijksportaal OCW.docx](#)

Beste Robbert, Dennis, en Gunay,

Allereerst: ontzettend naar dat de Telegraaf zo uitpakt, veel sterkte Dennis!
Wij hebben een intern bericht gemaakt dat ik jullie hierbij toestuur. We willen dit zsm publiceren op intranet en rondsturen naar de verschillende onderdelen van OCW, maar niet nadat jullie er een blik op hebben kunnen werpen. We blijven dichtbij de beantwoording van de vragen aan de Telegraaf. Willen jullie me laten weten of jullie akkoord zijn?

Hartelijke groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.i
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Interne berichtgeving Telegraaf artikel 21042023 0930
Datum: vrijdag 21 april 2023 10:14:00
Bijlagen: [Interne berichtgeving Telegraaf artikel 21042023 0930.docx](#)

Beste allen,

Hierbij de laatste versie van de interne berichtgeving, inclusief een kort aanbiedingsbericht aan de directeurs van OCW. Het bericht wordt aan alle onderdelen van OCW gestuurd en verschijnt op Rijksportaal.

Kunnen jullie mij laten weten of dit bericht zo uit kan? Dan kunnen we de organisatie snel op de hoogte brengen.

Groet,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Vragen van NRC
Datum: vrijdag 21 april 2023 12:09:28

Dag 5.1/2.e

Dit is de vraag van de NRC:

Heb je cijfers over a) het ziekteverzuim bij OCW en b) hoeveel ambtenaren zijn gewisseld van baan sinds januari 2022.

De eerste vraag kan denk ik uit het dashboard worden gehaald, de tweede zal lastiger zijn?

Groeten,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Cijfers nav vragen NRC
Datum: vrijdag 21 april 2023 16:08:00

Wat mij betreft is dit goede informatie over het ziekteverzuim, mooi dat het rijksbeeld er ook bij staat.

Groeten,
 5.1/2.e

5.1/2.e
 5.1/2.e
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag
 T: 5.1/2.e
 M: 5.1/2.e
 5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)
www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 16:00
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Fwd: Cijfers nav vragen NRC

Hallo allen, hierbij de cijfers.

Als er nog aanvullende vragen zijn, dan graag een seintje in de appgroep.

Groet,
 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: Dienstpostbus Informatievoorziening 5.1/2.i @minocw.nl
Datum: 21 april 2023 om 15:48:28 CEST
Aan: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e 5.1/2.e" <5.1/2.e 5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e 5.1/2.e" <5.1/2.e 5.1/2.e@minocw.nl>
Kopie: "5.1/2.e" @minocw.nl, Dienstpostbus Informatievoorziening <5.1/2.i@minocw.nl>
Onderwerp: Cijfers nav vragen NRC

Beste collega's,

- Na een kleine storing bij P-Direkt, zie in de bijlage twee bestanden:
1. Word-bestand: OCW en Rijksbrede cijfers omtrent verzuim en uitstroom/doorstroom
  2. Excel-bestand: OCW-kolommen omtrent verzuim en

uitstroom/doorstroom (let op er zijn twee tabbladen)

Mochten we vragen zijn, dan horen we het graag.
Succes!

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag |

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag |

.....

Cijfers n.a.v. vragen NRC

Ziekteverzuim OCW en Rijksoverheid per jaar

Voortschrijdend jaargemiddelde

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rijksoverheid	5,4%	5,7%	5,6%	5,3%	5,5%	6,5%
- OCW	5,1%	5,4%	5,6%	5,0%	5,5%	6,3%
- AZ	4,1%	4,2%	3,4%	3,8%	4,3%	5,8%
- BZ	3,5%	3,7%	3,6%	3,5%	3,9%	4,3%
- BZK	5,3%	5,9%	5,7%	4,9%	5,2%	6,3%
- EZ -EZK/LNV- EZK	4,2%	4,6%	4,4%	3,6%	3,9%	5,2%
- Fin	5,9%	6,3%	6,1%	5,7%	6,0%	7,0%
- IenM/IenW	4,5%	4,7%	4,6%	4,1%	4,4%	5,5%
- LNV			5,6%	5,2%	5,0%	5,7%
- SZW	5,5%	6,1%	6,4%	6,0%	6,3%	7,6%
- VenJ/JenV	6,3%	6,5%	6,2%	6,3%	6,6%	7,5%
- VWS	4,3%	4,6%	4,4%	4,1%	4,2%	5,6%
- HCvS	3,7%	4,5%	4,7%	4,5%	4,8%	5,5%
- Rechtspraak	5,0%	5,5%	5,4%	5,4%	5,2%	6,3%

Bron: Jaarrapportage Bedrijfsvoering 2021 en 2022

Voortschrijdend jaargemiddelde: Het gemiddelde van het verzuim van de afgelopen 12 maanden.

Uitstroom OCW binnen en buiten Rijksdienst inclusief maatregelreden per jaar

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal uitstroom OCW	334	306	345	377	397	445	174
-Overplaatsing binnen Rijksdienst¹	73	66	79	90	94	133	33
-Uitstroom buiten Rijksdienst	261	240	266	287	303	312	141
- Administratief of andere reden	64	64	80	60	35	7	2
- Andere reden						1	
- Andere werkg (bedrijfsleven)					21	39	13
- Andere werkg (publieke sector)					27	55	20
- Andere werkg buiten Rijksdiens	62	73	70	58	23		
- Arbeidsongesch. Wegens ziekte					4	3	4
- Arbeidsongeschikt (WIA)	7	6	11	1			
- Disfunctioneren			1				
- Eervol ontslag, geen eig. verz	7	4	3				
- Eigen bedrijf/zzp'er					4	14	3
- Einde contract	42	27	43	86	59	16	6
- FPU/Pensioen	57	56	46	51	34	55	36
- Geen andere werkgever					10	6	3
- Met wederzijds goedvinden			1	16	17	30	11
- Onvrijwillig		3	1				
- Op eigen verzoek	20						
- Overlijden	2	7	10	9	5	7	3
- Pensioen ivm AOW leeftijd					29	38	20
- Tijdens proeftijd					1	3	1
- Van rechtswege				6	17	17	10
- Verstoorde arbeidsverhouding					2		
- Vrijwillig overig					15	21	9

Bron: P-Direkt

¹Uitstroom van OCW naar andere organisatie binnen Rijksdienst

Doorstroom binnen OCW per maatregelreden en per jaar

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totaal doorstroom binnen OCW	661	1233	1002	735	1260	1041	570
- Administratief	393	409	542	314	659	311	342
- Demotie						1	
- Detachering/IF	5	9	12	13	19	12	11
- Dienstbelang, anders dan reorg	56	60	28	64	116	166	99
- Functievolver			2	2	1		
- Interface				1			
- Loopbaangarantie			1				
- Op verzoek				1			
- Op verzoek medewerker	81	135	237	179	222	302	97
- Reorganisatie	126	620	179	158	235	236	12
- Tijdelijk andere werkzaamheden					2	9	8
- Traineeship						1	1
- Ziekte			1	3	6	3	
- Administratief	393	409	542	314	659	311	342
- Demotie						1	
- Detachering/IF	5	9	12	13	19	12	11
- Dienstbelang, anders dan reorg	56	60	28	64	116	166	99
- Functievolver			2	2	1		
- Interface				1			
- Loopbaangarantie			1				

Bron: P-Direkt

Definitie Doorstroom (uitgaand) uit P-Direkt: Het aantal medewerkers dat in de observatieperiode (jaar) is overgeplaatst vanuit de desbetreffende organisatie naar een ander organisatieonderdeel.

Ziekteverzuim OCW en Kolom per jaar
Voortschrijdend jaargemiddelde

	Jaar					
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rijksoverheid	5,4%	5,7%	5,6%	5,3%	5,5%	6,5%
OCW	5,1%	5,4%	5,6%	5,0%	5,5%	6,3%
- DUO	5,3%	5,6%	6,3%	6,0%	5,7%	6,5%
- SG	5,2%	6,0%	5,6%	4,8%	4,1%	5,5%
- DGPV	4,7%	5,1%	5,9%	4,5%	4,2%	6,1%
- DGHB	3,8%	5,2%	4,5%	4,6%	4,8%	7,0%
- IvhO	5,6%	4,3%	3,9%	3,5%	3,3%	5,2%
- DGCM	3,8%	4,9%	4,1%	4,7%	4,6%	4,8%

Bron: Jaarrapportage Bedrijfsvoering 2021 en 2022 en P-Direkt

Voortschrijdend jaargemiddelde: Het gemiddelde van het verzuim van de afgelopen 12 maanden

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 06:13
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Interne berichtgeving Telegraaf artikel
Bijlagen: Interne berichtgeving Telegraaf artikel 21042023 0540.docx 5.1/2.e 5.1/2.e.docx

Spuut 11 met wat suggesties.

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 05:52
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>
CC: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>
Onderwerp: RE: Interne berichtgeving Telegraaf artikel

Hi
 Snel gekeken. Wat suggesties met tracks in bijlage
 Pdf meesturen kan gewoon hoor
 Groet, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 05:41
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
 5.1/2.e @minocw.nl>
CC: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>
Onderwerp: Interne berichtgeving Telegraaf artikel
Urgentie: Hoog

Hi all,

Zie bijlage voor interne berichtgeving (in één doc: 1. Rijksportaal-artikel 2. E-mail SG aan directeuren). Graag binnen kwartier evt. feedback in de appgroep.

Kunnen we het Telegraaf-artikel in PDF meesturen met de e-mail aan directeuren of kan dat auteursrechtelijk niet? Kunnen ook kiezen voor link naar artikel in OCW Nieuws App. Hoor graag wat gebruikelijk is.

Thanks!

5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e
 .....
 5.1/2.e
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
 .....
M +31 5.1/2.e
E 5.1/2.e minocw.nl
 .....

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Voorstel interne berichtgeving n.a.v. Telegraaf
Datum: vrijdag 21 april 2023 06:14:15
Bijlagen: [Interne berichtgeving Telegraaf artikel 21042023 0600.docx](#)
Prioriteit: Hoog

Goedemorgen 5.1/2.e

We hebben interne berichtgeving voorbereid: 1. Rijksportaal-artikel 2. E-mail namens jou aan directeuren. Strak gebaseerd op de woordvoeringslijn en de beantwoording van de vragen van De Telegraaf. Fijn als je dit alvast kunt reviewen. Kunnen we elkaar zo snel mogelijk spreken in een call om dit verder af te stemmen en ook andere acties te bespreken? Dringend advies om dit ruim voor 07:00uur te doen. 5.1/2.e zal hiervoor het initiatief nemen.

Groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

.....
 5.1/2.e
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

.....
M +31 5.1/2.e
E 5.1/2.e minocw.nl
 .....

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Telegraaf
Datum: dinsdag 13 juni 2023 23:15:56

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

e-mailadres:

5.1/2.e minocw.nl

Secretariaat:

5.1/2.e 5.1/2.e

e-mail: 5.1/2.i minocw.nl

T: 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | Rijksoverheid.nl

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 21 april 2023 07:40

Aan: 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e

5.1/2.e

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl; 5.1/2.e 5.1/2.e <t.j.5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e

5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e >; 5.1/2.e

@minocw.nl>

Onderwerp: Telegraaf

Beste collega's,

Vandaag staat er een narrig artikel in de Telegraaf over veiligheid in onze organisatie, over de minister en over een andere, specifieke situatie. Dat raakt ons ook; mij in ieder geval wel als het gaat om de veilige werkplek die ik iedereen wil bieden en gun en ook vanwege de mate waarin ik zie dat jullie je daarvoor inspannen.

5.1/2.e zal later deze ochtend nog een berichtje naar de hele organisatie sturen en dat verschijnt ook op intranet.

Ik zal er maandag in de oploop iets over zeggen.

Mochten jullie merken dat het in de organisatie veel losmaakt (of mocht dat zo bij jullie zelf zijn), dan zou ik jullie signalen erg waarderen en voor iedereen - en zeker voor jullie - staat mijn deur open.

Vind het fijn jullie in ieder geval even een persoonlijk berichtje te sturen hierover. Bij deze dus.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van OCW

Secretariaat: 5.1/2.e 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e

Onderwerp: Artikel in de Telegraaf
Datum: vrijdag 21 april 2023 10:53:00
Bijlagen: [OCW Persactua Vrijdag 21 april 2023.msg](#)
[telegraaf1.jpg](#)
[Telegraaf2.jpg](#)

Goedemorgen allemaal,

Voor wie het nog niet zelf heeft gelezen of gehoord: op de voorpagina van de Telegraaf staat vanochtend een artikel over grensoverschrijdend gedrag van MPVO. Vorige week vrijdag ben ik door 5.1/2.e gebeld om input te leveren voor de beantwoording van de vragen die door een parlementair journalist waren gesteld over gedrag van MPVO én een onderzoek dat eind vorig jaar heeft plaatsgevonden n.a.v. signalen over grensoverschrijdend gedrag bij een dienstonderdeel van OCW. Mijn inbreng heeft zich beperkt tot het aanleveren van de jaarrapportages van de jullie en de ombudsfunctionaris over de afgelopen 5 jaar en cijfers over 2022 (alleen de aantallen, uitgesplitst naar OO en I, en de categorieën binnen de meldingen OO), en advies over welke vragen we i.v.m. de vertrouwelijkheid en vanuit het oogpunt van een veilige meldcultuur beter niet (in detail) konden beantwoorden. Bij de beantwoording van de vragen waren natuurlijk ook de PA's en woordvoerders van de ministers en staatssecretaris betrokken, en andere collega's van de directie Communicatie, zodat niet alles is overgenomen (maar met het eindresultaat ben ik akkoord gegaan). De Telegraaf heeft uiteraard een eigen insteek gekozen, hoewel het artikel – voor die krant – nog vrij genuanceerd is.

Ik stuur ter informatie het dagelijks OCW-nieuwsbericht mee en het artikel in de Telegraaf.

Als jullie nog behoefte hebben aan een toelichting, stuur dan even een berichtje.

Groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e | 5.1/2.e | Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
 Wetenschap > 5.1/2.e 5.1/2.e [minocw.nl](#) > <https://rijksvideo.webex.com/meet/5.1/2.e> > IPC
 5600, Postbus 16375, 2500 BJ Den Haag > Hoftoren, Rijnstraat 50 (naast Den Haag CS)
 Werkdagen: 5.1/2.e

Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

5.1/2.e

Van: Dienstpostbus OCWnieuws
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 08:31
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: OCW Persactua | Vrijdag 21 april 2023

OCW Persactua

Vrijdag 21 april 2023

Inhoud

Telegraaf: Minister ging grenzen over

Predicaten 'goed' en 'excellent' voor scholen na juni afgeschaft

Inspectie: 'vaagheid rond ouderbijdrage'

En verder

Telegraaf: Minister ging grenzen over

- *De Telegraaf* opent met het nieuws dat MPVO 'als een razende tekeer is gegaan tegen ambtenaren'. In het eerste jaar van zijn ministerschap heeft hij 'geschreeuwd, met deuren geslagen en medewerkers onder druk gezet', vertellen ambtenaren aan *De Telegraaf*. De VVD-bewindsman erkent dat hij over de schreef is gegaan. Sinds het aantreden van MPVO - in januari vorig jaar - is hij geregeld uit zijn plaat gegaan schrijft de Telegraaf.

MPVO laat via zijn woordvoerder weten dat hij 'te veeleisend, te scherp en soms te fel is geweest'. „De minister is op eigen initiatief eind vorig jaar met de organisatie in gesprek gegaan”, zegt zijn woordvoerder. „Hier zijn goede en leerzame gesprekken uit ontstaan en met die gesprekken blijft de minister ook doorgaan.”

Op pagina 3 schrijft de Telegraaf verder dat er meer speelt binnen de muren van het ministeriegebouw, waar MOCW de scepter zwaait. Door OCW-medewerkers is vorig jaar veel vaker melding gedaan van ongewenst gedrag dan in de jaren ervoor. Daarbij gaat het onder meer om discriminatie, pesten en seksuele intimidatie. In 2022 kwamen er 112 meldingen binnen bij vertrouwenspersonen van OCW, waar in totaal zo'n 5000 mensen werken.

Tijdens coronajaren 2020 en 2021 - toen veel werd thuisgewerkt - was dit aantal logischerwijs veel lager. Maar ook in de jaren 2017, 2018 en 2019 kwamen er fors minder meldingen binnen dan vorig jaar. Het grootste deel van de meldingen is het gevolg van 'verstoorde arbeidsverhoudingen',

meldt het ministerie. Over de aard en details van de meldingen wil OCW vanwege de privacy en 'een veilige meldcultuur' niets zeggen. Het ministerie verklaart de recente stijging van het aantal meldingen door de 'landelijke trend' van meer aandacht op de werkvloer voor grensoverschrijdend gedrag.

Na meerdere klachten over ongewenst gedrag werd tussen september 2022 en januari 2023 een onderzoek gedaan naar omgangsvormen bij een specifiek 'onderdeel' van OCW. Om welk onderdeel het gaat, houdt het ministerie voor zich. Wel zou dit onderzoek losstaan van MPVO.

De Telegraaf schrijft dat het lijkt dat het ministerie de affaire rond MPVO het liefst zo snel mogelijk achter zich te willen laten. Zijn woordvoerder laat weten: „Uiteindelijk hebben we maar één doel: samen het onderwijs in Nederland naar een hoger niveau tillen, zodat onze kinderen een mooiere, betere toekomst tegemoet gaan.”

NOS.nl, RTLNieuws.nl, AD.nl en BNR.nl nemen de berichtgeving over.

Bronvermelding: De Telegraaf, De Telegraaf, RTL Nieuws, NOS.nl, AD.nl

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: beantwoording van vragen. graag jullie hulp
Datum: vrijdag 21 april 2023 11:15:05

Ik kom naar mijn kamer!

NRC-brief doen we dan daarna.

Is bericht al uit naar de organisatie?

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 21 apr. 2023 om 11:06 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Ha 5.1/2.e we krijgen nu verschillende vragen van diverse media over OCV integriteitsbeleid, personeelszaken, ziekte verzuim etc. Met wie kunnen we daarover schakelen? Ik zou graag een teampje hiervoor willen vormen, met mensen die ook buiten kantoor uren bereikbaar zijn en in het weekend. Of wil je dat dat via jou loopt?

Verder vraag NRC of we de zaken uit de brief van de ambtenaar (die ik net voorlas) herkennen.

Dat zouden we graag met jou, 5.1/2.e willen bespreken. Hoe laat kan dat?

Verder komen er online 'rare' berichten binnen. Als het te gortig wordt schakelen we met beveiliging.

Hartelijke groeten,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

.....
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag
 .....

M: 5.1/2.e

T: 5.1/2.e

5.1/2.e@minocw.nl

Reactie op berichtgeving in de media over minister Wiersma en OCW

NIEUWSBERICHT | 21-04-2023 | 10:54 | MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

In De Telegraaf staat vanochtend een artikel over ons ministerie en over minister Wiersma. Onderdelen uit dit artikel zijn inmiddels ook door andere media overgenomen. In dit artikel lees je de reactie van 5.1/2.e

In de krant staat dat minister Wiersma tekeer is gegaan richting medewerkers.

5.1/2.e "De minister is vanuit ambitie en gedrevenheid scherp en soms fel geweest tegen ambtenaren. Hij heeft destijds onderkend dat dit niet goed was. Hij beseft dat hij veel vraagt van de mensen om zich heen en dat zijn woorden als minister harder aankomen bij medewerkers dan die van een ander. Hier heeft de minister destijds actie op ondernomen."

Er zijn diverse gesprekken gevoerd tussen de minister, leidinggevend en medewerkers over hoe we het beste met elkaar kunnen samenwerken. "Dit waren goede en leerzame gesprekken en met die gesprekken blijven we ook doorgaan. Inmiddels zijn we beter op elkaar ingespeeld."

In het artikel wordt ook gesproken over ongewenste omgangsvormen bij een onderdeel van OCW. Hier heeft het ministerie onderzoek naar laten doen door een extern bureau. Het onderzoek, dat verder losstaat van minister Wiersma, heeft aangetoond dat er sprake was van ongewenste omgangsvormen, maar niet zodanig dat er aanleiding was voor arbeidsrechtelijke consequenties.

5.1/2.e "We hebben uit deze situatie en gesprekken lessen getrokken voor de organisatie. Er zijn diverse en intensieve gesprekken gevoerd met de betrokkenen over wat er is voorgevallen, gericht op de verwerking daarvan en het voorkomen van herhaling."

Wij vinden het belangrijk om de privacy van betrokken collega's naar de buitenwereld te beschermen en gaan daarom hier niet verder in op de uitkomsten van het onderzoek.

"Ik vind de berichtgeving naar voor alle betrokkenen en ik vind het spijtig dat ons ministerie op deze manier in de schijnwerpers staat. Ik vind dat het, ondanks dat ook bij OCW zaken niet altijd goed gaan, geen getrouw beeld geeft van ons ministerie."

Bij ons ministerie moet je volledig jezelf kunnen zijn en je veilig voelen. Is jou iets overkomen, zie je iets gebeuren bij een collega, wil je je hart luchten of heb je vragen over wat er nu in de publiciteit is gekomen? Op [ons deel van het Rijksportaal over integriteit](#)

kun je meer lezen bij welke personen en plekken je binnen (of buiten) OCW met je kwestie terecht kunt. Je kunt ook met vragen bij je leidinggevende of bij **5.1/2.e** zelf terecht.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 12:12
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Berichtgeving in de media over minister Wiersma en OCW

Hi, staccato opgeschreven wat MOCW vanochtend heeft gezegd:

5.1/2.e hij gaat wel erg diep door het stof, herkent u dat? Ik ken m als zeer gedreven, ambitieus, iemand die fel en scherp kan zijn. Hebben het over gehad. Wat ik heb gezien, is dat hij open stond voor kritiek. Actief naar geluisterd heeft. Wat je ook wil doen, hoe ambitieus je bent, veilige omgeving creëren. Voor iedereen. Dat is ook wel het leermoment van minister Wiersma geweest. Belangrijk dat mensen luisteren naar signalen, en daar wat mee doen. En dat heeft hij gedaan. Open voor gestaan. Goed dat mensen veranderen, veilige omgeving creëren.

VK: dat er signalen waren, herken ik ook. Zijn gesprekken gevoerd. Heeft hij naar geluisterd. Je spreekt over persoonlijke stijl, hoe pak je dat aan. Ik ken m als zeer gedreven minister. Heeft signalen opgepakt, heeft gezegd wil op andere manier functioneren. Zie een duidelijke verandering in zijn gedrag. We zijn allemaal andere persoonlijkheid, veel waardering voor zijn gedrevenheid. Hoe meest effectief als bwp? Als je team zich veilig voelt, en dat heeft hij zich gerealiseerd. Wordt je een betere en effectieve bwp. Heeft signalen opgepakt. Ik zie een andere Dennis Wiersma.

Touwtje:

Deze signalen waren mij wel bekend. Heeft geluisterd. Over hoe hij wil werken, wordt een effectievere minister. Grensoverschrijdend gedrag is overal in samenleving, media, politiek. Belangrijk dat leidinggevend een veilige omgeving creëren. Ook bij OCW gesprek over hebben, over: worden signalen opgepakt. In dit geval waren signalen er ook, intensief het gesprek gevoerd. Gesproken over stijlen, wat kunnen we van elkaar leren. Goed dat minister Wiersma actief heeft gezegd ik wil gedrag veranderen. Belangrijk dat mensen kunnen leren van deze signalen. Ook bij OCW moet voor iedereen veilige omgeving zijn, is niet voor iedereen geweest.

Vraag: is die veilige omgeving er als W blijft? A: ik denk dat heel belangrijk is dat W heeft geluisterd naar signalen. Echt op gereageerd, gedrag veranderd, gesprek met team. Andere cultuur heeft gecreëerd. Vertrouwen dat andere cultuur er nu ook is. Signaal ook echt ter harte heeft genomen. Bezig om andere manier zich op te stellen.

Vraag: hoeveel mensen weggegaan? A: weet ik niet, ook in eigen team mensen, hele jonge mensen, andere uitdagingen.

Machtsverhoudingen? In het algemeen waar hiërarchie is, extra voorzichtig zijn. Jonge mensen extra kwetsbaar, daarom zo belangrijk dat deze signalen zijn opgepakt, daar oog voor hebben. Staan aan begin van carrière.

Vraag: opstappen bij grensoverschrijdend gedrag in andere gevallen, waarom zou anders zijn bij OCW? A: gesprek gevoerd, positief, signalen opgepakt. Hij had door niet juiste manier was om door te gaan. Heel actief handen uitgestoken naar mensen. Ik vind dat je dat moet onderkennen, dat je van gedrag kunt veranderen. Leermoment.

Vraag: waarom hij wel herkansing? A: belangrijk dat je als organisatie en mens lerend bent. Dat je luistert en er wat aan doet. Belangrijk dat we mensen wijzen op onveilige omgeving, open staan voor gedragsverandering. Overal echt veilige werkomgeving maken, dan leren van dit soort ervaringen. Vraag: wat vindt u van die signalen? Zorgwekkend, moet gesprek over voeren, belangrijk dat minister W openstond van dit soort signalen. Dat hij zei: realiseerde me dit niet. En actief heeft gezegd ik wil gedrag veranderen. Anders niet effectief als minister.

Vraag: kent u m zo? A: ik ken m als fel, ambitieus, heb m ook wel eens behoorlijk fel zien spreken. Hebben vaak gesprekken over eigen stijlen, en wat je van elkaar kunt leren. Bent als ploeg ministers van elkaar afhankelijk, dingen samen. Mooi om te zien dat hij daarvan geleerd heeft. Had dit natuurlijk

liever niet gehad, hij had dit liever niet gehad, mooi dat je daarmee als minister kunt laten zien dat je leert van je fouten.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 21 april 2023 11:11

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: FW: Berichtgeving in de media over minister Wiersma en OCW

Urgentie: Hoog

Ter info: 5.1/2.e heeft directeurs geïnformeerd met onderstaand bericht. Platte tekst van Rijksportaal-artikel zit daar eveneens bij. Dat staat inmiddels ook live: [Reactie op berichtgeving in de media over minister Wiersma en OCW - Rijksportaal \(overheid-i.nl\)](#)

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 21 april 2023 11:06

Aan: 5.1/2.e @5.1/2.e >; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e

@minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e

@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>;

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e 1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>;

5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e

@inspectie-oe.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e 3 minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e 5.1/2.e duo.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e >; 5.1/2.e @cultuur.nl;

5.1/2.e @awti.nl; 5.1/2.e @ONDERWIJSRAAD.NL; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e

@nationaalarchief.nl>; 5.1/2.e @owinsp.nl>; 5.1/2.e

@cultureelerfgoed.nl>; 5.1/2.e @unesco.nl>; 5.1/2.e @cvte.nl

Onderwerp: Berichtgeving in de media over minister Wiersma en OCW

Urgentie: Hoog

Beste collega's,

Via deze weg breng ik jullie op de hoogte van de berichtgeving die vanmorgen in De Telegraaf is verschenen over minister Wiersma en ons ministerie. Onderdelen uit dit artikel zijn inmiddels ook door andere media overgenomen. Op Rijksportaal wordt straks een artikel gepubliceerd met onze reactie hierop – zie onderstaand. Ik kan me voorstellen dat jullie hier vandaag mogelijk vragen over krijgen van medewerkers. Daarom is het handig dat jullie het Rijksportaal-artikel hebben. Mochten medewerkers benaderd worden door journalisten, dan kunnen ze direct doorverwijzen naar woordvoering. Als jullie vragen hebben, dan ben ik uiteraard beschikbaar om deze te beantwoorden. Ik hou jullie op de hoogte.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

Rijksportaal-artikel

Reactie op berichtgeving in de media over minister Wiersma en OCW

In De Telegraaf staat vanochtend een artikel over ons ministerie en over minister Wiersma. Onderdelen uit dit artikel zijn inmiddels ook door andere media overgenomen. In dit artikel lees je de reactie van 5.1/2.e

In de krant staat dat minister Wiersma tekeer is gegaan richting medewerkers. 5.1/2.e "De minister is vanuit ambitie en gedrevenheid scherp en soms fel geweest tegen ambtenaren. Hij heeft destijds onderkend dat dit niet goed was. Hij beseft dat hij veel vraagt van de mensen om zich heen en dat zijn woorden als minister harder aankomen bij medewerkers dan die van een ander. Hier heeft de minister destijds actie op ondernomen."

Er zijn diverse gesprekken gevoerd tussen de minister, leidinggevend en medewerkers over hoe we het beste met elkaar kunnen samenwerken. "Dit waren goede en leerzame gesprekken en met die gesprekken blijven we ook doorgaan. Inmiddels zijn we beter op elkaar ingespeeld."

In het artikel wordt ook gesproken over ongewenste omgangsvormen bij een onderdeel van OCW. Hier heeft het ministerie onderzoek naar laten doen door een extern bureau. Het onderzoek, dat verder losstaat van minister Wiersma, heeft aangetoond dat er sprake was van ongewenste omgangsvormen, maar niet zodanig dat er aanleiding was voor arbeidsrechtelijke consequenties.

5.1/2.e "We hebben uit deze situatie en gesprekken lessen getrokken voor de organisatie. Er zijn diverse en intensieve gesprekken gevoerd met de betrokkenen over wat er is voorgevallen, gericht op de verwerking daarvan en het voorkomen van herhaling."

Wij vinden het belangrijk om de privacy van betrokken collega's naar de buitenwereld te beschermen en gaan daarom hier niet verder in op de uitkomsten van het onderzoek.

"Ik vind de berichtgeving naar voor alle betrokkenen en ik vind het spijtig dat ons ministerie op deze manier in de schijnwerpers staat. Ik vind dat het, ondanks dat ook bij OCW zaken niet altijd goed gaan, geen getrouw beeld geeft van ons ministerie."

Bij ons ministerie moet je volledig jezelf kunnen zijn en je veilig voelen. Is jou iets overkomen, zie je iets gebeuren bij een collega, wil je je hart luchten of heb je vragen over wat er nu in de publiciteit is gekomen? Op [ons deel van het Rijkspitaal over integriteit](#) kun je meer lezen bij welke personen en plekken je binnen (of buiten) OCW met je kwestie terecht kunt. Je kunt ook met vragen bij je leidinggevende of bij 5.1/2.e zelf terecht.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e >
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 13:18
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Kun je dit bevestigen/ toelichten?

Ik wil dit melden vanavond.

Bronnen zeggen dat zijn uitbarstingen zich niet alleen afspeelden binnen de muren van dit ministerie maar dat het ook nog wel eens gebeurde op een werkbezoek. Een keer is de school die het betrof zelfs komen praten op het ministerie om de boel weer goed te maken.

Off rec: ik heb de school gesproken. Die hebben gezegd dat ze er niet meer over wilden praten na een bezoek aan het ministerie.

Groet, 5.1/2.e

Deze e-mail en inhoud is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Indien u niet de geadresseerde bent van deze e-mail verzoeken wij u dit direct door te geven aan de verzender door middel van een reply e-mail en de ontvangen e-mail uit uw systemen te verwijderen. Als u geen geadresseerde bent, is het niet toegestaan om kennis te nemen van de inhoud, deze te kopiëren, te verspreiden, bekend te maken aan derden noch anderszins te gebruiken.

The information contained in this e-mail is confidential and may be legally privileged. It is intended solely for the addressee. If you are not the intended recipient, any disclosure, copying, distribution or any action taken or omitted to be taken in reliance on it, is prohibited and may be unlawful. Please notify us immediately if you have received it in error by reply e-mail and then delete this message from your system.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 09:45
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Omgevingsbeeld berichtgeving Telegraaf
Bijlagen: Omgevingsbeeld berichtgeving Telegraaf.pdf

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 09:43
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e
 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e
 @minocw.nl
CC: 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e minocw.nl; 5.1/2.e
 @minocw.nl; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e e
 minocw.nl
Onderwerp: Omgevingsbeeld berichtgeving Telegraaf

Ha collega's,

Hierbij, met dank ook aan 5.1/2.e het eerste omgevingsbeeld over de berichtgeving van de Telegraaf. Uiteraard blijven we het vandaag verder in de gaten houden.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

M: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Omgevingsbeeld | berichtgeving de Telegraaf over MPVO | 21 april (tot 9:20)

Samenvatting

- De berichtgeving van de Telegraaf wordt breed overgenomen door vrijwel alle grote nieuwssites.
- Deze nieuwssites nemen het frame over dat Wiersma "tegen zijn ambtenaren over de schreef ging" (RTLNieuws.nl) en "als een razende tekeer ging tegen beginnende ambtenaren" (AD.nl), of schrijven dat minister Wiersma erkent "soms te fel" te zijn geweest tegen medewerkers (NOS.nl en Nu.nl).
- Hart van Nederland noemt als belangrijkste nieuws dat "meerdere medewerkers zijn opgestapt".
- Op social media wordt de vergelijking gemaakt met Van Nieuwkerk: toen was er een stevige reactie vanuit het ministerie, dus dan is de reactie van OCW nu ongeloofwaardig.
- Er is wat steun vanuit het veld: LBVSO spreekt steun uit. Verder geven sommige mensen uit het veld aan hem juist te kennen als een "vriendelijke en begripvol man".
- Op social media is het sentiment uitermate kritisch en negatief richting MPVO. Daarnaast is er ook een minderheid die het opneemt voor MPVO, en juist kritisch is tegenover de ambtenarij.

Mediabeeld

Vrijwel alle grote nieuwssites nemen de berichtgeving over van de Telegraaf, met wisselende frames die variëren van dat minister Wiersma "erkent soms te fel te zijn geweest" tot Wiersma die "als een razende tekeer ging tegen beginnende ambtenaren".

Zie onder meer: [NOS](#), [RTL Nieuws](#), [Trouw](#), [NRC](#), [AD](#) en diverse regionale media. Het sentiment in de berichtgeving is kritisch.

Stakeholders

Journalist Ton van Dijk neemt de reactie van het ministerie onder vuur, en maakt een vergelijking met hoe het ministerie reageerde op het grensoverschrijdend gedrag van Van Nieuwkerk: het is ongeloofwaardig dat OCW nu zegt dat Wiersma gewoon door kan.

JA21-Kamerlid Derk Jan Eppink vindt "de uitbarstingen een brevet van onvermogen".
Hoofdredacteur van Scienceguide Frans van Heest denkt dat dit gedrag "heel herkenbaar" is voor "oud-bestuursleden van de LSVb".

LBVSO geeft aan het "grensoverschrijdende gedrag af te keuren, en mee te leven met de slachtoffers die dit moesten ondergaan". En: "het is benoemenswaardig dat minister Wiersma zijn Tazmanian gedrag erkent en zichzelf stevig heeft aangepakt. Dan ga je niet iemand cancelen maar steunen!"

Een leraar geeft aan dat dit moeilijk los te zien is van de "stevige koerswijziging" die Wiersma ingezet heeft.

Sommige mensen uit het veld geven aan dit beeld totaal niet te herkennen, maar hem juist te kennen als een vriendelijke, begripvolle man. "Een dag nadat voor het eerst in 20 jaar onderwijsbestuurders worden aangepakt komt dit naar buiten".

Advocaat Sidney Smeets vindt dat de onschuldpresumptie voorop staat. Wel van belang aldus Smeets: "dit gaat om gedrag IN functie.

Social media - algemeen

De hastag Wiersma is op moment van schrijven trending op Twitter. Het sentiment is zeer kritisch en negatief. Diverse mensen uiten hun kritiek op het gedrag zoals beschreven in het artikel van De Telegraaf. Op Twitter wordt regelmatig de link gelegd met het onderwijs: hoe kan zo'n minister een goed voorbeeld zijn voor leraren en kinderen. Verschillende keren wordt de vraag door twitteraars opgeworpen of Wiersma af moet treden, waarbij anderen juist vinden dat hij af moet treden. Soms wordt hierbij de vergelijking met Van Nieuwkerk gemaakt.

Anderen vragen zich af of dit de nieuwe bestuurscultuur is waar de Minister-President over sprak. Weer anderen vinden dat ambtenaren over het algemeen weinig kunnen hebben, en dus niet zo moeten klagen.

Er is ook kritiek jegens hogere ambtenaren, die dit volgens sommige reageerders hebben laten gebeuren zonder in te grijpen.

Een minderheid neemt het in de reacties op voor de minister. Het zou niet vreemd zijn om van mensen te vragen hard te werken en een tandje bij te zetten. De ambtenaren die anoniem hun verhaal deden zouden daarmee 'mietjes' zijn.

Een enkele twitteraar stelt, in navolging van hierboven genoemde tweet van Van Dijk, dat het nieuws over MPVO betekent dat SCM nu geen gezag of geloofwaardigheid meer heeft om zich uit te spreken over grensoverschrijdend gedrag.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 13:19
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: transcriptie interview
Bijlagen: Transcriptie interview Wiersma.docx

Ha 5.1/2.e

Blauwe vingers, maar bijgaand de transcriptie 😊

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag
.....

M: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Transcriptie interview Wiersma

Verslaggever: Heeft u u misdragen in het ministerie?

Wiersma: Ik heb vorig jaar teruggeblikt op mijn eerste jaar ministerschap en me gerealiseerd dat dat niet goed is gegaan en daarmee aan de slag gegaan

Verslaggever: U heeft op deuren geslagen en geschreeuwd tegen mensen.

Wiersma: Das niet goed. Ik heb vorig jaar teruggeblikt en gerealiseerd dat ik soms fel ben soms ook te scherp ben soms te veel van mensen vraag, soms ook druk op leg. Heb me ook gerealiseerd wat dat met mensen doet en dat is neit goed. daar ben ik mee aan de slag gegaan. Om daar juist met mensen het gesprek aan te gaan. En dat te verbeteren is gewoon niet goed.

Zo'n eerste jaar als minister is ook best spannend, maar dat betekent wel dat ik per definitie ook het goede voorbeeld moet geven. En zeker: je bent gezamenlijk verantwoordelijk dat je dingen goed doet en de goede dingen. Maar ik moet daar wel het goede voorbeeld in geven. Ik reken mezelf aan dat ik dat niet gedaan heb. Soms te scherp ben en soms ook te veeleisend ben geweest.

(onduidelijk)

Wat ik zeg ik heb vorig jaar gerealiseerd dat in die eerste periode dat ik soms scherp ben, soms fel, te streng de veeleisend en dan gaat het er om wat doe je daar mee met die signalen. Ik vind het belangrijk dat we op een goede manier met elkaar werken. Ik vind het heel erg als mensen zeggen nou ik heb het gevoel dat ik niet kan zeggen wat ik wil. Sterker nog, dat raakt me. Dat doet mij ook pijn. IK heb ook met heel veel mensen daar over gesproken. En ook uitgenodigd uit de organisatie: help mij om daar van te leren. maar ook: wat heb je nodig om je werk goed te kunnen doen. En dat ik daar dingen in moet verbeteren dat was heel duidelijk. En die handschoen heb ik opgepakt.

Verslaggever: wat betekent dat (onduidelijk) wat heeft u gedaan?

Wiersma: Het is niet in 1 voorbeeld te vatten. Het scherp en fel is dat je graag veel dingen wil en dat je dan ook aan mensen vraagt. Het komt er soms op neer dat als een stuk laat was, dat ik vroeg hee waarom is dat zo laat? Dat iemand niet durfde te zeggen dat dat plan bij mij al een tijdje op het bureau lag. Ja dan vind ik het belangrijk dat je als je het gevoel hebt dat je dat niet kan zeggen, dat is niet goed. Daar moet ik voor zorgen dat je dat dan wel kan zeggen. En als ik dan te fel ben of te scherp in een overleg, en dan deins je terug, dan gaat dat niet goed.

Verslaggever:

Wiersma: ik realiseer me dat mijn woorden als minister soms harder aan komen dan dat ik gewend was als minister. En dat die impact gewoon heel groot is op mensen en dat mensen dan soms niet meer iets durven zeggen. En naarmate ik die signalen hoorde en dat gaat soms bij de koffieautomaat en soms wel in een overleg dat iemand dat zeg. Dan realiseer ik me dat is niet goed: zo wil ik niet zijn, zo wil ik ook niet met mensen omgaan en zo moeten we dat ook niet doen. Dan moet ik daar een klus klaren, die opgave heb ik ook opgepakt met iedereen dat gesprek gevoerd, dat doen we nog steeds. Dat is essentieel dat je dat met elkaar doet.

Verslaggever: De wereld draait door was ook in het nieuws hiermee

Wiersma: ja ik realiseer me vorig jaar dat een aantal zaken dat dat niet goed is gegaan . Dat heb ik in die eerste maanden al gerealiseerd. Die impact realiseer ik me. Toen kwam DWDD, ja toen realiseerde ik me wel dan gaat het er om hoe je in een organisatie daar aandacht aan geeft, hoe je daar dan mee om gaat. Dus dat was voor mij wel een extra wake up call dan moet je wel dan wel dat met elkaar bespreken. Toen heb ik alle lijnen voor mezelf nog een keer opengegooid. Ik had daarvoor ook al dingen aangepast in de werkwijze, beter op elkaar in gespeeld te raken. Dat is ook gelukt Al die gesprekken die ik heb gevoerd, wandelingen met mensen, dat zijn ook mooie gesprekken geweest heb ik veel van geleerd. Maar dat betekent wel dat je dat daarna moet volhouden en dat zijn we nu ook aan het doen.

Verslaggever: U heeft een enorme ambitie

Wiersma: ja ik heb ambitie en gedrevenheid, maar dat mag er nooit toe leiden dat iemand iets niet durft te zeggen. Ik wil juist dat iedereen die openheid voelt. EN als ik dat niet heb gedaan , dan heb ik dat niet goed gedaan. Dan ben ik soms ook over grenzen van mensen gegaan. Dat reken ik mezelf aan, dat betekent dat ik aan zet ben om dat te verbeteren.

Verslaggever:

Wiersma:

Nou het is natuurlijk voor mij ene realisatie vorig jaar al geweest dat ik op sommige momenten veels te veel beschermd ben en ik heb vervolgens ook heel veel mensen uitgenodigd om dat gesprek met mij te voeren, dat heeft in heel veel gevallen ook geleid tot hele mooie gesprekken. De lijnen die ook nog steeds open staan, gesprekken die ook nog steeds gevoerd worden. Maar ik ben dat vorig jaar gaan realiseren en er toen ook mee aan de slag gegaan. Heb die gesprekken gevoerd, Ook met mensen die als mensen weg zijn gegaan, voer ik ook nog steeds die gesprekken je moet dingen op een goede manier met elkaar afsluiten. Maar waar het mij om gaat is dat we op een fijne manier met elkaar

samenwerken. Ik doe daar iedere dag ongelooflijk mn best voor. Als ik me realiseer dat ik dat dat soms nog wel wat scherper op mag zijn, dan gaat dat over mezelf, daar het goede voorbeeld in geven. Natuurlijk moet je dat met zn allen doen, maar ik kan bij uitstek niet altijd gedaan dus dat moet ik laten zien. Ik kan niet garanderen dat ik nooit meer scherp of fel ben, maar ik weet wel dat ik daarna probeer dat op een goede manier dat te bespreken, daar voor open te staan. Dat mensen dat kunnen aangeven. En dat is belangrijk dat je dat altijd kan doen.

Verslaggever: juist als minister van onderwijs heeft u toch een voorbeeldfunctie? U bent minister van onderwijs, kleine kinderen die niet mogen persten, en dan gedraagt u zichzelf zo. hoe kijkt u daarna?

Wiersma: ik heb zeker een voorbeeldfunctie, dus daar vind ik van dat als je te fel bent of te scherp dat dat invloed heeft op hoe mensen met je werken en hoe ze zich voelen, en ze dat niet fijn vinden, dan betekent dat dat ik aan zet ben om dat te voorkomen. Dat heb ik niet gedaan, dat heb ik daarna wel aangegeven om te zeggen dat ik een stap naar voren zet om te zeggen dat ik dat gesprek met heel veel mensen voer. En daar hebben we heel veel goede gesprekken over gevoerd, heb veel gesprekken gevoerd met mensen hierover juist om als je een fout maakt moet je m ook verbeteren.

Verslaggever: maar als u beleid maakt tegen pestgedrag dan is dat toch ongeloofwaardig?

Wiersma: ja maar ik ben natuurlijk niet bewust aan het pesten. Wat ik doe is met in z'n eerste jaar alle dingen die je moet doen proberen goed te doen. Dat is nooit een excuus als de mensen met wie je dat moet doen, het gevoel hebben dat dat niet op de goede manier gaat. Ik heb gerealiseerd dat dat dus ook niet goed is. Dan moet ik dus ook die opgave realiseren om dat wel goed te doen. Daarom heb ik met al die mensen dat gesprek ook gevoerd, omdat het zo belangrijk is dat ik open sta voor wat kan ik anders doen, en wat kan ik beter doen? Dat gesprek heb ik gevoerd, daar heb ik mijn gedrag op aangepast. Heb ik me vorig jaar al gerealiseerd.

Verslaggever: Waarom gedraagt u zich zo tegen jongere ambtenaren juist?

Wiersma: ik kan me voorstellen dat dat bij jonge ambtenaren extra hard binnenkomt. Voor mij is het belangrijk dat als ik overleggen heb met mensen dat dat met iedereen op het ministerie is en niet alleen de topambtenaren. Wat meestal de leuke en goede ideeën komen van die jonge ambtenaren. Tegelijkertijd realiseerde ik me niet dat ik daar dan zit als minister met woorden die veel harder aankomen, anders dan Dennis in de kroeg met diezelfde mensen misschien een jaar daarvoor stond. En die impact die heb ik gerealiseerd doordat mensen me daarop hebben gewezen. En die heb ik daarom ook aangepast.

Verslaggever: En wie heft u daarop gewezen? Hamer huist bij u in het ministerie?

Wiersma: op heel veel plekken in de toren gaan er dingen rond bij de koffieautomaat. En die hoor ik dan terug, en dan voel ik me daar ongelooflijk ongemakkelijk bij. Want als iemand met een steen in z'n maag naar z'n werk gaat, en elke dag probeert het beste van het onderwijs te maken, ik heb daar op een verkeerde manier aan bijgedragen. Nou moet ik dat herstellen. Dan moet ik daar ook degene helpen en excuses aanbieden. Dan moet ik daar open voor staan. Zeker in die gevallen waar ik iemand heb gekwetst of op een verkeerde manier mijn impact niet heb gerealiseerd en te scherp ben geweest, dan spreek ik daar met mensen over, dan moet ik daar van durven leren en ook sorry voor durven zeggen.

Verslaggever: hoeveel mensen zijn weg gegaan?

U spreekt steeds in de verleden tijd, bent u gestopt met dit gedrag?

Wiersma: Ja weet u, ik heb gezegd ik heb me gerealiseerd dat ik soms scherp ben geweest. En wat daar, en het kan dan, wat ik gewoon als een stemverheffing ervaar, dat dat veel impactvoller is als minister. Dat kan zomaar als schreeuwen worden ervaren. Ik was me daar niet bewust van dat de impact zo groot van. Ik heb me dat niet gerealiseerd ik ben daar dus veel beter op gaan letten om dat te voorkomen. Maar dat dat nooit meer gebeurd dat kan ik ook niet zeggen. Maar dat ik er alles aan doe om dat te verlagen, maar ook dan wel mensen mij daarop aan te laten spreken, Dat ze daar een open omgeving voelen om dat te kunnen doen. Dat staat dan voor mij voorop hoe ga je daar mee om

Verslaggever: In GB is een minister net opgestapt vanwege pestgedrag wat hij vertoonde. Gaat u dat ook doen?

Wiersma: het gaat mij er om dat als je probeert dat als er iets gebeurd wat niet goed is dat je dat oplost. Problemen oplossen, zeker als ik dat zelf veroorzaak. Juist de mensen die hier last van hebben, dat we dat met zn allen zo belangrijk vinden om het onderwijs beter te maken dan heb ik daar een stap te zetten. Die stap is dat ik dat gesprek voer met mensen, dat ik dat beter doe. Ik heb dat gerealiseerd vorig jaar, Heb die stap gezet, die gesprekken voer ik ook, blijf ik ook voeren. Mijn deur staat open om met iedereen dat gesprek ook te voeren, zodat we samen onze schouders onder dat onderwijs kunnen blijven zetten. Wat voor mij belangrijk is, als mensen denken het voel niet goed hij is heel scherp hij is streng hij is veeleisend geweest dat ik dan zeg: dat is niet goed, dat ik dat herken. En dat ik daarna zeg, ik wil dat we dat oplossen, dat ik dat ook niet weer doe. Ik (onduidelijk) dat we dat met elkaar doen, dat we met elkaar dat werk goed doen. Daar ben ik bij uitstek verantwoordelijk voor, ik reken mezelf ook aan als dat niet goed gegaan is, maar ik reken mezelf ook aan als ik er niets aan doe. Dus ik ben er dan voor om dat te verbeteren, dus daar ben ik mee bezig.

Verslaggever: maar mijn vraag was; *onduidelijk*

Wiersma: ik zeg dus, daar ben ik mee bezig. Ik vind het belangrijk dat ik op die manier. Nou ja ik heb die stap vorig jaar gezet. Ik heb mijn gedrag er op aangepast, ik heb veel goede gesprekken gehad met directies, ik heb wandelingen gehad, van heel veel mensen hoor ik terug dat dat ook goede gesprekken zijn. Maar wat niet zo is is dat als mensen dat

niet zo ervaren, dan ga ik dat gesprek opnieuw met ze aan. Ik ben me veel bewuster van de impact van mijn woorden op mensen. EN daar heb ik mijn gedrag op aangepast.

Verslaggever: maar mijn vraag was; vindt u dat u door kan gaan?

Wiersma: Nou ik heb dus daar van geleerd dus ik vind dat ik daarmee ook in de toekomst als hier dingen spelen dat ik laat zien kom naar me toe, bespreek dat. En ik ben in de eerste plaats verantwoordelijk om dat dan ook te laten zien in het gedrag. Ik ervaar ook dat dat lukt op basis van gesprekken. Ik zie ook dat dat besef van de impact van woorden dat ik daar veel bewuster van ben om me daarin aan te passen. Dat belangrijk voor het invullen van deze functie

Verslaggever: Kan u doorgaan?

Wiersma; natuurlijk, ik ben bezig met de problemen in het onderwijs op te lossen, maar ik wil dat doen met een zo goed mogelijke organisatie en het belangrijkste daarvan is dat dat begint met die mensen goede gesprekken hebben hoe we dat op een goede manier doen.

Ik vind het niet zo belangrijk of mijn ambitie van doorgaan, het gaat er mij om dat als mensen echt het gevoel hebben dat iets niet goed gegaan is, dat ik scherp ben geweest, dat ik de impact niet heb gerealiseerd, dan raakt mij dat. Want ik werk elke dag met die mensen. En dat doe ik ook met plezier. Hopelijk en gelukkig hoor ik ook die mensen ook. Maar dat daar waar dat niet goed gaat moet ik zorgen dat dat beter wordt, dat is ook mijn werk. Dan moet ik dat constateren dat heb ik vorig jaar gedaan, dan moet ik dat erkennen, dat heb ik ook gedaan, dan moet ik zeggen dat niet goed heb ik ook gedaan in de organisatie. Vervolgens ben ik degene die verantwoordelijk is om op het op te lossen met al die mensen binnen het ministerie. en dat hebben we sinds vorig jaar ook opgepakt met heel veel gesprekken . Nou ja en die lijnen die blijven ook staan.

Verslaggever: u gaf aan heel erg ..... is dat echt nodig?

Wiersma: Elk signaal waarbij iemand in overleggen met mij waar we het beste voor het onderwijs willen doen, wat ongelooflijk belangrijk is, daar wil ik geen enkele andere discussie dan over het onderwijs. Als ik er voor zorg dat er een discussie is omdat ik in mijn gedrag soms te scherp ben of te veeleisend, ja dan ben ik ook de eerste die dat moet erkennen. Die ook moet zeggen, dat wil ik niet. Ik realiseerde niet altijd de impact van die woorden. Maar dat is geen excuus, dan moet ik zorgen dat we dat oplossen met elkaar. En die zetten we nog steeds als iemand zegt: nou het voelt niet helemaal lekker Wiersma. Dan hebben we het er over en dan lossen we het op.

Verslaggever:

Wiersma; Ja nee weet u ik doe dit werk met hart en ziel

Verslaggever: ja en soms moet je de boel dan ook een beetje opschudden of? OF bent u daar echt te ver in gegaan?

Wiersma; Ik doe dit hele ministerie met hart en ziel. Onderwijs dat raakt. Het mooiste wat ik vind is dat doe ik met veel liefde en plezier.

Verslaggever: Bent u daar te ver in gegaan?

Wiersma: ja als ik soms te scherp ben geweest, te fel. Dan heb ik daar dus grenzen van mensen heb ik niet gerealiseerd. Die ben ik soms over gegaan. Ik heb me vorig jaar gerealiseerd wat het betekende dat ik soms te fel was te scherp, dan vind ik ook dat je man moet zijn en moet zeggen: zo'n eerste jaar daarin gebeurd veel en als iets niet goed gaat en mensen hebben daar last van dan ben ik ook degene die daar op aanspreekbaar moet zijn. En daar ook in moet laten zien dat ie dat beter gaat maken. En in dit geval raakt dat mij. Als het onderwijs beter moet als het onderwijs beter moet zeg ik dat tegen het onderwijs, en in dit geval zeg ik het tegen mezelf.

Verslaggever: Het is wel een beetje cru want u bent tegen pesten in het onderwijs, maar dan blijkt u zelf te pesten op het ministerie, dat strookt toch niet met elkaar?

Wiersma; Nee maar kijk, ik heb het natuurlijk niet bedoeld als pesten. Maar dat maakt in die zin niet uit wat ik er mee bedoel. Als het over gekomen is als scherp en fel en dat je daardoor niet de ruimte voelt om iets te zeggen, wat we juist heel belangrijk vinden voor jonge ambtenaren die nieuwe ideeën hebben. Maar ik realiseerde me dat mijn woorden als minister dat die harder aankomen dat heb ik met niet altijd gerealiseerd, en nu wel. En dan zie je dat die impact best groot is. EN dan moet ik ook zeggen mezelf aanrekenen dan ga ik het beter doen. Dat heb ik vorig jaar die eerste periode geconstateerd, Toen heb ik open die uitnodiging de organisatie in gestuurd ik wil dat gesprek voeren, daar heb ik heel leuke en mooie gesprekken mee gehad. Soms ook mensen die me op dingen wezen waar ze echt mee zaten, boos over waren en toen wel durfde te zeggen en ik dacht had dat maar gezegd. Maar dat liet zien hoe lastig het dus blijkbaar was om dat dan te zeggen. En ik vind het essentieel dat dat kan, juist ik, omdat ik in het onderwijs werk inderdaad, dus het was voor mij.

Verslaggever: ik vind het wel heel veel woorden, u kunt toch ook gewoon zeggen: ik ben te ver gegaan, klaar?

Wiersma; dat heb ik net gezegd. Ik heb grenzen van mensen daarin overschreden. Ik ben fel geweest en te streng, en ik heb gaandeweg gerealiseerd, mensen durfden dat ook niet te zeggen.

Verslaggever: u was nieuw als minister, was dan misschien de druk ook gewoon te hoog? Dat u denkt ik moet dat zo aanpakken? ik zit er vier jaar ik moet dat nu gewoon doen?

Wiersma: er zijn geen excuses voor gedrag wat niet door de beugel kan.

Verslaggever: Maar blijkbaar kwam u daar pas achter na DWDD?

Wiersma: nee, in die eerste periode die eerste maanden ook al in de zomer heeft k daar ook al dingen in de werkwijze aangepast, maar door DWDD dacht ik wel: ja kijk als dit speelt dan wil je wel dat je als organisatie dat op een goede manier wel bespreekbaar maakt. Niet dat mensen denken dat doe ik 10 jaar later nog. Nee dan wil ik het meteen horen, meteen zelf beter kunnen maken, want ik vind het ook moeilijk als mensen met een steen in hun maag naar het werk gaan. Dat zijn mensen met mij samen dat onderwijs mooier maken. Dus moet met een goede energie en een goede manier. Als ik daar op de verkeerde manier aan bij heb gedragen, reken ik mezelf dat aan. En dan moet ik daar een beter voorbeeld in zijn.

Verslaggever: Dus nu een Dennis 2.0 opgestaan?

Wiersma; ik doe mn best om die energie die gedrevenheid die ik heb, op die manier te vertalen dat die ook productief is voor iedereen. En als ik een keer dat niet haal ga ik maar een rondje hardlopen.

Verslaggever: En dan iets minder stennis met dennis?

Wiersma: heb je lang over nagedacht he.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e @nrc.nl
Onderwerp: Reactie op vragen NRC
Datum: vrijdag 21 april 2023 22:00:00
Bijlagen: [Cijfers nav vragen NRC \(OCW & Rijksbreed\).docx](#)
[Cijfers nav vragen NRC \(OCW & Kolom\).xlsx](#)

Dag 5.1/2.e

Bij deze de reactie op je vragen. In de bijlage de cijfers waarom je vroeg.

Q: "Wiersma staat niet open voor suggesties van ambtenaren die tevergeefs proberen tot de inhoud door te dringen. Het gevolg is een zeer groot aantal ambtenaren dat op zoek gaat naar een andere baan opgevolgd door onervaren jonge honden. Beleidsontwikkeling stokt hierdoor en carrières worden in de kiem gesmoord. Niemand durft tegenwicht te bieden. Onderling bepalen (top)ambtenaren wie hem tot inkeer probeert te brengen en de verantwoordelijkheid neemt bepaalde inhoudelijke stukken aan hem voor te leggen en wie het gesprek durft aan te gaan."

A- Dit kabinet heeft ambitieuze plannen om het onderwijs in Nederland te verbeteren. Vanuit de organisatie worden hier alle opties in beeld gebracht en wordt ook stevig gediscussieerd over de koers. Het is het werk van ambtenaren om breed te adviseren en alle opties in beeld te brengen. Regelmatig leidt dat tot aanpassingen, soms ook niet. Dat is de ruimte die een bewindspersoon heeft.

Minister Wiersma staat open voor discussies over de inhoud. Daarover heeft hij zelf vanochtend gezegd dat hij soms te fel, te scherp en te veeleisend was. Daarbij heeft hij het gewicht van zijn woorden in de rol van minister niet altijd voldoende gerealiseerd. Dat leidde ertoe dat sommige mensen het gevoel hadden dat ze in een overleg niet konden zeggen wat ze wilden. Dat was niet de bedoeling, de minister moet juist het goede voorbeeld geven.

Wiersma heeft naar aanleiding van zijn terugblik vorig jaar en de signalen van betrokkenen onder andere de werkwijzen aangepast, wat tot een prettigere werksfeer heeft geleid. Hij blijft uiteraard open staan voor verbeteringen, als daar aanleiding toe is.

Q- Blijft de minister erbij dat hij alleen "in de eerste 9 maanden van zijn ministerschap" fel, scherp etc was...?

A: Zo iets kan altijd gebeuren. De minister heeft aangegeven het gesprek met de organisatie en de medewerkers te blijven voeren.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

.....
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag
 .....

M: 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl

5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: staccato quotes Robbert inloop
Datum: vrijdag 21 april 2023 12:19:28

Dag Dennis,

Ter info. Dit is wat MOCW bij inloop (in grote lijnen, staccato) heeft gezegd. Gunay is niet bevraagd.

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.e hij gaat wel erg diep door het stof, herkent u dat? Ik ken m als zeer gedreven, ambitieus, iemand die fel en scherp kan zijn. Hebben het over gehad. Wat ik heb gezien, is dat hij open stond voor kritiek. Actief naar geluisterd heeft. Wat je ook wil doen, hoe ambitieus je bent, veilige omgeving creëren. Voor iedereen. Dat is ook wel het leermoment van minister Wiersma geweest. Belangrijk dat mensen luisteren naar signalen, en daar wat mee doen. En dat heeft hij gedaan. Open voor gestaan. Goed dat mensen veranderen, veilige omgeving creëren.

VK: dat er signalen waren, herken ik ook. Zijn gesprekken gevoerd. Heeft hij naar geluisterd. Je spreekt over persoonlijke stijl, hoe pak je dat aan. Ik ken m als zeer gedreven minister. Heeft signalen opgepakt, heeft gezegd wil op andere manier functioneren. Zie een duidelijke verandering in zijn gedrag. We zijn allemaal andere persoonlijkheid, veel waardering voor zijn gedrevenheid. Hoe meest effectief als bwp? Als je team zich veilig voelt, en dat heeft hij zich gerealiseerd. Wordt je een betere en effectieve bwp. Heeft signalen opgepakt. Ik zie een andere Dennis Wiersma.

Touwtje:

Deze signalen waren mij wel bekend. Heeft geluisterd. Over hoe hij wil werken, wordt een effectievere minister. Grensoverschrijdend gedrag is overal in samenleving, media, politiek. Belangrijk dat leidinggevend een veilige omgeving creëren. Ook bij OCW gesprek over hebben, over: worden signalen opgepakt. In dit geval waren signalen er ook, intensief het gesprek gevoerd. Gesproken over stijlen, wat kunnen we van elkaar leren. Goed dat minister Wiersma actief heeft gezegd ik wil gedrag veranderen. Belangrijk dat mensen kunnen leren van deze signalen. Ook bij OCW moet voor iedereen veilige omgeving zijn, is niet voor iedereen geweest.

Vraag: is die veilige omgeving er als W blijft?

A: ik denk dat heel belangrijk is dat W heeft geluisterd naar signalen. Echt op gereageerd, gedrag veranderd, gesprek met team. Andere cultuur heeft gecreëerd. Vertrouwen dat andere cultuur er nu ook is. Signaal ook echt ter harte heeft genomen. Bezig om andere manier zich op te stellen.

Vraag: hoeveel mensen weggegaan?

A: weet ik niet, ook in eigen team mensen, hele jonge mensen, andere uitdagingen. Machtsverhoudingen? In het algemeen waar hiërarchie is, extra voorzichtig zijn. Jonge mensen extra kwetsbaar, daarom zo belangrijk dat deze signalen zijn opgepakt, daar oog voor hebben. Staan aan begin van carrière.

Vraag: opstappen bij grensoverschrijdend gedrag in andere gevallen, waarom zou anders zijn bij OCW? A: gesprek gevoerd, positief, signalen opgepakt. Hij had door niet juiste manier was om door te gaan. Heel actief handen uitgestoken naar mensen. Ik vind dat je dat moet onderkennen, dat je van gedrag kunt veranderen. Leermoment.

Vraag: waarom hij wel herkansing?

A: belangrijk dat je als organisatie en mens lerend bent. Dat je luistert en er wat aan doet. Belangrijk dat we mensen wijzen op onveilige omgeving, open staan voor gedragsverandering. Overal echt veilige werkomgeving maken, dan leren van dit soort ervaringen.

Vraag: wat vindt u van die signalen? Zorgwekkend, moet gesprek over voeren, belangrijk dat minister W openstond van dit soort signalen. Dat hij zei: realiseerde me dit niet. En actief heeft gezegd ik wil gedrag veranderen. Anders niet effectief als minister.

Vraag: kent u m zo?

A: ik ken m als fel, ambitieus, heb m ook wel eens behoorlijk fel zien spreken. Hebben vaak gesprekken over eigen stijlen, en wat je van elkaar kunt leren. Bent als ploeg ministers van elkaar afhankelijk, dingen samen. Mooi om te zien dat hij daarvan geleerd heeft. Had dit natuurlijk liever niet gehad, hij had dit liever niet gehad, mooi dat je daarmee als minister kunt laten zien dat je leert van je fouten.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e
Onderwerp: Mei reces: Vakantieperiode - Geniet ervan!
Datum: zaterdag 22 april 2023 09:41:00

Hoi allemaal,

Eindelijk alles afgerond wat afgerond moest worden voor mijn vakantie en taken ingepland voor na mijn vakantie. Het is tijd om te ontspannen en even de batterij op te laden! Zoals jullie weten ben ik de komende twee weken afwezig en op vakantie. Hopelijk zijn jullie ook in staat om te ontspannen. Jullie onvermoeibare harde werken voor OCW 5.1/2.e vraagt ook om van tijd tot tijd vrij te nemen of vol te genieten van alle vrije dagen die er aan komen (koningsdag en 5 mei).

Op 1 mei begint 5.1/2.e zij wordt opgevangen door 5.1/2.e Met 5.1/2.e en 5.1/2.e heb ik afgesproken dat jullie met haar kunnen sparren voor eventuele zaken die zich voordoen. Als er iets is waarvoor mijn akkoord nodig is en dat niet kan wachten tot ik terug ben, aarzel dan niet om me een bericht te sturen op mijn privénummer 5.1/2.e. Ik zal mijn best doen om jullie zo snel mogelijk te antwoorden.

Ik wil jullie (wie aanwezig is) nog 1 ding vragen om met elkaar te overleggen in de week van 1 mei, om de Program Board die gepland staat op 10 mei voor te bereiden.

En nog over afgelopen vrijdag: we gaan gewoon door met ons werk, 5.1/2.e is meer dan nodig. Hoeveel tegenslag ook. Gisteren heb ik gewalgd van de politiek op het allerhoogste niveau. Gehuild om de woordvoeringslijn mantra: 'Mijn straat is schoon, mijn straat is schoon....' En tegelijkertijd begrepen en gedacht dat dit een ingewikkeld dilemma is aan de top. Vandaag ben ik wakker geworden met.....Lets stay calm en go easy om van deze crisis een kans te maken. Als je aandrang hebt om de komende twee weken actie te ondernemen: zoals gesprekken te voeren/organiseren of project opstarten en ook als collega's bij jullie melden, heb het met elkaar over en doe dat. Het is meer dan nodig dat wij nu als ambtenaren goed voor elkaar zorgen en begrip tonen, voor iedereen. Laten we voor onszelf en elkaar goed zorgen. Om ons werk goed te kunnen doen. Zoals een collega die te maken heeft met Wiersma mij appte vrijdagavond: *En dit wordt door iedereen gezien. Ik zie het als wind in de rug voor nog meer openheid en samenwerking.....lief zijn voor elkaar.*

Tot snel allemaal!

Groeten,
5.1/2.e

5.1/2.e | 5.1/2.e
 | Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag | M: 5.1/2.e | 5.1/2.i | minocw.nl | [Meer weten over](#)
 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: zaterdag 22 april 2023 13:18
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Korte weekmail

Beste collega's,

Jullie zijn een weekmail vanuit het MT gewend. Daar was gisteren geen ruimte voor. De hectiek en stroom aan vragen die sinds gisterochtend vroeg na het verschijnen van het Telegraaf bericht over OCW en minister Wiersma ontstond was enorm. Er is veel over te zeggen en daar maken we als MT graag ruimte voor in gesprekken met elkaar. Zoals gisteren, tijdens een extra dagstart van 5.1/2.e. Niet iedereen kon daarbij zijn. Er werd openhartig met elkaar gedeeld wat de berichtgeving deed met mensen. Ik vind het knap dat jullie je zo uitspreken en woorden kunnen geven aan je gevoel. Blijf dat vooral doen komende tijd. Met elkaar, in de teams en als je wilt kan dat ook - vanzelfsprekend - met mij of je eigen leidinggevende.

Als je een beeld wilt krijgen van wat er allemaal in de media gezegd is, kun je de persactua van vandaag erbij pakken. Ik wil veel dank uitspreken aan 5.1/2.e collega's die afgelopen dagen hier hard aan gewerkt hebben; het was in hele goede samenwerking met elkaar.

Komende 2 weken is het reces. Een aantal mensen is vrij. Geniet van je vrije tijd, rust lekker uit. Anderen werken gewoon door en bewaken het fort. Er is ook nog een MR op woensdag. Vanuit het MT is 5.1/2.e is er volgende week en 5.1/2.e de week erna. 5.1/2.e is vanaf maandag nu echt 5.1/2.e. 5.1/2.e . 5.1/2.e staat klaar om haar te vervangen en werkt tijdens het reces. Zelf ben ik komende 10 dagen telefonisch en digitaal goed bereikbaar, maar fysiek in 5.1/2.e.

Fijn weekend en tot snel,

Hartelijke groeten,
 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Tekstvoorstel intern
Datum: zondag 23 april 2023 21:55:42

Hi 5.1/2.e

Zoals besproken, hierbij een tekstvoorstel voor Rijksportaal/e-mail. Hopelijk kun je met deze bouwstenen uit de voeten.

Ik sluit morgen om 09:30 aan bij de meeting en ben verder de rest van de dag beschikbaar om feedback te verwerken of versies te reviewen.

Groeten en tot morgen,

5.1/2.e

--

5.1/2.i + 5.2/1

5.1/2.i + 5.2/1

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Draft bericht
Datum: zondag 23 april 2023 20:54:21

Feedback 5.1/2.e verwerkt. @5.1/2.e 5.1/2.e jij nog feedback?

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: zondag 23 april 2023 19:37
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Draft bericht

Hi beide,

Hierbij eerste aanzet, vond het nog best ingewikkeld. Hoor graag jullie feedback. Dan kan ik dat vanavond nog verwerken. Hopelijk zijn dit dan voldoende bouwblokken waar zij mee uit de voeten kan. Ze zal er vast nog zelf wat aan toevoegen/aanpassen, neem ik aan. Thanks!

Groeten, 5.1/2.e

--

5.1/2.i + 5.2/1

5.1/2.i + 5.2/1

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: zondag 23 april 2023 17:10
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Draft voor Rijksportaal

Het is een keuze maar ik mis MOCW hierin, probleem is dat we deze avond moeilijk nog iets met hem kunnen afstemmen.

Quote Dennis echt inkorten, daar zit niemand op te wachten. Misschien alleen een link.

Groeten 5.1/2.e

Op 23 apr. 2023 om 16:28 heeft 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Hi all,

Net bericht. Ik zou in de quote van Dennis zo dicht mogelijk bij tekst op Insta blijven. Wat inkorten kan uiteraard wel. Heb ze niet naast elkaar gelegd, maar is dit die tekst?

Verder. Dennis en de organisatie zijn geen collega's. Bwp's hebben hooguit collega's in het kabinet. Ik weet dat hij zelf ook graag het woord collega's gebruikt, maar dat is in deze context niet juist / gepast. Alternatief: OCW'ers, medewerkers, ambtenaren.

Groet, 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 23 apr. 2023 om 16:17 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

5.1/2.e ook toegevoegd aan deze maildraad.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: zondag 23 april 2023 16:13
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Draft voor Rijksportaal

Hi,

Hierbij de tekst voor Rijksportaal. Feedback 5.1/2.e is al doorgevoerd. 5.1/2.e 5.1/2.e lezen jullie ook mee?
 Statement Dennis is van Instagram, maar dan met 'collega's' en 'jullie' in plaats van 'mensen'.

Groet,

5.1/2.e

5.1/2.i + 5.2/1

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: zondag 23 april 2023 14:59
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Draft comms. strategie

Hi,

- helder verhaal. Het is natuurlijk ook echt afwachten wat er nog kan komen
- 5.1/2.e en ik kijken naar crisis team, ook tijdens recensie dagen, al dan niet op afstand
- wie bespreekt de implementatie van verbeterpunten Dennis. Is niet iets van 5.1/2.e maar goed om iemand daar op aan te zetten denk ik. 5.1/2.e
- andere vraag: moeten we nog iets op onze eigen socials doen tzt?

Grts 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 23 apr. 2023 om 14:49 heeft 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Aangevuld. Zie onder. Commentaar uiteraard welkom
Groet, 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 23 apr. 2023 om 14:10 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Hi,

Onderstaand een beknopte communicatiestrategie voor komende week.
Met 5.1/2.e telefonisch besproken.
Super als 5.1/2.e voor extern kan aanvullen. Hoor ook graag feedback.

Groeten, 5.1/2.e

5.1/2.i + 5.2/1

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Gesprek n.a.v. berichtgeving (inclusief lunch)
Datum: maandag 24 april 2023 11:28:26

Een digitale link zou fijn zijn maar als ik de enige ben hoeft het niet hoor
Grts 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

- > Op 24 apr. 2023 om 11:23 heeft 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:
- >
- > Beste collega's,
- >
- > Graag nodig ik jullie uit voor een lunch morgen tussen 12.30 en 14.30 om met elkaar te spreken over de berichtgeving van de afgelopen dagen en wat dat betekent voor onze organisatie. Als je niet kunt begrijp ik dat, maar ik zou het fijn vinden als de mensen die niet met reces zijn de uitnodiging kunnen accepteren omdat ik het belangrijk vind om hier met elkaar in gesprek over te gaan. Zo nodig kunnen we ook een digitale vergaderlink toevoegen.
- >
- > Hartelijke groet en hopelijk tot morgen, 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: zondag 23 april 2023 19:51
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Communicatiestrategie

Hi allen,

Hierbij de aangepaste communicatiestrategie n.a.v. ons gesprek van vanmiddag.

Groeten, 5.1/2.e

Communicatiestrategie

Externe communicatiestrategie

- Verdere externe communicatie is sterk afhankelijk van hoe het proces de komende dagen loopt.
- Primaire aanpak richten op het creëren en herstellen van rust (en vertrouwen). Dat betekent dat we zelf even een pas op de plaats moeten maken.
- Voordeel: het is de komende twee weken Kamerreces en schoolvakantie. Dus even geen nieuwe plannen, spannende kamerbrieven of persberichten.
- Wel kan het goed zijn als MPVO komende week een wat uitgebreider interview geeft; bij voorkeur op tv (live, zodat mensen 'm in de ogen/ziel kunnen kijken).
- Verder zo min mogelijk reuring, hooguit wat tweetjes die los staan van de Telegraaf-casus. Als je geschoren wordt, even stil zitten....
- Risicovol om nu 3 dagen naar Washington te gaan. Advies is om in NL te blijven. Bijkomend voordeel: MPVO kan dan komende woensdag ook gewoon publiekelijk zijn gezicht laten zien rond de (VJN-)MR. En na het reces dan weer full swing verder.
- We moeten rekening houden met nieuwe ontwikkelingen, persvragen of publicaties. Daar zullen we dan uiteraard snel en adequaat op in moet springen of moeten beantwoorden en reageren. Dat vraagt om een kernteam dat (ook in recestijden) snel kan schakelen, in nauwe afstemming met zowel MPVO als MOCW.
- Bovenstaande even vooral geredeneerd vanuit MPVO, die dus zelf ook invulling zal moeten geven aan de voornemens uit de interviews van afgelopen vrijdag en zijn statement op Instagram.

Interne communicatie

Na de berichtgeving en ophef van afgelopen dagen, is de insteek van de interne communicatie erop gericht dat we samen met elkaar door gaan.

Daar is het volgende voor nodig:

1. Erkennen sentiment medewerkers
2. Herstellen van vertrouwen in elkaar

Feedback op de eerdere interne communicatie is dat de insteek te PR-matig was en dat er niet genoeg erkenning was voor wat medewerkers hebben ervaren. Daarom is het belangrijk dat de toon van de vervolggcommunicatie warm en empathisch is en meer gericht op onze eigen organisatie en medewerkers.

Ook vanuit intern perspectief is het advies aan MPVO om in Nederland te blijven. Dit draagt bij aan het herstellen van vertrouwen van medewerkers.

Communicatieaanpak:

Maandag:

1. **E-mail ^{5.1/2.e} aan directeuren:** Rijksportaal-bericht delen, blijf in gesprek met medewerkers en haal de behoefte van medewerkers op.
2. **Artikel op Rijksportaal** (gezamenlijke reactie en erkennen van sentiment medewerkers); evt. per e-mail rondsturen aan medewerkers

Dinsdag en verder:

3. In de loop van de week bepalen of er nog vervolggcommunicatie nodig is
4. Meivakantie gebruiken om op basis van gecommuniceerde voornemens MPVO en behoefte medewerkers maatwerk te bieden (bv. medewerkersbijeenkomst met SG en minister Wiersma, 1-op-1 gesprekken)

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: Bericht nav artikel overschrijdend gedrag
Datum: maandag 24 april 2023 08:02:30

FYI: Deze mail heeft 5.1/2.e vrijdag uitgestuurd naar zijn directie.

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl">
Datum: 21 april 2023 om 09:12:21 CEST
Aan: 5.1/2.e ocw.local>
Onderwerp: Bericht nav artikel overschrijdend gedrag

Allen,

Vanochtend is er nav een Telegraaf-artikel veel aandacht in de media over grensoverschrijdend gedrag van onze Minister en een specifieke situatie bij een onderdeel in de OCW-organisatie. Ik kan me voorstellen dat dat wat losmaakt bij jullie; als MT vinden we het daarom belangrijk om hier met jullie bij stil te staan.

Laat ik gelijk zeggen dat wij staan voor een veilige werkomgeving waarin een ieder met plezier en vertrouwen kan werken en waar we respect hebben voor elkaar. Hier doen we ook dagelijks ons uiterste best voor. Uit eerdere gesprekken met jullie - voor en na het MTO - is al gebleken dat we hier als organisatie niet altijd in zijn geslaagd. Ook het MT heeft hier niet altijd een afdoende buffer in kunnen vormen. Dat is niet goed. Daar zijn wij ook actief mee aan de slag. Ik hoop dat jullie dat ook merken en voelen.

Ik vind het belangrijk om daarbij aan te geven dat iedereen zich in onze werkomgeving ook veilig moet voelen om - als er sprake is van onveilige situaties - dit aan te geven en het bespreekbaar te maken. Daar hoeft je je nooit schuldig of ongemakkelijk over te voelen, het is juist belangrijk om dat te doen. Doe dat dus ook vooral bij je teamleider, je MT-lid, bij mij, de vertrouwenspersonen of integriteitscoördinatoren als dat het geval is. Informatie en contactgegevens van de vertrouwenspersonen kun je hier vinden: <https://rijksportaal.overheid-nl/onderwerpen/personeel/artikelen/rechten-en-regels/integriteit/vertrouwenspersonen.html>. Wij zullen de komende periode ook zelf actief het gesprek met jullie daarover zoeken.

5.1/2.e zal straks ook een bericht sturen aan de organisatie en er zal ook aandacht voor zijn op Intranet. Maar weet ons dus vooral te vinden bij welke gevoelens dan ook.

Groet
 5.1/2.e mede namens 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie OCW

Tel: 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: Bewindspersonen en klachten
Datum: maandag 24 april 2023 18:15:05
Bijlagen: [bijlage 10. gedragscode bewindspersonen.pdf](#)

Ha 5.1/2.e

Zie hieronder de uiteenzetting van 5.1/2.e

Groet,
5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Datum: 24 april 2023 om 18:07:35 CEST
Aan: "5.1/2.e" 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Kopie: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Bewindspersonen en klachten

Dag 5.1/2.e

Je hebt gevraagd of ik op een rijtje wil zetten of en ja waar, een klacht kan worden ingediend over grensoverschrijdend gedrag van een bewindspersoon.

Dat is onduidelijk. Ik heb nog even heel goed naar onze huidige Regeling klachtencommissie ongewenste omgangsvormen OCW 2019 gekeken en telefonisch gespard met 5.1/2.e. We kwamen beide tot de conclusie dat - strikt formeel - een medewerker op grond van onze regeling een klacht zou kunnen indienen tegen een bewindspersoon. Het begrip 'beklaagde' is namelijk slechts gedefinieerd als "*degene tegen wie de klacht is gericht*". Daar kan een minister of staatssecretaris dus ook onder vallen. Maar of dat zinvol is, is een tweede, want de klachtencommissie brengt advies uit aan de SG en de SG is niet de baas van de minister. De SG zou dus alleen, net als nu is gebeurd, in het informele circuit het gesprek met de minister kunnen aangaan.

De nieuwe rijksbrede klachtenregeling is duidelijker op dit punt. Daarin is het begrip 'klager' gedefinieerd als "*de medewerker of medewerkers waarover geklaagd is*." Medewerker is "*degene die arbeid verricht of heeft verricht onder het gezag van het Rijk*." Bewindspersonen vallen niet onder die definitie.

Ook een 'gewone' bejegeningssklacht conform Hoofdstuk 9 van de Algemene wet bestuursrecht heeft geen kans van slagen, want een bewindspersoon is geen (zelfstandig) bestuursorgaan en ook niet werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan.

Probleem is dat de minister geen baas heeft. Ook de MP is dat niet. Bewindspersonen zijn alleen verantwoording verschuldigd aan de Tweede Kamer. De Tweede Kamer *kan* een bewindspersoon dus ter verantwoording

roepen n.a.v. grensoverschrijdend gedrag t.o.v. ambtenaren of burgers, maar dat is wel heel erg (sociaal) onveilig voor zo'n bewindspersoon.

De nieuwe Gedragscode bewindspersonen ziet niet op gewenste omgangsvormen (t.o.v. ambtenaren) tijdens de bewindsperiode. Ik heb hem bijgevoegd. Paragraaf 3.6 gaat weliswaar over 'Omgang met derden', maar met 'derden' worden hier externen (o.a. lobbyisten en vertegenwoordigers van belangenorganisaties) bedoeld. Het zou goed zijn als de Gedragscode wordt doorontwikkeld op het onderwerp omgangsvormen. Van Rijksambtenaren wordt verwacht dat ze respectvol omgaan met elkaar en de burger, en dat ze loyaal zijn aan de bewindspersonen. Dan mogen we als ambtenaren dat omgekeerd ook wel verwachten, vind ik.

BZK heeft een Steunpunt Integriteitsonderzoek Politieke Ambtsdragers ingericht, dat is gepositioneerd bij het CAOP. Het Steunpunt adviseert de Commissaris van de Koning, de burgemeester of de dijkgraaf, en dan gaat het m.n. om vermoedens van integriteitsschendingen van raadslieden. Het Steunpunt lijkt niet bedoeld voor vermoedens van integriteitsschendingen (incl. sociaal grensoverschrijdend gedrag) door ministers en staatssecretarissen, maar ik ga toch de contactpersoon morgen eens bellen. Al was het alleen maar om eens te sparren.

Het is ook twijfelachtig of het bestuur van de politieke partij van de betreffende bewindspersoon iets betekenen, maar dan moet die het wel heel bont hebben gemaakt.

Onderstaand 5.1/2.e.e (onze collega-5.1/2.e bij SZW) aan het 5.1/2.e heeft gemaild – mede naar aanleiding van het telefoongesprek dat ik vrijdag met 5.1/2.e had.

Dag 5.1/2.e-collega's,

Nav het bericht [Minister Wiersma erkent: soms te fel tegen zijn ambtenaren \(nos.nl\)](#) kwam bij SZW de vraag op: wat gebeurt er met een klacht over een BWP? Met een beetje vooruitziende blik kunnen we wel verwachten dat de media of TK hierna de vraag zal stellen: 'Hoe zit het met de andere bewindspersonen?' Mijn bevindingen over dit onderwerp hieronder op een rij. Hopelijk kunnen jullie nog aanvullen. En wellicht is dit iets om een keer in een 5.1/2.e te bespreken.

Op 9 mei staat een commissiedebat over Integriteit gepland. Mogelijk dat deze berichtgeving hierin wordt behandeld?

In de Gedragscode voor bewindspersonen ontbreekt een expliciete norm over omgangsvormen. Het zou goed zijn om de gedragscode hierop door te ontwikkelen.

Wat is de route bij een klacht over een BWP?

- Formele route via bijvoorbeeld klachtencommissie lijkt ingewikkeld omdat BWP geen werknemer is van het ministerie. Is de klachtencommissie dan bevoegd? buiten reikwijdte
- De SG heeft als hoogste leidinggevende van de ambtelijke organisatie (al dan niet samen optrekkend met andere BR-leden) wel een rol in het bespreekbaar maken van dit soort vraagstukken met de BWP.
- Iemand kan uiteraard altijd terecht bij een vertrouwenspersoon. Daar vindt men iig een luisterend oor. Zij zouden wel een algemeen signaal aan de SG kunnen afgeven als zij constateren dat dit vaak voorkomt.
- Hoe zit het met eigen partijbestuur van de BWP? Of via MP?

Idee!

Het onderwerp waar en wie handelt een formele klacht af en op welke manier ga je met excessen om, lijkt nog uitgedacht te moeten worden. Los daarvan kan het volgende mogelijk bijdragen aan een gedragsverandering: Laat de SG's een statement maken voor 'hun' mensen. Het onderwerp politiek-ambtelijke verhoudingen hebben zij vaker aangezwengeld. Laten we niet in de reflex schieten en allerlei commissies oprichten, maar er simpelweg voor zorgen dat het gesprek gevoerd wordt (actie!) met de juiste mensen aan tafel (BWP en ambtenaren samen, met afvaardiging van SGO), elke keer in kleine groepjes, zodat het niet over mensen gaat, maar met mensen en borg dat er continuïteit in zit. Houd het klein en behapbaar! En blijf met elkaar trainen.

Hoor graag jullie invalshoeken, aanvullingen.

Groet,
5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: maandag 24 april 2023 16:55
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
 ; 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Omgevingsbeeld MPVO (update)
Bijlagen: Omgevingsbeeld Grensoverschrijdend gedrag MPVO 24 april 15.00 uur.pdf

Hi collega's,

Ook voor jullie hierbij ter info een update van het omgevingsbeeld rondom MPVO.

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: maandag 24 april 2023 15:37
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Omgevingsbeeld MPVO (update)

Hierbij alvast per mail, 5.1/2.e maakt een printje.

Groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

M 5.1/2.e

Omgevingsbeeld | "Grensoverschrijdend gedrag" MPVO | 24 april 2023 15.00 uur

Inleiding

Dit omgevingsbeeld geeft een update van de berichtgeving over het "grensoverschrijdende gedrag" van MPVO sinds het verschijnen van de Persactua van deze ochtend.

Hoofdpijnen

- Het aantal reacties op social media is in vergelijking tot gisteren sterk afgenomen;
- In de reacties zijn nog steeds uiteenlopende geluiden: sommigen vinden dat de minister vanwege zijn onprofessionele gedrag moet aftreden. Anderen steunen hem; ze vinden hem een goede minister of stellen dat zijn ambtenaren zich niet als 'sneeuwvlokjes' moet gedragen.

Aanvulling ochtendkranten

- Aanvullend op de Persactua: in *AD* en *Telegraaf* verschijnen vanmorgen enkele reacties van lezers op het nieuws. In *Telegraaf* adviseert een lezer de minister om de eer aan zichzelf te houden en op te stappen. In *AD* is er kritiek op de betrokken ambtenaren. Ministers moeten volgens hen op de kennis van ambtenaren vertrouwen, zij bepalen hoe iets kan en mag plaatsvinden. Misschien hebben we veel meer types zoals MPVO nodig, schrijft een lezer;
- *Volkskrant* plaatst een cartoon waarbij MPVO strafregels moet schrijven, met als titel 'bijscholing'.

Social media

- In vergelijking met gisteren verschijnen er vandaag beduidend minder reacties op social media;
- Aan de ene kant is er kritiek. De kritiek richt zich nog steeds op het gedrag van MPVO, maar ook op het uitblijven van consequenties. Na het collectief cancelen van Matthijs van Nieuwkerk vindt men het vreemd dat MPVO er gewoon mee wegkomt. Sommigen reageren ook kritisch op het nieuws dat hij zichzelf gaat onderzoeken. Veel mensen vinden het geschetste gedrag niet professioneel. Zij vinden dat je zo niet met mensen om kunt gaan en zijn van mening dat de minister ongeschikt is en moet opstappen;
- Aan de andere kant blijven mensen achter de minister staan, waaronder mensen uit het veld en tegenstanders van 'wokisme'. Zij prijzen zijn betrokkenheid, doorzettingsvermogen en reflectie. Er zijn ook mensen die denken dat het allemaal wel meevalt of dat de betrokken ambtenaren 'sneeuwvlokjes' zijn. Daarbij wordt onder meer verwezen naar het ontbreken van formele klachten en een mogelijke "trial by media". Ook geven sommige mensen aan dat met de deuren slaan of boos worden zo erg niet is. Een enkeling denkt dat ambtenaren zich verzetten tegen de "hervormingsdrang" van MPVO;
- Bovenstaande sluit aan bij een uitzending van [De Nieuwe Wereld](#) (een YouTube-kanaal en online-platform met als motto 'verdiepende gesprekken in een tijd van verandering') van

zondag. Filosofen Rogier van Bommel, Ad Verbrugge en Jelle van Baardewijk bespreken in de uitzending het recente IBO. Met de uitkomsten hiervan zijn er forse veranderingen in het onderwijs op komst. Ambtenaren zouden MPVO tegenwerken, wat frustrerend zou kunnen zijn voor de minister, met als gevolg conflicten;

- De tweets van *Volkskrant*-columnist Harriet Duurvoort illustreren de verdeeldheid. Zij twitterde zaterdag dat de minister van haar mag aanblijven omdat hij een goede minister is. Zondag vult zij hierop aan dat zij hierover genuanceerder is gaan nadenken naar aanleiding van de feedback die zij kreeg. "Het is gewoon niet ok om mensen met wie je werkt te terroriseren", schrijft Duurvoort nu.

Redactie

5.1/2.e

| 5.1/2.i

@minocw.nl

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: maandag 24 april 2023 10:30
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: krant

Sorry moest nog iets bij.

Ik weet niet zo goed wat ik hiermee moet. Zal haar antwoorden dat we hiermee aan de slag zijn en gesprekken voeren met onze eigen mensen

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 24 apr. 2023 om 10:25 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e minocw.nl>
Datum: 24 april 2023 om 10:18:14 CEST
Aan: "5.1/2.e" 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: krant

Beste 5.1/2.e

In de krant zagen 5.1/2.e en ik de artikelen over minister Wiersma (FD, Telegraaf en NRC). We maken ons zorgen over de impact die deze artikelen mogelijk hebben op jullie en jullie medewerkers. Per slot zijn niet alleen op jullie afdeling, maar ook op tal van andere afdelingen mensen aanwijsbaar die (mede) door zijn gedrag zijn uitgevallen of mogelijk nog gaan uitvallen. Daarbij komt natuurlijk de vraag in hoeverre het gedrag van deze bewindspersoon daadwerkelijke verandert en de onveilige werksituatie kan worden omgezet in "lekker, veilig werken".

Mochten jullie behoefte hebben in ondersteuning in daarin, dan horen we dat graag.

Met vriendelijke groet, ook namens 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Telefonisch bereikbaar via 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: maandag 24 april 2023 17:29
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Reactie op Telegraaf & intranet artikel

Dank allen voor jullie terugkoppelingen!

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e @minocw.nl
Verzonden: maandag 24 april 2023 17:23
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
CC: 5.1/2.e @minocw.nl
Onderwerp: RE: Reactie op Telegraaf & intranet artikel

Hallo,

Net nog even licht opgestoken bij 5.1/2.e daar is de inschatting dat het niet speelt, maar morgen in hun oplooptje staan ze er bij stil. Mochten er signalen/opmerkingen komen dat informeert 5.1/2.e mij hierover.

Zonet aangeschoven bij extra oplooptje van de 5.1/2.e. Daarbij kwamen o.a. de volgende punten aan de orde:

- Reactie 5.1/2.e werkt in de hand dat het iets twee zijds is, iemand met een grote ambitie en hoe wij ons er toe verhouden. Beeld vanuit 5.1/2.e is dat iemand die ongewenst gedrag vertoont nooit getolereerd mag worden.
- Niet het gevoel dat 5.1/2.e er voor haar mensen gaat staan in kranten artikel, hoewel ze het beeld naar binnen heeft dat ze er wel voor je is.
- De vraag hoe dit heeft kunnen ontstaan en of dat hoe we georganiseerd zijn dit in de hand heeft gewerkt
- Deze opmerking viel niet goed: "Ik vind de berichtgeving naar voor alle betrokkenen en ik vind het spijtig dat ons ministerie op deze manier in de schijnwerpers staat. Ik vind dat het, ondanks dat ook bij OCW zaken niet altijd goed gaan, geen getrouw beeld geeft van ons ministerie." Lijkt dat het beeld naar buiten belangrijker is dan binnen wordt ervaren. Wat is belangrijker? Bedienen Minister of welzijn medewerkers.
- Voorstel werd gedaan dat Dennis oprecht excuses aan betrokkenen moet maken. Maar alleen als hij het echt meent. Iemand een tweede kans geven.

- Door beeldvorming over zijn handelen kan angst wekken bij medewerkers om met hem te werken. Luistert hij echt als je hem feedback geeft op zijn handelen?
- Iemand met zo'n track-record moet je die nog aanlaten
- Beeldvorming hoe het gedrag van Wiersma uitstraalt op ambitie van 5.1/2.e als beide onder OCW vallen is niet gunstig.

5.1/2.e neemt de ingebrachte punten ook mee in het oploopje met de directeuren en SG morgen.

Morgen sluiten we nog aan bij MBO en HO&S.

Groet, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: maandag 24 april 2023 14:06

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Reactie op Telegraaf & intranet artikel

Ha 5.1/2.e

De verhalen waren al bekend; echt persoonlijke aanvaringen hebben wij niet opgevangen. Ook 1 positieve ervaring opgevangen: hij vind het altijd oké om met studenten op de foto te gaan.

Ons rondje heeft verder het volgende opgeleverd:

De inhoudelijke dossiers waarbij betrokkenheid met Dennis aan de orde is zijn:

- Leven lang leren
- Lerarenopleidingen
- Toezicht
- Sociale veiligheid

Meerdere directies staan er expliciet bij stil:

- HOS: morgen om 9.15 tijdens de keek op de week
- DE: vandaag speciaal oploopje om 15.30
- MBO: morgen om 9.00 uur tijdens koffiemoment

5.1/2.e en ik hebben deze tijden verdeeld zodat we de sentimenten nog beter kunnen opvangen.

Van deze directies heeft 5.1/2.e het meeste beleidsdossiers die onder Dennis vallen, zoals:

- Team Leven lang ontwikkelen
- Laaggeletterdheid
- Inburgering

Ongeveer 15 tot 20 mensen zijn bezig met deze dossiers. 5.1/2.e en 5.1/2.e zijn de betrokken 5.1/2.e

Sentimenten die leven:

- De reactie van 5.1/2.e wordt niet als krachtig ervaren; niet sterk. Het herhaalt de telegraaf en benadrukt onvoldoende de rol als werkgever. Het ademt niet uit dat OCW staat voor haar ambtenaren.
- Artikel intranet: beeld naar buiten is kennelijk belangrijker dan mensen binnen; 5.1/2.e komt dan ook bij 5.1/2.e langs om bij dit gevoel stil te staan
- Intranet: vervelend dat we zo in het nieuws komen in plaats van: wat vervelend dat dit de medewerkers is overkomen en dat zou niet moeten

Aangezien de verhalen al wel bekend waren lijkt de reactie van 5.1/2.e meer verontwaardiging op te wekken dat het artikel in de Telegraaf.

Alleen OWB niet gesproken; verwacht ik ook niet zoveel van. Wat dat betreft nog echt een dossier dat helemaal bij Robbert zit.

.....
Hartelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

M 05.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl <5.1/2.e @minocw.nl>

Vrij op 5.1/2.e

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om.

Heb je vragen over samenwerken op afstand? Klik hier voor

tips <http://content.rp.rijksweb.nl/cis/content/media/rijksportaal/ocw_2/kerndepartment/organisatie_20/ocw_4/bestanden_1680/organisatieadvies/Tips_voor_samenwerken_op_afstand.pdf> of neem contact op met een van de organisatieadviseurs <http://portal.rp.rijksweb.nl/irj/portal/?NavigationTarget=HLPFS://cisrijksportaal/cisorganisatie/cisocw_2/cisocwbreed/cisorganisatieadvies>

In mijn werk doe ik een bescheiden poging om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke opgaves verwoord in onderstaande duurzame ontwikkelingsdoelstellingen:

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: maandag 24 april 2023 17:36
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Toch een programma voor leiderschapsbijeenkomst van 26 juni?

Hoi,

5.1/2.e was nog niet toegekomen aan de beantwoording van jouw mail, maar is ook van mening dat deze wel door moet gaan.
 Zij heeft in gedachten het thema sociale veiligheid, PAV, bespreken aan de hand van casussen.
 Nu al helemaal.

Volgende week woensdag is de sessie met het MT OCW die door 5.1/2.e is geregeld met 5.1/2.e.
 Ik heb 5.1/2.e gevraagd om als ze morgen 5.1/2.e en 5.1/2.e spreekt, even een balletje op te gooien of zij al plannen heeft op 26 juni.

5.1/2.e heeft de zalen aangehouden.

Wat is wijsheid wat betreft al jouw mensen hier een "heads up" over te geven? 5.1/2.e 5.1/2.e en/of 5.1/2.e

5.1/2.e heb ik dus wel alvast aangegeven dat dit speelt.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: maandag 24 april 2023 14:25

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Re: Toch een programma voor leiderschapsbijeenkomst van 26 juni?

Eens, dat had ik 5.1/2.e ook geappt: ik denk dan zelf ook aan BD.
 Misschien die groep iets uitbreiden (niet alleen strikt de 'hoedjes' maar bijvoorbeeld ook teamleiders).

Op 24 apr. 2023 om 12:49 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Hoi,

Goed punt. Voor de zekerheid heb ik 5.1/2.e gevraagd of ze de reservering nog aan kan houden.

Vraag me wel af of die bijeenkomst dan OCW-breed moet zijn of toch alleen BD.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: maandag 24 april 2023 11:34

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: Toch een programma voor leiderschapsbijeenkomst van 26 juni?

Ik zat nog te denken:

Misschien moeten we 5.1/2.e vragen om de leiderschapslokatie in Amersfoort nog niet te cancelen (het is een oud klooster, waar zo'n 150 man terecht kunnen). Wat vind jij?

Misschien wil 5.1/2.e wel iets doen voor alle leidinggevendenden van het bestuursdepartement, in het kader van politiek-ambtelijke verhoudingen, druk en consternatie. Ook goed om ergens naar toe te weken?

Ik had 5.1/2.e al weken geleden gevraagd of ze dat onderwerp wilde voorbereiden, eventueel samen met de OCW- brieven-schrijvers (5.1/2.e en 5.1/2.e). Maar 5.1/2.e hield dat af, vond de timing niet goed.

Dit onderwerp leent zich juist nú wel voor een bezinningsbijeenkomst. Ook is dat dan niet met een bult gelikte sprekers en een fancy programma. Maar meer als 'heling' en investering in de managers/leiders die misschien wel de meeste druk en frustratie ervaren?

Als we ons hier druk over maken, dan lukt het vast om dat programma rond te krijgen.

Ter overweging dus!

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e" <5.1/2.e minocw.nl>

Datum: 20 april 2023 om 21:10:00 CEST

Aan: "5.1/2.e" <5.1/2.e minocw.nl>

Kopie: "5.1/2.e 5.1/2.e" <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: geen goed programma voor leiderschapsbijeenkomst van 26 juni....

Beste 5.1/2.e

Deze mail stuur ik jou, omdat het mij helaas niet lukt om tot een kwalitatief goede invulling van de voorziene concernbrede leiderschapsbijeenkomst van 26 juni te komen.

We zijn hier al een tijdje als werkgroep mee bezig (OCW Open en een afvaardiging van O&O). Maar vandaag heb ik geconcludeerd dat ik het vertrouwen mis om op 26 juni een steengoed programma voor elkaar krijgen.

Mijn voorstel is daarom om de concernbrede leiderschapsbijeenkomst te verplaatsen, en met jouw secretariaat te gaan zoeken naar een moment in het najaar, tussen herfst- en kerstreces.

Alternatief voorstel: lunchbijeenkomst Hoftoren

Als je wilt, dan kunnen we op 26 juni wel een directeurenlunch, of wellicht als dat qua locatie kan: een leiderschapslunch voor het bestuursdepartement organiseren.

Bedoeld als reflectiemoment voor het zomerreces.

We moeten ons hierop bezinnen, maar ik kan bijvoorbeeld aan 5.1/2.e van 'Lifeguard' vragen, of hij wil reflecteren op de trajecten die nu bij OCW lopen. Wat ziet hij, wat wil hij aan ons meegeven, wat valt op bij OCW?

Of ik onderzoek of we een korte masterclass kunnen verzorgen vanuit de wens om meer inzicht te krijgen in wat de verschillende generaties betekenen voor ons (coachend) leiderschap.

Of, het wordt alleen een samenzijn met een hapje/drankje, want ook daar wordt al meerwaarde in ervaren.

Toelichting voorbereiding leiderschapsbijeenkomst:

Hoe zorgen we voor een bijeenkomst die leidinggevend inspireert, hoe kunnen we hen faciliteren tav wat hen bezig houdt en wat de organisatie/politiek/maatschappij van hen vraagt, en welke follow up geven we daar na de bijeenkomst aan?

Deze vragen hebben we vanuit verschillende invalshoeken beantwoord, en ook opties voor sprekers op een rij gezet.

Maar, moeten we niet eerst onze visie verder uitwerken, waarmee het niet weer een losse bijeenkomst wordt, maar waarmee we meerdere acties richten op doelen die we nastreven?

Hierbij speelt de link naar de opdracht aan 5.1/2.e die wij vanmiddag hebben besproken.

Last but not least vinden we de timing niet ideaal (twee weken voor het zomerreces, op een maandag, in Amersfoort: welke opkomst kunnen we dan verwachten, hoe mooi het programma ook is?).

'Bij twijfel, niet doen', gaf voor ons de doorslag.

Buiten de reikwijdte

Buiten de reikwijdte

Ik hoor graag hoe je aankijkt tegen het voorstel voor een alternatieve leiderschapsbijeenkomst!

Groeten, 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: maandag 24 april 2023 14:06
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Reactie op intranetartikel

Ha 5.1/2.e

Hoor het volgende over het intranetartikel. Mensen voelen zich daardoor niet gesteund en dit roept veel weerstand op. Het gaat vooral over belang van het OCW imago (of het al dan niet een getrouw beeld geeft van ons ministerie) en niet over het grote effect van het gedrag op medewerkers. In dit artikel zie je exact het patroon wat ook in het MO naar voren kwam 'politiek belang gaat voor belang van medewerkers'. Je zou verwachten/hopen dat 5.1/2.e medewerkers gaat staan. We zeggen dat we voor een veilig en inclusief werkklimaat staan, maar in de praktijk sturen we daar niet op en zie je hierin geen goed voorbeeldgedrag.

Groet,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e /2.e minocw.nl>

Verzonden: maandag 24 april 2023 12:15

Aan: 5.1/2.i ocw.local>

Onderwerp: 5.1/2.e oploop morgen 1100

Allen,

Graag nodig ik jullie uit voor een extra 5.1/2.e oploop morgen om 1100 uur. Ik vind het belangrijk om met elkaar het gesprek te (blijven) voeren over veiligheid op de werkvloer en de huidige berichtgeving is daar een extra aanleiding voor. Ik deel graag met jullie hoe ik – en wij als MT – daarin staan en wat we daaraan doen. Vanzelfsprekend hoor ik dan heel graag jullie behoeftes en gevoelens; nuttig en fijn om die met elkaar te delen.

We doen de oploop – zoals gewoonlijk – fysiek en met scherm op het Ontmoetingsplein.

Groet

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie OCW

Tel: 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e, 5.1/2.e, 5.1/2.e, 5.1/2.e, 5.1/2.e, 5.1/2.e, 5.1/2.e ;
 5.1/2.e, 5.1/2.e, 5.1/2.e, 5.1/2.e, 5.1/2.e, 5.1/2.e ; 5.1/2.e
Onderwerp: 5.1/2.e - even samen zitten

Ha lieve collega's,

Ondertussen hebben de meesten van jullie het nieuws rondom MPVO wel gezien denk ik. Ik merk bij mezelf dat het me best wat doet – ik ben er verdrietig van, en mijn hoofd is er vol van. Al een paar dagen overigens, de verloren pinpas was geen toeval ;)

Ik kan me voorstellen dat ik niet de enige ben. Het lijkt me goed en fijn om als team samen de tijd te nemen om onze gevoelens en gedachtes over het hele gebeuren te delen. Daarom schiet ik voor maandag deze sessie in. Voel je vooral niet verplicht om hierbij aan te sluiten, maar wel zeer welkom. Voor vandaag, zoek elkaar vooral vast op als je daar behoefte aan hebt. Delen is altijd goed!

Groet en tot snel,

5.1/2.e

Microsoft Teams-vergadering

Neem deel vanaf uw computer, mobiele app of apparaat voor vergaderruimte

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: actuele spreeklijn
Datum: maandag 24 april 2023 16:20:10

Hee, ik zou het rode weghalen en het groene toevoegen!
 Heb het vooral wat korter gemaakt, en die oproep van oude organisaties is buiten OCW om (dus dan denk ik ook goed om dat dan niet mee te nemen in een spreeklijn vanuit OCW)

Eens?

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: maandag 24 april 2023 15:53
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: actuele spreeklijn

Dag 5.1/2.e

Bij deze de geactualiseerde spreeklijn van afgelopen vrijdag en afgelopen weekend. Kijk je nog even mee?

5.1/2.i + 5.2/1

Met vriendelijke groet,
 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e
 5.1/2.e

.....
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

M: 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: actuele spreeklijn 24-4-2023
Datum: dinsdag 25 april 2023 10:02:59

Goedemorgen 5.1/2.e

Ter info. We zullen een compacte versie van de lijn ook delen met woordvoerders van de andere departementen.

Groet, 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>
Datum: 24 april 2023 om 17:36:31 CEST
Aan: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>, "5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>, "5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: actuele spreeklijn 24-4-2023

Dag,

Bij deze nog de actuele spreeklijn, gebaseerd op afgelopen vrijdag.
 Afsproken met Dennis dat hij deze krijgt als hij ernaar vraagt. Voor nu
 niet nodig, het zit wel in zijn hoofd.

5.1/2.i + 5.2/1

Met vriendelijke groet,
 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

M: 5.1/2.e

5.1/2.e5.1/2.e minocw.nl

Van: 5.1/2.i
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.i 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Weekbericht namens ons allen
Datum: woensdag 26 april 2023 17:31:52

Helemaal akkoord. Mooie tekst. — Robbert

Op 26 apr. 2023 om 17:26 heeft 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Beste Robbert, Dennis en Gunay,

Nu het reces voor veel collega's aanbreekt hebben wij een extra bericht voor alle collega's van OCW gemaakt, dat wij mede namens jullie gaan uitsturen. Hierbij het bericht dat over een kwartier uitgaat, zijn jullie akkoord?

Groet,
 5.1/2.e

5.1/2.e
 5.1/2.e
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag
 T: 5.1/2.e
 M: 5.1/2.e
 5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)
www.rijksoverheid.nl/ocw

<Extra weekbericht MT OCW.docx>

Van: 5.1/2.i
Aan: 5.1/2.i
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.i ; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Weekbericht namens ons allen
Datum: woensdag 26 april 2023 17:50:44

Akkoord, veel dank! Goed reces

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 26 apr. 2023 om 11:31 heeft 5.1/2.i 5.1/2.i @minocw.nl> het volgende geschreven:

Akkoord. Fijn reces.

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 26 apr. 2023 om 17:26 heeft 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Beste Robbert, Dennis en Gunay,

Nu het reces voor veel collega's aanbreekt hebben wij een extra bericht voor alle collega's van OCW gemaakt, dat wij mede namens jullie gaan uitsturen. Hierbij het bericht dat over een kwartier uitgaat, zijn jullie akkoord?

Groet,
5.1/2.e

5.1/2.e
5.1/2.e
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag
 T: 5.1/2.e
 M: 5.1/2.e
 5.1/2.e minocw.nl
www.rijksoverheid.nl/ocw

<Extra weekbericht MT OCW.docx.awsec>

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Extra weekbericht MT OCW
Datum: woensdag 26 april 2023 13:40:00
Bijlagen: [Extra weekbericht MT OCW.docx](#)

Dag collega's,

Hierbij de concepttekst van ons extra weekbericht. Hier komen onze namen onder en ik heb nog overleg over mede-ondertekening c.q. mede namens onze bewindspersonen. Maar eerst hoor ik graag jullie opmerkingen en suggesties.

Groeten,
5.1/2.e

5.1/2.e
 5.1/2.e
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag
 T: 5.1/2.e
 M: 5.1/2.e
 5.1/2.e minocw.nl
www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e
Aan: BD
Onderwerp: Extra weekbericht MT OCW
Datum: woensdag 26 april 2023 17:50:34

Beste OCW'ers,

Een extra weekbericht van het MT OCW, vlak voor het reces aanbreekt en dat is met een reden. Sinds afgelopen vrijdag hebben berichten over minister Wiersma en de sociale veiligheid bij OCW veel losgemaakt. In de media, en ook binnen onze organisatie. Bij veel directies en onderdelen van ons ministerie is erover gesproken en hebben collega's met elkaar gedeeld wat het nieuws met hun doet. Directeuren van OCW en het MT OCW zijn bij elkaar gekomen om te spreken over de berichtgeving en wat die betekent voor onze organisatie. In al die gesprekken werd open en eerlijk gedeeld wat het bij ons opriep. Een paar punten springen daar uit.

Het is naar en verdrietig dat collega's op sommige momenten of plaatsen geen veilige omgeving hebben ervaren, de druk te hoog was en het voor hen niet meer mogelijk was om met plezier hun werk te doen. Het is ons doel dat OCW een veilige werkplek biedt en een open cultuur, waarin iedereen zich durft uit te spreken, zichzelf kan zijn en we respectvol en collegiaal met elkaar omgaan. Daarin is een rol weggelegd voor iedereen en in het bijzonder voor diegenen die een leidinggevende positie bekleden in onze organisatie. Wij zetten ons daar dagelijks voor in en dat dit niet altijd lukt en is gelukt trekken wij ons aan. We gaan kritisch kijken naar hoe wij dat beter kunnen doen en staan open voor jullie suggesties.

Het raakt ons allemaal dat in sommige berichtgeving en op social media de professionaliteit van OCW'ers in twijfel wordt getrokken. Dat er wordt gesuggereerd dat er niet hard genoeg wordt gewerkt of dat wij als ambtenaren de politieke koers niet steunen. Het is onterecht en een verkeerde voorstelling van zaken. Wij weten beter. Bij OCW werken bevlogen, deskundige en professionele ambtenaren die iedere dag keihard werken voor het onderwijs, de wetenschap, emancipatie, cultuur en media. Die intern de discussie aangaan met de bewindspersonen, opties op tafel leggen en voor- en nadelen van keuzes benoemen. En die, als de bewindspersonen hun koers hebben bepaald, deze loyaal helpen uitvoeren. Dat is immers ons vak.

Robbert, Dennis en Gunay bevestigen dit: *"Het fijnste van werken bij OCW is jullie bevlogenheid en deskundigheid. Onze ambtenaren hebben verstand van zaken, zijn betrokken en werken dagelijks vol overgave voor de publieke zaak. We zijn trots op de cultuur binnen ons ministerie waarin we voorafgaand aan een politiek besluit met elkaar van gedachten wisselen op basis van argumenten. Wij zijn blij dat we met zulke vakmensen mogen en kunnen samenwerken."*

In de berichtgeving is ook aandacht voor de stijging van het aantal meldingen over ongewenste omgangsvormen bij de vertrouwenspersonen, in lijn met wat in de samenleving gebeurt. Wij nemen die ontwikkeling zeer serieus en zijn ook blij dat jullie de weg weten te vinden naar de personen en instrumenten die we daarvoor hebben. Blijf dat alsjeblieft doen! Dat helpt ons om gericht te blijven werken aan de veilige werkomgeving en open cultuur die we bij OCW voor ogen hebben.

En nu we het daar toch over hebben, in het eerdere bericht op intranet hebben de woorden van de SG onbedoeld de indruk gewekt dat het wel meevalt bij OCW. Dat had anders gemoeten. De zaken die spelen zijn naar en verdrietig voor betrokken collega's. Iedere keer dat iemand met grensoverschrijdend gedrag of ongewenste omgangsvormen te maken heeft, is er één te veel. Tegelijkertijd hopen wij dat OCW voor velen van jullie een inspirerende, open en veilige werkomgeving is en blijft.

Na de meivakantie gaan wij graag met jullie in gesprek over in ieder geval deze onderwerpen. We zullen daar in samenwerking met OCW Open en P&O momenten voor organiseren, juist ook om van jullie te horen hoe we zaken beter kunnen doen.

Voor nu voor iedereen een fijne Koningsdag. En voor de mensen die vrij zijn: geniet van je vakantie en van ontspannen dagen.

Hartelijke groet, mede namens Robbert, Dennis en Gunay

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Aan: PO; VO; KO; MDT
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Achterbanbericht ORDGPV
Datum: woensdag 26 april 2023 15:26:00

Beste collega's,

Op 13 april vond het laatste overleg met 5.1/2.e en de huidige ORDGPV plaats. Zoals gebruikelijk schrijven we naar aanleiding hiervan een achterbanbericht. Dat werd eind vorige week ineens niet het luchtige laatste bericht dat we voor ogen hadden. Afgelopen vrijdag kwamen de schijnwerpers op ons departement te staan door de berichtgeving over onze bewindspersoon en krijgt dit bericht een andere lading.

Dit bericht gaat nu over iets heel belangrijks, de kern van waar wij als OR voor willen staan en opkomen. Dat is dat we ons op het werk allemaal veilig, gezien en gehoord voelen. Dat wat we doen gewaardeerd wordt, ook als dat misschien anders is dan gehoopt of gewenst is. Op inhoud, snelheid of op kwaliteit.

De berichtgeving over onze bewindspersoon is voor ons, de mensen die onderdeel van dit verhaal zijn, niet makkelijk. En het ging wat ons betreft ook niet altijd over hetgeen het zou moeten gaan. Als ondernemingsraad willen wij onze uiterste best doen te zorgen dat het juiste gesprek gevoerd wordt en ook als die schijnwerpers straks weg zijn dat de aandacht voor juist deze zaken niet verslapt.

De komende dagen en weken zal er een traject moeten ontstaan dat voor de langere termijn gaat zorgen dat DGPV een leuke, fijne en veilige plek is waar mooi werk verzet wordt en blijft. Een proces waarin wij onze rol zullen pakken. Dat traject zullen we volgen en we zullen de bestuurder regelmatig bevragen op de voortgang en resultaten. Waar nodig zullen we adviseren aanpassingen te doen, aan te vullen en proberen bij te sturen. We zijn daar best positief over gestemd, in de afgelopen dagen merkten we dat er bij de bestuurders, directeurs en MT-leden de wens is het goede te zeggen en te doen. Dat dit niet altijd lukt hebben we goed kunnen aangeven en hebben ook anderen dat zien doen. Er is reflectief vermogen, dat sterkt ons goede gevoel en we blijven deze rol als klankbord vervullen.

Dat doen we graag en tegelijk niet alleen. We zijn blij met de mensen die zich nu al durven uit te spreken en hopen dat jullie allemaal het management, elkaar en ons blijven voeden met hoe het echt gaat. Ook als je niet alles herkent, andere ervaringen hebt of zaken niet op jou van toepassing zijn. Alle signalen dragen bij aan de stappen die we met elkaar gaan zetten en dat helpt ons onze taak hierin goed uit te voeren. We hebben met elkaar de verantwoordelijkheid te zorgen dat DGPV een omgeving is waar het veilig en prettig werken is. We kunnen allemaal elkaar af en toe aanspreken, om te vragen hoe het gaat. Of vragen hoe een, al dan niet lastig, gesprek of bezoek ging. We hoeven de ander niet dood te knuffelen maar laten merken dat we er zijn als dat nodig is zou erg prettig zijn. Je kunt altijd bij je teamleider, MT lid of ons terecht. Maar dus ook bij de vertrouwenspersonen of integriteitscoördinatoren van OCW. Informatie en contactgegevens van de vertrouwenspersonen kun je hier vinden: <https://rijksportaal.overheid-nl/onderwerpen/personeel/artikelen/rechten-en-regels/integriteit/vertrouwenspersonen.html>.

We denken dat het haalbaar is, ook met wat er al wel is in onze organisatie, om goede stappen kunnen gaan zetten. De manier waarop er in onze kolom over de huidige situatie gesproken wordt en het daarbij opzoeken van elkaar is daarvan de goede start. Dat verdient een goed vervolg. Dus wat ons betreft: Let's go, zowel in woord als in gebaar en daad.

Met vriendelijke groet,
 Namens de ORDGPV,
 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

T 5.1/2.e

M

@minocw.nl

.....
Werkdagen: **5.1/2.e**

-
buiten de reikwijdte

[Redacted text block]

Leden

Dir

Telnr.

5.1/2.e

Ambtelijk secretaris:
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e^{5.1/2.e}
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Extra weekbericht MT OCW
Datum: woensdag 26 april 2023 18:11:18
Bijlagen: [Extra weekbericht MT OCW.docx](#)

Ha 5.1/2.e

Ik heb eerlijk gezegd anders dan 5.1/2.e serieuze twijfel of dit bericht het effect heeft wat we beogen. Ik vind Dat het juist op de essentiële onderdelen echt onvoldoende afstand nemen van de vorige mail vrijdag. Ik heb voor de zekerheid twee medewerkers laten "tegen lezen". Dit doe ik ook altijd intern met breed te verspreiden mails van mij: de collega's 5.1/2.e vanuit 5.1/2.e en 5.1/2.e De eerste kijkt daar natuurlijk ook vakmatig naar en hij ontraadt het echt dit zo te versturen.

Zie daarvoor bijgevoegd de opmerkingen die zij samen bij de tekst maken. Laat ik benadrukken: wij zitten natuurlijk niet in de dagelijkse praktijk van het departement waardoor we deels wellicht een ander perspectief hebben op de situatie. Maar als ik mee wil ondertekenen moet ik me ook kunnen vinden in de tekst, en dat is nu niet het geval. Het bericht legt nog steeds te veel bij de medewerker neer ('de medewerker die te hoge druk ervaart', en dat dan naar en verdrietig noemen bijvoorbeeld), en laat zich geenszins uit over hoe deze situatie heeft kunnen ontstaan en dat dat zeker NIET aan de medewerkers ligt. Verder zou het mijn inziens enorm helpen als we boter bij de vis kunnen geven wat we gaan doen om het onheuse beeld buiten recht te zetten. Bv een persbericht. Dan zijn het niet alleen woorden, maar ook daden tbv de overtuigingskracht.

Ten slotte lijkt mij een gezamenlijk bericht of ondertekening met de bewindslieden niet verstandig en ook niet haalbaar als je een onversneden bericht wil sturen dat recht doet aan de voorgeschiedenis en de situatie. Wij hebben hier ambtelijk echt een andere rol en verantwoordelijkheid. Dat we deze actie hebben moeten nemen vind ik bovendien logisch en uitlegbaar aan de bewindslieden; we worden daarin ondersteund door de breed gevoelde sentimenten en risico's uit het brede overleg gisteren.

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Extra weekbericht - feedback 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e verwerkt
Datum: woensdag 26 april 2023 12:53:40
Bijlagen: [Extra weekbericht MT OCW-review 5.1/2.e.docx](#)

Nieuwe versie incl. nog paar kleine nabranders.
 Gr. 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e

Verzonden: woensdag 26 april 2023 12:34

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Extra weekbericht - feedback 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e verwerkt

Hi 5.1/2.e

Hierbij de versie retour met feedback 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e verwerkt.

Stem jij verder af met MT OCW en BWL?

We horen uiteraard graag als je nog iets nodig hebt.

Groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

M +5.1/2.e

E 5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Opties inhoudelijke bijdrage Leiderschapsbijeenkomst 26 juni
Datum: woensdag 26 april 2023 15:56:00

Hoi,

Zie onderstaande mail.

Als jullie willen, kunnen jullie onderstaande mailbox van OCW Open opnemen in het bericht als de plek waar de mensen zich kunnen aanmelden als ze in gesprek willen met het MT OCW.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: woensdag 26 april 2023 14:12

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e@minocw.nl; 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e@minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl

cc: 5.1/2.e@duo.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: RE: Opties inhoudelijke bijdrage Leiderschapsbijeenkomst 26 juni

Beste 5.1/2.e

Gebruik dienstpost ocw open is akkoord.

Het adres is:

Graag onderstaande regel kopiëren in het bericht als dit nog mogelijk is.

Dienstpostbus 5.1/2.e)

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: woensdag 26 april 2023 14:01

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>;
5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e minocw.nl>
cc: 5.1/2.e @duo.nl>; 5.1/2.e
5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: Opties inhoudelijke bijdrage Leiderschapsbijeenkomst 26 juni

Hoi,

Het bericht van 5.1/2.e zal waarschijnlijk dit als laatste alinea bevatten.

5.1/2.i + 5.2/1

Naast een leiderschapsbijeenkomst moeten er dus, zoals hieronder ook gezegd, ook sessies met medewerkers georganiseerd worden.

Ik hoop dat we daar ook samen een mooie vorm voor kunnen vinden.

@5.1/2.e 5.1/2.e vroeg of de 5.1/2.e gebruikt kan worden als plek waar medewerkers zich kunnen melden als ze deel willen nemen.:

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e

Verzonden: woensdag 26 april 2023 11:18

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>;
5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e
(5.1/2.e minocw.nl) <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e (5.1/2.e minocw.nl)
<5.1/2.e minocw.nl> 5.1/2.e @minocw.nl> <5.1/2.e @minocw.nl>
cc: 5.1/2.e @duo.nl>; 5.1/2.e
5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: Opties inhoudelijke bijdrage Leiderschapsbijeenkomst 26 juni

Urgentie: Hoog

Hallo allen,

Gisteren was er een hele goede bijeenkomst van de directeuren over de situatie van minister Wiersma en wat dat doet met onze mensen en organisatie op alle niveaus. Een open gesprek waarin ook duidelijk werd dat we met zijn allen voor onze medewerkers moeten staan.

Er komt nog een bericht van **5.1/2.e**

Daarnaast willen we aanbieden om vervolgssessies te plannen waarin medewerkers in gesprek kunnen met ons MT OCW of een andere vorm.

Daar wil **5.1/2.e** graag samen met P&O en OCW Open over spreken wat daar de beste invulling voor kan zijn.

Daarnaast wil **5.1/2.e** ook een leiderschapsbijeenkomst.

Helaas blijkt de datum van 26 juni heel ongelukkig samen te vallen met een groot wetgevingsdebat en wordt mij meegegeven dat er 3 weken voor het zomerreces eigenlijk geen ruimte is voor een dergelijke bijeenkomst.

5.1/2.e wil de bijeenkomst ook eerder.

Kunnen jullie samen kijken wat mogelijk is? Bijvoorbeeld een middag-avond sessie.

In het kader van PAV en hoe omgaan met signalen en meldingen van grensoverschrijdend gedrag, hoe zorgen voor (behoud van) sociale veiligheid.

Zoals **5.1/2.e** al in onderstaande mail had aangegeven, denk ik en volgens mij ook **5.1/2.e** aan onderstaande invulling (goed afstemming met **5.1/2.e** is natuurlijk noodzakelijk).

Volgende week heeft het MT-OCW een eigen sessie met **5.1/2.e**. Deze is mede door **5.1/2.e** georganiseerd en zij zal daar ook bij zijn.

Als het MT OCW van mening is dat dit ook van waarde zou zijn voor de rest van de leidinggevendenden (doelgroep ook nader bepalen. Liever klein en goed beginnen en dan vervolg voor bredere doelgroep plannen, dan meteen een hele grote doelgroep waarbij we net niet de kwaliteit kunnen leveren die we willen), dan hebben we daar een beginnetje van de invulling van het programma.

Daarnaast zou casuïstiek aan de orde kunnen komen, ook vanuit het perspectief van politiek-ambtelijke verhoudingen.

Een datum prikken is denk ik nu het belangrijkste. Een datum die niet net voor een belangrijk debat of begrotingsbehandeling of iets dergelijks valt. Ik zit aan de eerste week van juni te denken. Ik zal alvast een hengeltje bij het secretariaat van **5.1/2.e** uitgooien.

Ik heb de volgende vragen:

1. @**5.1/2.e** zou jij kunnen helpen bij het pinnen van een datum (eerste week juni?) samen met de secretariaten van de leden van het MT OCW? Ervaring leert dat als we dit alleen in afstemming met de agenda van **5.1/2.e** doen, dat allerlei gedoe oplevert omdat daar niet de belangrijke debatten in staan. Ik denk dat we ons moeten richten op een bijeenkomst die de middag doorlopend in de avond bestrijkt. Zou jij ook met het evenementenbureau van DUO, **5.1/2.e** of **5.1/2.e** kunnen kijken of we de reservering van 26 juni van alle zalen in Amersfoort nog kunnen omzetten/buigen naar een andersoortige bijeenkomst op een andere datum? Dit komt een beetje rouw op je dak, dus ik probeerde je al te bellen, maar kreeg helaas de voicemail. Hopelijk lukt het ons om elkaar nog even te bellen.
2. @**5.1/2.e** kun jij even het voortouw nemen in de inhoudelijke voorbereiding in

afstemming met de anderen? Als het goed is, ben je al bij **5.1/2.e** aangehaakt en weten jullie volgende week of de sessie met het MT OCW een succes was en of je daarop voort kunt borduren.

3. @**5.1/2.e** kun jij vanuit OCW Open in afstemming met de anderen bedenken wat binnen het tijdsbestek op het onderwerp PAV, aansluitend op wat er binnen OCW speelt een goede invulling zou zijn?

Het zou mooi zijn als er na de meivakantie een gezamenlijk voorstel ligt dat we met **5.1/2.e** en wellicht in het MT OCW kunnen bespreken waarbij we wel alvast een aantal praktische zaken al geborgd zijn zodat we daar straks niet op stuk lopen. Bel me vooral als je vragen hebt. Ik realiseer me dat dit allemaal een beetje snel gaat, maar ik probeer de tijd die we nog hebben zo goed mogelijk te gebruiken....

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e **5.1/2.e**
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: **5.1/2.e**

Mobiel: **5.1/2.e**

5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: **5.1/2.e** **5.1/2.e** <**5.1/2.e** [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>

Verzonden: maandag 24 april 2023 19:39

Aan: **5.1/2.e** **5.1/2.e** <**5.1/2.e** [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>; **5.1/2.e** [@minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>;

5.1/2.e [@minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>; **5.1/2.e** [@minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>

cc: **5.1/2.e** [@duo.nl](mailto:5.1/2.e@duo.nl)>; **5.1/2.e**

5.1/2.e [@minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>; **5.1/2.e** **5.1/2.e** <**5.1/2.e** [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>; **5.1/2.e** **5.1/2.e**

<**5.1/2.e** [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>; **5.1/2.e** [@minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>; **5.1/2.e**

<**5.1/2.e** [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>

Onderwerp: Re: Opties inhoudelijke bijdrage Leiderschapsbijeenkomst 26 juni

Hoi allemaal,

Zoals vorige week besproken heb ik aan **5.1/2.e** voorgelegd dat het beter lijkt om de voorgenomen bijeenkomst van 26/6 te verzetten en dit goed voor te bereiden voor het najaar.

Maar... Gezien de ontwikkelingen van de afgelopen dagen, heb ik **5.1/2.e** vanmorgen wat punten meegegeven die zij ook (kort) met **5.1/2.e** heeft kunnen bespreken.

Die punten gingen over de actualiteit ('politiek ambtelijke verhoudingen') in relatie tot de veiligheid waarin wij/ambtenaren bij OCW werken.

Als je kijkt naar wat er gaande is, dan is er misschien geen gelijk programma nodig, met nieuwe

inspirerende sprekers, maar wel: bezinning/reflectie/investering goede gesprekken over echte zaken die echt leven.

Misschien niet concernbreed maar alleen BD + teamleiders?

Daarom is de klooster-lokatie in Amersfoort vooralsnog even aangehouden.

Reactie die 5.1/2.e via 5.1/2.e geeft samengevat:

5.1/2.e denkt aan een leiderschap-bijeenkomst op 26/6, over de thema's sociale veiligheid, Politiek-ambtelijke verhoudingen.

Vorm: bespreken aan de hand van casussen.

Als het al relevant leek, dan is het dat nu helemaal.

5.1/2.e gaf aan dat 5.1/2.e iemand kent die rond het thema sociale veiligheid ook betrokken is volgende week bij een sessie met het MT OCW, misschien kan zij 26/6 ook weer iets betekenen?

5.1/2.e zou jij met 5.1/2.e kunnen kijken in welke vorm dit voor een bredere bijeenkomst misschien geschikt zou zijn?

5.1/2.e kunnen jullie met 5.1/2.e bespreken hoe 'PAV' op 26/6 geagendeerd zou kunnen worden?

(5.1/2.e spreek jij 5.1/2.e hier zelf ook over?) en eventueel met 5.1/2.e sparren?

Zou fijn zijn als we met onze 'leiderschapswerkgroep' verder kunnen. Die is voorlopig gepland op iedere donderdag 14-15.30u.

5.1/2.e en ik zijn er pas 8/5 weer. Mocht je die gereserveerde tijd deze en komende willen benutten, bespreken jullie dit dan met elkaar?

Groeten, 5.1/2.e

Op 20 apr. 2023 om 12:19 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Nabranders!

Er is een ander scenario die ik vanmorgen in mijn mail glad vergeten was: ik had namelijk 5.1/2.e van Lifeguard ook al aangemeld, omdat hij graag een bijdrage levert aan het thema **vitaliteit en leiderschap bij OCW** (mede vanwege de patronen die zij letterlijk aan den lijve ervaren bij de trajecten die zij begeleiden). Afgesproken dat zij hier na vandaag meer over horen, eventueel die dag gaan reserveren en met ons verder invullen.

Vanmorgen in de vakgroep O&O over de bijeenkomst van 26/6 gesproken en aan de O-adviseurs gevraagd wat zij als een kansrijk programma zien. Ik merkte zelf dat ik twijfelde over de concreetheid van de sprekers en

onderwerpen die we nu op ons lijstje hebben. Ook omdat ik mij afvraag of dat aansluit bij wat leidinggevendenden nu willen/nodig lijken te hebben (dan kijk ik naar de 'diagnose' in de nota van het MO) en: hoe verder na deze bijeenkomst?

Tips vanuit de O-adviseurs:

1. Richt je niet per se op concernbreed, laat het ook een optie zijn om het alleen voor BD te doen, QF laat mensen vooral aangeven of zij zich in de thematiek herkennen, en anders kom je niet.
2. Zonde om geen follow up te pakken op het medewerkersonderzoek. Want de zoektocht naar 'samen werken, samen (maatschappelijk en politiek) presteren' en daarbij je medewerkers en teams niet te laten 'omvallen', die speelt bij leidinggevende ook/is soms echt urgent. En het is een randvoorwaarde voor het kunnen presteren.
3. Niet te veel laten afhangen van een externe spreker, maar juist veel dynamiek met elkaar, omdat ieder met vergelijkbare thema's bezig is.
4. Hierbij kun je denken aan een dag waarop je wel kennis/inspiratie aanreikt (een deel verzorgd door Lifeguard, eventueel ook iets met verschillende groepen generaties die bij ons werken en die de komende tijd bij ons komen werken) en een deel waarin zij als gelijken met elkaar doorspreken over dilemma's en mogelijke oplossingen (idee: gesprek op voeten organiseren- deep democracy)
5. Hier zou je eventueel ook aan kunnen koppelen hoe deze leidinggevendenden kunnen/willen omgaan met de rol (dienend aan politiek (zie vraag over OCW open en 5.1/2.e) omdat dit een relevante (systeem) factor is waar we mee hebben te dealen. Dienend aan de politiek raakt ook de vraag welke rol je hierin pakt in relatie tot jouw medewerkers.
6. Hoe verder: concreet ophalen wat leidinggevendenden zelf nodig hebben, om hier verdere stappen in te zetten, ons aanbod daar ook op richt.
7. Wat niet/wat dus minder sterk aanwezig: directe link met OCW Open-doelen, want meer randvoorwaardelijk. Is een keuze.

Groeten, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e

Verzonden: donderdag 20 april 2023 09:28

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e

@minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e

@minocw.nl>

cc: 5.1/2.e @duo.nl>; 5.1/2.e

@minocw.nl>

Onderwerp: RE: Opties inhoudelijke bijdrage Leiderschapsbijeenkomst 26 juni

Goedemorgen,

5.1/2.e is vanmiddag verhinderd, en ik kan de vergadering alleen bijwonen van 14-15u ivm een gesprek met 5.1/2.e om 15u.

Daarom gaan we wat mij betreft knallen in 1 uur.

Onze agenda:

1. Geef aan/onderbouw hoe kansrijk jij de opties vindt, die hieronder door 5.1/2.e zijn opgenomen.

Check 5.1/2.e is het gelukt om na te gaan of we wat jullie betreft een rol kunnen geven aan 5.1/2.e ?
(5.1/2.e).

2. Als je kijkt naar het doel/de bedoeling van de bijeenkomst zoals de laatste twee keer besproken.
Hebben we dan voldoende in handen om er een geslaagde dag van te maken? (input voor GO/NO GO)

Doel bedoeling:

We onderscheiden twee 'koppelvlakken' die we 26 juni willen agenderen. Omdat in deze interactie wrijving plaatsvindt, en omdat we denken dat we daar iets in kunnen betekenen.

1. **Politiek- ambtelijke verhoudingen.** (oa nav de briefschrijvers richting SGO).
Aanleiding voor plek in bijeenkomst leiderschap (passage uit nota voor sponsorgroep OCW Open):
Er wordt momenteel een invulling gegeven aan de wens om een sessie te organiseren voor en met de schrijvers van de brief "Evenwicht en tegenwicht". Deze sessie heeft als vervolgdoel om binnen de eigen ministeries en met de bewindspersonen het gesprek te voort te zetten. De bedoeling hiervan is om het gesprek over politiek ambtelijke verhoudingen te voeren vanuit dilemma's, waarbij de rol van public servant en political servant botsen.

Optie: 3

2. **Leiding geven: de rol (en wrijving) tussen leiders/managers en medewerkers.**
Aanleiding: dilemma's van leidinggevendenden die we halen uit het medewerkersonderzoek, de spanning tussen de survivalmodus (reageren, acteren, korte termijn) en de wens om (ook) te acteren in performance modus (beziinning, focus op bereiken van doelen op de langere termijn).

Optie: 1

3. **Meer beschouwend: visie op leiderschap en sturing, binnen context OCW.**

Opties: 2, 4, 5

Groeten, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: woensdag 19 april 2023 13:53

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e

@minocw.nl; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e

@minocw.nl>

cc: 5.1/2.e @duo.nl>

Onderwerp: Opties inhoudelijke bijdrage Leiderschapsbijeenkomst 26 juni

Hi All,

En even alles op een rijtje, onder elkaar. In volgorde van slagingskans en passend bij onze vraag.

Mijn verzoek aan jullie om de eerste vier opties met bijbehorende artikelen/ urls naar websites te bekijken.

De rest van de opties zijn minder geschikt, maar zeker interessant en mogelijk van waarde voor een ander moment.

Ik ben zelf donderdag afwezig, vanwege een bootcamp socratische dialogen vanuit Dialoog & Ethiek. Ik zal **5.1/2.e** vragen ons werkoverleg voor te zitten en samen met jullie de inhoudelijke afweging te maken voor onze leiderschapsbijeenkomst in juni.

Veel leesplezier en benieuwd naar jullie reacties!

Groet, **5.1/2.e**

1. **5.1/2.e** - dialogisch leiderschap. Lees ook: Moed is niet genoeg - **5.1/2.e**

Gedachte: **5.1/2.e** heeft in opdracht van de belastingdienst de casusdialoog ontwikkeld waarin het gezamenlijke morele kompas verbonden met het rechtstatelijke juiste.

Status: telefonische kennismaking & uitwerken. **5.1/2.e kan ook op 26 juni.**

2. Spreker **5.1/2.e** die mensen in reflectiestand kan brengen over waar we nu in de samenleving staan.

Gedachte erachter: **5.1/2.e** baseert zijn handelen op een systemische benadering (onze wens: collectieve leiderschapsvraag & OCW Systeem) en helpt mensen bij het onderzoeken van tegenkrachten om vervolgens met deze kracht aan de slag te gaan om de weg vrij te maken voor nieuwe mogelijkheden en ambities.

Status: voicemail ingesproken en mail gestuurd. **Nog geen bericht terug.**

3. **5.1/2.e** (bijzonder hoogleraar **5.1/2.e** in Leiden)

- Zie haar oratie in de bijlage: 'De illusie van het politieke klimaat.'

Gedachte erachter: een voedend idee dat kleuring geeft aan het speelveld waarbinnen je nadenkt over de handvatten voor een gezonder (werk)systeem/werkklimaat en over bijvoorbeeld de rollen van public servant en political servant daarin. Dus als een bredere, contextschetsende aftrap / food for thought.

Status: voicemail ingesproken en mail gestuurd. Ze is er erg druk, begin volgende week tijd voor een kennismakingsgesprek. Geen zicht nog op haalbaarheid of dat ze kan de 26e.

4. Waarom ontbreekt ethiek zo vaak in onze curricula? - Trajectum (hu.nl) - 5.1/2.e

Gedachte erachter: 'ethische blindheid': het verschijnsel dat mensen geleidelijk, zonder dat ze het door hebben, hun moreel besef verliezen. In dit ingezonden opiniestuk houden onderzoeker 5.1/2.e en lector 5.1/2.e een pleidooi om ethiek terug te brengen in de door marktwerking vastgelopen samenleving.

Status: telefonische kennismaking, komt terug met een voorstel. Erg enthousiast.

5. 5.1/2.e Actueel - Universiteit Utrecht (uu.nl)

Gedachte: de beginselen van goed bestuur.

Status: geen telefoonnummer, wel linkedIn verzoek/bericht gestuurd. Nog geen bericht terug.

Andere opties: in mijn ogen minder geschikt, maar zeker de moeite waard om met jullie te delen. Goed om in je achterhoofd te houden voor een ander event.

6. 5.1/2.e – Expert in ethisch leiding geven - Sturen op sociale veiligheid en integriteit. Zie de bijlage voor de inhoud van de masterclass.
7. 5.1/2.e Geef overheid een gezicht. Democratie in uitvoering. Zie ook: ht5.1/2.e
8. 5.1/2.e - Wees open en verantwoord je positief. Zie ook: h5.1/2.e
9. 5.1/2.e - IND je innerlijke kompas. Hoe weet je wanneer je het juiste doet? Zie ook: https://5.1/2.e

Groet,
5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

5.1/2.e

T 5.1/2.e

Werkdagen: 5.1/2.e

Ministerie van OCW

Postadres: Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag
Bezoekadres: Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 26 april 2023 12:06
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Extra weekbericht - graag meelesen
Bijlagen: Extra weekbericht MT OCW-review 5.1/2.e.docx

Hi 5.1/2.e en 5.1/2.e

Zoals afgesproken met 5.1/2.e hierbij de tekst incl. onze feedback. Graag asap meelesen en reactie.

Dank en groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

M +5.1/2.e

E 5.1/2.e minocw.nl

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 26 april 2023 15:52
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Opties inhoudelijke bijdrage Leiderschapsbijeenkomst 26 juni

Hoi,
 Ja, die hebben we er gister ook bijgepakt en 5.1/2.e vond het ook een heel mooi bericht.
 Dank voor de tip!

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om.
 Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e @minocw.nl
Verzonden: woensdag 26 april 2023 14:26
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: RE: Opties inhoudelijke bijdrage Leiderschapsbijeenkomst 26 juni

Ha 5.1/2.e

Wellicht had je het al gezien op LinkedIn, maar 5.1/2.e 5.1/2.e had een mooi bericht geplaatst hierover waarin hij echt voor zijn medewerkers gaat staan. Wellicht ter inspiratie voor het bericht van 5.1/2.e

De volgende pagina's zijn gelijk aan document 126 en om die reden hier verwijderd.

Groet,

5.1/2.e

Van: [Wiersma, Dennis](#)
Aan: [Wiersma, Dennis](#)
Onderwerp: Bericht
Datum: woensdag 26 april 2023 19:05:56

Beste collega's,

We hebben heftige dagen achter de rug. Jullie zullen vermoedelijk, net als ik, even tijd nodig hebben om dat te verwerken. Ik heb mij nogmaals gerealiseerd dat dingen niet goed zijn gegaan en dat het mij raakt als ik mensen pijn heb gedaan.

Het raakte mij in het bijzonder dat ik hier en daar ook lees dat jullie functioneren hier bij wordt betrokken. Dat jullie commitment onvoldoende zou zijn. Ik vind het belangrijk om jullie te zeggen, dat is wat mij betreft totaal niet aan de orde. Ik sta 100% voor én achter onze organisatie en het werk dat jullie doen. Discussies tussen een minister en ambtenaren horen erbij. Zo houden we elkaar scherp. Het is de basis om tot goede plannen te komen om het onderwijs beter te maken. Dat is heel wat anders dan dat we niet dezelfde koers zouden varen. Ik kan mij goed voorstellen dat het heel lastig is als je, zowel op werk of thuis, daarop wordt aangesproken.

Ik ben ervan overtuigd dat ik zonder jullie die taak die ik heb gekregen, om het onderwijs in ons land nog beter te maken, niet kan uitvoeren. Ik zie en waardeer jullie inzet en wil graag samen met jullie verder bouwen. Er gebeuren veel mooie dingen op OCW, daar moeten we trots op zijn.

Ik weet dat ik in onze samenwerking wat extra's te doen heb. Daar ben ik vorig jaar mee begonnen, met waardevolle gesprekken met velen van jullie tot gevolg. Dat geeft mij de energie en motivatie om op die ingeslagen weg door te gaan. Samen met jullie. En in de tussentijd blijft mijn deur open staan.

Voor nu, geniet van de komende vrije dagen.

Groet,

Dennis

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Extra weekbericht MT OCW
Datum: woensdag 26 april 2023 20:52:50

Ja blijkbaar. Zo begrijp ik het van 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 26 apr. 2023 om 20:29 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Had ze die niet van te voren gezien dan? Maw staat haar naam onder iets wat ze niet kan onderschrijven..?

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 26 apr. 2023 om 20:22 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Ja maar het gaat erom dat zij onder de mail staat. En ze zich er niet in kan vinden.

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 26 apr. 2023 om 19:55 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Thanks.

5.1/2.e ligt echt op andere koers.

Ik hoor juist veel mensen die blij zijn met het bericht.

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 26 apr. 2023 om 18:38 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e 5.1/2.5.1/2.e" >
Datum: 26 april 2023 om
18:23:44 CEST
Aan: "5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: FW: Extra
weekbericht MT OCW

Groeten,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

.....
5.1/2.e

*Volgende pagina's zijn gelijk aan document 122
en om die reden hier verwijderd.*

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Bericht
Datum: vrijdag 28 april 2023 19:20:58

Dag 5.1/2.e

Dank voor je snelle reactie. En ja, ik denk graag mee. Mijn 'staycation' geeft wat rem op wat ik kan produceren, maar meedenken wil ik graag doen. Ook op korte termijn dus. Het onderwerp is daar te belangrijk voor.

Fijn weekend!

Groet,
5.1/2.e

Op 28 apr. 2023 om 17:45 heeft 5.1/2.e
<5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Dag 5.1/2.e

Veel dank voor je bericht. Wat een krachtige mail heb je naar Dennis Wiersma gestuurd, complimenten daarvoor.

Je verzoek begrijp ik heel goed, ik ga de komende dagen nadenken over hoe wij daar het beste aan kunnen voldoen. Zou je daarbij betrokken willen worden? Dat zou ik goed en nuttig vinden!

Het is namelijk inderdaad schokkend wat er - ook uit het onderwijs zelf - allemaal aan onzin en venijn de (social) media in wordt geslingerd, zo makkelijk en gespeend van ook maar enige kennis van hoe het echt zit. Ik ben trots op de kennis en kunde van alle OCW'ers en twijfel geen moment aan jullie ambtelijk vakmanschap. Dat geldt ook voor de bewindspersonen, dat weet ik heel zeker, en het zou goed zijn als de buitenwereld dat ook van hen hoort of leest.

Wordt vervolgd dus. Ik wens je een goed en ontspannen weekend, en mocht dat worden gevolgd door vakantie: veel plezier.

Hartelijke groeten,
5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e

M: 5.1/2.e

5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

www.rijksoverheid.nl/ocw

Op 28 apr. 2023 om 09:55 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e
<j.5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Dag 5.1/2.e

Zojuist heb ik onderstaande mail aan Dennis verstuurd. Daarin heb ik ook gezegd eenzelfde verzoek parallel aan jou te doen. Bij deze doe ik dat.

Het gaat om het verzoek om de inhoud van jouw mooie mail van afgelopen woensdag op een bepaalde manier publiek te maken. Ik heb hieronder toegelicht waarom ik dat verzoek nu doe.

Ook jou wens ik rust en wijsheid toe de komende tijd.

Met vriendelijk groet,
5.1/2.e 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e

Verzonden: vrijdag 28 april 2023 09:50

Aan: Wiersma, Dennis 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: RE: Bericht

Beste Dennis,

Bedankt voor je mail en de openheid die je daarin heb vertoond. Het is zeker geen makkelijke periode, en ik kan mij voorstellen dat het zo aan de andere kant van de oceaan voor jou surreëel moet voelen. De afgelopen week kent alleen maar verliezers. Dat iets gebeurt waar je geen grip op hebt, iets wat ook je persoonlijke levenssfeer raakt en iets waar zoveel mensen mee aan de haal gaan vanuit de gedachte 'oh, maar hier kan ik ook mijn mening over geven.'

Zo voelde hij ook precies voor mij en mijn collega's de afgelopen week. Daarom wil ik aan je vragen of je de inhoud van jouw mooie mail op een of ander manier publiek kunt maken. Ik zal hieronder mijn verzoek toelichten.

Zoals je al waarschijnlijk wel weet, ben ik het type ambtenaar dat het gesprek niet schuwt. Binnen de Hoftoren, maar vooral ook daar buiten. Daarbij hoort het opzoeken van de grootste criticasters en ook de 'gewone' leraar. Dit vanuit de verbinding

en samen de schouders eronder. Dat doe ik wat 'zichtbaarder' dan de meesten, maar al mijn collega's doen dit.

En dat is de laatste week moeilijker geworden. Sterker nog – en ik realiseer mij hoe hard dit klinkt – maar ik heb mij de laatste week wat in de steek gelaten gevoeld. Dat zijn grote woorden, maar ik ga ze uitleggen.

Je beschrijft in je mail dat met alle berichtgeving ons functioneren betrokken wordt. Ja, de werktelefoon van mij en mijn collega's stond roodgloeiend. Berichtgeving in Telegraaf, NRC (Presley Bergen), Telegraaf (Charlotte Goulmy), HP/de Tijd (Jan Kuitenbrouwer) hebben een hetze gecreëerd richting ons functioneren. Ik ga niet herhalen wat er allemaal gezegd is, want volgens mij heb je het ook gelezen en ik word er zelf weer giftig van. Echter, ook mijn privételefoon – en naar ik heb gehoord, ook die van collega's – stond roodgloeiend. Dat zijn niet per se aanvallen, maar wel doordringende vragen.

En nu komt het: ik kan en mag die niet pareren.

Als ambtenaar is ons Weberiaans credo 'maximaal brutaal naar binnen, maximaal loyaal naar buiten'. Alles wat ik publiekelijk zeg, bevestig of ontken dat maakt mij onderdeel van het publieke (en daarmee politieke) debat en kan jou dus potentieel in de wielen rijden. Daarom zie je ambtenaren dus ook nooit in de columns of social media; eigenlijk op alles wat ik zeg, draag jij potentieel ministeriële verantwoordelijkheid.

Maar ik kon niet langer toekijken. Ik deed dat eerst vanuit een soort straatvechtersmentaliteit 'je praat geen shit over mij en mijn collega's'. Maar toen ik er aan begonnen was, kwam er een veel prangender punt naar boven; dat de veiligheid van mij en mijn collega's in het geding is. Ook weer grote woorden. Maar ik heb reacties gekregen dat:

- 'Ik ook maar vaker tegen ambtenaren ga schreeuwen'
- 'We een klopjacht moeten openen op de snitch'
- 'Als ze deze minister pootje lichten, dan vergeef ik het ze nooit'
- 'Nu doorpakken en al die betweters met pek en veren naar Siberië sturen'

En deze kleine greep komt niet (alleen) van wappies. Dit komt van leraren en schoolleiders. Mensen die met kinderen werken en beter zouden moeten weten. Nu ga ik zelf met rechte rug en opgeheven elk gesprek aan, maar ik heb wel twijfels over of met name jonge collega's nog alleen op schoolbezoek willen of naar criticasters gaan. Ik weet van tientallen collega's dat zij het gesprek op social media niet eens meer durven of willen aan te gaan. En dan komt dus niet alleen de veiligheid in het geding, maar dus ook direct de kwaliteit van ons werk als we elkaar niet meer opzoeken.

En daarom stuur ik deze mail. Want er is niemand geweest – op een mooie uitzondering van **5.1/2.e** bericht na – die publiekelijk het signaal af gaf dat jij in jouw mail beschrijft. En de gevolgen zijn er. Zo worden wij tegen elkaar opgezet ('ik' licht 'jou' pootje, 'jij' schreeuwt omdat 'ik' tegen lumpsum ben), en zelfs ook tegen elkaar uitgespeeld. En zo voel ik dat totaal niet. Net

zoals altijd gaan mijn collega's en ik door het vuur om jouw ideeën en wensen uit te voeren. Brutaal naar binnen, loyaal naar buiten.

Daarom vraag ik of je de inhoud van jouw mooie mail op een of ander manier publiek kunt maken. Het statement dat je voor ons staat en een statement van samen leren, samen strijden en samen vooruit. Eenzelfde verzoek zal ik parallel aan 5.1/2.e sturen.

Ik wens je verder de komende tijd sterkte toe, en vooral ook even rust

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

M 05.1/2.e

5.1/2.e /2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

[Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap |](https://www.minocw.nl)
[Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl)

5.1/2.e 5.1/2.e

Van: Wiersma, Dennis 5.1/2.e [@minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>

Verzonden: woensdag 26 april 2023 19:06

Aan: Wiersma, Dennis 5.1/2.e [@minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)>

Onderwerp: Bericht

Beste collega's,

We hebben heftige dagen achter de rug. Jullie zullen vermoedelijk, net als ik, even tijd nodig hebben om dat te verwerken. Ik heb mij nogmaals gerealiseerd dat dingen niet goed zijn gegaan en dat het mij raakt als ik mensen pijn heb gedaan.

Het raakte mij in het bijzonder dat ik hier en daar ook lees dat jullie functioneren hier bij wordt betrokken. Dat jullie commitment onvoldoende zou zijn. Ik vind het belangrijk om jullie te zeggen, dat is wat mij betreft totaal niet aan de orde. Ik sta 100% voor én achter onze organisatie en het werk dat jullie doen. Discussies tussen een minister en ambtenaren horen erbij. Zo houden we elkaar scherp. Het is de basis om tot goede plannen te komen om het onderwijs beter te maken. Dat is heel wat anders dan dat we niet dezelfde koers zouden varen. Ik kan mij goed voorstellen dat het heel lastig is als je, zowel op werk of thuis, daarop wordt aangesproken.

Ik ben ervan overtuigd dat ik zonder jullie die taak die ik heb

gekregen, om het onderwijs in ons land nog beter te maken, niet kan uitvoeren. Ik zie en waardeer jullie inzet en wil graag samen met jullie verder bouwen. Er gebeuren veel mooie dingen op OCW, daar moeten we trots op zijn.

Ik weet dat ik in onze samenwerking wat extra's te doen heb. Daar ben ik vorig jaar mee begonnen, met waardevolle gesprekken met velen van jullie tot gevolg. Dat geeft mij de energie en motivatie om op die ingeslagen weg door te gaan. Samen met jullie.
En in de tussentijd blijft mijn deur open staan.

Voor nu, geniet van de komende vrije dagen.

Groet,

Dennis

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Extra weekbericht MT OCW
Datum: vrijdag 28 april 2023 18:04:17
Bijlagen: [Achterbanbericht_ORDGPV.msg](#)
[RE Bericht.msg](#)

Dag 5.1/2.e

Veel dank voor je bericht. Wat goed dat je dit doet, zowel de verbindende boodschappen vanuit de OR als de krachtige mail aan Dennis Wiersma. Complimenten daarvoor.

Je verzoek begrijp ik heel goed, het is een element dat zeker aandacht gaat krijgen, ik ga de komende dagen nadenken over hoe wij dat het beste kunnen doen. En ik zal daarover ruggespraak houden met collega's uit de organisatie, dus ik spreek je graag binnenkort.

Het is namelijk inderdaad schokkend wat er - ook uit het onderwijs zelf - allemaal aan onzin en venijn de (social) media in wordt geslingerd, zo makkelijk en gespeend van ook maar enige kennis van hoe het echt zit.

Ik ben trots op de kennis en kunde van alle OCW'ers en twijfel geen moment aan jullie ambtelijk vakmanschap. Dat geldt ook voor de bewindspersonen, dat weet ik heel zeker, en het zou goed zijn als de buitenwereld dat ook van hen hoort of leest.

Wordt vervolgd dus. Ik wens je een goed en ontspannen weekend, en mocht dat worden gevolgd door een welverdiende vakantie: veel plezier!

Hartelijke groeten,
5.1/2.e

5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e
 M: 5.1/2.e
 5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

www.rijksoverheid.nl/ocw

Op 28 apr. 2023 om 12:13 heeft 5.1/2.e
5.1/2.e @minocw.nl> het volgende geschreven:

Beste 5.1/2.e

Dank voor dit extra weekbericht. Het was geen makkelijke week. Dat jij en de minister beiden nu zo open naar ons hier over communiceren gaat helpen door deze moeilijke periode heen te komen. Ik ervaar gelukkig dat

de gesprekken op gang zijn gekomen en we elkaar opzoeken. Dat is een mooie kracht van OCW.

Je eerste reactie was niet de meest gelukkige, daar hoorde ik al van dat je daar zelf ook al snel achter kwam. Dat is jammer, helaas is het in de snelheid gelopen zoals het is maar met deze aanvulling maak je dat volgens mij al een heel eind goed. En ik ken je intussen een beetje en vertrouw er op dat de komende tijd dit verder hersteld wordt. Op dit punt kijken we vooruit!

Wat daarbij volgens mij helpt is de twee sporen die er nu zijn te gaan lopen. Het interne stukje, waarbij we kritisch gaan kijken waar er nog verbeteringen te doen zijn om een veilige werksfeer te creëren en te behouden. In ons bericht aan de collega's van DGPV roepen we als ondernemingsraad daartoe op. 5.1/2.e is kundig en we vertrouwen op 5.1/2.e het zou mooi zijn als jij 5.1/2.e en daarmee ons, wil steunen waar dat kan. Dit weekbericht helpt daar al bij. Het doet me goed te lezen dat er momenten komen dat we met elkaar het gesprek hierover aan kunnen gaan.

Vooruitlopend daarop wil ik ook vast het tweede spoor dat ik zie benoemen. En dat is de publieke discussie waar wij onderdeel van zijn geworden. Daarin wordt flink op ons ingehakt en is de tendens dat we best wat steviger aangepakt kunnen worden. Dat raakt mij en naar ik hoor veel collega's. Ik heb Dennis gevraagd om publiekelijk een statement te maken om dat beeld te herstellen. Dat kunnen we namelijk zelf niet doen. Dezelfde vraag wil ik aan jou stellen. Het zou mij en de collega's die dagelijks met het veld en hun persoonlijke omgeving in contact zijn erg steunen als je dit wil doen.

Voor nu wens ik je, net als jij ons, een paar rustigere dagen toe. 5.1/2.e zijn goede manieren om de zinnen te verzetten en weer op te laden. Of wat anders, in elk geval een fijne tijd.

Met vriendelijke groet,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: woensdag 26 april 2023 17:50

Aan: 5.1/2.i@minocw.nl>

Onderwerp: Extra weekbericht MT OCW

Beste OCW'ers,

Een extra weekbericht van het MT OCW, vlak voor het reces aanbreekt en dat is met een reden. Sinds afgelopen vrijdag hebben berichten over minister Wiersma en de sociale veiligheid bij OCW veel losgemaakt. In de media, en ook binnen onze organisatie. Bij veel directies en onderdelen van ons ministerie is erover gesproken en hebben collega's met elkaar gedeeld wat het nieuws met hun doet. Directeuren van OCW en het MT OCW zijn bij elkaar gekomen om te spreken over de berichtgeving en wat die betekent voor onze organisatie. In al die gesprekken werd open en eerlijk gedeeld wat het bij ons opriep. Een paar punten springen daar uit.

Het is naar en verdrietig dat collega's op sommige momenten of plaatsen geen veilige omgeving hebben ervaren, de druk te hoog was en het voor hen niet meer mogelijk was om met plezier hun werk te doen. Het is ons doel dat OCW een

veilige werkplek biedt en een open cultuur, waarin iedereen zich durft uit te spreken, zichzelf kan zijn en we respectvol en collegiaal met elkaar omgaan. Daarin is een rol weggelegd voor iedereen en in het bijzonder voor diegenen die een leidinggevende positie bekleden in onze organisatie. Wij zetten ons daar dagelijks voor in en dat dit niet altijd lukt en is gelukt trekken wij ons aan. We gaan kritisch kijken naar hoe wij dat beter kunnen doen en staan open voor jullie suggesties.

Het raakt ons allemaal dat in sommige berichtgeving en op social media de professionaliteit van OCW'ers in twijfel wordt getrokken. Dat er wordt gesuggereerd dat er niet hard genoeg wordt gewerkt of dat wij als ambtenaren de politieke koers niet steunen. Het is onterecht en een verkeerde voorstelling van zaken. Wij weten beter. Bij OCW werken bevlogen, deskundige en professionele ambtenaren die iedere dag keihard werken voor het onderwijs, de wetenschap, emancipatie, cultuur en media. Die intern de discussie aangaan met de bewindspersonen, opties op tafel leggen en voor- en nadelen van keuzes benoemen. En die, als de bewindspersonen hun koers hebben bepaald, deze loyaal helpen uitvoeren. Dat is immers ons vak.

Robbert, Dennis en Gunay bevestigen dit: *"Het fijnste van werken bij OCW is jullie bevlogenheid en deskundigheid. Onze ambtenaren hebben verstand van zaken, zijn betrokken en werken dagelijks vol overgave voor de publieke zaak. We zijn trots op de cultuur binnen ons ministerie waarin we voorafgaand aan een politiek besluit met elkaar van gedachten wisselen op basis van argumenten. Wij zijn blij dat we met zulke vakmensen mogen en kunnen samenwerken."*

In de berichtgeving is ook aandacht voor de stijging van het aantal meldingen over ongewenste omgangsvormen bij de vertrouwenspersonen, in lijn met wat in de samenleving gebeurt. Wij nemen die ontwikkeling zeer serieus en zijn ook blij dat jullie de weg weten te vinden naar de personen en instrumenten die we daarvoor hebben. Blijf dat alsjeblieft doen! Dat helpt ons om gericht te blijven werken aan de veilige werkomgeving en open cultuur die we bij OCW voor ogen hebben.

En nu we het daar toch over hebben, in het eerdere bericht op intranet hebben de woorden van de SG onbedoeld de indruk gewekt dat het wel meevalt bij OCW. Dat had anders moeten. De zaken die spelen zijn naar en verdrietig voor betrokken collega's. Iedere keer dat iemand met grensoverschrijdend gedrag of ongewenste omgangsvormen te maken heeft, is er één te veel. Tegelijkertijd hopen wij dat OCW voor velen van jullie een inspirerende, open en veilige werkomgeving is en blijft.

Na de meivakantie gaan wij graag met jullie in gesprek over in ieder geval deze onderwerpen. We zullen daar in samenwerking met OCW Open en P&O momenten voor organiseren, juist ook om van jullie te horen hoe we zaken beter kunnen doen.

Voor nu voor iedereen een fijne Koningsdag. En voor de mensen die vrij zijn: geniet van je vakantie en van ontspannen dagen.

Hartelijke groet, mede namens Robbert, Dennis en Gunay

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Aan: Wiersma, Dennis
Onderwerp: RE: Bericht
Datum: vrijdag 28 april 2023 11:47:00
Bijlagen: Achterbanbericht ORDGPV.msg

Beste Dennis,

Dank voor dit bericht.

Het is erg fijn om dit te lezen na een inderdaad heftige week. Er was ook behoefte aan dit bericht. Dat merkte ik bij mezelf maar hoorde ik ook vaak van mijn collega's. De afgelopen dagen werd ik, en met mij veel collega's, niet alleen in de werkomgeving maar ook privé veelvuldig aangesproken naar aanleiding van de berichtgeving. Dat is niet makkelijk.

Dat komt niet door de veronderstelde onveilige werksituatie maar door de hele vervelende boodschap voor ons allemaal in zit. Er wordt een aanval gedaan op hoe wij ons werk doen, het zou hoog tijd zijn dat wij wat harder aangepakt worden. Gelukkig lees ik dat jij dat anders ziet. En dat wordt ook uitgedragen door onze directeuren. Wat mij zou helpen is dat dit ook publiekelijk meer gebeurt. Er slechts 5.1/2.e geweest die dat tot nu toe heeft gedaan.

Dit is nodig omdat wij onszelf maar heel beperkt kunnen weren. Intern geven we tegengas, naar buiten toe zijn we loyaal. Dat is waardevol en moet zo blijven. Helaas wordt er in deze relatie nu gestookt, dat brengt schade toe en daarmee zal ons werk er niet beter op worden. Dan doen we het onderwijs, waar we samen hard voor strijden uiteindelijk tekort.

Bovendien zou een publieke reactie in de lijn van je onderstaande bericht een steun in de rug van ons allemaal zijn in de dagelijkse gesprekken die we hebben met het veld. Door hen worden namelijk helaas ook soortgelijke uitspraken of oproepen gedaan. Zelf durf ik het wel aan maar we weten maar al te goed dat dit niet voor iedereen geldt. Zo ben ik dan weer niet zo actief en vaardig op social media en ik ben blij dat collega's die dat wel zijn daar de strijd tegen dit soort berichten aangaan. Hen zou het ook enorm helpen als jij openlijk achter ze gaat staan. Zo helpen we elkaar in deze lastige periode.

Tot slot, bijgevoegd het bericht dat ik namens de ondernemingsraad heb gestuurd. Ter informatie en als uitnodiging om het gesprek aan te gaan. In het bericht schrijven we dat wij verwachten dat er een proces op gang komt om dingen anders en beter te doen. Dat gaat met name over de veilige werksituatie. We hopen dat je dat proces wil steunen en waar dat kan ook een onderdeel wil zijn daarvan. Een afschrift van dit bericht zal ik aan 5.1/2.e sturen, via de DOR zal zij ook betrokken worden.

Als laatste, maar niet in de minste plaats, wil ik je sterkte wensen omdat dit voor niemand, zeker voor jou, niet een makkelijke periode is. De openheid die je vandaag aan ons toont waardeer ik en die kunnen we hopelijk vast blijven houden. Maar eerst ook even bijkomen, het is allemaal niet niks.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

Van: Wiersma, Dennis 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: woensdag 26 april 2023 19:06

Aan: Wiersma, Dennis 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Bericht

Beste collega's,

We hebben heftige dagen achter de rug. Jullie zullen vermoedelijk, net als ik, even tijd nodig hebben om dat te verwerken. Ik heb mij nogmaals gerealiseerd dat dingen niet goed zijn gegaan en dat het mij raakt als ik mensen pijn heb gedaan.

Het raakte mij in het bijzonder dat ik hier en daar ook lees dat jullie functioneren hier bij wordt betrokken. Dat jullie commitment onvoldoende zou zijn. Ik vind het belangrijk om jullie te zeggen, dat is wat mij betreft totaal niet aan de orde. Ik sta 100% voor én achter onze organisatie en het werk dat jullie doen. Discussies tussen een minister en ambtenaren horen erbij. Zo houden we elkaar scherp. Het is de basis om tot goede plannen te komen om het onderwijs beter te maken. Dat is heel wat anders dan dat we niet dezelfde koers zouden varen. Ik kan mij goed voorstellen dat het heel lastig is als je, zowel op werk of thuis, daarop wordt aangesproken.

Ik ben ervan overtuigd dat ik zonder jullie die taak die ik heb gekregen, om het onderwijs in ons land nog beter te maken, niet kan uitvoeren. Ik zie en waardeer jullie inzet en wil graag samen met jullie verder bouwen. Er gebeuren veel mooie dingen op OCW, daar moeten we trots op zijn.

Ik weet dat ik in onze samenwerking wat extra's te doen heb. Daar ben ik vorig jaar mee begonnen, met waardevolle gesprekken met velen van jullie tot gevolg. Dat geeft mij de energie en motivatie om op die ingeslagen weg door te gaan. Samen met jullie. En in de tussentijd blijft mijn deur open staan.

Voor nu, geniet van de komende vrije dagen.

Groet,

Dennis

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: maandag 1 mei 2023 13:14
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: reactie berichten gedrag MPVO

Ha 5.1/2.e

Dank! Heldere lijn – ik zal samen met mijn collega's met wie ik de beantwoording doe (5.1/2.e en 5.1/2.e zie cc) een voorzet maken en deze inderdaad nog even afstemmen met 5.1/2.e. Sowieso gaan alle concepten die we opstellen nog langs Dennis zelf voordat we ze versturen. In afstemming met 5.1/2.e onze directeur, is het streven om de concepten maandag de 8^e in zijn eerste tas mee te geven. Ik overleg ook even met 5.1/2.e hierover.

Groet,

5.1/2.e

5.1/2.5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: maandag 1 mei 2023 12:47
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e1.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: RE: reactie berichten gedrag MPVO

Hoi 5.1/2.e

Zie hieronder de spreeklijn. Daarnaast is er ook nog de Insta-post van Dennis van vorige week zaterdag (22 april). Daar kan je ook uit putten of naar verwijzen.
 Verder lijkt het me goed als jouw concept-reacties sowieso ook langs 5.1/2.e Dennis (5.1/2.e) gaan, en wellicht zelfs ook langs Dennis zelf.

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.i + 5.2/1

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: maandag 1 mei 2023 10:15
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: FW: reactie berichten gedrag MPVO

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>
Verzonden: maandag 1 mei 2023 09:00
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>
CC: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>
Onderwerp: reactie berichten gedrag MPVO

Goedemorgen 5.1/2.e en 5.1/2.e

Via 5.1/2.e @minocw.nl zijn tot nu toe een stuk of 15 berichten binnengekomen n.a.v. de berichten over gedrag MPVO. Ik begreep van 5.1/2.e dat zij met 5.1/2.e overeen is gekomen dat beantwoording van deze berichten toch via Team Burgervragen loopt, zoals ook de andere berichten die via dit mailadres binnenkomen. Zij gaf daarbij aan dat het goed is om hier jullie bij te betrekken.

Vraag is even wat een handige aanpak is? Is er al een woordvoeringslijn voor dit soort berichten? Hoor het graag!

Dank en groet,

5.1/2.e
Team Burgervragen

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: (in iBabs) RE: Voorstel gesprekssessies en Leiderschapsbijeenkomst
Datum: woensdag 3 mei 2023 11:53:40

Hi 5.1/2.e

Aanvullend hierop vanuit Communicatie het communicatieadvies. Tot vanmiddag!

Groeten, 5.1/2.e

--

Communicatieadvies

Vraagstuk: collega's hebben ervaren dat er in berichtgeving en op social media wordt getwijfeld aan hun ambtelijke professionaliteit. Hoe kunnen we een tegengeluid laten horen?

Ons advies is om geen eenmalig extern statement te publiceren. Het roept waarschijnlijk meer vragen op dan het beantwoordt, is extra wrijven in de vlek en mosterd na de maaltijd. Bovendien ga je mee in het frame van de ander. Als alternatief stellen we het volgende voor:

Intern:

- Uiterlijk 9 mei een intern bericht waarin de follow-up wordt aangekondigd (gesprekken, leiderschapsbijeenkomst)
- Intern interview BWL/SG dat de waardering voor de ambtelijke professionaliteit onderstreept óf de interne mail van MPVO in artikelvorm publiceren op Rijksportaal
- Interne communicatie verder zo dicht mogelijk bij medewerkers laten plaatsvinden (dagstart, afdelingsoverleg, oploopje etc.). Een kleinere setting biedt meer ruimte voor een open gesprek, nuance en context.
- Interne communicatie met recap gesprekken, maar bovenal over de follow-up na 12 juni (vorm ntb)

Extern:

- Korte termijn:
  - Woordvoering kijkt tot aan Hemelvaart welke logische mediamomenten rondom reguliere beleidsthema's we kunnen benutten om 'in the slipstream' ook onze kernboodschappen over waardering ambtelijke professionaliteit over te brengen; met name vanuit MPVO, maar ook MOCW en SCM. Bijvoorbeeld maandag 8 mei interview AD (of ander medium) over Strategische HRM en woensdag 10 mei rond de Staat van het Onderwijs.
  - Evt. intern interview BWL/SG ook aanbieden aan journalisten als achtergrond (in kader van intern is extern; ntb)
  - Beantwoording vragen door Webcare en Burgervragen
- Langere termijn:
  - Erkenning van medewerkers voortaan structureel als thema meenemen in communicatie vanuit BWL, zowel intern als extern. Denk bijvoorbeeld aan

het benoemen van de rol van ambtenaren bij communicatie over kamerbrieven, werkbezoeken etc.

- Het zichtbaar maken van de professionele bijdrage die OCW'ers leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken is en blijft onderdeel van onze corporate communicatiestrategie op lange termijn (testimonials, werkbezoeken van ambtenaren uitlichten etc.).

Randvoorwaarden:

- Directe lijn met MPVO (via 5.1/2.e en 5.1/2.e en andere BWL
- Beschikbaarheid van BWL (uitstralen dat onderwerp topprioriteit is)
- Erkennen, luisteren, inlevingsvermogen essentieel tijdens gesprekken
- Actiegerichte follow-up na 12 juni richting medewerkers; wat gaan we concreet doen?

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: woensdag 3 mei 2023 11:48

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <m.n.l.5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: Voorstel gesprekssessies en Leiderschapsbijeenkomst

Goedemorgen 5.1/2.e

Hierbij stuur ik het voorstel voor de gesprekssessies en de Leiderschapsbijeenkomst, dat we vanmiddag verder bespreken. Dit is door P&O en OCW Open in gezamenlijkheid uitgewerkt naar aanleiding van het gesprek afgelopen maandag.

Groet!
5.1/2.e

5.1/2.e
5.1/2.e
5.1/2.e

Rijkspostaal: 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

M: 5.1/2.e
5.1/2.i minocw.nl

1) In gesprek met de organisatie - concernbreed: dialoog@OCW¹

Deel 1: 5.1/2.e en MT-OCW in gesprek met medewerkers. Hiervoor worden 2 typen gesprekken aangeboden om iedereen de veiligheid te bieden om te kunnen luisteren of spreken:

1. Minimaal drie fysieke interactieve gesprekssessies met max. 125 mw's, direct leidinggevend en minimaal 3 MT-OCW leden, verdeeld over OCW-locaties met gespreksleider;
2. Op basis van de belangstelling meerdere kleine, persoonlijke sessies met max. 15 mw's en één van de MT-OCW leden, op verschillende locaties.

Beide type gesprekken persoonlijk aan te kondigen tijdens directie- of DG-oploopjes. Mensen kunnen zich via Rijksportaal inschrijven. De uitkomsten van de gesprekken komen terug in de Leiderschapsbijeenkomst van 12-6.

1.1 5.1/2.e en MT-OCW-leden bezoeken fysiek* na 8 mei alle oploopjes van directies om een persoonlijke uitnodiging te doen om één van de sessies te bezoeken en in te schrijven.

- Uitvraag oploopjes via directiesecretarissen
- Afwegen welke directies door 5.1/2.e persoonlijk en welke door vertegenwoordiging uit MT-OCW bezocht worden
- Inplannen aanwezigheid oploopjes via Secretariaat 5.1/2.e
- Duur: 5 - 10 minuten
- Doel: 5.1/2.e /MT-OCW gaat in op de actualiteit en nodigt mensen persoonlijk uit om deel te nemen aan één van de sessies en licht deze toe. Daarnaast is er ruimte om in te gaan op een aantal vragen.

* Het heeft de voorkeur om het oploopje fysiek plaats te laten vinden vanwege het onderwerp, aspecten zoals toegankelijkheid en laagdrempeligheid, en het wederzijds kunnen ervaren van wat er op de werkvloer leeft.

1.2 (Minimaal) drie grotere sessies op locatie, bijvoorbeeld Den Haag, Utrecht, Groningen in aanloop naar 12 juni (leiderschapsbijeenkomst, zie verderop).

- Tijdspad: week 20-21-22
- Duur: 75 minuten exclusief in- en uitloop
- Doel: we gaan met elkaar in gesprek over de actualiteit rondom de (on)veilige werkomgeving en de effecten daarvan in onze binnen-en buitenwereld. We zoomen daarbij in op de vraag wat we van ons leiderschap verwachten en mogelijk gemist hebben. Ook besteden we aandacht aan wat de norm is bij OCW en de personen en instrumenten die er zijn om ongewenste omgangsvormen te melden. Tot slot is er ruimte voor medewerkers om het MT-OCW suggesties voor verbetering mee te geven, zodat we onze ambitie om met elkaar een open cultuur te creëren kunnen waarmaken (gesprekslijnen 1-2-3).
- Aanwezigheid leiderschap: minimaal drie MT-OCW-leden.

1.3 Op basis van de belangstelling: meerdere kleine, persoonlijke sessies met max. 15 mw's en een van de MT-OCW leden, op verschillende locaties.

- Tijdspad: vanaf week 20 tot aan zomerreces, op basis van beschikbaarheid MT-OCW
- Duur: 60 minuten

¹ Dialoog@OCW is de naam waaronder OCW Open gesprekken organiseert binnen OCW. Dit is terug te vinden op de praatplaat van OCW Open 2023, onder inspanning 9.

- Doel: medewerkers kunnen hun persoonlijke ervaringen delen met het leiderschap van OCW en daarover vertrouwelijk in gesprek gaan. Met de ruimte om persoonlijke gevoelens over de (effecten van de) actualiteit te bespreken (gesprekslijnen 1-2-3).
- Aanwezigheid leiderschap: 1 MT-OCW-lid

Deel 2: BWL-en in gesprek met medewerkers tijdens drie fysieke sessies, met max. 125 mw's verdeeld over de OCW-locaties, aan de hand van drie thema's (gesprekslijnen 4-5-6):

1. Sessie MOCW: in gesprek over zijn visie op het al of niet doen van onderzoek naar integriteit en signalen over ongewenste omgangsvormen.
2. Sessie MPVO: "In gesprek met Dennis", over zelfreflectie, reflectiemomenten in ons werk en het bieden van ruimte voor tegenspraak.
3. Sessie STAS: in gesprek over de omgang met reacties uit het veld en het effect daarvan op ons handelingsvermogen.

Te organiseren:

- Drie sessies op OCW-locaties, bijvoorbeeld Den Haag, Utrecht, Groningen
- Tijdspad: week 23-24-25
- Duur: 60 minuten exclusief in- en uitloop
- Doel: de bewindspersonen ieder een platform te bieden om de door hen gevoelde urgentie over de actualiteit en het thema sociale veiligheid in de organisatie te adresseren.
- Aanwezigheid: BWL, 1 MT-OCW-lid en minimaal 1 directeur per kolom.
- NB. Wanneer meer mensen zich aanmelden bespreken we de vervolgstappen.

2) Leiderschapsbijeenkomst

- Datum en tijd: 12 juni, 15:00 - 20:00 uur
- Locatie: volgt
- Genodigden: alle leidinggevendenden met 'hoedje' en programmamanagers (ca. 300)
- Doel: tijd vrijmaken om elkaar te spreken over de actualiteit en wat het met ons heeft gedaan, als mensen en als leidinggevende. Wat heeft het met ons gedaan, wat is onze rol en hoe bewaken we de sociale veiligheid bij OCW. Iedereen kan meepraten, meeluisteren en meedoen. Dit gesprek voeren we aan de hand van de Deep Democracy (DD)-methode. Het gesprek op deze manier voeren, kan tevens nieuwe handelingsperspectieven bieden. We willen komen tot onze definitie van een veilige werkomgeving bij OCW.
- Begeleiding: organisatieadviseurs van O&O.

Programmavoorstel

Tijd	Onderdeel	Vorbereiding
15:00 - 16:00	• Inloop (15 minuten) • Ontvangst SG • Toelichting SG op de actualiteit en de OCW-norm op het gebied van sociale veiligheid: "We hebben een duidelijke norm, maar de actualiteit heeft laten zien hoe weerbarstig de dagelijkse praktijk kan zijn. Hoe heeft het ons als leidinggevendenden geraakt, wat leren we ervan en wat gaan we anders doen?" Aangevuld met de opbrengst uit de medewerkerssessies.	• Check op agenda Mariëtte Hamer via SG • Voorstel voor tweede spreker: 5.1/2.e

	2 gastsprekers (ca. 30 minuten) om meerdere perspectieven te laten horen: Mariëtte Hamer en externe spreker over het thema sociale veiligheid. Sprekers die inspireren om over een veilige werkomgeving na te denken en te praten met elkaar.	5.1/2.e
16.00-16.20	- Check-in door organisatieadviseur(s): wat weet je van Deep Democracy (DD); wat roept het bij je op; wie heeft er zin in en wie niet, waar hoop je op, waar ben je bang voor? - Samenvatten op rollen en eventueel korte stemming en de minderheid vragen wat ze nodig hebben om mee te gaan	Zitten, scherm met presentatie, hand opsteken als antwoord
16.20-17.00	- Toelichten theorie: DD is gericht op de wijsheid van de minderheid, inclusieve besluitvorming, co-creatie en duurzame verandering - Ingaan op wat mensen straks kunnen verwachten	Interactief, vragen uit de zaal beantwoorden
17.00 - 17.30	Pauze met koffie. Thee, fris	
17.30 - 17.50	(Staand) gesprek op voeten over de sociale veiligheid bij OCW aan hand van verschillende vragen² - Op basis van het gesprek een polariteit kiezen en daar dieper op ingaan	Iedereen staat en beweegt in antwoord op een vraag
17.50 - 18.50	- Overstappen naar andere werkvorm: debat voeren over de gekozen polariteit en aansluitend inzichten delen - Laatste 10 minuten check-out: in max. 3 woorden terugkijken. Hoe ga je hier weg?	
18.50 - 19.00	Afsluiting door SG: opgehaalde rode draden benoemen; 3 acties/beloftes door MT-OCW benoemen; bedanken voor aanwezigheid en deelname en uitnodigen voor diner	
19.00 - 20.00	Walking dinner	

➤ ² Voorstel vragen die in het gesprek gesteld worden: wanneer is de werkomgeving voor jou sociaal veilig? Ook vragen: kijk eens terug in je carrière en wanneer heb jij je sociaal onveilig gevoeld en waardoor was dat? Tijdens het gesprek op voeten wordt bij voorkeur gevraagd naar de directe ervaring; niet naar gedachten over het thema. Nog even los van de gehanteerde methode. Aangevuld met opbrengsten uit de medewerkerssessies.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 3 mei 2023 09:46
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Voorstel gesprekken en Leiderschapsbijeenkomst

Check, ik neem dit mee

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: woensdag 3 mei 2023 09:39

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: RE: Voorstel gesprekken en Leiderschapsbijeenkomst

Goedemorgen,

Ik heb geen inhoudelijk commentaar. Voorstel ziet er goed uit en ik zou bijna willen dat ik een 'leidinggevende met hoedje' was zodat ik op 12 juni mee kan doen.

Ik vind dat 5.1/2.e en ik nog wel input moeten leveren (in aanvulling op wat op de landingspagina integriteit staat over omgangsvormen) t.b.v. de gesprekken met de leden MTOCW. Om me heen merk ik dat de norm nog zo duidelijk niet is.

En als tijdens de sessies het vangnet aan de orde komt, is het ook een goed idee dat mensen daar direct een gezicht bij hebben. Bij elke sessie zou de aanwezigheid van minimaal één vertrouwenspersoon goed zijn.

Groeten,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: woensdag 3 mei 2023 07:57

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; Raad, 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: FW: Voorstel gesprekken en Leiderschapsbijeenkomst

Goedemorgen,

Wegens verlof en drukke takenlijst lijkt het mij het handigste als 5.1/2.e en ik naar de afspraak vanmiddag met 5.1/2.e COM en OCW Open gaan.
Is dat ok?

@5.1/2.e en 5.1/2.e als jullie nog aanvullingen cq commentaar hebben, kunnen jullie mij dat dan laten weten?

Groet,

5.1/2.e

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 2 mei 2023 18:51

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e '2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Voorstel gesprekken en Leiderschapsbijeenkomst

Hi 5.1/2.e en 5.1/2.e

Hierbij het voorstel voor het gesprek met 5.1/2.e morgen, voor wat betreft de gesprekken en de Leiderschapsbijeenkomst, op basis van het overleg met P&O.
Zoals afgesproken voegen jullie deze voorstellen toe aan het voorstel van Corporate Communicatie rondom de actualiteit.

@5.1/2.e 5.1/2.e wij hebben de input van P&O stap voor stap (ook praktisch) door-geakkerd en nog aanvullingen gedaan na het gesprek vanmiddag. Wil jij a.j.b. checken en laten weten of jij hier achter kunt staan?

@5.1/2.e 5.1/2.e we hebben aanvullingen gedaan en tekstaanpassingen op jouw input, grotendeels ten behoeve van leesbaarheid en om de bedoeling van 5.1/2.e zoals we die maandag noteerden, meer naar voren te halen. Is dit zo akkoord voor jou?

@5.1/2.e 5.1/2.e we hebben je een app gestuurd en zo je wilt lichten 5.1/2.e en ik de inhoud morgen nader aan je toe - en kunnen we eventuele input nog meenemen.

Hartelijk dank allemaal voor de inspanningen en flexibiliteit!

Groet,

5.1/2.e

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

.....
M 5.1/2.e

5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

[Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | Rijksoverheid.nl](http://Ministerie.van.Onderwijs.Cultuur.en.Wetenschap.Rijksoverheid.nl)

Ik werk op 5.1/2.e .

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 3 mei 2023 08:08
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Voorstel gesprekken en Leiderschapsbijeenkomst

Hoi,

Het is een mooi gedegen voorstel geworden. Goed om het gesprek met 5.1/2.e mee in te gaan. Kijken wat haalbaar is in de agenda's en of de thema's voor de bewindspersonen goed vallen bij hen.

Dank en tot vanmiddag!

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e
 Secretariaat: 5.1/2.e
 Mobiel: 5.1/2.e
 5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: dinsdag 2 mei 2023 18:51
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e @minocw.nl
Onderwerp: Voorstel gesprekken en Leiderschapsbijeenkomst

Hi 5.1/2.e en 5.1/2.e

Hierbij het voorstel voor het gesprek met 5.1/2.e morgen, voor wat betreft de gesprekken en de Leiderschapsbijeenkomst, op basis van het overleg met P&O. Zoals afgesproken voegen jullie deze voorstellen toe aan het voorstel van Corporate Communicatie rondom de actualiteit.

@5.1/2.e 5.1/2.e wij hebben de input van P&O stap voor stap (ook praktisch) door-geakkerd en nog aanvullingen gedaan na het gesprek vanmiddag. Wil jij a.j.b. checken en laten weten of jij hier achter kunt staan?

@5.1/2.e 5.1/2.e we hebben aanvullingen gedaan en tekstaanpassingen op jouw input, grotendeels ten behoeve van leesbaarheid en om de bedoeling van 5.1/2.e zoals we die maandag noteerden, meer naar voren te halen. Is dit zo akkoord voor jou?

@5.1/2.e 5.1/2.e we hebben je een app gestuurd en zo je wilt lichten 5.1/2.e en ik de inhoud morgen nader aan je toe - en kunnen we eventuele input nog meenemen.

Hartelijk dank allemaal voor de inspanningen en flexibiliteit!

Groet,
5.1/2.e

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

.....
M 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | Rijksoverheid.nl

Ik werk op 5.1/2.e .

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Update: rapportage signalen samenleving
Datum: donderdag 4 mei 2023 16:01:58
Bijlagen: DEF Rapportage Signalen Samenleving 4-5.docx

Ha 5.1/2.e

Zou in de eerste alinea de 'wijze van communiceren' vervangen door de 'omgang met'. Dit sluit beter aan bij de tekst die later in het document over de berichtgeving van de Telegraaf is opgenomen.

Groet,
5.1/2.e

5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e
 M: 5.1/2.e
 5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

www.rijksoverheid.nl/ocw

Op 4 mei 2023 om 15:49 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Ha 5.1/2.e

maandag staan ook de signalen samenleving weer op agenda.
 Dit is het concept. Kan dit zo in ibabs?
 Grts 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Datum: 4 mei 2023 om 14:06:35 CEST
Aan: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Update: rapportage signalen samenleving

Ha allen,

Hierbij de nieuwe versie van de signalen samenleving n.a.v.
jullie feedback! Hoor graag of het akkoord is naar ^{5.1/2.e} te sturen
zodat zij het in iBabs zet.

Groet,
5.1/2.e

5.1/2.e
Bestuursdepartement
Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

.....
M 5.1/2.e
5.1/2.e @minocw.nl
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap |
Rijksoverheid.nl
.....

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Brief sociale veiligheid
Datum: donderdag 4 mei 2023 07:30:57

Hi, niet versturen is geen optie, al is het maar omdat er een debat (seksueel) grensoverschrijdend gedrag aankomt, waar R sowieso met de perikelen op z'n eigen ministerie geconfronteerd zal worden.

Je zou in de brief in een tussenzin kunnen laten opduiken dat elke werkomgeving, óók een ministerie, een veilige omgeving moet zijn. Maar voor de rest vind ik dat deze brief toch echt over ho en wetenschap moet gaan. Anders wordt het al snel raising the issue. Ik zal het ook nog eens bij 5.1/2.e neerleggen.

Groet, 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 3 mei 2023 om 21:43 heeft 5.1/2.e
<5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Thx! Ik heb m (diagonaal) gelezen. Blijft tricky dit soort dingen, maar niet versturen of nu ineens andere woorden kiezen is ook geen optie. Wij hebben in diezelfde week iets soortgelijks met het meldpunt veilige school...

Dennis zal zeggen dat we gewoon door moeten en dat dat dus ook voor deze brief geldt. Ikzelf vraag me nog steeds af wat het plan voor grofweg de komende twee maanden van 5.1/2.e (MT-OCW) wordt. Dat is natuurlijk vooral intern gericht, maar zo iets kan natuurlijk ook doorwerken in wat je extern wel / niet doet

Terug naar de brief. Ik zie geen hele gekke dingen. Wel goed dat jij het woord 'onacceptabel' al hebt gemarkeerd. In z'n algemeenheid lijkt deze brief me nog het meest kwetsbaar voor Robbert zelf. Immers: waarom nu deze aanpak voor HO en wetenschap, terwijl je de boel in eigen huis niet eens op orde hebt?? Dat zou althans de kritiek (cynisme) kunnen zijn. Dat zou je – toegegeven: gedurfd – nog kunnen ondervangen door aan begin of aan het eind van de brief die olifant in de kamer gewoon zelf te benoemen. En daarmee zou deze brief dan ook de plek kunnen zijn om (kort) aandacht te besteden aan hoe 5.1/2.e/MT-OCW en de bwp's naar de situatie in eigen huis kijken en welk verbeterplan (if any) daarvoor is/wordt gesmeed....

Groet, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: woensdag 3 mei 2023 15:57

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: FW: Brief sociale veiligheid

Hi, ik heb deze brief gescand op zaken nav nieuws rond Dennis. Volgens mij kan het wel: er staan veel algemene waarden en waarheden in. Idee is om m op 15 of 16 mei te sturen. Wil je meekijken?

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 5 mei 2023 11:36
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Artikel Rijksportaal e-mail Wiersma

Thanks voor je feedback 5.1/2.e 5.1/2.e en ik nemen het mee! Afstemming met Dennis en 5.1/2.e moet uiteraard gebeuren. Handigst denk ik via 5.1/2.e maar bespreek ik even.

Fijne dag vandaag!

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 5 mei 2023 09:19

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: Artikel Rijksportaal e-mail Wiersma

Ja terecht punt, zie ook mijn mail van net. Punt is wel dat Dennis in zijn mail aan medewerkers (niet: collega's) schrijft 'dat het mij raakt ALS ik mensen pijn heb gedaan'. Er staat dus nergens DAT hij mensen pijn heeft gedaan. Ik vermoed dat ie dit bewust zo heeft geformuleerd, geen slip of the pen.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: donderdag 4 mei 2023 19:05

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e .e minocw.nl>

Onderwerp: Re: Artikel Rijksportaal e-mail Wiersma

Dank. Ik weet dat er geciteerd wordt uit zijn eigen mail. Maar ik heb wel moeite met onderstaande zin. Hij klopt nml grammaticaal niet

"Ik heb mij nogmaals gerealiseerd dat dingen niet goed zijn gegaan en dat het mij raakt als ik mensen pijn heb gedaan."

Hij realiseert zich dat het hem raakt? Is vlg mij niet wat er gezegd moet worden.
 Alternatief:

"Ik heb mij gerealiseerd dat dingen niet goed zijn gegaan. Het raakt mij dat ik mensen pijn heb gedaan." Oid. Of liever nog; het spijt mij dat .... Of ik vind het heel rot dat ....

Zou de mail ook nog langs 5.1/2.e gaan om te delen met BWL?

Grts 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 4 mei 2023 om 16:59 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Hi 5.1/2.e en 5.1/2.e

Met dank aan 5.1/2.e hierbij een artikel voor Rijksportaal o.b.v. de e-mail die Wiersma gestuurd heeft. Met daarbij direct een idee om 'mijn deur staat altijd open' iets concreter te maken. Tweede artikel over gesprekken/leiderschapsbijeenkomst volgt nog, daar wordt nu de laatste hand aan gelegd. Hoor graag als jullie feedback hebben. Feedback van mij en 5.1/2.e is reeds verwerkt.

Dank en groeten,

5.1/2.e
<e-mail wiersma-BW.docx>

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 4 mei 2023 19:09
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Artikel Rijksportaal follow-up
Bijlagen: Sociale veiligheid Hoe nu verder TL-BW.docx

Mooi bericht. Heb met 5.1/2.e afgesproken dat zij komende week PO/VO bezoekt en ook COM. Dat kan op onze dagstart donderdag. Trekken we die even naar minimaal 30 min ipv 15

Groeten, 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 4 mei 2023 om 17:24 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

En hierbij ook het andere Rijksportaal-artikel over de follow-up.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 4 mei 2023 17:00
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e@minocw.nl
Onderwerp: Artikel Rijksportaal e-mail Wiersma

Hi 5.1/2.e en 5.1/2.e

Met dank aan 5.1/2.e hierbij een artikel voor Rijksportaal o.b.v. de e-mail die Wiersma gestuurd heeft. Met daarbij direct een idee om 'mijn deur staat altijd open' iets concreter te maken. Tweede artikel over gesprekken/leiderschapsbijeenkomst volgt nog, daar wordt nu de laatste hand aan gelegd. Hoor graag als jullie feedback hebben. Feedback van mij en 5.1/2.e is reeds verwerkt.

Dank en groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: zondag 7 mei 2023 22:45
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Communicatieadvies follow-up sociale veiligheid
Bijlagen: Sociale veiligheid Hoe nu verder 05052023 met wijzigingen.docx; Sociale veiligheid Hoe nu verder 05052023.docx; Wiersma in e-mail aan OCWers 05052023 met wijzigingen.docx; Wiersma in e-mail aan OCWers 05052023.docx

Dag 5.1/2.e e.a.,

Dank voor al jullie goede en snelle werk in de afgelopen dagen! Heb een paar kleinere redactionele aanpassingen gedaan (zie bijlage, schoon en met wijzigingen), en neem beide artikelen en het eerdere communicatie-advies mee in de afstemming met de bewindspersonen. We houden jullie op de hoogte van het vervolg.

Groeten en welterusten,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e

M: 5.1/2.e

5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 5 mei 2023 13:47

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e@minocw.nl; 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: RE: Communicatieadvies follow-up sociale veiligheid

Hi 5.1/2.e

Hierbij ook de twee artikelen voor Rijksportaal: (1) informatie over follow-up (2) e-mail MPVO. We horen graag of jij nog feedback hebt of dat dit zo voldoende is voor jou om mee te nemen in jouw afstemming met MT-OCW en BWL (/PA's).

Dank alvast en groeten,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e

Verzonden: donderdag 4 mei 2023 19:43

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e '2.e minocw.nl>; 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: Communicatieadvies follow-up sociale veiligheid

Hi 5.1/2.e

Dank voor je snelle reactie. We hebben al jouw opmerkingen overgenomen. Bijgesloten de schone versie met alles verwerkt.

De in het advies genoemde artikelen voor Rijksportaal zijn bijna af. Deze sturen we je morgenochtend.

Fijn weekend!

Groeten,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: donderdag 4 mei 2023 17:58

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: Communicatieadvies follow-up sociale veiligheid

Dag allen,

Mooi werk! Ik heb mijn vragen/opmerkingen direct in het document verwerkt, in de hoop dat jullie die kunnen overnemen 😊. Ik ga op basis hiervan in overleg met de bewindspersonen in aanloop naar volgende week.

Groeten en een leuke 5 mei morgen!

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e

M: 5.1/2.e

5.1/2.e [redacted] minocw.nl

www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e [redacted] 5.1/2.e [redacted] <5.1/2.e [redacted] minocw.nl>

Verzonden: donderdag 4 mei 2023 15:59

Aan: 5.1/2.e [redacted] <5.1/2.e [redacted] minocw.nl>

CC: 5.1/2.e [redacted] 5.1/2.e [redacted] <5.1/2.e [redacted] minocw.nl>; 5.1/2.e [redacted] 5.1/2.e [redacted] 5.1/2.e [redacted] .e [redacted] minocw.nl>; 5.1/2.e [redacted] <5.1/2.e [redacted] minocw.nl>

Onderwerp: Communicatieadvies follow-up sociale veiligheid

Hi 5.1/2.e [redacted]

Naar aanleiding van ons overleg van gister, bijgaand een aangepaste versie van ons communicatieadvies.

Hoor uiteraard graag als je nog vragen hebt.

Groeten,

5.1/2.e [redacted]

[redacted] 5.1/2.e [redacted] 5.1/2.e [redacted]

5.1/2.e [redacted]

[redacted]

[redacted]

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

5.1/2.e [redacted]

[redacted]

E 5.1/2.e [redacted] minocw.nl

.....

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 5 mei 2023 12:56
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Nieuwe versie artikelen

Hi 5.1/2.e

Dank voor al het werk.

In het kader van pick your battles zou ik de quote van Dennis laten staan nu.
 Als er ruimte komt kunnen we die altijd nog aanpassen.

En ja, 5.1/2.e adviseren meer concrete acties op te pakken mbt sociale veiligheid is denk ik wenselijk. Maar dat moet volgen uit gesprekken van P&O met organisatie. En dan moet er ook een link gelegd worden naar uitkomsten MTO (medewerkers tevredenheid onderzoek).

Wat mij betreft kan het dus zo naar 5.1/2.e
 Benieuwd hoe ver zij is met contact leggen met BWP. Dat ga ik haar zo vragen. Keep you posted

Fijne middag,
 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 5 mei 2023 om 12:27 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Hi all,

Zie bijgaand nieuwe versie van de twee artikelen met in track changes de feedback verwerkt.

@5.1/2.e 5.1/2.e ik vraag me af of we kunnen afwijken van de eerder door Wiersma gekozen woorden. Als dat een sterke wens is, dan denk ik dat 5.1/2.e dat eerst expliciet met hem moet bespreken.

@5.1/2.e concrete acties o.g.v. sociale veiligheid zouden we idealiter noemen, maar er ligt nu vooralsnog alleen een plan voor gesprekken, leiderschapsbijeenkomst en het inrichten van een centraal meldpunt (m.i. niet noemenswaardig, want 'bare minimum'). 5.1/2.e kunnen we dat nog een extra keer aan 5.1/2.e adviseren? Dat daar op korte termijn veel meer op ingezet moet worden.

Hoor graag of er nog laatste feedback is. Lijkt me goed om het vandaag naar 5.1/2.e sturen, met verzoek of zij de afstemming met BWL+PA's verder kan doen.

Thanks!

Groeten, 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

.....
M 5.1/2.e

E 5.1/2.e minocw.nl
.....

<Sociale veiligheid Hoe nu verder 05052023.docx>

<Wiersma in e-mail aan OCWâ€™ers 05052023.docx>

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: zondag 7 mei 2023 22:47
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: Vertrouwelijk: achtergrondinformatie voor overleg met bewindspersonen op 080523
Bijlagen: Sociale veiligheid Hoe nu verder 05052023.docx; Wiersma in e-mail aan OCWers 05052023.docx

Ha 5.1/2.e

Morgenochtend wordt dit dus besproken.

Wat heb je met Dennis vorige week afgesproken over media optredens? Of is het niet meer dan wat je donderdag middag al appte.

Grts 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>

Datum: 7 mei 2023 om 22:37:05 CEST

Aan: "5.1/2.e" 5.1/2.e <b.5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" 5.1/2.e 5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" 5.1/2.e

<5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e@5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e>, "5.1/2.e" 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Vertrouwelijk: achtergrondinformatie voor overleg met bewindspersonen op 080523

Dag collega's,

Voor ons overleg in klein comité morgenochtend treffen jullie hierbij als achtergrond de mail die ik aan de bewindspersonen heb gestuurd. Het doel is hen een beeld geven van de situatie na terugkeer van het reces en alvast enkele voorgestelde acties delen. Ik laat de stukken niet in Ibabs zetten, dus hoop dat jullie met deze mail uit de voeten kunnen.

Groeten en welterusten,

5.1/2.e

Beste Robbert, Dennis en Gunay,

Hoop dat jullie (naar omstandigheden) een rustig en ontspannen reces hebben gehad?

Dat kwam geen dag te vroeg, denk ik?

Morgenochtend zien wij elkaar als bewindspersonen en MT OCW weer voor het eerst na het reces en daarom heb ik de weekstart laten omzetten in een overleg in klein comité (jullie, leden MT OCW en directeur Communicatie), zodat wij, voordat het ritme van Den Haag ons leven weer gaat bepalen, kort kunnen terugblikken en vooral vooruitkijken.

Sinds 21 april zijn er de nodige gesprekken gevoerd in onze organisatie, en veel reacties en zorgen gedeeld door OCW'ers, rechtstreeks en via de Ondernemingsraden. Hieronder treffen jullie alvast een korte samenvatting daarvan, plus voorstellen voor acties voor OCW de komende periode, zodat jullie je gedachten erover kunnen laten gaan. Er zijn tevens twee conceptberichten voor interne communicatie voor begin volgende week bijgesloten.

Groeten en nog een fijne avond,

5.1/2.e

Terugblik op nawerking berichtgeving en voorgestelde acties voor OCW

Naar aanleiding van de ontstane media-aandacht voor MPVO en de sociale veiligheid bij OCW hebben we tijdens het reces de balans opgemaakt. Hieronder een samenvatting daarvan, gevolgd door voorgestelde acties voor de komende weken voor de (interne) organisatie.

Terugblik

De afgelopen twee weken is via een bijeenkomst met de directeurs van OCW en op basis van directe reacties van collega's, en via ondernemingsraden, een beeld verkregen van de situatie en behoeften van de organisatie na de berichtgeving over MPVO en OCW op 21/22 april. Graag maak ik jullie deelgenoot van de lijnen die daarin zichtbaar zijn geworden:

1. Collega's vinden dat er meer erkenning nodig is voor wat er met hun collega's is gebeurd. Dit werd gemist in de interne berichtgeving op 21 april. Die is ervaren als een bericht om alleen de minister uit de wind te houden, en deed geen recht aan collega's die zijn uitgevallen of vertrokken. Explicietere excuses door MPVO werden gemist in de externe woordvoering.
2. De norm die OCW al lang hanteert ('je moet te allen tijde je werk in een veilige en prettige werksfeer kunnen doen') was niet zichtbaar in de communicatie-uitingen. Het is belangrijk om die norm te stellen als er vanuit OCW wordt gecommuniceerd. Uitval door gedrag van een leidinggevende mag namelijk niet als 'normaal' worden gezien (ook al is er in de media bijval).
3. Ambtelijke professionaliteit en vakmanschap van OCW'ers wordt op social media en in columns in reguliere media in twijfel getrokken. Bij OCW'ers leeft de vraag wie er voor hun professionaliteit staat en wie naar buiten een tegengeluid kan geven.
4. De getoonde zelfreflectie door MPVO is waardevol, evenals het oppakken van signalen door OCW. Het heeft tot veranderingen geleid, maar er is ook onzekerheid ingeslopen over hoe verder, want minister heeft volgens berichtgeving in de Telegraaf dit gedrag ook in eerdere werkomgevingen laten zien.
5. Waarom doet OCW zelf geen (arbo-)onderzoek naar wat er is gebeurd? We vragen dat wel van instellingen op onze beleidsterreinen en waarom doen we dat nu niet bij onszelf?
6. In combinatie met punt 5: de geloofwaardigheid van OCW rond het thema grensoverschrijdend gedrag is aangetast. Er lopen verschillende onderzoeken (NPO, danssector, sociale veiligheid op scholen etc.) en we zijn een van de uitvoerders van het nationaal actieprogramma. Er is naar buiten een 'handelingsverlegenheid' ontstaan voor ambtenaren van OCW en (mogelijk ook) voor de andere bewindspersonen.

In de voorgestelde acties voor de komende weken houden we rekening met deze lijnen. In het tweede interne bericht dat vlak voor Koningsdag is verschenen hebben we al recht proberen te doen aan een deel daarvan. In reactie op dat bericht, en de interne mail die MPVO diezelfde dag aan collega's heeft gestuurd, hebben verschillende collega's (onder meer via de OR DGPV), het

verzoek aan MPVO en de SG om het mailbericht van MPVO op een of andere manier openbaar te maken en daarmee publiekelijk steun uit te spreken voor het vakmanschap van OCW'ers.

Voorgestelde acties voor de komende periode

Na de berichtgeving van 21/22 april is buiten de aandacht vooralsnog geluwd. Er zijn (nog) geen Kamervragen gesteld. Intern in onze organisatie leven nog wel vragen en/of is er nog onrust. Mede door het reces is er in de organisatie nog onvoldoende gesproken over wat de berichtgeving heeft losgemaakt en is er nog geen tijd geweest om vooruit te kijken: hoe gaan we verder en wat hebben we daarvoor van elkaar nodig? Het is belangrijk dat we daarin als politieke en ambtelijke leiding samen naar buiten treden. De volgende acties staan gepland:

1. Organisatie OCW

In de aankomende week voert de SG, samen met DG en directeuren, informeel gesprekken op de directies van OCW, via de bestaande overlegstructuren. Doel is de behoefte aan vervolgacties polsen bij medewerkers en/of vragen beantwoorden over de afgelopen periode. Op basis daarvan wordt bepaald welke thema's zich lenen voor een vervolggesprek en wie (SG, MT OCW, BWL of combinatie) daarbij aansluit. Deze vervolggesprekken worden spoedig daarna gepland. Op 12 juni is er een leiderschapsbijeenkomst die geheel in het teken van sociale veiligheid staat. De vervolggesprekken en leiderschapsbijeenkomst worden georganiseerd door P&O/OCW Open.

2. Communicatie intern en extern

De acties op het terrein van P&O/OCW Open worden ondersteund door communicatie-activiteiten. Daarbij is het van belang om op heel korte termijn aandacht te besteden aan de interne onrust over de berichtgeving in de (social) media over de twijfel aan de ambtelijke professionaliteit.

Voor de interne communicatie is het voorstel als volgt:

1. Op 8 mei de interne mail van MPVO in artikelvorm publiceren op Rijksportaal, zodat ook de rest van de organisatie daarvan kan kennisnemen (zie concept);
2. Op 8 mei, of uiterlijk 9 mei, een artikel op Rijksportaal waarin de follow-up (gesprekken, leiderschapsbijeenkomst) wordt aangekondigd (zie concept);
3. Interne communicatie vindt verder zo dicht mogelijk bij medewerkers op hun directie/directoraat plaats (dagstart, afdelingsoverleg, oploopje, bila's etc.) Een kleinere setting biedt meer ruimte voor een open gesprek, nuance en context. De gespreksthema's worden bepaald de komende weken, bij de gesprekken die worden gepland is het essentieel dat naast SG/MT OCW ook jullie als bewindspersonen actief je gezicht laat zien en daarvoor tijd vrijmaakt de komende tijd;
4. Er komt een Q&A voor leidinggevenden;
5. Interne communicatie met samenvatting van de gesprekken, en over de follow-up na 12 juni. Het is belangrijk dat het gesprek over het thema na een maand niet stilvalt;
6. Indien artikelen in De Telegraaf een vervolg krijgen, dan snelle respons intern.

Voor de externe communicatie stellen we het volgende voor:

1. Korte termijn:
  1. Woordvoering kijkt tot aan Hemelvaart welke logische mediamomenten rondom reguliere beleidsthema's we kunnen benutten. Interviews met MPVO over een specifiek thema of een optreden in een talkshow. De kans is vrij groot dat in een dergelijke setting ook gevraagd wordt naar de situatie van de afgelopen periode. Het is belangrijk én een kans om dan 'in the slipstream' ook de kernboodschap over waardering ambtelijke professionaliteit over te brengen. Dit geldt overigens niet alleen voor MPVO, maar ook voor MOCW en SCM. Een eventueel talkshow-optreden met MPVO zal door OCW'ers nauwgezet gevolgd worden. De waarde van daar de juiste dingen zeggen is groter dan een losstaand, eenmalig statement (dat opnieuw een eigen leven kan gaan leiden);

2. Eventueel: het interne artikel met reactie MPVO aanbieden aan journalisten als achtergrond (in kader van intern is extern);
3. Beantwoording vragen door Webcare en Burgervragen;
4. Spreeklijnen voor MOCW en SCM (algemeen over de situatie, en in relatie tot een oproep tot onderzoek en geloofwaardigheid);
5. Eventueel: beantwoording Kamervragen (en daarin de kernboodschap over waardering ambtelijke professionaliteit proactief meenemen).

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e

M: 5.1/2.e

5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl
Onderwerp: FW: Herijking plan gesprekken en leiderschap
Datum: maandag 8 mei 2023 08:36:00
Bijlagen: 04052023 Uitwerking P&O en OCW Open - gesprekken en Leiderschapsbijeenkomst.docx

---

Hoi 5.1/2.e

Pak jij dit op met de collega's en in afstemming ook met 5.1/2.e

Ik zou het fijn vinden als we 5.1/2.e deze week nog een aangepaste versie kunnen sturen die haar iets meer comfort geeft.
Is dat haalbaar?

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: donderdag 4 mei 2023 17:31

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: Herijking plan gesprekken en leiderschap

Hallo 5.1/2.e en 5.1/2.e

5.1/2.e en ik hebben vandaag onze afdronk van het gesprek van gisteren naast elkaar gelegd en verwerkt in het voorstel. Dat stuur ik jullie hierbij toe.

<https://proza.ocw.local/otcs/cs.exe/app/nodes>

De delen die nog in rood zijn moeten verder worden aangepast. Ik wacht op meer informatie over de rondetafelgesprekken die zijn geweest en waar 5.1/2.e graag op verder wilde bouwen. Dat verwacht ik alleen vandaag niet meer dus ik laat het even zo staan.

Vullen jullie het gedeelte over de leiderschapsbijeenkomst aan met wat er gisteren is gezegd? Ik weet niet hoe het met de proza rechten zit, daar is wel eens gedoe mee. Dus voor de volledigheid zit het document ook in de bijlage.

(Wanneer) lijkt het jullie goed om dit week naar 5.1/2.e te sturen?

Groet!
5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e
5.1/2.e

Rijksporaal: 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

M: 5.1/2.e

5.1/2.i minocw.nl

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Aangepaste artikelen
Datum: maandag 8 mei 2023 16:20:30
Bijlagen: [Minister Wiersma's bericht aan OCW"ers 08052023.docx](#)
[Sociale veiligheid Hoe nu verder 08052023.docx](#)

Dag 5.1/2.e

Goed werk, ben akkoord met publicatie.

Groeten,
5.1/2.e

Op 8 mei 2023 om 16:08 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Hi 5.1/2.e

Zie bijgesloten de aangepaste artikelen. Lukt het om snel te reageren, we hebben iemand opgelijnd die het nog voor 17u kan plaatsen.

Dank alvast en groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

.....
M +315.1/2.e
E 5.1/2.e minocw.nl
 .....

Minister Wiersma's bericht aan OCW'ers

De recente berichtgeving in de media heeft binnen OCW veel losgemaakt. Daarom stuurde minister Wiersma op 26 april een e-mail naar de OCW'ers met wie hij directer werkt. Op verzoek delen we deze e-mail met de hele organisatie.

Beste collega's,

We hebben heftige dagen achter de rug. Jullie zullen vermoedelijk, net als ik, even tijd nodig hebben om dat te verwerken. Ik heb mij nogmaals gerealiseerd dat dingen niet goed zijn gegaan en dat het mij raakt als ik mensen pijn heb gedaan.

Het raakte mij in het bijzonder dat ik hier en daar ook lees dat jullie functioneren hier bij wordt betrokken. Dat jullie commitment onvoldoende zou zijn. Ik vind het belangrijk om jullie te zeggen, dat is wat mij betreft totaal niet aan de orde. Ik sta 100% voor én achter onze organisatie en het werk dat jullie doen. Discussies tussen een minister en ambtenaren horen erbij. Zo houden we elkaar scherp. Het is de basis om tot goede plannen te komen om het onderwijs beter te maken. Dat is heel wat anders dan dat we niet dezelfde koers zouden varen. Ik kan mij goed voorstellen dat het heel lastig is als je, zowel op werk of thuis, daarop wordt aangesproken.

Ik ben ervan overtuigd dat ik zonder jullie die taak die ik heb gekregen, om het onderwijs in ons land nog beter te maken, niet kan uitvoeren. Ik zie en waardeer jullie inzet en wil graag samen met jullie verder bouwen. Er gebeuren veel mooie dingen op OCW, daar moeten we trots op zijn.

Ik weet dat ik in onze samenwerking wat extra's te doen heb. Daar ben ik vorig jaar mee begonnen, met waardevolle gesprekken met velen van jullie tot gevolg. Dat geeft mij de energie en motivatie om op die ingeslagen weg door te gaan. Samen met jullie. En in de tussentijd blijft mijn deur open staan.

Voor nu, geniet van de komende vrije dagen.

Groet,

Dennis

In gesprek met MT-OCW en bewindspersonen

Zoals je hebt kunnen lezen op Rijksportaal [link naar ander artikel], gaan MT-OCW-leden en bewindspersonen op verzoek de komende periode aansluiten bij (bestaande) overleggen in onze organisatie. Onze SG Marjan Hammersma kijkt met haar collega's in het MT-OCW per directie en dienstonderdeel naar wat er nodig is.

Sociale veiligheid: hoe gaan we verder?

De afgelopen tijd is gebleken dat niet alle collega's het ministerie van OCW als een veilige werkomgeving ervaren. Dat is niet goed, schreef MT-OCW al in een extra weekbericht naar aanleiding van de berichtgeving in de media: "Het is ons doel dat OCW een veilige werkplek biedt en een open cultuur, waarin iedereen zich durft uit te spreken, zichzelf kan zijn en we respectvol en collegiaal met elkaar omgaan." Afgelopen tijd is hier regelmatig aandacht aan besteed en de komende tijd gaan MT-OCW en de bewindspersonen graag met jullie in gesprek over wat er is gebeurd en over sociale veiligheid binnen OCW in het algemeen. Hoe ziet dat eruit?

Een eerste stap is dat MT-OCW-leden en bewindspersonen op verzoek de komende periode aansluiten bij (bestaande) overleggen in onze organisatie. Die momenten bieden collega's de gelegenheid om gezamenlijk terug te blikken op de afgelopen periode. Daarnaast kunnen we met elkaar bepalen wat er nodig is om op een goede manier met elkaar verder te werken.

SG Marjan Hammersma: "Ik kan me voorstellen dat er vragen leven bij jullie over de afgelopen weken en het vervolg daarop. Schroom niet, stel ze vooral aan ons. En als je behoefte voelt om te laten weten wat je ervan vindt, horen wij dat ook graag. Door open met elkaar in gesprek te gaan, komen we verder."

Het is van belang om met elkaar in gesprek te gaan over deze onderwerpen. Binnen elke directie en dienstonderdeel kunnen en zullen de behoeftes echter verschillen. Daarom kijkt SG Marjan Hammersma samen met haar collega's in het MT-OCW per directie en dienstonderdeel naar wat er nodig is.

Bijeenkomst voor leidinggevendenden

OCW moet voor iedereen een veilige werkomgeving zijn. Daarin is een rol weggelegd voor alle OCW'ers en in het bijzonder voor leidinggevendenden. Daarom gaat de leiderschapsbijeenkomst op maandag 12 juni over het thema sociale veiligheid. Leidinggevendenden ontvangen binnenkort een uitnodiging hiervoor.

Bij wie kun je terecht?

Bij ons ministerie moet je volledig jezelf kunnen zijn en je veilig voelen. Is jou iets overkomen, zie je iets gebeuren bij een collega, wil je je hart luchten of heb je vragen? Op [ons deel van het Rijksportaal over integriteit](#) kun je meer lezen bij welke personen en plekken je binnen (of buiten) OCW terecht kunt, zoals je leidinggevende of een vertrouwenspersoon.

Lees ook de eerdere berichten hierover:

<https://rijksportaal.overheid-i.nl/organisaties/ocw/nieuws/ocw/2023/4/extra-weekbericht-mt-ocw.html>

<https://rijksportaal.overheid-i.nl/organisaties/ocw/nieuws/ocw/2023/4/reactie-op-berichtgeving-in-de-media-over-minister-wiersma-en-ocw.html>

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Minister Wiersma's bericht aan OCW'ers 08052023.docx
Datum: maandag 8 mei 2023 13:09:45

Heb net kort ^{5.1/2.e} 5.1/2.e gesproken. Haar punt bij het andere Rijksportaal bericht over sociale veiligheid is: we doen net alsof we er nu ineens over spreken, maar dat doen we al een tijdje. Het is niet zo dat we eerst niks deden. Dat zou ze graag ergens terug willen zien.

Grts ^{5.1/2.e} 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 8 mei 2023 om 11:44 heeft ^{5.1/2.e} 5.1/2.e <^{5.1/2.e} 5.1/2.e> minocw.nl> het volgende geschreven:

Ha ^{5.1/2.e} 5.1/2.e

Dit wordt het zo. Heel sec.

Ik vind het nu toch wel uit balans zonder het bericht van wat OCW gaat doen erbij.

kritiek was nml dat het vorige keer teveel over de minister ging, en dan doen we nu hetzelfde. Laten we het andere bericht ook plaatsen vandaag.

Had jij feedback van ^{5.1/2.e} 5.1/2.e gekregen hierop al? Ik zal de feedback van Dennis bij ^{5.1/2.e} 5.1/2.e ophalen

Grts ^{5.1/2.e} 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e" <^{5.1/2.e} 5.1/2.e> minocw.nl>
Datum: 8 mei 2023 om 11:05:57 CEST
Aan: "5.1/2.e" ^{5.1/2.e} 5.1/2.e <m.g.t.5.1/2.e> minocw.nl>
Kopie: "5.1/2.e 5.1/2.e" <^{5.1/2.e} 5.1/2.e> minocw.nl>
Onderwerp: Minister Wiersma's bericht aan OCW'ers 08052023.docx

Hi ^{5.1/2.e} 5.1/2.e

Hierbij de aangepaste versie.

Groeten,

^{5.1/2.e} 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

.....
M +5.1/2.e
E 5.1/2.e minocw.nl
.....

<Minister Wiersma's bericht aan OCW'ers 08052023.docx>

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: (ibabs bij de "oploopjes") Bullets over opvolging oploopjes
Datum: maandag 8 mei 2023 10:43:27

Goedemorgen 5.1/2.e

Vorige week spraken we elkaar over de oploopjes en opvolging daarvan in gesprekken.

We hebben het toen gehad in de oploopjes een uitnodiging doen voor mensen die eventueel verder in gesprek willen. Om de behoefte (zowel in aantallen als inhoud) goed in kaart te brengen hebben we het nodig dat die aanmeldingen ergens op één punt binnenkomen.

Hiervoor stuur ik je een paar bullets om mee te nemen naar de oploopjes, zodat je die informatie bij de hand hebt mocht je daar behoefte aan hebben:

- Als mensen na het gesprek tijdens het oploopje verder in gesprek willen, dan kan dit uiteraard;
- Belangstelling hiervoor kunnen zij kenbaar maken via Dienstpostbus OCW Open;
- OCW Open stuurt separaat een opvolg-e-mail naar de directies om onder de medewerkers te verspreiden met dezelfde vraag of er behoefte is aan een vervolgesprek en vermelding van het e-mailadres van de Dienstpostbus;
- Mensen kunnen in hun antwoord aangeven of ze voor een vervolgesprek specifieke wensen en behoeften hebben en kunnen daarbij aangeven met wie ze, waarover in gesprek willen;
- In afstemming met P&O clustert OCW Open de aanmeldingen en organiseert in overleg met 5.1/2.e de vervolgesprekken.

Groet,
5.1/2.e

5.1/2.e
5.1/2.e

Rijkspostaal: 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

M: 5.1/2.e
5.1/2.i minocw.nl

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Overzicht oplopen OCW n.a.v. gesprek SG 3/5, 16.00 uur
Datum: maandag 8 mei 2023 11:42:10
Bijlagen: [Oplopen BD.docx](#)

Hi 5.1/2.e

Wil je aangeven welke bezoeken wij in je agenda kunnen noteren? Ik stuur je ook nog even een appje over deze mail.

Groeten,
5.1/2.e

Secretariaat 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e
 5.1/2.e
 Postbus: 5.1/2.i [minocw.nl](#)

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag | kamer 05.114

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: maandag 8 mei 2023 09:16
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.i minocw.nl>
cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>;
 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: Overzicht oplopen OCW n.a.v. gesprek SG 3/5, 16.00 uur

Goedemorgen collega's,

Tijdens het overleg afgelopen woensdag 3 mei (16.00 - 17.00) met 5.1/2.e spraken we af een overzicht te sturen van oplopen bij OCW, met focus op BD.

Bijgaand overzicht is gebaseerd op een actuele uitvraag en nog niet compleet (BOA, MBO en IB ontbreken, en de tijd bij MDT). In verband met de actualiteit kan 5.1/2.e indien gewenst alvast een start maken met het bezoeken van de bijeenkomsten. De overige informatie volgt zo snel mogelijk.

NB. 5.1/2.e gaf aan zelf bij de dienstonderdelen te willen polsen of er behoefte is aan een bezoek.

Als er vragen of opmerkingen zijn, hoor ik het graag!

Groet,
5.1/2.e

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

.....
M 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap | [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl)

Ik werk op **5.1/2.e** .

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: maandag 8 mei 2023 14:49
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Afstemmen conceptreactie n.a.v. berichten gedrag MPVO

Juist helemaal fijn! Ik ben morgen op OCW samen met 5.1/2.e en 5.1/2.e met wie ik de antwoorden heb opgesteld en we kijken er dan samen even naar – we vonden medewerkers zo afstandelijk klinken. Ik hou je op de hoogte!

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Verzonden: maandag 8 mei 2023 14:47
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl
Onderwerp: RE: Afstemmen conceptreactie n.a.v. berichten gedrag MPVO

Het komt ook doordat Dennis het zelf steeds over 'collega's' heeft. En we weten natuurlijk allemaal hoe hij dat bedoelt. Het is ook niet om te zeuren hoor, maar vind dit soort zaken zelf wel belangrijk

Van: 5.1/2.e @minocw.nl
Verzonden: maandag 8 mei 2023 14:45
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
CC: 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: RE: Afstemmen conceptreactie n.a.v. berichten gedrag MPVO

Ah, daar hebben we inderdaad mee zitten stoeien! Dank voor de oplettendheid, nemen we mee samen met eventuele opmerkingen van 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Verzonden: maandag 8 mei 2023 14:43
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl
CC: 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: RE: Afstemmen conceptreactie n.a.v. berichten gedrag MPVO

Hoi 5.1/2.e

Dank. Ik heb nog niet heel nauwkeurig kunnen lezen, maar zal wel 1 dingetje. In 1 van de antwoorden spreekt hij over 'collega's'. Klinkt flauw; maar strikt genomen heeft MPVO alleen collega's in het kabinet. Evt te ondervangen door OCW'ers of medewerkers. Kijk maar.

Groet, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @minocw.nl
Verzonden: maandag 8 mei 2023 14:26
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
CC: 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e @minocw.nl
Onderwerp: FW: Afstemmen conceptreactie n.a.v. berichten gedrag MPVO

Hoi 5.1/2.e

Vorige week hadden we contact over een woordvoeringslijn n.a.v. berichten over het gedrag MPVO. Hierbij t.k.n. de conceptantwoorden die we zojuist aan 5.1/2.e hebben voorgelegd.

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e

Verzonden: maandag 8 mei 2023 14:22

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Afstemmen conceptreactie n.a.v. berichten gedrag MPVO

Goedemiddag 5.1/2.e

Via 5.1/2.e @minocw.nl is een aantal berichten binnengekomen n.a.v. de berichtgeving over het gedrag MPVO. Team Burgervragen beheert deze mailbox voor MPVO en ik heb samen met mijn collega's 5.1/2.e en 5.1/2.e (na afstemming tussen 5.1/2.e en 5.1/2.e) een conceptbeantwoording van deze berichten opgesteld. We hebben hiervoor de woordvoeringslijn en het instabericht van Dennis gebruikt en een conceptreactie voor de positieve en een voor de negatieve berichten gemaakt.

5.1/2.e (5.1/2.e raadde aan om de concepten ook even aan jou voor te leggen. Bij deze! In de bijlages de ingekomen berichten bij elkaar en de concepten. De berichten met een beledigend karakter willen we onbeantwoord laten.

Vraag is even wat handig is: bespreek jij deze met MPVO? Of wil jij meekijken en dat wij de antwoorden (eventueel na aanpassing op basis van jouw suggesties) dan morgen via het secretariaat meegeven aan Dennis? Als dat laatste het handigst is, dan zou het wel fijn zijn als we ze morgen als apart stapeltje mee kunnen geven met de andere antwoorden die we voor hem hebben opgesteld.

Alvast dank!!

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Vragen NRC mbt minister Wiersma
Datum: dinsdag 9 mei 2023 18:20:22

Thx

Het Haagse journaal is weer terug v reces. :-)

Zoals net gezegd ben ik wel benieuwd of NRC dergelijke vragen ook heeft gesteld aan VVD-fractie en SZW.

Volgens mij vraagt hij alleen maar aantallen. Dus ik weet niet of wij dan kunnen weigeren met argumenten op het gebied van privacyzaken enzo. Als we dat al zouden willen doen. Volgens mij moeten we de aantallen gewoon geven. Behoeft wel wat context.

Groeten en succes,

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 9 mei 2023 om 18:11 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 15:42
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
cc: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: Fwd: Vragen NRC mbt minister Wiersma

Ik loop zo even langs.

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e minocw.nl>
Datum: 9 mei 2023 om 15:19:24 CEST
Aan: "5.1/2.e 5.1/2.e" <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: Doorst: Vragen NRC mbt minister Wiersma

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@nrc.nl>

Datum: 9 mei 2023 om 15:10:35 CEST

Aan: "5.1/2.e"

<5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Vragen NRC mbt minister Wiersma

Dag 5.1/2.e

Zoals we aan de telefoon bespraken gaat het ons nu concreet om deze vragen:

1) Hoeveel mensen zijn er uit het communicatieteam van Dennis Wiersma vertrokken of gewisseld sinds zijn aantreden als minister op OCW? Ter vergelijking: wat zijn de cijfers voor collega's Dijkgraaf en Uslu?

2) Hoeveel mensen telt het communicatieteam van minister Wiersma op dit moment, en om welke specifieke posities gaat het dan? Ook hier zou ik graag ter vergelijking willen weten hoe deze cijfers er voor de collega's Dijkgraaf en Uslu uitzien.

Ik zie het antwoord het liefst voor donderdag 14.00 tegemoet. Lukt dat echt niet, laat het me dan alsjeblieft weten.

Groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e (5.1/2.e minocw.nl); 5.1/2.e 5.1/2.e (5.1/2.e minocw.nl)
Onderwerp: FW: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek SG met adres DPB OCW Open
Datum: dinsdag 9 mei 2023 12:23:00
Bijlagen: [Oplopen BD.docx](#)

Hoi,

De gesprekken worden vanuit OCW Open en het secretariaat van de SG gepland. Ik overleg met 5.1/2.e of zij de vertrouwenspersonen kan inschakelen om bij die gesprekken aanwezig te zijn.

Ik zal ook de O-, HR- en CO-adviseurs vragen om aan te sluiten en de rode draden daaruit mee te nemen. Dit kunnen ze met hun kolomteam afstemmen

Wat mij betreft loopt dat dus en focussen jullie op 12 juni.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Directie O&B
 Secretariaat: 5.1/2.e
 Mobiel: 5.1/2.e
 5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 09:13

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek SG met adres DPB OCW Open

Ter info: @5.1/2.e 5.1/2.e & @5.1/2.e er wordt in onderstaande tekst naar jullie disciplines verwezen, vandaar de cc.

Hi 5.1/2.e

Zou jij dit bestand willen doorzetten naar het 5.1/2.e Alleen de tijd bij MDT ontbreekt, maar daar komen zij vast uit ;-).

En je kunt onderstaande mailtekst aan hen voorleggen, om na het bezoek van de SG door te sturen aan de betrokken directeur - die het vervolgens kan uitzetten naar de medewerkers. Dan hoeven zij niet te zoeken naar het adres van de DPB en geven we wat meer achtergrond over het komende proces.

Ik heb de linken gecheckt, maar je weet dat ik een pietlut ben dus als jij nog een keer checkt: helemaal fijn.

Hartelijk dank!

Groet,
5.1/2.e

Voorstel voor e-mail te versturen na bezoek SG aan oploopjes:

5.1/2.i + 5.2/1

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e (5.1/2.e minocw.nl)
Onderwerp: FW: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek SG met adres DPB OCW Open
Datum: dinsdag 9 mei 2023 12:24:00
Bijlagen: [Oplopen BD.docx](#)
Prioriteit: Hoog

Hoi 5.1/2.e

Stem hij met de vertrouwenspersonen af dat zij aanschuiven bij de gesprekken?
 Ik benader de O-, CO- en HR adviseurs om ervoor te zorgen dat er ook een P&O'er aansluit en ook de rode draden meeneemt.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 09:13

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek SG met adres DPB OCW Open

Ter info: @5.1/2.e 5.1/2.e & @5.1/2.e er wordt in onderstaande tekst naar jullie disciplines verwezen, vandaar de cc.

Hi 5.1/2.e

Zou jij dit bestand willen doorzetten naar het 5.1/2.e Alleen de tijd bij MDT ontbreekt, maar daar komen zij vast uit ;-).

En je kunt onderstaande mailtekst aan hen voorleggen, om na het bezoek van 5.1/2.e door te sturen aan de betrokken directeur - die het vervolgens kan uitzetten naar de medewerkers. Dan hoeven zij niet te zoeken naar het adres van de DPB en geven we wat meer achtergrond over het komende proces.

Ik heb de linken gecheckt, maar je weet dat ik een pietlut ben dus als jij nog een keer checkt: helemaal fijn.

Hartelijk dank!

Groet,
5.1/2.e

5.1/2.i + 5.2/1

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2 met adres DPB OCW Open
Datum: dinsdag 9 mei 2023 15:31:54
Bijlagen: [Oplopen BD.docx](#)

Zie hieronder. De tekst voor de safe the date komt als het goed is van 5.1/2.e en gaat vanuit ons zsm naar 5.1/2.e (bevestiging lokatie moet nog komen, en ook leggen we dan voor aan 5.1/2.e of ze bewindspersonen voor het diner wil uitnodigen).

Ik zag jouw mail over de oploopjes: op 1 of 2 na zijn alle oploopjes al op maandag en dinsdagochtend geweest....

Ik vraag in mijn mail aan 5.1/2.e of er (ik hoop..) vanuit OCW Open verslag wordt gelegd, want anders hebben we weinig input voor 12/6.
 Morgen ook maar bespreken met 5.1/2.e

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Datum: 9 mei 2023 om 15:22:47 CEST
Aan: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e 5.1/2.e <5.15.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Doorst: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2 met adres DPB OCW Open

Hoi 5.1/2.e 5.1/2.e

Ik zag een mailwisseling over de 'save the date' voor 12/6.

Waarschijnlijk is dit voor jullie als communicatie evident, maar toch voor de zekerheid:

Vinden jullie ook dat de 'safe the date':

- meteen scherp moet maken waarom alle leidinggevenden op korte termijn door 5.1/2.e worden uitgenodigd?
- moet passen in het geheel van acties die nu worden ondernomen? (Oa oploopjes) zodat het niet een los event wordt maar voelt als een doordacht geheel.
- qua taal moet aansluiten bij wat 5.1/2.e zegt en de mails die directeuren zelf ook gaan sturen (hieronder)?

Ter overweging:

Moeten we dit wel een comcernbrede leiderschapsbijeenkomst noemen?
 Ik denk dat de aanleiding/doel anders is dan wat we tot nu toe deden. Dus misschien is dit een uitnodiging voor een 'verdiepend gesprek met leidinggevenden' of een 'gesprek & diner met leidinggevenden', of....

Vraag:

worden er vanuit OCW Open aantekeningen gemaakt over wat er tijdens de

oploopjes wordt besproken?

De eerste oploopjes waren bij ons niet bekend, het is even niet duidelijk of en vanuit wie er verslaglegging is? We proberen er nu zelf bij te zijn, maar ik weet niet zeker of dat bij alle bijeenkomsten lukt.

Groeten, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 09:13

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek ^{5.1/2.e} met adres DPB OCW Open

Ter info: @5.1/2.e 5.1/2.e & @5.1/2.e er wordt in onderstaande tekst naar jullie disciplines verwezen, vandaar de cc.

Hi 5.1/2.e

Zou jij dit bestand willen doorzetten naar het 5.1/2.e
Alleen de tijd bij MDT ontbreekt, maar daar komen zij vast uit ;-).

En je kunt onderstaande mailtekst aan hen voorleggen, om na het bezoek van 5.1/2.e door te sturen aan de betrokken directeur - die het vervolgens kan uitzetten naar de medewerkers. Dan hoeven zij niet te zoeken naar het adres van de DPB en geven we wat meer achtergrond over het komende proces.

Ik heb de linken gecheckt, maar je weet dat ik een pietlut ben dus als jij nog een keer checkt: helemaal fijn.

Hartelijk dank!

Groet,
5.1/2.e

5.1/2.i + 5.2/1

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2 met adres DPB OCW Open
Datum: dinsdag 9 mei 2023 16:31:14

Ok zie mail 5.1/2.e

helder dat zij dit zo hebben besloten: er zijn dus bewust geen aantekeningen gemaakt en er was niemand van hen aanwezig.

Wat ik ingewikkeld vindt is dat 5.1/2.e enerzijds mailt: ik doe hier nu verder niets in, tenzij 5.1/2.e mij opdracht geeft, want dit is 'sociale veiligheid' en geen OCW open.

Anderzijds: we besluiten wel zelf wat we met deze bijeenkomsten doen, dus geen staf aanwezig.

Ook dit: Morgen maar even bespreken.

Misschien kunnen wij samen de CO-&O-adviseurs vragen om de directeuren (volgende week?) te benaderen? Welke rode draden zij zien, of zij hierin iets nodig hebben?

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Datum: 9 mei 2023 om 16:10:00 CEST
Aan: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Kopie: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: RE: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2 met adres DPB OCW Open

Sorry, nog ff nabrander-antwoord op je vraag over aantekeningen in de oploopjes:

vanuit OCW Open hebben we besloten daar niet aanwezig te zijn/aantekeningen te maken. Dan geef je een (vanaf ze zijlijn) 'stafsignaal' af vonden wij en het is een directie-beslotenheid die we willen honoreren. Dáár moet het tenslotte gebeuren, mét de leidinggevenden. Wij hebben ingeschat dat 5.1/2.e samen met de betrokken directeur tot rode draden komt en dat die niet of nauwelijks zullen afwijken van de rode draden uit de eerdere gesprekken die zij voerde. Dit is in ieder geval onze overweging geweest.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 15:59
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: RE: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2 met adres DPB OCW Open

Ha 5.1/2.e

Nou, nee, zo bedoel ik dat niet helemaal. Ik zeg eigenlijk hetzelfde als wat ik in december tegen 5.1/2.e heb gezegd toen ik precies dezelfde vraag kreeg als gisteren (zie bijgaande e-mail): als ik een rol heb vanuit mijn functie als

5.1/2.e dan ligt de bal bij mij, na de afspraken die jij, 5.1/2.e en 5.1/2.e maken in jullie startgesprek, zoals jullie dat met elkaar zijn overeengekomen.

Dat startgesprek is er weliswaar voor de Leiderschapsbijeenkomst nog niet geweest weet ik, maar voor zover ik nu weet gaat die bijeenkomst over het thema 'sociale veiligheid' en dat is geen OCW Open thema. Vandaar mijn 'ik ga er tussenuit'. Als 5.1/2.e mij anders aangeeft, dan hoor ik dat vanzelf.

Ik weet wel dat 5.1/2.e de opdracht om het voeren van gesprekken uit te werken heeft belegd bij de combi P&O/OCW Open. Ik kan me voorstellen dat jij, 5.1/2.e en 5.1/2.e met elkaar nog komen te spreken (in zo'n startgesprek) hoe en door wie de oplooppjes worden opgevolgd in gesprekken.

Groet,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 15:39

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Re: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2.e met adres DPB OCW Open

Ik zag net jouw mail naar 5.1/2.e over de oplooppjes en follow up en dacht: de save the date moet qua tekst wel bij de: mail aansluiten, anders voel je niet dat het om een reeks aan activiteiten gaat.

De precieze rollen ben ik ook even kwijt, morgenochtend spreken we met 5.1/2.e
Als ik jou zo goed interpreteer zeg jij: doe vanaf nu maar alles rond dit thema via 5.1/2.e 5.1/2.e

Op 9 mei 2023 om 15:32 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Ha collega's,

Ik ga er tussenuit. Volgens mij heb ik als 5.1/2.e
geen rol hierbij.

Groet,
5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 15:31

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: RE: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2.e met adres DPB OCW Open

Hi,

Save the date tekst ligt nog even bij mij voor review/edit. Verwacht ik einde dag terug te sturen aan 5.1/2.e Kijk er nog even naar met jouw punten in m'n achterhoofd. Lijkt me goed om kort en bondig meteen duidelijk te maken waar het over gaat, want dat weten we al.

Ik zou dan volgende week opvolgen met een uitgebreidere e-mail naar leidinggevenden met meer informatie over het programma en ook de link leggen met oploopjes. De Outlook-invite kan daarna ook geüpdatet worden met die tekst.

5.1/2.e heeft het tot nu toe steeds over de leiderschapsbijeenkomst, dus vandaar dat het ook zo ingestoken is.

Groeten,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 15:23

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Fwd: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2.e met adres DPB OCW Open

Hoi 5.1/2.e 5.1/2.e

Ik zag een mailwisseling over de 'save the date' voor 12/6.

Waarschijnlijk is dit voor jullie als communicatie evident, maar toch voor de zekerheid:

Vinden jullie ook dat de 'safe the date':

- meteen scherp moet maken waarom alle leidinggevenden op korte termijn door 5.1/2.e worden uitgenodigd?
- moet passen in het geheel van acties die nu worden ondernomen? (Oa oploopjes) zodat het niet een los event wordt maar voelt als een doordacht geheel.
- qua taal moet aansluiten bij wat 5.1/2.e zegt en de mails die directeuren zelf ook gaan sturen (hieronder)?

Ter overweging:

Moeten we dit wel een comcernbrede leiderschapsbijeenkomst noemen?

Ik denk dat de aanleiding/doel anders is dan wat we tot nu toe deden. Dus misschien is dit een uitnodiging voor een 'verdiepend gesprek met leidinggevenden' of een 'gesprek & diner met leidinggevenden', of....

Vraag:

worden er vanuit OCW Open aantekeningen gemaakt over wat er tijdens de oplooppjes wordt besproken?

De eerste oplooppjes waren bij ons niet bekend, het is even niet duidelijk of en vanuit wie er verslaglegging is? We proberen er nu zelf bij te zijn, maar ik weet niet zeker of dat bij alle bijeenkomsten lukt.

Groeten, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 09:13

Aan: 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>

cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>;

5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e

5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e

<5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel

voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2.e met adres

DPB OCW Open

Ter info: @5.1/2.e 5.1/2.e & @5.1/2.e

er wordt in onderstaande tekst naar jullie disciplines verwezen, vandaar de cc.

Hi 5.1/2.e

Zou jij dit bestand willen doorzetten naar het 5.1/2.e Alleen de tijd bij MDT ontbreekt, maar daar komen zij vast uit ;-).

En je kunt onderstaande mailtekst aan hen voorleggen, om na het bezoek van 5.1/2.e door te sturen aan de betrokken directeur - die het vervolgens kan uitzetten naar de medewerkers. Dan hoeven zij niet te zoeken naar het adres van de DPB en geven we wat meer achtergrond over het komende proces.

Ik heb de linken gecheckt, maar je weet dat ik een pietlut ben dus als jij nog een keer checkt: helemaal fijn.

Hartelijk dank!

Groet,
5.1/2.e

5.1/2.i + 5.2/1

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 14:27
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Spoed oproep: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2.e met adres DPB OCW Open

Hoi,

De volgende olopjes staan gepland:

9 mei 11.30 uur DGPV – geweest
 9 mei 12.30 uur Kennis – geweest
 9 mei 15.30 uur FEZ

11 mei 09.30 uur COM
 11 mei 10.30 uur BOA
 11 mei 11.30 uur MBO (DGHBWE + SG)
 11 mei 12.30 uur DE (DGHBWE + SG)

16 mei 09.15 uur HO&S (DGHBWE + SG)
 16 mei 12.30 uur DE (DGHBWE + SG)

Mochten er nog meer "olopjes" gepland worden zal ik de afspraken doorsturen.

Groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Postbus: 5.1/2.i minocw.nl

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag | kamer 05.114

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 13:09

Aan: 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl; 5.1/2.e

<5.1/2.i minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: FW: Spoed oproep: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2.e met adres DPB OCW Open

Urgentie: Hoog

Hoi,

5.1/2.e heeft een goed punt; het overzicht geeft niet aan wanneer de daadwerkelijke afspraken met 5.1/2.e plaatsvinden.

@5.1/2.e Kunnen jullie mijn CO-adv en 5.1/2.e 5.1/2.e (voor de vertrouwenspersonen) meenemen in de afspraken die jullie plannen zodat zij weten waar ze wanneer moeten aansluiten?

Met vriendelijke groet,

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 12:58

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: Spoed oproep: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek met adres DPB OCW Open

In de bijlage staan alleen de standaard tijden van de oplooppjes, en die vallen grotendeels tegelijk met anderen. Dus dit zegt nog niets over wanneer ze ook daadwerkelijk zijn. Ik ga er voor mijn kolom achteraan, maar dan weet je dat!

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 12:41

```
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e
minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>;
5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e
@minocw.nl>; 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>;
5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e
@minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/25.1/2.e minocw.nl>;
5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
@minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>;
5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e
@minocw 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl>
CC: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e
@minocw.nl>
```

Onderwerp: Spoed oproep: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek met adres DPB OCW Open

Urgentie: Hoog

Beste P&O'ers,

Het gaat nu in razend tempo **5.1/2.e** is al bezig met het voeren van de op intranet aangekondigde gesprekken.

Ik hoor dat jullie niet altijd weten wanneer dit gebeurt. Bijgevoegd het overzicht van de oplooppjes.

Ik wil aan jullie vragen om hierbij aan te sluiten. Spreek met je kolomteam af wie aan kan sluiten.

Ik zou jullie ook willen vragen om aantekeningen te maken zodat we daar ook de rode draden uit kunnen halen die we weer terug kunnen geven en die we ook als input voor de leiderschapsbijeenkomst kunnen gebruiken.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e [minocw.nl](mailto:5.1/2.e@minocw.nl)

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 09:13

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Bijgewerkt Oplopen-overzicht en voorstel voor opvolgmail directeuren na bezoek 5.1/2.e met adres DPB OCW Open

Ter info: @5.1/2.e 5.1/2.e & @5.1/2.e er wordt in onderstaande tekst naar jullie disciplines verwezen, vandaar de cc.

Hi 5.1/2.e

Zou jij dit bestand willen doorzetten naar het 5.1/2.e Alleen de tijd bij MDT ontbreekt, maar daar komen zij vast uit ;-).

En je kunt onderstaande mailtekst aan hen voorleggen, om na het bezoek van 5.1/2.e door te sturen aan de betrokken directeur - die het vervolgens kan uitzetten naar de medewerkers. Dan hoeven zij niet te zoeken naar het adres van de DPB en geven we wat meer achtergrond over het komende proces.

Ik heb de linken gecheckt, maar je weet dat ik een pietlut ben dus als jij nog een keer checkt: helemaal fijn.

Hartelijk dank!

Groet,
5.1/2.e

Voorstel voor e-mail te versturen na bezoek 5.1/2.e aan oploopjes:

Van: 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Afscheid OCW
Datum: dinsdag 9 mei 2023 23:43:05

Dag 5.1/2.e

Fijn om je nog even te zien en spreken vanmiddag en goed dat je kernachtig vertelde - en nu ook opschrijft - waarom je (mede) OCW gaat verlaten. Ik bewaar goede herinneringen aan ons gezamenlijk werkbezoek van een paar jaar geleden, toen je nog niet zo heel lang OCW'er was :-).

Veel dank voor alles wat je voor OCW hebt gedaan en veel succes en plezier in je nieuwe baan!

Hartelijke groet en tot ziens,

5.1/2.e

> Op 9 mei 2023 om 14:21 heeft 5.1/2.e @minocw.nl> het volgende geschreven:

>

> Beste 5.1/2.e

>

> We troffen elkaar net kort bij de bijeenkomst over het gedrag van onze minister, waar ik vertelde OCW te zullen verlaten. Dat heeft, zoals gezegd, zeker ook te maken met zijn gedrag en stijl van besturen, maar niet alleen daarmee. Toch vond ik het de moeite waard om het signaal af te geven en om mijn punt in te brengen dat hij ook op andere manieren dan schreeuwen de organisatie beschadigt.

>

> Voorbeelden te over, en je wist ze ook te bevestigen. Zijn houding tegenover ambtenaren is wantrouwend en negatief en daarmee demotiverend.

>

> Ik vind het goed van jou en 5.1/2.e dat jullie je openstellen voor dit soort gesprekken, dank daarvoor. Wellicht keer ik nog eens terug bij OCW, of tref ik je elders weer.

>

> Hartelijke groet, 5.1/2.e - Verstuurd vanaf mijn iPhone

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: Voorstel sessie: verder na de brief (woo-verzoek)
Datum: dinsdag 6 juni 2023 14:54:38

Hoi 5.1/2.e

Hierbij, deze mail moet je denk ook hebben.

5.1/2.e Open | Ministerie van Onderwijs
 Cultuur en Wetenschap | 5.1/2.e

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e"
Datum: 10 mei 2023 om 14:50:33 CEST
Aan: "5.1/2.e"
Onderwerp: Antw: Voorstel sessie: verder na de brief

Ja laten we dat doen

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 10 mei 2023 om 11:25 heeft 5.1/2.e
het volgende geschreven:

Ha 5.1/2.e

Vast druk met alle reacties op de staat? Maar ik kan morgen wel ergens bellen.

Groeten,
5.1/2.e

5.1/2.e
 5.1/2.e | Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag | M:
 +5.1/2.e | 5.1/2.i | minocw.nl | Meer weten 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 3 mei 2023 22:46
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: Voorstel sessie: verder na de brief

Hoi 5.1/2.e

Helemaal eens, na het balen en gefrustreerd zijn: moedig voorwaarts!
 Ik bel je, ben je morgen bereikbaar?

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 3 mei 2023 om 16:35 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e het volgende geschreven:

Hoi 5.1/2.e

Begrijp je helemaal! Laten we dit bespreken, want als het aan mij ligt zetten we dit wel verder. Ik zie het als kans, ook wat er ruim een week geleden is gebeurd ondersteunt jullie brief nog meer. Hoe taai ook.

Voor mijn vakantie was ik enorm aan het balen. Maar ik merk dat ik voor de lange adem ga. Ik zie het als een marathon, inclusief training en alle pijntjes die daarbij komen kijken om uiteindelijk genoeg spierkracht en uithoudingsvermogen te hebben om de 42k af te leggen en goed te finishen (niet net als het Griekse verhaal, waarbij de boodschapper dood neervalt nadat hij in Athene aankomt).

Een collega bij DGPV schreef mij via de app, nadat ik een dag aan het balen, bellen, appen en reageren was (want zag alles achteraf): 'En iedereen ziet dit. Ik zie het als wind in de rug, voor nog meer samenwerking en openheid.'

Vanaf mijn vakantie, tot snel.

Groetjes
5.1/2.e

Op 1 mei 2023 om 15:18 heeft
5.1/2.e
5.1/2.e het
volgende geschreven:

Hoi,

Ik denk dat dit op zich mooie thema's zijn en goede opzet. Maar ik merk dat ik het wel lastig vind om in deze tijd dit verder te zetten, dat heeft uiteraard niets met jullie te maken. Maar laten we naar aanleiding van dit voorstel maar een moment prikken om dit verder te bespreken.

Groet,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e 5.1/2.e

Verzonden: dinsdag 18 april 2023 16:52

Aan: 5.1/2.e

5.1/2.e ;

5.1/2.e

5.1/2.e

cc: 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Onderwerp: Voorstel sessie: verder na de brief

Hallo 5.1/2.e en 5.1/2.e

We spraken elkaar over het organiseren van een sessie over politiek ambtelijke verhoudingen voor de schrijvers van de brief inzake Evenwicht en tegenwicht. Hierbij stuur ik jullie het voorstel dat we hebben uitgewerkt na ons gesprek.

Ik hoor graag jullie op- of aanmerkingen. Dan sturen we het daarna door naar 5.1/2.e en kunnen we een moment reserveren.

Groet!

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Rijkspostaal: 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

M: 5.1/2.e

5.1/2.i minocw.nl

5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: antwoorden Telegraaf
Datum: woensdag 10 mei 2023 11:56:00
Bijlagen: [beantwoording telegraaf PDF.docx](#)

Volledige set Telegraaf in bijlage. Gaat specifiek om dit antwoord

Hoeveel medewerkers uit team Wiersma zijn vertrokken sinds zijn aantreden? En hoeveel bij Dijkgraaf en Uslu?

Er zijn veel medewerkers die relatief veel met de bewindspersonen werken. Denk aan: secretariaat, DG's en directeuren, woordvoerders, speechschrijvers, bestuursadviseurs, politiek assistent, kamercontacten, begeleiding externe optredens, beleidsmedewerkers, adviseurs, chauffeurs etc. Deze medewerkers vallen onder verschillende afdelingen en directies. Rondom de drie OCW-bewindspersonen zijn de afgelopen 15 maanden (sinds aantreden kabinet) verschillende wisselingen geweest. Dat zien we vaker na een kabinetswissel, omdat er sprake kan zijn van wel of geen goeie 'match'. De toename van het aantal bewindspersonen heeft ook geleid tot personele verschuivingen en de huidige arbeidsmarkt heeft dat nog versterkt. In algemene zin kunnen we geen vergelijking maken tussen de drie 'teams', ook omdat de omvang daarvan verschilt.

Bij de toename kan je nog aangeven dat zowel toename van bwp's bij OCW (van 2 naar 3) als toename van bwp's in kabinet (tov vorige kabinet) natuurlijk tot verschuivingen leidt

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: woensdag 10 mei 2023 08:59
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Factsheet voor AZ over omgangsvormen Wiersma

Hoi 5.1/2.e en 5.1/2.e

Ik denk dat het goed komt. Vorige week zijn er al notities gemaakt met de probleemstelling en wat er is gebeurt, door 5.1/2.e en 5.1/2.e. Ik zou daar eerst uit putten @5.1/2.e. Het is volgens mij ook goed om te welke ontwikkelingen er al zijn op sociale veiligheid. Van onze kant vullen wij aan op tegenspraak/PAV.

Neem jij dan de regie @5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e | Rijnstraat 50 | 2515 XP
 Den Haag | M: 5.1/2.e | 5.1/2.i | minocw.nl | Meer weten over 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Verzonden: woensdag 10 mei 2023 08:55
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Re: Factsheet voor AZ over omgangsvormen Wiersma

Voor mij is het verantwoording debat en de voorbereiding erop als fenomeen gesneden koek, dus dat komt goed. Inhoudelijk gezien (wat is er gebeurd) moeten we denk ik schakelen met BOA en Comm.

Op 10 mei 2023 om 08:52 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl> het volgende geschreven:

Hoi 5.1/2.e

Ik krijg even een paniekaanval....

Zie onderstaande. Ik ben bijna nergens bij betrokken geweest. Pas afgelopen weken. Heb hier ook helemaal geen ervaring mee. Kun jij mij straks helpen hoe hiermee om te gaan?

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 14:58

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Factsheet voor AZ over omgangsvormen Wiersma

Ha 5.1/2.e

Ik heb jouw naam doorgekregen van 5.1/2.e. Op woensdag 31 mei 2023 vindt namelijk het rijksbrede verantwoordingsdebat plaats in de Tweede Kamer en AZ heeft ons benadert om verschillende factsheets en Q&A's voor te bereiden over verschillende onderwerpen. Een van deze onderwerpen is: Omgangsvormen Wiersma. Uit navraag blijkt dat AZ vooral op zoek is naar een korte samenvatting van de situatie. Zou jij daarom voor mij een korte en bondige factsheet kunnen opstellen met daarin alle feiten op een rij. Denk aan iets over de signalen, hoe dit is opgepakt en dat de afhandeling hiervan een interne aangelegenheid is i.v.m. de privacy van de betrokkenen?

Bij de beleidsdirecties vraag ik om het af stemmen tot en met de DG. In dit geval is het denk ik goed als 5.1/2.e even meekijkt.

Graag ontvang ik de input uiterlijk maandag 15 mei.

Alvast bedankt! En bij vragen, weet me te vinden.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

T 5.1/2.e

5.1/2.e@minocw.nl

<Format - factsheet.docx.awsec>

5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e /2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Input Q&A gebeurtenissen MPVO
Datum: woensdag 10 mei 2023 12:44:52
Bijlagen: [beantwoording_telegraaf PDF.docx](#)
[Transcriptie interview Wiersma.docx](#)
[image001.jpg](#)

Dag 5.1/2.e en anderen.

Lijkt me goed om zoveel mogelijk te putten uit de beantwoording aan Telegraaf (voorafgaand aan het artikel). Die heb ik bijgevoegd. En uit wat de beide bewindslieden die bewuste vrijdagochtend bij aanvang MR tegen de media hebben gezegd. Transcripten Wiersma ook bijgevoegd. Transcript Dijkgraaf hieronder. Zie verder ook de Instagram van Wiersma van zaterdag 22 april; die tekst is wellicht ook nog nuttig.

Tot slot: goed om hierbij ook 5.1/2.e Wiersma 5.1/2.e 5.1/2.e te betrekken
 Groet, 5.1/2.e

Hi, staccato opgeschreven wat MOCW vanochtend heeft gezegd:

5.1/2.e hij gaat wel erg diep door het stof, herkent u dat? Ik ken m als zeer gedreven, ambitieus, iemand die fel en scherp kan zijn. Hebben het over gehad. Wat ik heb gezien, is dat hij open stond voor kritiek. Actief naar geluisterd heeft. Wat je ook wil doen, hoe ambitieus je bent, veilige omgeving creëren. Voor iedereen. Dat is ook wel het leermoment van minister Wiersma geweest. Belangrijk dat mensen luisteren naar signalen, en daar wat mee doen. En dat heeft hij gedaan. Open voor gestaan. Goed dat mensen veranderen, veilige omgeving creëren.

VK: dat er signalen waren, herken ik ook. Zijn gesprekken gevoerd. Heeft hij naar geluisterd. Je spreekt over persoonlijke stijl, hoe pak je dat aan. Ik ken m als zeer gedreven minister. Heeft signalen opgepakt, heeft gezegd wil op andere manier functioneren. Zie een duidelijke verandering in zijn gedrag. We zijn allemaal andere persoonlijkheid, veel waardering voor zijn gedrevenheid. Hoe meest effectief als bwp? Als je team zich veilig voelt, en dat heeft hij zich gerealiseerd. Wordt je een betere en effectieve bwp. Heeft signalen opgepakt. Ik zie een andere Dennis Wiersma.

Touwtje:

Deze signalen waren mij wel bekend. Heeft geluisterd. Over hoe hij wil werken, wordt een effectievere minister. Grensoverschrijdend gedrag is overal in samenleving, media, politiek. Belangrijk dat leidinggevend veilig omgeving creëren. Ook bij OCW gesprek over hebben, over: worden signalen opgepakt. In dit geval waren signalen er ook, intensief het gesprek gevoerd. Gesproken over stijlen, wat kunnen we van elkaar leren. Goed dat minister Wiersma actief heeft gezegd ik wil gedrag veranderen. Belangrijk dat mensen kunnen leren van deze signalen. Ook bij OCW moet voor iedereen veilige omgeving zijn, is niet voor iedereen geweest.

Vraag: is die veilige omgeving er als W blijft? A: ik denk dat heel belangrijk is dat W heeft geluisterd naar signalen. Echt op gereageerd, gedrag veranderd, gesprek met team. Andere cultuur heeft gecreëerd. Vertrouwen dat andere cultuur er nu ook is. Signaal ook echt ter harte heeft genomen. Bezig om andere manier zich op te stellen.

Vraag: hoeveel mensen weggegaan? A: weet ik niet, ook in eigen team mensen, hele jonge mensen, andere uitdagingen.

Machtsverhoudingen? In het algemeen waar hiërarchie is, extra voorzichtig zijn. Jonge mensen extra kwetsbaar, daarom zo belangrijk dat deze signalen zijn opgepakt, daar oog voor hebben. Staan aan begin van carrière.

Vraag: opstappen bij grensoverschrijdend gedrag in andere gevallen, waarom zou anders zijn bij OCW?

A: gesprek gevoerd, positief, signalen opgepakt. Hij had door niet juiste manier was om door te gaan. Heel actief handen uitgestoken naar mensen. Ik vind dat je dat moet onderkennen, dat je van gedrag kunt veranderen. Leermoment.

Vraag: waarom hij wel herkansing? A: belangrijk dat je als organisatie en mens lerend bent. Dat je luistert en er wat aan doet. Belangrijk dat we mensen wijzen op onveilige omgeving, open staan voor gedragsverandering. Overal echt veilige werkomgeving maken, dan leren van dit soort ervaringen.

Vraag: wat vindt u van die signalen? Zorgwekkend, moet gesprek over voeren, belangrijk dat minister W openstond van dit soort signalen. Dat hij zei: realiseerde me dit niet. En actief heeft gezegd ik wil gedrag veranderen. Anders niet effectief als minister.

Vraag: kent u m zo? A: ik ken m als fel, ambitieus, heb m ook wel eens behoorlijk fel zien spreken. Hebben vaak gesprekken over eigen stijlen, en wat je van elkaar kunt leren. Bent als ploeg ministers van elkaar afhankelijk, dingen samen. Mooi om te zien dat hij daarvan geleerd heeft. Had dit natuurlijk liever niet gehad, hij had dit liever niet gehad, mooi dat je daarmee als minister kunt laten zien dat je leert van

je fouten.

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: woensdag 10 mei 2023 11:51

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e
<5.1/2.e@minocw.nl>

Cc: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Input Q&A gebeurtenissen MPVO

Ha 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e

In voorbereiding op het commissiedebat van 24 mei bereiden we voor MOCW een Q&A voor over de recente gebeurtenissen rond MPVO. In dit debat staat het actieprogramma aanpak seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld geagendeerd. We denken aan een Q&A in de trant van: **Wat vindt u van de recente gebeurtenissen rond MPVO en hoe zorgt u dat uw eigen ministerie dit soort gedrag beter voorkomt en goed voorbereid is op meldingen, zoals het actieprogramma ook vraagt van iedere andere organisatie?**

In het antwoord willen we in ieder geval een reflectie opnemen over het gedrag van MPVO, benadrukken dat het actieprogramma focust op seksueel grensoverschrijdend gedrag en dat hier in het geval van MPVO geen meldingen over zijn geweest en tot slot benoemen wat er binnen OCW al in gang is gezet.

Hebben jullie o.b.v. de woordvoeringslijn input voor de Q&A? We ontvangen dit indien mogelijk graag voor morgenmiddag zodat het deze week nog mee kan in de voorbereiding richting MOCW. We stemmen het antwoord ook af met de integriteitscoördinatoren.

Veel dank alvast.

Hartelijke groet,

5.1/2.e

Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
M: +31 5.1/2.e
E-mail: 5.1/2.e@minocw.nl

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Uitnodiging dagstart morgen (9.30 - 10.00 uur)
Datum: woensdag 10 mei 2023 09:48:29

Beste collega's,

Naar aanleiding van recente berichtgeving in de media over OCW heb ik jullie afgelopen maandag verteld dat 5.1/2.5.1/2.e een aantal directies bezoekt deze week. Morgen neem zij deel aan onze dagstart 5.1/2.e Dit is dan ook geen reguliere dagstart. We willen, voor de mensen die hier behoefte aan hebben, de mogelijkheid bieden om met 5.1/2.e in gesprek te gaan, haar vragen te stellen of te luisteren. Ik wil benadrukken dat hier ruimte is voor alle sentimenten die leven. We zitten van half tien tot tien uur met elkaar in de Punt.

In dit half uur is er dan ook geen ruimte om in de Punt te werken. Mocht je niet aan het gesprek deel willen nemen, dan verzoek ik je om een andere werkplek op te zoeken elders op de gang.

Hartelijke groeten,
5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e@nrc.nl
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Vragen NRC mbt minister Wiersma
Datum: donderdag 11 mei 2023 19:06:50

Dag 5.1/2.e en 5.1/2.e

Hieronder het antwoord / reactie op jullie vragen van afgelopen dinsdag. We gaan ook aan de slag met de vragen van zojuist (heb 5.1/2.e net al even gesproken over timing).

Groet, 5.1/2.e
 5.1/2.e

De totale omvang van de directie Communicatie van OCW en van andere departementen maken we zoals je weet jaarlijks bekend via rijksoverheid.nl. Hier kan je ook de samenstelling zien op het gebied van de diverse communicatiedisciplines binnen OCW.

Bij de directie Communicatie van OCW werken de communicatie disciplines nauw samen in een matrixorganisatie. Er zijn teams die werken aan de beleidsterreinen van de drie bewindspersonen. De teams bestaan uit woordvoerders, communicatieadviseurs, speechschrijvers, persvoorlichters, omgevingsanalisten, social adviseurs, adviseurs publieke optredens, webcaremedewerkers en contentmakers. Niet alle collega's werken direct samen met een bewindspersoon, maar meer met beleidsdirecties.

Op dit moment zien de teams er als volgt uit:

- voor de beleidsterreinen Hoger Onderwijs, Beroepsonderwijs, Wetenschap en Emancipatie waar minister Dijkgraaf verantwoordelijk voor is (incl Herdenkingsjaar Slavernijverleden): 18 medewerkers;
- voor de beleidsterreinen Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs waar minister Wiersma verantwoordelijk voor: 19 medewerkers;
- voor de beleidsterreinen Cultuur & Media waar staatssecretaris Uslu verantwoordelijk voor is: 14 medewerkers.

Sinds het aantreden van het nieuwe kabinet zijn er binnen die teams de volgende veranderingen geweest (wisselingen binnen de teams of vertrek naar een functie buiten de directie Communicatie):

- beleidsterreinen Hoger Onderwijs, Beroepsonderwijs, Wetenschap en Emancipatie: 3.7 fte
- beleidsterreinen Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs: 6.6 fte
- beleidsterreinen Cultuur & Media: 3.6 fte

We kunnen geen nadere informatie geven op wisselingen op functieniveau omdat deze direct herleidbaar is tot individuele medewerkers en dat is in strijd met de privacy van betrokken mensen.

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@nrc.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 15:11

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Vragen NRC mbt minister Wiersma

Dag 5.1/2.e

Zoals we aan de telefoon bespraken gaat het ons nu concreet om deze vragen:

- 1) Hoeveel mensen zijn er uit het communicatieteam van Dennis Wiersma vertrokken of gewisseld sinds zijn aantreden als minister op OCW? Ter vergelijking: wat zijn de cijfers voor collega's Dijkgraaf en Uslu?
- 2) Hoeveel mensen telt het communicatieteam van minister Wiersma op dit moment, en om welke specifieke posities gaat het dan? Ook hier zou ik graag ter vergelijking willen weten hoe deze cijfers er voor de collega's Dijkgraaf en Uslu uitzien.

Ik zie het antwoord het liefst voor donderdag 14.00 tegemoet. Lukt dat echt niet, laat het me dan alsjeblieft weten.

Groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: beantwoording vragen NRC
Datum: donderdag 11 mei 2023 12:08:10
Bijlagen: uitleg NRC telling.docx

Dag collega's,

Onderstaande mail en bijlage is zojuist naar 5.1/2.e gestuurd.

Groeten 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 11 mei 2023 12:03
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: beantwoording vragen NRC

Beste 5.1/2.e

Hierbij in de bijlage de concept beantwoording van de vragen die door de NRC gesteld.

De vragen die zijn gesteld zijn als volgt:

- 1) Hoeveel mensen zijn er uit het communicatieteam van Dennis Wiersma vertrokken of gewisseld sinds zijn aantreden als minister op OCW? Ter vergelijking: wat zijn de cijfers voor collega's Dijkgraaf en Uslu?
- 2) Hoeveel mensen telt het communicatieteam van minister Wiersma op dit moment, en om welke specifieke posities gaat het dan? Ook hier zou ik graag ter vergelijking willen weten hoe deze cijfers er voor de collega's Dijkgraaf en Uslu uitzien.

De deadline voor beantwoording is vandaag om 14 uur.

Ben je akkoord met deze beantwoording?

Namens 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e

Groeten 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 11 mei 2023 14:36
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e
Onderwerp: FW: laatste versie - vorige deleten
Bijlagen: uitleg NRC telling.docx

Dag 5.1/2.e

Bij deze beantwoording voor NRC. Graag voor 15 uur je reactie, lukt dat?

Groet,

5.1/2.e

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

.....
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag
 .....

M: 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Verzonden: donderdag 11 mei 2023 14:32

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Fwd: laatste versie - vorige deleten

Hierbij zoals besproken de laatste versie. 5.1/2.e is akkoord.

Graag delen met de bwp. Na groen licht zal 5.1/2.e NRC antwoord geven.

Dank en groet,

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Datum: 11 mei 2023 om 12:27:21 CEST

Aan: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" 5.1/2.e
<5.1/2.e@minocw.nl>
Kopie: "5.1/2.e" 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>, "5.1/2.e" 5.1/2.e
<5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: laatste versie - vorige deleten

Dag 5.1/2.e

Nav de mail van 5.1/2.e zojuist, en ons telefonische gesprek met haar, hebben we een verkorte versie gemaakt. De wijziging is dat we nu niet exact de aantallen in functies noemen per team, vanwege privacy medewerkers.

De vragen die zijn gesteld zijn als volgt:

- 1) Hoeveel mensen zijn er uit het communicatieteam van Dennis Wiersma vertrokken of gewisseld sinds zijn aantreden als minister op OCW? Ter vergelijking: wat zijn de cijfers voor collega's Dijkgraaf en Uslu?
- 2) Hoeveel mensen telt het communicatieteam van minister Wiersma op dit moment, en om welke specifieke posities gaat het dan? Ook hier zou ik graag ter vergelijking willen weten hoe deze cijfers er voor de collega's Dijkgraaf en Uslu uitzien.

De deadline voor beantwoording is vandaag om 14 uur.

Ben je akkoord met deze beantwoording?

Namens 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e

Groeten 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 mei 2023 18:34
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: FW: vragen, spoed, tav minister wiersma

Beste meneer Wiersma,

Wij hebben inmiddels 18 mensen gesproken die voor u werken of hebben gewerkt. Sommigen benaderden ons zélf omdat het ze zó hoog zit. Zij vertellen, jong en oud, allemaal:

U wordt boos als dingen niet snel genoeg af zijn. U schreeuwt tegen ondergeschikten. U verwacht het onmogelijke – appjes om 0.600 s ochtends – en zij werken zich uit de naad voor u, tot ze zelf omvallen.

Wat vindt u hiervan?

Dit is gebeurd in de VVD-fractie, in 2019. Daar had u 4 persoonlijk medewerkers in 4 jaar. Zeker één is veranderd van Kamerlid omdat ze zo vaak door u was toegeschreeuwd. Uw collega's wisten hiervan en hebben met u erover gepraat.

Waarom heeft u uw gedrag niet veranderd?

Dit is gebeurd bij Sociale Zaken, in 2021. Daar zijn binnen 5 maanden twee mensen die we hebben gesproken overspannen vertrokken. Ook zij vonden u te veeleisend, grof, en voelden zich nooit gesteund door u. Ook toen is er met u gepraat over uw gedrag. Opnieuw: **waarom heeft u uw gedrag niet veranderd?**

Dit is vervolgens gebeurd bij OCW. Daar zijn acht mensen binnen 16 maanden vertrokken uit het mediateam. Opvolging van sommigen was heel moeilijk te krijgen omdat uw reputatie inmiddels zo slecht is, dat niemand voor u wil werken.

Is dat niet erg contraproductief voor een minister?

Onderwijl is uw 'Mediateam' uitgebreid tot 26 mensen om aan al uw opdrachten te voldoen. Andere bewindslieden hebben 8 tot 10 mensen voor die taak.

Vindt u dat geen verspilling van belastinggeld?

Wij willen graag antwoord op onze vragen,

Hartelijke groet

5.1/2.e en 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 11 mei 2023 15:11
Aan: 5.1/2.i
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: laatste versie
Bijlagen: uitleg NRC telling.docx

Dag Dennis,

Bij deze de reactie die ik straks naar NRC wil sturen als antwoord op onderstaande vragen. Deze beantwoording is al door 5.1/2.e goedgekeurd en gaat nu tegelijk naar Robbert en Gunay. 5.1/2.e heeft het ook al gezien.

Ik hoor graag van je,

Groet,

5.1/2.e

De vragen die zijn gesteld zijn als volgt:

- 1) Hoeveel mensen zijn er uit het communicatieteam van Dennis Wiersma vertrokken of gewisseld sinds zijn aantreden als minister op OCW? Ter vergelijking: wat zijn de cijfers voor collega's Dijkgraaf en Uslu?
- 2) Hoeveel mensen telt het communicatieteam van minister Wiersma op dit moment, en om welke specifieke posities gaat het dan? Ook hier zou ik graag ter vergelijking willen weten hoe deze cijfers er voor de collega's Dijkgraaf en Uslu uitzien.

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 11 mei 2023 20:18
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: QA M PVO eigen toko op orde
Bijlagen: 230511 QA gebeurtenissen rond MPVO1105 5.1/2.e.docx

Hi 5.1/2.e en 5.1/2.e zie bijgaande qa ter info – voor debat volg week over seksueel grensoverschrijdendgedrag met M OCW en SZW, lijkt mij onschadelijk zo maar als jullie dat anders zien let me know.
 Grt

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e
Verzonden: donderdag 11 mei 2023 20:13
Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>
CC: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e@2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>
Onderwerp: RE: 230510 QA gebeurtenissen rond MPVO1105.docx

Dank 5.1/2.e
 Hierbij mijn suggesties nav hetgeen Dijkgraaf er destijds naar buiten toe over heeft gezegd (zie anptje hieronder) en we dus zo min mogelijk nieuwe dingen erover zeggen die zouden kunnen leiden tot nieuws.
 Grt en fijne avond

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

5.1/2.e

Van: ANP App
Verzonden: vrijdag 21 april 2023 12:14:54 (UTC+01:00) Amsterdam, Berlijn, Bern, Rome, Stockholm, Wenen
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: ANP App alert Minister Dijkgraaf: Ministers: goed dat Wiersma erkent dat hij te ver is gegaan (2)

Ministers: goed dat Wiersma erkent dat hij te ver is gegaan (2)

<ANP-TIME-LOGO.JPG>

21-04-2023 | 12:14 | WOORDEN: 415 | MEDIANET BIN | VERSIE: 2 | PRIORITEIT: 3

N i e u w bericht, meer informatie in 2e, 3e en 4e alinea

DEN HAAG (ANP) - Het is goed dat onderwijsminister Dennis Wiersma (VVD) erkent dat hij scherp en soms te fel is geweest richting zijn ambtenaren. Dat zeggen zijn collega's in het kabinet over de berichten hierover in De Telegraaf, die zijn bevestigd door de woordvoerder van Wiersma. "Het belangrijkste wat ik daar lees is dat hij er zelf ook lering eruit heeft getrokken", zegt verkeersminister Mark Harbers (VVD). Dat vindt ook minister voor Volkshuisvesting Hugo de Jonge (CDA).

Minister Robbert Dijkgraaf (D66) is formeel de hoogste bewindsman van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en zegt "intensieve gesprekken" te hebben gehad met zijn collega Wiersma. "Ik heb er vertrouwen in dat hij dit signaal heel erg ter harte heeft genomen en ook heel actief bezig is om zich beter op te stellen als minister en als lid van het team", zegt Dijkgraaf die Wiersma zelf ook wel eens "fel" heeft zien spreken.

De Telegraaf bericht dat met name jonge mensen zijn geconfronteerd met fel gedrag van Wiersma. "Daarom vind ik het ook zo belangrijk dat deze signalen zijn opgepakt", zegt Dijkgraaf daarover. "Juist voor jonge mensen geldt dat je kwetsbaar bent. Je staat aan het begin van je carrière. En daar moet je oog voor hebben als leidinggevende."

Dijkgraaf heeft de afgelopen tijd geen signalen meer gekregen dat Wiersma over de schreef is gegaan. Zijn ministerie moet voor iedereen een veilige omgeving zijn, zegt de bewindsman. "Dat is het niet voor iedereen geweest en dat betreurt ik."

Stikstofminister Christianne van der Wal wil nog niet ingaan op de berichten, omdat ze haar partijgenoot Wiersma er nog niet over heeft gesproken. De bewindsvrouw zegt dat de berichten haar eraan herinneren "dat de dingen die je zegt of doet veel meer impact kunnen hebben op de mensen met wie je samenwerkt dan je zelf ook beseft". Dat is des te meer het geval in een positie als bewindspersoon of leidinggevende, zegt ze. De minister zegt zich zelf niet schuldig te maken aan zulk gedrag. "Ik geloof meer in de kracht van teams, samenwerken vanuit de positieve energie."

"We werken allemaal onder zeer hoge druk, ambtenaren ook overigens. Soms kan dat tot narrigheid of tot andere emoties leiden", zegt VVD-minister Dilan Yeşilgöz (Justitie en Veiligheid). Ze vindt het belangrijk dat het besproken wordt als mensen daarin te ver gaan, zoals Wiersma heeft gedaan, zodat "iedereen zich daarna ook vrij en veilig blijft voelen".

VAN DALEN WILTJER (BVZ)

Deze mail is verzonden door 5.1/2.e @minocw.nl

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: donderdag 11 mei 2023 18:14

Aan: 5.1/2.e @minocw.nl>

CC: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Re: 230510 QA gebeurtenissen rond MPVO1105.docx

Goed om te weten. Welkom 5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 11 mei 2023 om 15:39 heeft 5.1/2.e @minocw.nl> het volgende geschreven:

Hee 5.1/2.e

5.1/2.e heeft gister 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e 5.1/2.e om input gevraagd om deze Q&A op te stellen. Als specifieke woordvoerder 5.1/2.e is deze week 5.1/2.e begonnen. Zij vroeg mij daarstraks om mee te lezen op de Q&A, dus ik neem haar mee in deze mailwisseling. Zij is vanaf nu dan ook het aanspreekpunt voor deze Q&A qua woordvoering MOCW.

@5.1/2.e in de bijlage de QA. Zoals gezegd is gister het verzoek om input aan te leveren op deze Q&A gedeeld met 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e 5.1/2.e Vanuit beleid is 5.1/2.e (DE) hierbij betrokken.

Groetjes,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: donderdag 11 mei 2023 14:40

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>

CC: 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>; 5.1/2.e

[redacted]@minocw.nl>; 5.1/2.e [redacted]@minocw.nl>; 5.1/2.e

[redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: Re: 230510 QA gebeurtenissen rond MPVO1105.docx

Wat mij betreft een prima lijn en eens om m toe te voegen.

De minister vroeg om woordvoering hierbij te betrekken. Hebben ze hierop meegekeken?

5.1/2.e [redacted]

[redacted]

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW)

5.1/2.e [redacted]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 11 mei 2023 om 14:15 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <j.5.1/2.e [redacted]minocw.nl> het volgende geschreven:

He 5.1/2.e [redacted]

Hierbij een aanzet voor een Q&A over MPVO. Heb jij nog aanpassingen?

@ 5.1/2.e en 5.1/2.e het dossier ligt nu bij 5.1/2.e maar zullen we hem toch maar gewoon toevoegen aan het dossier n.a.v. jullie PO met MOCW? Dan kan hij er woensdag op reflecteren tijdens het vooroverleg. En hebben jullie nog op- of aanmerkingen?

Groet 5.1/2.e [redacted]

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: beantwoording vragen NRC
Datum: donderdag 11 mei 2023 12:11:14
Prioriteit: Hoog

Beste 5.1/2.e

Ik wil je nog meegeven dat er signalen zijn dat medewerkers die wel degelijk zijn vertrokken of uitgevallen agv het gedrag van de bewindspersoon er moeite mee hebben dat dit wordt "weggepoetst" alsof dat het gevolg van wisseling kabinet/arbeidsmarkt is.

Dit is dus een dilemma waar ik niet direct een goed communicatie-advies bij heb.

5.1/2.e

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e 5.1/2.e
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

5.1/2.e

Secretariaat: 5.1/2.e

Mobiel: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

Rijnstraat 50 | Den Haag | Flex
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

Privacy: Deze e-mail kan persoonsgegevens bevatten. Ga daar in dat geval vertrouwelijk mee om. Gebruik de gegevens alleen waarvoor ze bedoeld zijn. Deel de gegevens niet, maar vernietig ze na afronding.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: donderdag 11 mei 2023 12:03

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

cc: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: beantwoording vragen NRC

Beste 5.1/2.e

Hierbij in de bijlage de concept beantwoording van de vragen die door de NRC gesteld.

De vragen die zijn gesteld zijn als volgt:

1) Hoeveel mensen zijn er uit het communicatieteam van Dennis Wiersma vertrokken of gewisseld sinds zijn aantreden als minister op OCW? Ter vergelijking: wat zijn de cijfers voor collega's Dijkgraaf en Uslu?

2) Hoeveel mensen telt het communicatieteam van minister Wiersma op dit moment, en om welke specifieke posities gaat het dan? Ook hier zou ik graag ter vergelijking willen weten hoe deze cijfers er voor de collega's Dijkgraaf en Uslu uitzien.

De deadline voor beantwoording is vandaag om 14 uur.

Ben je akkoord met deze beantwoording?

Namens **5.1/2.e** **5.1/2.e** en **5.1/2.e**

Groeten **5.1/2.e**

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Conceptantwoorden Vragen NRC
Datum: vrijdag 12 mei 2023 16:56:41
Bijlagen: [Conceptantwoorden Vragen NRC.docx](#)

Hoi allen,

Zie bijlage voor mijn conceptantwoord op de vragen van de NRC. Ik heb sowieso jullie hulp nodig als het gaat om de cijfers van aantal mensen bij de afdeling COMM en specifiek team Dennis (zie de X in de tekst). Daarnaast ben ik ook benieuwd of dit dan in lijn is met het antwoord dat gisteren al naar NRC is gegaan. En verder ben ik uiteraard benieuwd wat jullie ervan vinden. Ik ben bereikbaar! Bedankt!

Groet, 5.1/2.e

P.S. Voor de volledigheid heb ik in de bijlage de twee teksten van instagram ook bijgevoegd, het antwoord is gebaseerd op beide teksten!

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 12 mei 2023 12:39
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: vraag ivm factsheet Wiersma, verantwoordingsdebat
Bijlagen: Omgangsvormen Wiersma voor AZ.docx

Dag 5.1/2.e

Dit lijkt me een goede eerste aanzet. Fijn als jij dit met 5.1/2.e afstemt of misschien nog liever, dit via 5.1/2.e laat lopen (omdat zij hierover al vrij veel contact hebben).

Met groet,

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPad

Op 12 mei 2023 om 12:33 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Hoi 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e

Kijken jullie vast mee naar deze tekst, opgesteld door communicatie als input voor het factsheet Wiersma tbv het verantwoordingsdebat van woensdag as?

5.1/2.e stem jij met 5.1/2.e Dennis af, of wil je dat ik dat doe?

Mijn streven is om dit vandaag nog door te zetten naar 5.1/2.e ivm de deadline van maandag.

Ik kijk nog even naar mogelijke Q&A's, maar denk dat deze tekst al behoorlijk uitputtend is.

Ik denk aan de vraag:

Wat is er het afgelopen jaar bij OCW gebeurd tav het versterken van procedures rond omgangsvormen en integriteit, en vormt het gedrag van deze minister daar de aanleiding voor?

Misschien goed om in deze tekst nog expliciet te maken dat het versterkte integriteit beleid is ingezet nav ontwikkelingen in de maatschappij en behoefte vanuit het ministerie als werkgever. Deze casuïstiek bevestigt de behoefte maar vormt niet de aanleiding.

Hoor graag jullie respons en kan dit later vanmiddag vanaf mijn laptop weer verwerken.

Groeten, 5.1/2.e

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Datum: 12 mei 2023 om 12:12:33 CEST

Aan: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Kopie: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>, "5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: RE: vraag ivm factsheet Wiersma, verantwoordingsdebat

Hi 5.1/2.e

Hierbij een A4'tje die je kunt gebruiken voor de factsheet. Denk wel dat het goed is om er maandag nog een blik op te werpen indien er in het weekend aanvullende media-aandacht is geweest.

Zou jij mij, 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e 5.1/2.e aangesloten willen houden in het afstemmingsproces? Ook goed om 5.1/2.e Dennis mee te laten kijken. En 5.1/2.e maar dat was je plan al.

Kan je hier zo mee uit de voeten?

Groeten,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 14:58

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>

Onderwerp: Factsheet voor AZ over omgangsvormen Wiersma

Ha 5.1/2.e

Ik heb jouw naam doorgekregen van 5.1/2.e
Op woensdag 31 mei 2023 vindt namelijk het rijksbrede verantwoordingsdebat plaats in de Tweede Kamer en AZ heeft ons benadert om verschillende factsheets en Q&A's voor te bereiden over verschillende onderwerpen. Een van deze onderwerpen is: Omgangsvormen Wiersma. Uit navraag blijkt dat AZ vooral op zoek is naar een korte samenvatting van de situatie.
Zou jij daarom voor mij een korte en bondige factsheet kunnen opstellen met daarin alle feiten op een rij. Denk aan iets over de signalen, hoe dit is opgepakt en dat de afhandeling hiervan een interne aangelegenheid is i.v.m. de privacy van de betrokkenen?

Bij de beleidsdirecties vraag ik om het af stemmen tot en met de DG. In dit geval is het denk ik goed als 5.1/2.e even meekijkt.

Graag ontvang ik de input uiterlijk maandag 15 mei.

Alvast bedankt! En bij vragen, weet me te vinden.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

T 5.1/2.e

5.1/2.e@minocw.nl

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 12 mei 2023 12:54
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Re: vraag ivm factsheet Wiersma, verantwoordingsdebat

Hoi,

Dit roept bij mij weer het gevoel van de mensen die hierdoor echt beschadigd zijn tekort worden gedaan. Moet er ook bij dat er mensen ziek zijn geworden om daar recht aan te doen?

Ik weet dat het gevoelig is en mss kan het niet omdat er niet feitelijk een 1 op 1 verband is?

Verder is het herkenbaar uit eerdere berichten

Groet,

5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 12 mei 2023 om 12:33 heeft 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl> het volgende geschreven:

Hoi 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e

Kijken jullie vast mee naar deze tekst, opgesteld door communicatie als input voor het factsheet Wiersma tbv het verantwoordingsdebat van woensdag as?

5.1/2.e stem jij met 5.1/2.e Dennis af, of wil je dat ik dat doe?

Mijn streven is om dit vandaag nog door te zetten naar 5.1/2.e ivm de deadline van maandag.

Ik kijk nog even naar mogelijke Q&A's, maar denk dat deze tekst al behoorlijk uitputtend is.

Ik denk aan de vraag:

Wat is er het afgelopen jaar bij OCW gebeurd tav het versterken van procedures rond omgangsvormen en integriteit, en vormt het gedrag van deze minister daar de aanleiding voor?

Misschien goed om in deze tekst nog expliciet te maken dat het versterkte integriteit beleid is ingezet nav ontwikkelingen in de maatschappij en behoefte vanuit het ministerie als werkgever. Deze casuïstiek bevestigt de behoefte maar vormt niet de aanleiding.

Hoor graag jullie respons en kan dit later vanmiddag vanaf mijn laptop weer verwerken.

Groeten, 5.1/2.e

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Datum: 12 mei 2023 om 12:12:33 CEST

Aan: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Kopie: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>, "5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e [redacted] minocw.nl>

Onderwerp: RE: vraag ivm factsheet Wiersma, verantwoordingsdebat

Hi 5.1/2.e [redacted]

Hierbij een A4'tje die je kunt gebruiken voor de factsheet. Denk wel dat het goed is om er maandag nog een blik op te werpen indien er in het weekend aanvullende media-aandacht is geweest.

Zou jij mij, 5.1/2.e [redacted] Janssen en 5.1/2.e [redacted] 5.1/2.e [redacted] aangesloten willen houden in het afstemmingsproces? Ook goed om 5.1/2.e [redacted] Dennis mee te laten kijken. En 5.1/2.e [redacted] maar dat was je plan al.

Kan je hier zo mee uit de voeten?

Groeten,

5.1/2.e [redacted]

Van: 5.1/2.e [redacted] <5.1/2.e [redacted] minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 14:58

Aan: 5.1/2.e [redacted] 5.1/2.e [redacted] <5.1/2.e [redacted] minocw.nl>

Onderwerp: Factsheet voor AZ over omgangsvormen Wiersma

Ha 5.1/2.e [redacted]

Ik heb jouw naam doorgekregen van 5.1/2.e [redacted]

Op woensdag 31 mei 2023 vindt namelijk het rijksbrede verantwoordingsdebat plaats in de Tweede Kamer en AZ heeft ons benadert om verschillende factsheets en Q&A's voor te bereiden over verschillende onderwerpen. Een van deze onderwerpen is: Omgangsvormen Wiersma. Uit navraag blijkt dat AZ vooral op zoek is naar een korte samenvatting van de situatie.

Zou jij daarom voor mij een korte en bondige factsheet kunnen opstellen met daarin alle feiten op een rij. Denk aan iets over de signalen, hoe dit is opgepakt en dat de afhandeling hiervan een interne aangelegenheid is i.v.m. de privacy van de betrokkenen?

Bij de beleidsdirecties vraag ik om het af stemmen tot en met de DG. In dit geval is het denk ik goed als 5.1/2.e [redacted] even meekijkt.

Graag ontvang ik de input uiterlijk maandag 15 mei.

Alvast bedankt! En bij vragen, weet me te vinden.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e [redacted]

5.1/2.e [redacted]

5.1/2.e [redacted]

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

T 5.1/2.e [redacted]

5.1/2.e [redacted] minocw.nl

<Omgangsvormen Wiersma voor AZ.docx.awsec>

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: vrijdag 12 mei 2023 15:49
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: Omgangsvormen Wiersma voor AZ.docx

Nabranders van 5.1/2.e

Komt neer op: geen formele klachten, 5.1/2.i + 5.2/1

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Datum: 12 mei 2023 om 14:23:18 CEST
Aan: "5.1/2.e 5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: RE: Omgangsvormen Wiersma voor AZ.docx

Ha 5.1/2.e

Wat er staat, klopt.

Wel goed om te weten, is dat vorige week dinsdag MBZK met de TK heeft gesproken over het integriteitsbeleid. Ik zat vorige week te wachten tot ik bij 5.1/2.e binnen, toen 5.1/2.e me belde 'om wat meer kleuring' om mee te geven aan haar minister voor het geval de TK vragen zou stellen over de gedragingen van minister. In overleg met 5.1/2.e heb haar het volgende meegegeven:

5.1/2.i + 5.2/1

Ik heb geen terugkoppeling gekregen van 5.1/2.e en vandaag werkt ze niet, dus ik weet niet of dit vorige week aan de orde is gekomen.

We zouden de input voor het debat van volgende week aan kunnen vullen (na de passage over dat er geen formele klachten zijn ingediend) 5.1/2.i + 5.2/1

Met vriendelijke groeten,

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Verzonden: vrijdag 12 mei 2023 13:55
Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: Fwd: Omgangsvormen Wiersma voor AZ.docx

Kijk je mee op deze versie?

Ik had wat haast. Sorry jouw reactie niet afgewacht.

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Datum: 12 mei 2023 om 13:45:00 CEST
Aan: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>, "5.1/2.e
<5.1/2.e minocw.nl>, "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>
Kopie: "5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>
Onderwerp: Omgangsvormen Wiersma voor AZ.docx

Hoi 5.1/2.e
5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e en ik hebben er naar gekeken. Mooi gedaan!

5.1/2.e geeft aan: Akkoord, misschien beter als jullie dit zelf afstemmen met
5.1/2.e omdat jullie frequent met hem hierover in overleg zijn.
Lijkt me ook goed, dan zijn jullie lijntjes kort. Lukt dat, vandaag?

Twee aanvullingen, hoor graag hoe jullie dit zien.

1. Is er wat jullie betreft ruimte om te onderkennen dat er hier en daar meer nodig was/is, dan alleen het erkennen vanuit de minister, dat mensen tekort zijn gedaan? Ik doel nu op de werkgeversrol van de SG.
Bijvoorbeeld door (zie geel gearceerd): *De SG van OCW draagt op verschillende manieren zorg voor het welzijn van de medewerkers van OCW.*

Dit sluit aan bij wat er momenteel feitelijk gaande is (de oplooppjes per directie, de leiderschapsbijeenkomst van 12 juni).

Het lijkt mij voor medewerkers die dit betreft ook belangrijk om te terug te horen/lezen, dat de SG er voor hen is (en dat hoor ik ook terug uit de oplooppjes, dus kunnen wij daar gehoor aan geven?).

2. Heeft OCW het laatste jaren in integriteit geïnvesteerd vanwege het gedrag van deze minister? Nee zie geel gearceerd laatste bullet: dat was vanwege maatschappelijke ontwikkelingen die ok gevolgen hebben bij OCW.

Groeten, 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: zaterdag 13 mei 2023 09:56
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: Fwd: Reactie SZW

Hierbij de SZW-lijn.
 Goed weekend!
 Groet, 5.1/2.e

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minszw.nl>
Datum: 12 mei 2023 om 22:42:19 CEST
Aan: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Kopie: "5.1/2.e" <5.1/2.e@minszw.nl>, "5.1/2.e" <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Reactie SZW

5.1/2.e

Hierbij onze reactie op de vragen van NRC aan Dennis Wiersma. Dit is een wat korte reactie die feitelijk aansluit op de vraag. Mocht er behoefte zijn om ook terug te vallen op de stand van zaken die ik je mondeling gaf, dan graag nog even bellen.

Vrgr
 5.1/2.e

5.1/2.i + 5.2/1

Verzonden met BlackBerry Work
 (www.blackberry.com)

Van: 5.1/2.e^{5.1/2.e}
Aan: 5.1/2.e ; 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: werkklimaat; ik denk graag mee als daar behoefte aan is...
Datum: zondag 14 mei 2023 21:13:03

Wat een mooi aanbod, 5.1/2.e We gaan nog even puzzelen op vervolgtraject (5.1/2.e en ik) en komen er dan graag bij je op terug.

5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap |

5.1/2.e

Rijnstraat 50 | Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag | Nederland |

5.1/2.e minocw.nl |

Secretariaat: 5.1/2.e | 5.1/2.e |

5.1/2.i @minocw.nl

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: donderdag 11 mei 2023 13:12

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e^{5.1/2.e}

5.1/2.e .e minocw.nl>

cc: 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: werkklimaat; ik denk graag mee als daar behoefte aan is...

Ha 5.1/2.e en 5.1/2.e

Dank voor het open gesprek dat jullie zojuist met ons voerden. Mochten jullie in de komende tijd behoefte hebben aan iemand die meedenkt over vraagstukken rond werkcultuur, veiligheid en gedrag, op wat voor manier dan ook, dan zou ik daar graag iets in willen betekenen. Ik zit niet om werk verlegen, integendeel; ik heb mijn handen vol aan het klaren van klussen op het gebied van 5.1/2.e en daar blijf ik me ook graag voor inzetten. Maar reden om dit even te melden is dat ik bij mezelf merk dat ik bevlogenheid voel ten aanzien van meer ethische vraagstukken, waartoe ik dit reken. Het spreekt me zo aan, omdat het veelzijdig is en een combinatie vergt van enorme helderheid (over grenzen en normen bijvoorbeeld) en tegelijk net zo veel nuance, begrip en bereidheid situaties van alle kanten te bekijken. Ik geloof hierbij in grote openheid en kwetsbaarheid; juist dan kom je samen verder.

Ik begrijp dat jullie voor het verder werken aan een veilig en tegelijk uitdagend werkklimaat vooral ook naar experts op dit terrein kijken, vanuit P&O bijvoorbeeld en dat jullie hier tegelijk ook vooral met de leidinggevendenden mee aan de slag gaan, maar weet dus dat ik van harte een zekere rol zou spelen, in een verandertraject ofzo, als daar behoefte aan zou ontstaan. Wellicht kan het handig zijn daarbij iemand te betrekken vanuit een beleidsdirectie.

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.e

.....
5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

.....
5.1/2.e

minocw.nl

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: BD
Onderwerp: Weekbericht MT-OCW nr. 18
Datum: maandag 15 mei 2023 12:19:19

Beste OCW-ers,

De eerste week na het meireces ligt achter ons. Ik hoop dat jullie goede en ontspannen dagen hebben gehad. 5.1/2.e

De week na het reces stond ook in het teken van de sociale veiligheid bij OCW. De berichtgeving vlak voor het reces roept bij een deel van de collega's veel en belangrijke vragen op. Voor het MT-OCW is een sociaal veilige werksituatie bij OCW cruciaal. Zelf heb ik deze week uitgebreid met mijn OR over deze vragen gesproken. Ook hebben de SG en ik bijeenkomsten gehad met de directies MBO en Emancipatie (bij andere directies is dit ook gebeurd of deze volgen nog). Heel goede gesprekken wat mij betreft, waar alles aan de orde kon komen, en die nog niet het eindpunt van de discussie zijn. Dit wordt o.a. vervolgd in de leiderschapsbijeenkomst op 12 juni. Op het [Rijksportaal](#) kan je de berichtgeving teruglezen.

Afgelopen week heb ik met de collega's besproken hoe OCW de belofte aan Groningen van investeringen in campussen ook echt kan waarmaken. Er is 50 miljoen uitgetrokken voor het zeer interessante idee om campussen te starten verspreid over de provincie Groningen, gecombineerd voor mbo, hbo en wo en in samenwerking met het bedrijfsleven.

Sectoroverstijgend denken kwam ook ruim aan bod bij een informeel 'EU-diner' waar we met experts vanuit mbo, hbo, wo en onderzoek hebben onderzocht wat onze gezamenlijke EU-agenda kan zijn.

Verder was de versoepeling van het [bindend studie-advies](#) voor studenten in het hoger onderwijs niet te missen. Deze maatregel wordt genomen om stress onder studenten tegen te gaan. Een ogenschijnlijk simpele maatregel, maar waar veel werk voor de collega's van Hoger Onderwijs & Studiefinanciering achterweg kwam.

Afgelopen woensdag werd De Staat van het Onderwijs 2023 gepresenteerd door 5.1/2.e 5.1/2.e inspecteur-generaal van het Onderwijs. In De Fabrique in Maarssen overhandigde 5.1/2.e de eerste exemplaren van het rapport aan ministers Dijkgraaf en Wiersma. Het was na drie digitale edities een drukbezochte en inspirerende 'Staat'. De ministers hebben richting de Kamer al gereageerd met een [kabinetsreactie](#) waarin uit de doeken wordt gedaan wat er al aan acties loopt en welke extra maatregelen er nog aan komen. [De Staat van het Onderwijs 2023 - Rijksportaal \(overheid-i.nl\)](#)

-

Komende, korte, werkweek staan onder meer op het programma:

Een brief die bij alle mbo-studenten op de mat valt. In de brief schrijft de minister aan de studenten wat er voor hen gaat veranderen in het mbo. Deze plannen zijn samen met studenten, docenten, schooldirecteuren, gemeenten en bedrijven afgesproken in de mbo-werkagenda en het stagepact.

De Rijksoverheid tekent als eerste landelijke overheidswerkgever de Verklaring van Amsterdam. Deze intentieverklaring is in 2011 opgesteld door de stichting Workplace Pride, voor LHBTI-inclusie op het werk. Dit moment vindt plaats op 17 mei en je kan erbij zijn, online of op locatie. Onze SG is hierbij aanwezig en neemt deel aan een panel gesprek. Wil je hier bij zijn, meld je dan aan via [Ondertekening Verklaring van Amsterdam - Stichting Dutch Government](#)

Pride

-
Veel werkplezier & een mooie Hemelvaartsdag gewenst,

-
5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Behoeftte aan een verdiepend gesprek? Maak je belangstelling kenbaar bij OCW Open
Datum: maandag 15 mei 2023 12:16:28

Beste collega,

Afgelopen donderdag heeft 5.1/2.e met ons gesproken over de recente berichten in de pers, over wat er is gebeurd en aan welke zaken we extra aandacht moeten besteden de komende tijd. Zij heeft toen aangekondigd dat ze mij een mail zou sturen met de bedoeling dat ik die verder zou verspreiden. Dit is die mail.

5.1/2.e heeft donderdag onder meer de oproep in het artikel op Rijksportaal herhaald en gevraagd of mensen die een verdiepend gesprek willen, dat kenbaar willen maken via OCW Open. Voor de goede orde stuur ik je hierbij het adres van de Dienstpostbus dat je kunt gebruiken: [@Dienstpostbus OCW Open](#). Wees ervan verzekerd dat de collega's die deze dienstpostbus beheren vertrouwelijk met je bericht en de inhoud daarvan omgaan!

- Mocht je je behoefte kenbaar maken, neem dan in je bericht ook op waar je verder over wilt praten en met wie.

5.1/2.e bezoekt meerdere OCW-'oplooppjes'. OCW Open maakt een inventarisatie van de (aard van de) belangstelling en de aangedragen thema's, zodat het MT-OCW in overleg met P&O en de vertrouwenspersoon de gesprekken adequaat kan opvolgen. Daar zal wel enige doorlooptijd mee gemoeid zijn, maar weet dat je bericht wordt opgevolgd. Mocht je overigens binnen 5.1/2.e of met je leidinggevende het gesprek verder willen voeren dan kan dat uiteraard ook altijd.

Met hartelijke groet,
5.1/2.e

5.1/2.e
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Cc: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: vragen, spoed, tav minister wiersma
Datum: maandag 15 mei 2023 11:38:41

Dag 5.1/2.e 5.1/2.e en 5.1/2.e

Antwoord / reactie aan NRC (op de vragen van donderdagavond) zijn net verstuurd. Zie voor de volledigheid de mail hieronder

5.1/2.e heeft ook afgestemd met 5.1/2.e

Groet, 5.1/2.e

5.1/2.e 5.1/2.e

Verzonden: maandag 15 mei 2023 11:33

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e @nrc.nl; 5.1/2.e <5.1/2.e nrc.nl>

Onderwerp: RE: vragen, spoed, tav minister wiersma

Dag 5.1/2.e en 5.1/2.e

Hieronder vinden jullie de antwoorden / reactie van minister Wiersma op de eerder gestelde vragen.

Groet, 5.1/2.e

Uit de gesprekken die ik tot nu toe heb gevoerd weet ik inmiddels dat ik in mijn werk scherp en soms te fel ben geweest en dat er mensen zijn die mijn gedrag als onaangenaam en kwetsend hebben ervaren. Zij hebben zich daardoor onveilig gevoeld. Ik ben, zoals ik vorige week aangaf, een hork geweest. Ik heb mensen daarmee tekort gedaan en dat spijt mij zeer. Zeker gezien de voorbeeldfunctie die ik heb.

In mijn bericht op Instagram geef ik aan dat ik, hoe vervelend ik dat ook vind en hoe graag ik dat besef ook eerder had gehad, helaas moet concluderen dat ik destijds die signalen onvoldoende tot mij heb genomen of mij er voor heb afgesloten. Daardoor heb ik er op dat moment ook niet of niet voldoende naar gehandeld. Het is mede de reden dat ik, toen ik mij wél ben gaan realiseren wat de gevolgen van mijn gedrag waren, de afgelopen weken ook met eerdere werkgevers in gesprek ben gegaan. Ik heb hen gevraagd de gelegenheid te geven eventuele signalen te uiten en daar scherp op te zijn en te blijven. Als mensen dingen dwars zitten, hoop ik dat zij dat kenbaar maken. Ik heb aangegeven dat ik dan vanzelfsprekend bereid ben in gesprek te gaan.

Kennelijk hebben zich bij u mensen gemeld die dat, naar ik heb begrepen, ten tijde van mijn gesprekken niet of nog niet bij hun werkgever hebben gedaan. Ik hoop dat ook zij de vrijheid voelen dat alsnog te doen, zodat ik desgewenst het gesprek kan aangaan.

Ik ben zoals gezegd met mijzelf aan de slag gegaan. Ik realiseer mij bijvoorbeeld steeds beter wat het gewicht van mijn woorden als minister is. Ik sta meer open voor advies en feedback. En ik probeer mijn energie en enthousiasme om dingen te verbeteren en veranderen, op een betere manier over te brengen. Ben ik daarmee ineens een ander mens? Nee. Maar van de mensen om mij heen hoor ik dat de samenwerking een stuk beter verloopt. Ik vraag hen om mij bij de les te houden. En ik blijf kritisch naar mijzelf kijken.

Binnen de Directie Communicatie van OCW werken zo'n 80 mensen in allerlei verschillende functies. Het gaat dan om communicatieadviseurs, speechschrijvers, mediamonitoring, woordvoerders, social media-experts en mensen die werkbezoeken

voorbereiden en daarnaast uit ondersteuning, externe inhuur, stagiaires en management van de directie.

Een deel van de medewerkers binnen de Directie Communicatie werkt rechtstreeks met bewindspersonen, soms voor één bewindspersoon, soms voor meerdere. Het communicatieteam dat zich bezighoudt met het primair en voortgezet onderwijs bestaat uit 19 mensen. In een dergelijk team is altijd sprake van verloop, om uiteenlopende redenen. Mensen rouleren tussen bewindsliden, of maken een overstap naar een ander departement of een andere organisatie. Het is niet aan mij om in te gaan op de beweegredenen van mensen die kiezen of kozen voor een andere rol of andere baan.

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e @nrc.nl>

Verzonden: donderdag 11 mei 2023 18:34

Aan: 5.1/2.e <5.1/2.e minocw.nl>

Onderwerp: FW: vragen, spoed, tav minister wiersma

Beste meneer Wiersma,

Wij hebben inmiddels 18 mensen gesproken die voor u werken of hebben gewerkt. Sommigen benaderden ons zélf omdat het ze zó hoog zit. Zij vertellen, jong en oud, allemaal:

U wordt boos als dingen niet snel genoeg af zijn. U schreeuwt tegen ondergeschikten. U verwacht het onmogelijke – appjes om 0.600 s ochtends – en zij werken zich uit de naad voor u, tot ze zelf omvallen.

Wat vindt u hiervan?

Dit is gebeurd in de VVD-fractie, in 2019. Daar had u 4 persoonlijk medewerkers in 4 jaar. Zeker één is veranderd van Kamerlid omdat ze zo vaak door u was toegeschreeuwd. Uw collega's wisten hiervan en hebben met u erover gepraat.

Waarom heeft u uw gedrag niet veranderd?

Dit is gebeurd bij Sociale Zaken, in 2021. Daar zijn binnen 5 maanden twee mensen die we hebben gesproken overspannen vertrokken. Ook zij vonden u te veeleisend, grof, en voelden zich nooit gesteund door u. Ook toen is er met u gepraat over uw gedrag.

Opnieuw: waarom heeft u uw gedrag niet veranderd?

Dit is vervolgens gebeurd bij OCW. Daar zijn acht mensen binnen 16 maanden vertrokken uit het mediateam. Opvolging van sommigen was heel

moeilijk te krijgen omdat uw reputatie inmiddels zo slecht is, dat niemand voor u wil werken.

Is dat niet erg contraproductief voor een minister?

Onderwijl is uw 'Mediateam' uitgebreid tot 26 mensen om aan al uw opdrachten te voldoen. Andere bewindslieden hebben 8 tot 10 mensen voor die taak.

Vindt u dat geen verspilling van belastinggeld?

Wij willen graag antwoord op onze vragen,

Hartelijke groet

5.1/2.e en 5.1/2.e

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: maandag 15 mei 2023 13:09
Aan: 5.1/2.e
Onderwerp: Behoeftte aan een verdiepend gesprek? Maak je belangstelling kenbaar bij OCW Open

Beste collega's,

Namens OCW Open stuur ik jullie dit bericht.

Afgelopen donderdag heeft 5.1/2.e met ons gesproken over de recente berichtgeving in de pers, over wat er is gebeurd en aan welke zaken we extra aandacht moeten besteden de komende tijd. Zij heeft de oproep in het [artikel](#) op Rijksportaal daarbij herhaald en gevraagd of mensen die een verdiepend gesprek willen, dat kenbaar willen maken via OCW Open.

Voor de goede orde stuur ik jullie hierbij het adres van de Dienstpostbus dat je kunt gebruiken:
 @Dienstpostbus OCW Open.

Je kunt ervan verzekerd zijn dat de collega's die deze dienstpostbus beheren vertrouwelijk met je bericht en de inhoud daarvan omgaan.

Mocht je je behoefte kenbaar maken, neem dan in je bericht ook op waar je verder over wilt praten en met wie.

5.1/2.e bezoekt meerdere OCW-'oplooppjes', zoals die bij ons. OCW Open maakt een inventarisatie van de (aard van de) belangstelling en de aangedragen thema's, zodat het MT-OCW in overleg met P&O en de vertrouwenspersoon de gesprekken adequaat kan opvolgen. Daar zal wel enige doorlooptijd mee gemoeid zijn, maar weet dat je bericht wordt opgevolgd.

Hartelijke groeten,

5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

M: 5.1/2.e

T: 5.1/2.e

5.1/2.e minocw.nl

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: maandag 15 mei 2023 16:59
Aan: 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: FW: Omgangsvormen Wiersma voor AZ (002).docx -
Bijlagen: Omgangsvormen Wiersma voor AZ.docx
Urgentie: Hoog

Hoi 5.1/2.e

Hierbij het met 5.1/2.e afgestemde factsheet tbv het verantwoordingsdebat, omgangsvormen Wiersma.

Wil je aangeven tot wanneer we het factsheet voor het debat kunnen actualiseren, indien daar aanleiding voor is?

Groeten, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 14:58
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e@minocw.nl>
Onderwerp: Factsheet voor AZ over omgangsvormen Wiersma

Ha 5.1/2.e

Ik heb jouw naam doorgekregen van 5.1/2.e. Op woensdag 31 mei 2023 vindt namelijk het rijksbrede verantwoordingsdebat plaats in de Tweede Kamer en AZ heeft ons benadert om verschillende factsheets en Q&A's voor te bereiden over verschillende onderwerpen. Een van deze onderwerpen is: Omgangsvormen Wiersma. Uit navraag blijkt dat AZ vooral op zoek is naar een korte samenvatting van de situatie.

Zou jij daarom voor mij een korte en bondige factsheet kunnen opstellen met daarin alle feiten op een rij. Denk aan iets over de signalen, hoe dit is opgepakt en dat de afhandeling hiervan een interne aangelegenheid is i.v.m. de privacy van de betrokkenen?

Bij de beleidsdirecties vraag ik om het af stemmen tot en met de DG. In dit geval is het denk ik goed als 5.1/2.e even meekijkt.

Graag ontvang ik de input uiterlijk maandag 15 mei.

Alvast bedankt! En bij vragen, weet me te vinden.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e
 5.1/2.e
 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

T 5.1/2.e
 5.1/2.e@minocw.nl

5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e
Verzonden: maandag 15 mei 2023 15:22
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e
Onderwerp: RE: Omgangsvormen Wiersma voor AZ (002).docx -
Bijlagen: Omgangsvormen Wiersma voor AZ.docx

Urgentie: Hoog

Hoi 5.1/2.e 5.1/2.e

Zien jullie kans op- gelet op 5.1/2.e afwezigheid- de bijlage te delen met 5.1/2.e a zodat het vandaag naar ons 5.1/2.e contactpersoon kan?

Bijgevoegd de schone versie van het factsheet (de wijzigingen van 5.1/2.e geaccepteerd).

Groeten, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>
Verzonden: maandag 15 mei 2023 15:12
Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>
CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>; Secretariaat 5.1/2.i @minocw.nl>
Onderwerp: RE: Omgangsvormen Wiersma voor AZ (002).docx -

Beste allen,

Hierbij mijn suggesties bij de spreeklijn voor AZ.

Groeten,

5.1/2.e

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50 | 2515 XP Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ Den Haag

T: 5.1/2.e

M: 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl

www.rijksoverheid.nl/ocw

Van: 5.1/2.e 5.1/2.e <5.1/2.e 1/2.e minocw.nl>

Verzonden: zondag 14 mei 2023 21:03

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>

CC: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

<5.1/2.e 5.1/2.e minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>; 5.1/2.e 5.1/2.e

5.1/2.e @minocw.nl>; Secretariaat 5.1/2.i @minocw.nl>

Onderwerp: Omgangsvormen Wiersma voor AZ (002).docx -

Beste 5.1/2.e

5.1/2.e verzoekt of wij een factsheet willen aanleveren voor het verantwoordingsdebat (31 mei) over 'omgangsvormen Wiersma', met als deadline morgen (17 mei).

Heb jij de mogelijkheid om er morgen per mail naar te kijken, of zou je er een kort overleg over willen?

Ik neem aan dat 5.1/2.e er bij AZ op kan aandringen dat er voor het debat (voor het Pinksterweekend) ruimte is om het factsheet te actualiseren, indien daar aanleiding voor is.

Totstandkoming factsheet

- Afgelopen vrijdag heeft Communicatie bijgevoegd factsheet aangeleverd, daarop hebben wij (P&O) enkele aanvullingen ter overweging opgenomen (geel gearceerd), 5.1/2.e gaf aan akkoord te zijn.
- De tekst zoals die nu is geschreven, is gebaseerd op de feiten tot 11 mei.
- 5.1/2.e en ik hebben afgesproken dat we morgen de balans opmaken en dit factsheet dan zal zij dit delen met 5.1/2.e

Belangrijk natuurlijk dat het morgen pas na jouw akkoord naar 5.1/2.e en AZ gaat.

Groeten, 5.1/2.e

Van: 5.1/2.e @minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 mei 2023 14:58

Aan: 5.1/2.e 5.1/2.e 5.1/2.e @minocw.nl>

Onderwerp: Factsheet voor AZ over omgangsvormen Wiersma

Ha 5.1/2.e

Ik heb jouw naam doorgekregen van 5.1/2.e . Op woensdag 31 mei 2023 vindt namelijk het rijksbrede verantwoordingsdebat plaats in de Tweede Kamer en AZ heeft ons benadert om verschillende factsheets en Q&A's voor te bereiden over verschillende onderwerpen. Een van deze onderwerpen is: Omgangsvormen Wiersma. Uit navraag blijkt dat AZ vooral op zoek is naar een korte samenvatting van de situatie.

Zou jij daarom voor mij een korte en bondige factsheet kunnen opstellen met daarin alle feiten op een rij. Denk aan iets over de signalen, hoe dit is opgepakt en dat de afhandeling hiervan een interne aangelegenheid is i.v.m. de privacy van de betrokkenen?

Bij de beleidsdirecties vraag ik om het af stemmen tot en met de DG. In dit geval is het denk ik goed als 5.1/2.e even meekijkt.

Graag ontvang ik de input uiterlijk maandag 15 mei.

Alvast bedankt! En bij vragen, weet me te vinden.

Met vriendelijke groet,

5.1/2.e

5.1/2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

T 5.1/2.e

minocw.nl

[02-12-2022 09:03:07] [5.1/2.e]: **5.1/2.e** , was toevallig een borrel om de brief te vieren. Minister was er ook bij. Hij was niet bozig ofzo. Vroeg iedereen ok was 👍. So far so good. Nu maar afwachten wat er met vervolgnota's gebeurd.

[02-12-2022 09:06:13] [5.1/2.e]: Hij is wel echt bezig om zijn stijl aan te passen merk ik.

[02-12-2022 09:12:27] [5.1/2.e]: Ja merk ik ook. Ook een mail over dgpv gestuurd waar hij het mto aanhaalde en zijn eigen rol erkent. Maar, hij moet echt leren niet met zo uit te halen naar mensen als hij gefrustreerd is.

[02-12-2022 09:17:17] [5.1/2.e]: Dat is hij inderdaad nu aan het leren volgens mij. Gaat nu een week of twee echt goed naar mijn gevoel.

[04-01-2022 18:54:07] [5.1/2.e]: Net ^{5.1/2.e} gesproken; we gaan bij huren als Dennis meer vraagt dan we nu kunnen bieden. Ik wil niet dat mensen omvallen. Dat is ze helemaal met me eens

[12-01-2022 13:16:03] [5.1/2.e]: Team Wiersma heeft het zwaar en vindt het spannend, hoor ik via [5.1/2.e]. Hij wil veel. Wat horen jullie?

[12-01-2022 13:17:28] [5.1/2.e]: Spannend hoor ik ook. Zwaar niet... even goed blijven peilen wat er zwaar is. Zij het eigen verwachtingen of vraagt ie teveel.

[14-01-2022 13:11:48] [5.1/2.e]: Hoi, ik heb net uitvoerig met ^{5.1/2.e} gesproken ^{5.1/2.e} Dennis) en hij wist me te vertellen dat Dennis enorm blij is met zijn ondersteuning en zich echt realiseert hoeveel werk er is verzet. Het geeft hem heel erg veel comfort. Dikke complimenten dus!

[14-01-2022 13:12:56] [5.1/2.e]: Tevens heb ik met ^{5.1/2.e} afgesproken dat we binnenkort wel met Dennis naar de wederzijdse verwachtingen kijken. Omdat er ook grenzen zitten aan wat er mogelijk is. Dat snapt ^{5.1/2.e} ook heel goed. Hij zag al dat we een content maker zoeken op LinkedIn :-)

[07-02-2022 12:03:53] [5.1/2.e]: ^{5.1/2.e} had ook al gehoord van uitval Dennis tegen ^{5.1/2.e} Ze wil dat volgende x graag eerder horen omdat ze hem veel spreekt.

[23-03-2022 08:25:58] [5.1/2.e]: En even bij Dennis naar binnen na ^{5.1/2.e}

[23-03-2022 08:26:11] [5.1/2.e]: Yes!

[23-03-2022 08:26:35] [5.1/2.e]: Zal me moeten inhouden om hem niet aan te spreken op gedrag.

[23-03-2022 08:27:53] [5.1/2.e]: Wie, Dennis? Of ^{5.1/2.e}

[23-03-2022 08:28:43] [5.1/2.e]: Dennis

[23-03-2022 08:29:18] [5.1/2.e]: Als je ruimte krijgt / ziet zou ik het niet laten. Je staat voor je team. Ik bel je zo even

[23-03-2022 11:56:40] [5.1/2.e]: Goed gesprek met Dennis gehad. Over opvolging ^{5.1/2.e} en ook over zijn gedrag.

[23-03-2022 13:28:23] [5.1/2.e]: Wat zei Dennis?

[23-03-2022 13:28:45] [5.1/2.e]: Ik bel je even. Beter niet via de app

[23-08-2022 08:18:17] [5.1/2.e]: Morning! Ik wil het straks bij het MPVO-overleg met het team over opening schooljaar hebben.

Volgens mij is het inhoudelijk goed gegaan - interview in AD goed en mooie opening. De impact van de opening zelf lijkt me verder beperkt (maar dat zal ik niet benadrukken).

Achter de schermen is het volgens mij *niet* goed gegaan. We hebben vorige week afspraken gemaakt over duurzame inzetbaarheid van het team - waar nodig grenzen aangeven en ons niet laten meeslepen door onnodige druk van MPVO. Volgens mij een simpele conclusie: dat is niet gelukt.

Ik wil graag uitvragen wat er precies is gebeurd. Zoals ik het heb meegekregen:

- Plan was rond, maar MPVO vorige week niet beschikbaar voor afstemming
- Tijdens het weekend werd MPVO onrustig omdat er nog geen social teksten waren
- Teamleden voelden zich verplicht om te reageren en hebben andere teamleden o.a. via privekanalen benaderd (dit vind ik zeer onwenselijk als het klopt)
- Er zijn tijdens het weekend alsnog teksten gemaakt en afgestemd
- Als dat op maandag was gebeurd, was de communicatieve impact niet anders geweest
- MPVO uiteindelijk tevreden. Paar teamleden alweer op stressniveau van voor de zomer

[29-09-2022 09:16:49] [5.1/2.e]: Dennis heeft overigens ^{5.1/2.e} en ^{5.1/2.e} gisteren gebeld met complimenten en excuses voor zijn gedrag.

[29-09-2022 09:16:59] [5.1/2.e]: Wauw

[29-09-2022 09:17:14] [5.1/2.e]: Zou ook tijd worden.

[29-09-2022 09:17:18] [5.1/2.e]: ^{5.1/2.e} ook? Daar was ook een akkefietje dinsdag in teamoevrleg begreep ik

[29-09-2022 09:17:23] [5.1/2.e]: Was er niet bij

[29-09-2022 09:17:34] [5.1/2.e]: Steeds hetzelfde patroon.

[29-09-2022 09:17:41] [5.1/2.e]: Achteraf sorry zeggen.

[29-09-2022 09:20:41] [5.1/2.e]: Ja niet erg professioneel en opbouwend. Benieuwd naar het verhaal erachter

[13-02-2023 17:18:07] [5.1/2.e]: 5.1/2.e 5.1/2.e . Hij vindt het werken met D. wel heel zwaar en lastig en heeft aangegeven dat hij zijn grenzen heeft. ^{buiten ro}

[10-03-2023 09:44:16] [5.1/2.e]: Het is weer bal met Dennis en woordvoerders. Blij dat ik op kantoor ben voor 5.1/2.e en 5.1/2.e

[10-03-2023 09:44:35] [5.1/2.e]: We moeten met hem in gesprek weer over Micro management en vertrouwen

[10-03-2023 09:44:55] [5.1/2.e]: Op deze manier houden we niemand vast

[10-03-2023 09:46:23] [5.1/2.e]: Heb zo po met 5.1/2.e en daarna 5.1/2.e Nog punten?

[10-03-2023 09:47:09] [5.1/2.e]: Ja ik heb het gehoord. Hij is sacherijniger dan ooit, aldus 5.1/2.e

[10-03-2023 11:48:32] [5.1/2.e]: Wel weer complimenten en soort van sorry tijdens loopje MR net, aldus 5.1/2.e

[06-04-2023 14:15:56] [5.1/2.e]: Toon van Dennis is vaak niet hee lekker.

Beter dat ik dat doe en ook dat er voor hem doorgewerkt wordt

WhatsApp bericht MPVO aan DGPV-kolom

[7 september 2022] Dennis Wiersma: Ha Allen! Vervelend van zo straks. Daarom even een berichtje naar jullie allen. In de eerste plaats: zit verder niks achter (mocht daar al over getwijfeld worden). Betrof een optelsom van waar ik op een thema discrepantie merk tussen politiek risico en wat we daar tegenover moeten stellen. Goed om daar samen op te reflecteren. Het is ook gewoon mensenwerk=) Maar dat gaat beter op een nieuw moment was mijn inschatting.

[07-09-2022 11:35:42] [5.1/2.e] M is net emotioneel opgestapt in de beleidsstaf vanwege irritatie over ventilatie... Ik bel je zo even, [5.1/2.e].

[07-09-2022 11:36:18] [5.1/2.e]: Oh! Ik maakte nog grapjes tegen hem in de gang, vond al dat ie wat vreemd reageerde 🤔 🤔 .. ..

[07-09-2022 11:37:42] [5.1/2.e]: Wij zitten nog op de gang te wachten, maar dat is dus kansloos...

[07-09-2022 12:13:41] [5.1/2.e]: [5.1/2.e]gesproken.

[22-06-2018 05:24:08] [5.1/2.e]: Berichten en gesprekken worden end-to-end versleuteld. Niemand buiten deze chat kan ze lezen of beluisteren, zelfs WhatsApp niet.
 [13-01-2022 11:14:09] [5.1/2.e]: Fyi: Ik zit bij de OCW ambassadeurs foto's te nemen, maar Wiersma wilt liever camera foto's in het vervolg niet met de telefoon vanwege kwaliteit
 [13-01-2022 11:14:19] [5.1/2.e]: Appje van 5.1/2.e
 [13-01-2022 11:16:13] [5.1/2.e]: Pfff
 [13-01-2022 11:17:01] [5.1/2.e]: Ja dat dacht ik ook
 [13-01-2022 11:18:13] [5.1/2.e]: Goed als we binnenkort even verwachtingen managen
 [13-01-2022 11:18:44] [5.1/2.e]: Online kan prima met telefoon gemaakt worden toch? Met de wensen die hij heeft moeten we 5 man extra hebben!
 [13-01-2022 11:18:49] [5.1/2.e]: En apparatuur
 [13-01-2022 11:22:41] [5.1/2.e]: Tja dit is echt overdreven

[28-01-2022 05:00:40] [5.1/2.e]: Dennis haalt nu uit naar 5.1/2.e en ambtenaren

[22-03-2022 07:12:55] [5.1/2.e]: Stappen we niet te snel over punt van 5.1/2.e heen?
 [22-03-2022 07:38:30] [5.1/2.e]: Welk punt?
 [22-03-2022 07:48:36] [5.1/2.e]: Dennis zijn narrige en grillige gedrag. Punt is steeds groter aan het worden.
 [22-03-2022 07:55:01] [5.1/2.e]: I know maar misschien niet in dit overleg helemaal uitdiepen...
 [22-03-2022 07:55:30] [5.1/2.e]: Ja ok doen we op ander moment.

[03-04-2022 15:45:02] [5.1/2.e]: Dennis ligt hierop dwars
 [03-04-2022 15:45:17] [5.1/2.e]: Maar even laten dus
 [03-04-2022 15:45:27] [5.1/2.e]: Ja

[04-04-2022 02:01:04] [5.1/2.e]: Goeie vraag. Is mij ook volstrekt onduidelijk. Weet wel dat Dennis nergens naar luistert. Heb 5.1/2.e gevraagd om inzicht te geven in hoe wat loopt. We spreken elkaar om 9 uur volgens mij

[29-08-2022 10:39:21] [5.1/2.e]: En hoe is het met onze 5.1/2.e
 [29-08-2022 10:39:48] [5.1/2.e]: Prima, goed PO over toestand met Dennis

[04-11-2022 12:18:29] [5.1/2.e]: 5.1/2.e heeft goed gesprek met Dennis gehad. Hem aangesproken op feit dat werk zo echt niet leuk is. Hij stond erg open en 5.1/2.e 5.1/2.e
 1/2.e Goed weekend!

[08-11-2022 03:26:57] [5.1/2.e]: Eerlijk gezegd denk ik datniet. 5.1/2.e stapt ook helemaal in. En ik merkte aan haar vorige week dag ze eigenlijk vind dat ik dat ook moet doen. Dennis heeft andere sturing nodig dan andere BWL

[14-11-2022 14:21:41] [5.1/2.e]: Dennis boos weggelopen tijdens werkbezoek. 5.1/2.e praat je (morgen) bij.
 [14-11-2022 14:22:49] [5.1/2.e]: Nee joh!! Zag wel gemist gesprek van 5.1/2.e
 [14-11-2022 14:22:55] [5.1/2.e]: Maar die appte, kan morgen
 [14-11-2022 14:23:18] [5.1/2.e]: Wat gênant... stonden gasten daarbij? Of was ie boos op com?
 [14-11-2022 14:23:27] [5.1/2.e]: Ja kan ook. Wel goed dat he het weet. Ik ben nu aan appen met 5.1/2.e en 5.1/2.e
 [14-11-2022 14:23:48] [5.1/2.e]: Dat we dit nog niet terug gezien hebben in pers...
 [14-11-2022 14:24:17] [5.1/2.e]: Nee boos op schoolleider die kritisch was op beleid. Hij was daar niet voor en beet terug.
 [14-11-2022 14:24:35] [5.1/2.e]: 5.1/2.e heeft zijn best gedaan met nazorg
 [14-11-2022 14:25:09] [5.1/2.e]: Wat onprofessioneel!
 [14-11-2022 14:25:17] [5.1/2.e]: Van D niet 5.1/2.e

[14-11-2022 14:25:35] [5.1/2.e]: Ja
[14-11-2022 14:27:05] [5.1/2.e]: En er is (nog) niet over getwitterd...?
[14-11-2022 14:27:15] [5.1/2.e]: Was op Alan Turing school toch?
[14-11-2022 14:27:57] [5.1/2.e]: Nee niet nog. 5.1/2.e is er scherp op.
[14-11-2022 14:28:11] [5.1/2.e]: We gaan niks wegpoetsen toch?
[14-11-2022 14:28:23] [5.1/2.e]: Tuurlijk niet. Morgen het hele verhaal via 5.1/2.e
[14-11-2022 14:29:24] [5.1/2.e]: Heeft twee kanten.

[29-11-2022 12:38:29] [5.1/2.e]: Dennis is nu stuk aangenamer dan toen bij szw

[23-01-2023 05:00:17] [5.1/2.e]: RTL is bezig met item
[23-01-2023 05:00:56] [5.1/2.e]: Ik krijg net heads up van SZW

[20-02-2023 08:18:54] [5.1/2.e]: Ja ik weer het. Vanmorgen gesprek gehad met 5.1/2.e over zijn coördinerende rol samenwerking met 5.1/2.e
[20-02-2023 08:24:13] [5.1/2.e]: Hij is (te) veel tijd kwijt aan Dennis management zoals hij het noemt. Loopt moeizaam.

[13-03-2023 16:22:10] [5.1/2.e]: Ik zit nu even met 5.1/2.e te ballen over werkwijze Dennis-COM en verbeteringen. Stuur je zo zijn appje door.
[13-03-2023 16:28:03] [5.1/2.e]: Komt ie:
- veel duidelijker en strakker dingen met elkaar afspreken. Bij overleg conclusies uitspreken. Poging tot vermindering ruis. Vergt ook zeker wat van Dennis, want die heeft terugroepen (en opnieuw bespreken, nog eens van bovenaf bekijken, besluit uitstellen, planning wijzigen) tot kunst verheven.
- een betere planning met wat er aan zit te komen. En, natuurlijk kunnen dingen schuiven, maar dat moet niet de regel zijn
- beleid beter aansluiten op het binnenste team van Dennis
- en idd. Vertrouwen in het team. Mensen ruimte geven, ipv op alles willen sturen. Slaat de zuurstof en energie totaal uit de club. Nodigt ook niet echt tot initiatief
- in het verlengde daarvan: mensen heel houden. Minder overvragen. Soms (vaak) is een 7 ook echt prima. Dit is met name ook belangrijk richting het nieuwe team straks.

buiten reikwijdte

[23-03-2023 05:28:52] [5.1/2.e]: Vanmorgen weer lang met 5.1/2.e gesproken over D.
[23-03-2023 05:35:35] [5.1/2.e]: Nieuwe dingen..?
[23-03-2023 05:39:19] [5.1/2.e]: Hij maakt zich zorgen over het nieuwe team. Het werken met D. is echt niet te doen. Hij had als idee om wen keer bij 5.1/2.e binnen te lopen om haar het verhaal te vertellen.
[23-03-2023 05:39:50] [5.1/2.e]: Dat mag hij zeker doen
[23-03-2023 05:39:59] [5.1/2.e]: Misschien geen slecht plan. Zo hoort 5.1/2.e ook het verhaal rechtstreeks vanaf de werkvloer
[23-03-2023 05:40:01] [5.1/2.e]: Al is het maar op zijn hart te lunchen
[23-03-2023 05:40:04] [5.1/2.e]: Zo is het
[23-03-2023 05:40:06] [5.1/2.e]: Ja eens
[23-03-2023 05:41:20] [5.1/2.e]: En wij spreken Dennis er steeds op aan.
[23-03-2023 05:41:33] [5.1/2.e]: Spoor hem maar aan dit te doen
[23-03-2023 05:48:24] [5.1/2.e]: Ben nu met 5.1/2.e aan het appen. Hij zoekt even een goed moment.
[23-03-2023 05:48:48] [5.1/2.e]: Hij gaat ook met D. zelf spreken
[23-03-2023 05:51:28] [5.1/2.e]: En die staat stijf van de stress...
[23-03-2023 05:52:20] [5.1/2.e]: Ja dat zag hij ook
[23-03-2023 05:52:43] [5.1/2.e]: Weer deel van zijn agenda is schoon geveegd
[23-03-2023 05:53:08] [5.1/2.e]: Ik heb ook wel met m te doen
[23-03-2023 05:53:28] [5.1/2.e]: Hij gunt zichzelf geen rust na zo'n verdrietige gebeurtenis

[23-03-2023 05:54:02] [5.1/2.e]: Oppassen voor burn-out

[02-04-2023 07:28:17] [5.1/2.e]: Even ter aanvulling: Plan lag er. Met wat gaten voor morgen. Dennis vraagt mij wanneer hij die krijgt nu want het is al voor morgen ochtend nodig. En ik krijg niemand te pakken. ^{5.1/2.e} belt dus nu ook om verwachtingen richting Dennis te managen. Die denkt nml dat ie vanavond teksten krijgt. Maar van wie dan als niemand reageert? Eigenaarschap ligt toch bij ^{5.1/2.e} en ^{5.1/2.e}. Wordt nu bij mij gelegd. En bij ^{5.1/2.e} die vrij is
[02-04-2023 07:28:33] [5.1/2.e]: Ik ben er echt stik chagrijnig van
[02-04-2023 07:28:54] [5.1/2.e]: Ben hele vrijdag avond met Dennis bezig, nu weer en morgen om kwart voor 9 ook weer
[02-04-2023 07:29:33] [5.1/2.e]: Dit gaat zo niet. Team moet verwachtingen managen
[02-04-2023 07:33:21] [5.1/2.e]: Nee dit kan zo niet langer. Er moet structurele aanpak komen die dit circus in het weekend gaat voorkomen.

[24-04-2023 07:07:23] [5.1/2.e]: Ik heb goed gesprek gehad met ^{5.1/2.e}
[24-04-2023 07:07:42] [5.1/2.e]: Over hoe we het beste verder kunnen
[24-04-2023 07:07:58] [5.1/2.e]: En dat Dennis richting team en organisatie iets moet laten horen

[24-04-2023 09:48:38] [5.1/2.e]: Hieronder volgen een aantal signalen die mijn mensen binnen het BD hebben opgevangen:

Ha ^{5.1/2.e}

Hoor het volgende over het intranetartikel. Mensen voelen zich daardoor niet gesteund en dit roept veel weerstand op. Het gaat vooral over belang van het OCW imago (of het al dan niet een getrouw beeld geeft van ons ministerie) en niet over het grote effect van het gedrag op medewerkers. In dit artikel zie je exact het patroon wat ook in het MO naar voren kwam 'politiek belang gaat voor belang van medewerkers'. Je zou verwachten/hopen dat zij als leider van dit departement voor haar medewerkers gaat staan. We zeggen dat we voor een veilig en inclusief werkklimaat staan, maar in de praktijk sturen we daar niet op en zie je hierin geen goed voorbeeldgedrag.

[24-04-2023 09:48:38] [5.1/2.e]: Vanuit HBWE:
Ha ^{5.1/2.e}

De verhalen waren al bekend; echt persoonlijke aanvaringen hebben wij niet opgevangen. Ook 1 positieve ervaring opgevangen: hij vind het altijd oké om met studenten op de foto te gaan.

Ons rondje heeft verder het volgende opgeleverd:

De inhoudelijke dossiers waarbij betrokkenheid met Dennis aan de orde is zijn:

Leven lang leren
Lerarenopleidingen
Toezicht
Sociale veiligheid

Meerdere directies staan er expliciet bij stil:

HOS: morgen om 9.15 tijdens de keek op de week

DE: vandaag speciaal oploopje om 15.30

MBO: morgen om 9.00 uur tijdens koffiemoment

^{5.1/2.e} en ik hebben deze tijden verdeeld zodat we de sentimenten nog beter kunnen opvangen.

Van deze directies heeft MBO het meeste beleidsdossiers die onder Dennis vallen, zoals:

Team Leven lang ontwikkelen
Laaggeletterdheid
Inburgering

Ongeveer 15 tot 20 mensen zijn bezig met deze dossiers. 5.1/2.e en 5.1/2.e zijn de betrokken MT-leden.

Sentimenten die leven:

De reactie van 5.1/2.e wordt niet als krachtig ervaren; niet sterk. Het herhaalt de telegraaf en benadrukt onvoldoende de rol als werkgever. Het ademt niet uit dat OCW staat voor haar ambtenaren.

Artikel intranet: beeld naar buiten is kennelijk belangrijker dan mensen binnen; 5.1/2.e komt dan ook bij MBO langs om bij dit gevoel stil te staan

Intranet: vervelend dat we zo in het nieuws komen in plaats van: wat vervelend dat dit de medewerkers is overkomen en dat zou niet moeten

Aangezien de verhalen alwel bekend waren lijkt de reactie van 5.1/2.e meer verontwaardiging op te wekken dat het artikel in de Telegraaf.

Alleen OWB niet gesproken; verwacht ik ook niet zoveel van. Wat dat betreft nog echt een dossier dat helemaal bij Robbert zit.

[26-04-2023 03:33:46] [5.1/2.e]: Zag je bericht van 5.1/2.e net? Onderwijsveld steunt hem steeds meer he

[26-04-2023 03:44:27] [5.1/2.e]: Ja beeld lijkt meer die kant op te schuiven. Geen nieuwe onthullingen ook.

[26-04-2023 03:44:44] [5.1/2.e]: Benieuwd wat touwtje gaat opleveren vandaag...

[26-04-2023 07:05:31] [5.1/2.e]: Goed bericht geworden wat ons betreft. Samen met 5.1/2.e en 5.1/2.e hebben we nog aantal suggesties gedaan.

[26-04-2023 11:22:15] [5.1/2.e]: Nu bij 5.1/2.e en Robbert tekst aan het afmaken

[26-04-2023 11:25:34] [5.1/2.e]: Lijkt goed te gaan

[26-04-2023 12:13:04] [5.1/2.e]: Wat een dagen. Bizar. Fijn hoe het net ging voor 5.1/2.e

[08-05-2023 03:16:52] [5.1/2.e]: Benieuwd naar je overleg zo. Bijzondere soort van herstart voor D. vandaag.

[08-05-2023 03:17:46] [5.1/2.e]: Tja... vooralsnog wil hij gewoon verder en niet stilstaan bij hem... benieuwd hoe 5.1/2.e dit gaat cheffen of dat ze naar mij kijkt

[08-05-2023 03:19:18] [5.1/2.e]: Succes! Dubbel gevoel bij dit moment.

[08-05-2023 03:19:35] [5.1/2.e]: Ja ik ook

[10-05-2023 04:30:31] [5.1/2.e]: 1. Wat heeft management gedaan om D te corrigeren/ medewerkers te beschermen?

2. Hoe kijken de andere bwp naar deze situatie en wat hebben zij gedaan om hun collega te corrigeren/ mensen te beschermen?

3. Is het nu voorbij of is dat nog maar de vraag? Dit nav publiciteit over vergelijkbaar gedrag in vorige organisaties zoals VVD, FNV en SZW.

4. Eigen woordvoering D (ambitie etc) heeft nadelige gevolgen voor beeldvorming ambtenaren. Hoe ziet SG dat?

5. Wat gaat OCW doen om herhaling te voorkomen?

[10-05-2023 07:02:47] [5.1/2.e]: Jaa, Idd. Deels wel weer Beke de verhaal. Mijn kinderen zijn nog te jong, maar lijkt me best destructieve periode door Corona ja. En pittig om in gezin in goede banen te leiden. Dat zal bij jou en jullie wel aandacht krijgen, maar op sommige andere plekken/gezinnen misschien ook niet.

Lovende woorden waren ook oprecht en gemeend, we hebben grote opgave. daar zetten we schouders onder, ook als dat voor hen misschien soms ook zwaar voelt. Elkaar ook helpen motiveren en steunen

[10-05-2023 07:03:00] [5.1/2.e]: Dit stuurde Dennis mij vanmorgen

[10-05-2023 07:03:23] [5.1/2.e]: Hij vroeg hoe ik het vond gaan. Mij. Antwoord was:

[10-05-2023 07:03:33] [5.1/2.e]: Prima, niet veel nieuws; veelal work in progress. Schrik wel van mentale gesteldheid studenten (wist het al, maar toch. Helaas ook herkenbaar bij die gasten van

mij en in hun vriendengroep. Corona heeft erin gehakt bij ze). Mooie lovende woorden van jou richting inspectie vielen goed.
Opvallend veel bestuurders in de zaal.

Berichten whatsapp met MOCW

[14-04-2023 11:09:32] [5.1/2.e]: Dag Robbert, een kort bericht om je te laten weten dat ik denk dat jij en ik samen regie moeten nemen bij vragen die zijn binnengekomen. Kunnen we daar over bellen zodra je uit de MR bent? Groet, 5.1/2.e

[14-04-2023 11:12:29] Robbert Dijkgraaf: Ja is goed. Bel je straks

[14-04-2023 12:47:21] Robbert Dijkgraaf: Schikt het nu?

[14-04-2023 12:48:31] [5.1/2.e]: Mag het over circa 5 minuten, Robbert? Zit nu in een busje met te veel vreemde oren. Tot zo!

[14-04-2023 12:48:40] Robbert Dijkgraaf: Anytime

[16-04-2023 11:39:33] [5.1/2.e]: Goedemorgen Robbert, hopelijk heb je een ontspannen weekend? Wij zijn een eind op weg met de beantwoording van de vragen. Heb jij toevallig je collega al gesproken? Graag heb ik even contact met je als dat kan. Groeten, 5.1/2.e

[16-04-2023 11:41:14] Robbert Dijkgraaf: Schikt over 30 minuten?

[16-04-2023 11:41:38] [5.1/2.e]: Zeker! Tot straks.

[17-04-2023 13:20:50] [5.1/2.e]: Dag Robbert, de beantwoording van de vragen van de Telegraaf heb ik gestuurd naar je (MOCW-)mailadres. Dennis zou het op prijs stellen als de antwoorden vandaag richting de Telegraaf gaan (heeft hij je denk ik ook zelf laten weten). Weet niet of dat je lukt, maar attendeer je er graag even op. En weet me te vinden als je toelichting wilt! Groeten, 5.1/2.e

[21-04-2023 08:53:10] [5.1/2.e]: Dag Robbert, Dennis en Gunay, helaas pakt de T groot uit. Veel sterkte Dennis! In jullie mailbox en die van 5.1/2.e zit een bericht voor de interne organisatie. Hoor graag of jullie daarmee akkoord zijn. Groet, 5.1/2.e

[21-04-2023 10:22:09] [5.1/2.e]: De allerlaatste versie van het bericht voor het intranet, plus aanbiedingstekst voor de directeuren. Hoor graag zo snel als mogelijk of jullie akkoord kunnen gaan.

[21-04-2023 12:32:15] [5.1/2.e]: Dag Robbert, Dennis en Gunay. Complimenten Dennis voor je optreden bij het touwtje, kranig gedaan! Aangevuld ook met een goede bijdrage van Robbert. Wij werken hard aan het beantwoorden van vragen van andere media en er wordt veel met interne OCW-collega's gecommuniceerd op dit moment. Ik denk dat het goed is dat we vanmiddag gezamenlijk (jullie en het MT OCW + [5.1/2.e]) de stand opnemen en kijken wat ons nog te doen staat voor het weekend aanbreekt. Als jij dat ook een goed idee vinden, stel ik voor de de tijd van de terugkoppeling daarvoor te gebruiken. Groeten, 5.1/2.e

[21-04-2023 12:44:55] Robbert Dijkgraaf: Voor mij is dit niet nodig. De buitenwereld wordt volgens mij goed bediend en jullie doen nu de interne kant.

[21-04-2023 12:45:36] Robbert Dijkgraaf: Dit ook namens Dennis

[21-04-2023 21:25:22] [5.1/2.e]: Dag Robbert, we hebben nog een laatste persvraag van de NRC in behandeling. Een reactie op een (quote uit een) brief van een (vermoedelijk vertrokken) OCW-er. Hierbij de reactie die we hebben gemaakt, ben je akkoord?

Verder heeft NRC cijfers opgevraagd over ziekteverzuim en uitstroom bij OCW, via een screenshots stuur ik deze informatie. Ook akkoord dat die meegaan?

Groet, 5.1/2.e

Q: "Wiersma staat niet open voor suggesties van ambtenaren die tevergeefs proberen tot de inhoud

5.1/2.i + 5.2/1

5.1/2.i + 5.2/1

[21-04-2023 21:34:06] Robbert Dijkgraaf: Akkoord en dank! Goed weekend!!

[21-04-2023 21:37:38] [5.1/2.e]: Goed en vooral rustig weekend!

[22-04-2023 15:10:10] [5.1/2.e]: Dat rustige weekend is het helaas niet, denk ik? De storm is, dat was te verwachten, nog niet geluwd.

Mijn inschatting is dat dit voor nu vooral een VVD-aangelegenheid is. Zie jij dat ook zo? Weet me te vinden als je ruggespraak wilt houden.

Groeten, 5.1/2.e

'Wangedrag Wiersma al langer bekend bij VVD-top, ging vaker grenzen over'

[https://www.telegraaf.nl/nieuws/75258644/wangedrag-wiersma-al-langer-bekend-bij-vvd-top-ging-vaker-grenzen-](https://www.telegraaf.nl/nieuws/75258644/wangedrag-wiersma-al-langer-bekend-bij-vvd-top-ging-vaker-grenzen-over/?utm_source=whatsapp&utm_medium=referral&utm_campaign=whatsapp)

[over/?utm_source=whatsapp&utm_medium=referral&utm_campaign=whatsapp](https://www.telegraaf.nl/nieuws/75258644/wangedrag-wiersma-al-langer-bekend-bij-vvd-top-ging-vaker-grenzen-over/?utm_source=whatsapp&utm_medium=referral&utm_campaign=whatsapp)

[22-04-2023 15:42:00] Robbert Dijkgraaf: Ja, hoorde het al via woordvoering. Inderdaad op dit moment een interne VVD zaak. We houden goed contact. Laat me ook weten als er nog iets vanuit SZW komt. Hartelijks, Robbert

[22-04-2023 15:45:57] [5.1/2.e]: Oké, en goed dat jij contact hebt. Ik laat het weten als er vanuit SZW iets is te melden. Groeten, 5.1/2.e

[23-04-2023 12:15:09] [5.1/2.e]: Dag Robbert, graag zou ik vandaag contact met je hebben. Het is belangrijk dat wij samen met het oog op de aankomende week enkele scenario's doornemen. Wanneer schikt jou dat?

Ik kan nu nog niet bellen, maar ben vanaf 13.30 uur goed bereikbaar. Hoop dat we elkaar rond die tijd kunnen spreken. Veel groeten, 5.1/2.e

[23-04-2023 12:38:28] Robbert Dijkgraaf: Prima. Bel je ergens tussen 13.30 en 15u. Akkoord?

[23-04-2023 12:42:03] [5.1/2.e]: Dat is goed! Groeten, 5.1/2.e

[23-04-2023 14:51:55] Robbert Dijkgraaf: Fijn gesprek. Als we een bericht kunnen componeren, goed dat Gunay ook is aangesloten.

[23-04-2023 15:39:37] [5.1/2.e]: Ja, fijn gesprek. En ideaal is dat er een bericht komt van ons vieren, dat is voor nu de inzet. Goede reis!

[24-04-2023 10:37:22] Robbert Dijkgraaf: Laat je nog weten of je behoefte hebt aan contact vandaag?

[24-04-2023 10:51:17] [5.1/2.e]: Dag Robbert, dat doe ik. Wij hebben nu een overleg waarin we terugblikken op de gebeurtenissen van de afgelopen dagen. Daarin betrekken we zowel de externe als interne kant van de zaak. Ik meld mij bij je om je daarover bij te praten. Dat zal vermoedelijk aan het einde van de dag zijn, (er staan nu een aantal selectiegesprekken in mijn agenda), maar uiteraard eerder als het nodig is. Groet, 5.1/2.e

[24-04-2023 11:50:46] Robbert Dijkgraaf: Dank, Robbert

[24-04-2023 19:08:50] [5.1/2.e]: Dag Robbert, hoop dat je een goed bezoek hebt gehad vandaag? Ik zou je nu even kort kunnen bijpraten, maar het kan ook vanavond als je bent geland op Schiphol. Of morgenochtend. Groet, 5.1/2.e

[24-04-2023 20:10:53] Robbert Dijkgraaf: Zit in vliegtuig maar nog wel 10 minuten bereikbaar. Kan ook als ik geland ben (na 23u)

[24-04-2023 21:39:10] [5.1/2.e]: Dag Robbert, ik zat in een overleg tot 21.00 uur, dus als je nog puf hebt kan het na 23.00 uur, en anders kan het ook morgenochtend. Er speelt niets acuuts.

Groet, 5.1/2.e

[24-04-2023 23:11:54] Robbert Dijkgraaf: Schikt het nu nog?

[24-04-2023 23:13:46] [5.1/2.e]: Ja, ik bel je.

[24-04-2023 23:14:01] Robbert Dijkgraaf: 👍👍

[25-04-2023 23:36:25] [5.1/2.e]: Dag Robbert. Vanavond heb ik je bewust niet meer gebeld, er speelden nog wat andere actuele zaken weet ik :-). De bijeenkomst met alle directeuren was open en heel goed. Praat je daar graag morgen over bij. Groeten, 5.1/2.e

[25-04-2023 23:41:30] Robbert Dijkgraaf: Fijn. Ben er morgenochtend

[07-05-2023 10:23:02] [5.1/2.e]: Goedemorgen Robbert, hoop dat je een rustig reces en ontspannen dagen hebt gehad?

5.1/2.e Ik ben er dus volgende week, als iedereen van reces terugkomt is het eigenlijk geen optie om er niet te zijn.

De laatste week heb ik goed kunnen gebruiken om te denken over wat ons als heel OCW te doen staat na de afgelopen periode. Graag bel ik daar vandaag even kort met je over. Ik ben tot circa 11.30 uur goed te bereiken en daarna vanaf circa 15.00 uur weer. Groeten, 5.1/2.e

[07-05-2023 10:25:17] Robbert Dijkgraaf: Dank, 5.1/2.e Wij hebben ook een heerlijke en rustige tijd in 5.1/2.e gehad. Praat graag even bij. Zullen we dat vanavond even doen? Hartelijks, Robbert

[07-05-2023 11:04:51] [5.1/2.e]: Dag Robbert, dat is goed. Dan stuur ik jullie vanmiddag alvast een mail met wat achtergronden en voorstellen voor de komende tijd.

Rond 21.00 uur ben ik goed bereikbaar, daarvoor aan het reizen. Hoop dat dit tijdstip jou ook past?

Groeten en een fijne zondag, 5.1/2.e

[07-05-2023 13:39:23] Robbert Dijkgraaf: Perfect. Tot dan!

[07-05-2023 21:32:02] Robbert Dijkgraaf: Zijn 5.1/2.e en 5.1/2.e er morgenochtend ook bij?

[07-05-2023 21:35:00] [5.1/2.e]: 5.1/2.e in ieder geval niet, 5.1/2.e

. Aanwezigheid van 5.1/2.e verwacht ik wel. En

5.1/2.e sluit aan vanwege de communicatieopdracht die er ligt. De rest is op de hoogte gebracht dat zij niet hoeven aan te sluiten.

[11-05-2023 21:53:05] Robbert Dijkgraaf: Beste 5.1/2.e kunnen we vandaag misschien nog even kort bellen? Dank alvast, Robbert

[20-04-2023 12:28:46] [5.1/2.e]: Goedemorgen collega's, op deze wat krakkemikkige manier - via de foto's - wil ik jullie deelgenoot maken van vragen van de Telegraaf die bij OCW zijn binnengekomen (van een parlementair journalist). Er komen vervolgvragen en het ziet er naar uit dat er eind van de week wordt gepubliceerd. De casus waarover in de eerste vragen wordt gesproken (en waar de journalist eigenlijk het fijne niet van weet) wil ik graag in onze bijeenkomst van 3 mei behandelen. De andere vragen (6 en 7) hebben al eerder en via andere media rondgezoeken in Den Haag. Wordt vervolgd en ik houd jullie op de hoogte. Groet, 5.1/2.e

[21-04-2023 07:22:33] [5.1/2.e]: 5.1/2.e, doe jij iets richting de organisatie hierover? Anders heb ik zelf de behoefte dat lig voor mijn deel te doen, 5.1/2.e

[21-04-2023 07:24:33] [5.1/2.e]: Jazeker, wij maken een bericht naar de directeurs en een kort bericht voor intranet. Alle betrokken medewerkers zijn ook geïnformeerd.

[21-04-2023 07:25:43] [5.1/2.e]: Ok dat laatste is zeker fijn. Bericht komt begin van de ochtend neem ik aan...

[21-04-2023 07:25:58] [5.1/2.e]: Zo vroeg als mogelijk.

[21-04-2023 08:46:33] [5.1/2.e]: Bericht voor de organisatie in jullie mail, voor als jullie tijd hebben om er een snelle blik op te werpen.

[21-04-2023 09:39:35] [5.1/2.e]: Ben 10 minuten later, collega's :-)

[21-04-2023 09:50:25] [5.1/2.e]: Misschien kunnen jullie vast beginnen met de Onderwijsraad, want ik heb nog een paar telefoontjes te doen.

[21-04-2023 09:51:07] [5.1/2.e]: Ja!

[23-04-2023 20:57:30] [5.1/2.e]: Goedenavond collega's, excuus dat ik vrijdag in- en vooral uitvlog tijdens het MT OCW. Vinden jullie het een idee om na een enerverend weekend morgenochtend via het scherm kort bij te praten? Dan laat ik een digitale afspraak plannen tussen 8.30-9.00 uur, of van 9.00-9.30 uur. Laat maar weten welk tijdstip jullie voorkeur heeft. Groeten en nog een fijne avond, 5.1/2.e

[23-04-2023 21:01:10] [5.1/2.e]: Zeker fijn! Ik kan beide tijdstippen regelen.

[23-04-2023 21:02:48] [5.1/2.e]: Goed plan 5.1/2.e Voor mij het liefst om 8.30 maar 9.00 kan ook, dan moet ik even iets verzetten

[23-04-2023 21:03:43] [5.1/2.e]: Eens! 8.30 kan ik in elk geval en om 9.00 kan ik regelen

[23-04-2023 21:04:06] [5.1/2.e]: Laat maar weten welk tijdstip. Kan beiden.

[23-04-2023 21:34:20] [5.1/2.e]: Ok, weet niet zeker of ik 8.30 stipt op de fiets haal

[23-04-2023 22:15:47] [5.1/2.e]: Ik laat de afspraak om 8.30 uur plannen en dan zien we hoe hard 5.1/2.e kan fietsen :-), oftewel we zien je wel verschijnen! Groet en welterusten 🌸🌿

[25-04-2023 10:29:07] [5.1/2.e]:
<https://open.spotify.com/episode/5BGLnqbtwrGuEJG9T9YSMb?si=6DBhm8skSVCo3oFLZcmoXQ&dd=1>

[25-04-2023 10:29:50] [5.1/2.e]: Deze gaat ook over "snowflakes" ambtenaren, voor de geïnteresseerden

[25-04-2023 18:21:45] [5.1/2.e]: Dag allemaal, tijdens een samenscholing op de 5e hebben 5.1/2.e 5.1/2.e en ikzelf al kunnen afspreken dat wij morgen van 11.30-13.00 uur bij elkaar komen om - na de bijeenkomst met de directeurs van vanmiddag - met elkaar verder te spreken over het vervolg. Dat zou dan in de Hoftoren zijn, met een lunch. Hoop dat dit voor 5.1/2.e ook mogelijk is. En, 5.1/2.e misschien even bellen om te bespreken of je misschien digitaal kunt aansluiten? Groeten en een fijne avond, 5.1/2.e

[25-04-2023 18:32:55] [5.1/2.e]: Ik zit van 5.1/2.e in debat en in ontvangst nemen boek. No show daar is geen optie. Vervelend, maar is niet anders.

[25-04-2023 18:35:02] [5.1/2.e]: Dat begrijp ik, en kun je van 9.00-10.00 uur? Dan gooien we overleg over huisvestingsanalyse om.

[25-04-2023 18:36:52] [5.1/2.e]: Nou ja jullie kennen mijn opvattingen, ben meestal vrij

helder.... 😊😊 Een serieus onderzoek ook vanuit ARBO is echt nodig, en Wiersma is "the man" om 5.1/2.e en vele anderen op hun nare en onheuse berichten te corrigeren. Dat niet doen, is ook een statement

[25-04-2023 18:47:05] [5.1/2.e]: Even bellen vanavond, 5.1/2.e 5.1/2.e

[25-04-2023 18:48:14] [5.1/2.e]: En thuis gaat altijd voor.! We bellen vanavond.

[25-04-2023 22:05:23] [5.1/2.e]: Duurde even maar Dat zou wel kunnen. Maar het is al na 22 uur, is dat nu voor jullie nog ok? Ik ben er dan alleen digitaal bij

[25-04-2023 22:21:57] [5.1/2.e]: Ik ga even snel na of we kunnen verplaatsen!

[25-04-2023 22:53:08] [5.1/2.e]: Kan nu niet meer iedereen bereiken, jullie horen morgenochtend en dan is een link voor het overleg snel gemaakt. Groet en welterusten 🍀 ●

[26-04-2023 07:38:47] [5.1/2.e]: Het huisvestingsoverleg is naar 11.30 uur verplaatst. Van 9.00-10.00 spreken wij elkaar over het vervolg. 5.1/2.e en 5.1/2.e sluiten dan digitaal aan. Dit kan dan op mijn kamer. Groet en tot zo, 5.1/2.e

[26-04-2023 07:39:05] [5.1/2.e]: ✓

[26-04-2023 07:39:37] [5.1/2.e]: Je bent er weer vroeg bij!

Fijn dat het aangepast is, tot zo

[26-04-2023 07:39:45] [5.1/2.e]: 👍👍 =

[26-04-2023 07:40:58] [5.1/2.e]: Ok (en ik moet dus om 9.45 u naar J&v)

[26-04-2023 08:45:14] [5.1/2.e]: Ik sta stil op A4 ten hoogte van Leiderdorp. Dus zal eerst digitaal er bij zijn, ben ik bang.

[26-04-2023 11:15:57] [5.1/2.e]: Nabrander: in hoeverre voldoet het medewerkersonderzoek en bijbehorende follow up als Onderzoek?

[26-04-2023 11:17:22] [5.1/2.e]: Dat schoot mij ook te binnen, we hebben daarin bewust een speciale module opgenomen over ongewenste omgangsvormen.

[26-04-2023 11:18:02] [5.1/2.e]: 🍷mooi extra argument

[07-05-2023 19:08:41] [5.1/2.e]: Dag collega's, gisteren heb ik besloten niet naar 5.1/2.e af te reizen aankomende week. Het voelde, na de afgelopen twee weken, niet goed om (te) ver weg te zijn als iedereen weer van reces terugkomt. Het voordeel (dat heeft immers ieder nadeel 😊) daarvan is dat ik a.s. woensdag aanwezig kan zijn bij de presentatie van de Staat van het Onderwijs en dat ik veel ruimte in mijn agenda heb om te luisteren naar de vragen die leven bij OCW'ers en te spreken over wat goede vervolgacties zijn. De eerste afspraken daarvoor zijn al gemaakt; aanstaande dinsdag ben ik bij de collega's van DGPV en donderdag bij die van de directie Communicatie. Daarbij maak ik als het kan gebruik van de vaste (inloop)momenten die er zijn bij de directies of directoraten. Graag zou ik, samen met de DG's, een moment prikken om bij DGHBWE (er was i.i.g een wens bij MBO en wellicht ook Emancipatie?) en DGCM. Verder heb ik morgenochtend de weekstart laten omzetten in een overleg met alleen de bewindspersonen en ons (plus D.COM) om 'in te checken' (ofwel terugblikken en vooruitkijken) bij elkaar na de intensieve weken. Vanavond stuur ik jullie nog wat informatie daarover in de mail. Nu in de trein 5.1/2.e . Groet en fijne avond, 5.1/2.e

[07-05-2023 19:53:45] [5.1/2.e]: Ha 5.1/2.e , ik begrijp de afweging maar had je ook een weekje 5.1/2.e gegund. Die zou ik nu alvast noteren voor de komende weken ergens. Bij "ons" ben ik denk ik niet bij? Ik heb nl een, interne bijeenkomst met de 600 collega's morgen / presentatie Staat voor eigen personeel, eerste dagdeel.

[07-05-2023 19:56:10] [5.1/2.e]: Ha 5.1/2.e ik wist van jouw interne bijeenkomst, dus begrijp dat je er niet bij kunt zijn. Succes met de presentatie!

[07-05-2023 19:56:32] [5.1/2.e]: Thx, en jij ook succes

[07-05-2023 23:17:11] [5.1/2.e]: Denk dat het verstandig is, 5.1/2.e Vervelend voor je. Maar je houdt je vakantie tegoe!

WhatsApp bericht van MOCW aan SCM

[21 april 2023] Robbert Dijkgraaf: Heb 5.1/2.e laten weten dat we nu geen behoefte hebben aan verder overleg over Dennis

[21-04-2023 10:32:23] [5.1/2.e]: Hoi 5.1/2.e ik heb de reactie van woordvoering/ocw gezien op de situatie Wiersma. Ik snap dat dit de antwoorden zijn vanuit de minister. Maar ingewikkeld vind ik het voor ons als OCW/de werkgever. Vooral deze reactie: Uiteindelijk hebben we maar een doel: samen het onderwijs in Nederland naar een hoger niveau tillen, zodat onze kinderen een mooiere, betere toekomst tegemoet gaan.

Deze woordvoeringslijn is niet te rijmen met onze wil om meer tegenspraak en moed te tonen vanuit de veranderopgave en ademt oude bestuurscultuur.

Ik vind dat wij als OCW en als werkgever zowel intern als extern een ander signaal moeten afgeven. Waarbij we achter onze collega's staan die dit hebben meegemaakt. En hen de veiligheid bieden die zo vaak onderwerp van gesprek is. Dat komt wat mij betreft niet uit de verf. Ik ben belbaar.

[21-04-2023 10:45:50] [5.1/2.e]: Dag 5.1/2.e we hebben wel iets meer gecommuniceerd dan wat er in de Telegraaf staat, maar het was ook een balanceeract. Ik probeer je vandaag zeker te bellen!

[21-04-2023 11:29:13] [5.1/2.e]: Is goed

[08-05-2023 10:30:41] [5.1/2.e]: Hallo 5.1/2.e hoe gaat het met je? Ik ben weer terug van vakantie. Ik hoop dat je ook een beetje vrij bent geweest of nog wat vrij kan nemen. En dan gelijk een vraag: begrijp dat je zo misschien naar DGPV oploopt gaat. Heb je iets nodig voor de opvolging van het oplooptje? 5.1/2.e stuurt je zo in het kort de stappen/praktische info voor daarna. Kijk maar, misschien heb je het al in je hoofd. Als je nog iets anders verder nodig hebt deze week en daarna, hoor ik dat graag.

[08-05-2023 10:34:09] [5.1/2.e]: Ha 5.1/2.e ik was niet weg in het reces. Zou eigenlijk deze week even vrij zijn, maar heb dat afgezegd, met als voordeel dat ik veel tijd heb in mijn agenda :-). Heb je toevallig vanmiddag tijd om even bij te praten? Groeten, 5.1/2.e

[08-05-2023 10:35:17] [5.1/2.e]: Ja, dat heb ik! Zal ik met je secretariaat iets laten inplannen

[08-05-2023 10:35:31] [5.1/2.e]: Ja, graag!

[09-05-2023 14:07:35] [5.1/2.e]: Ik vind dat je het goed deed 5.1/2.e Niet dat het perse nodig is om van mij te horen, maar wilde het zeggen. En mensen zijn heel eerlijk. Ik hoop en verwacht dat dat ook bij andere zo is. Succes verder met je rondes deze week: goed dat dit gebeurt, sowieso! En als iets anders nodig hebt tussendoor laat het weten.

[22-04-2022 16:13:28][5.1/2.e]: Minister is gisteren weer losgegaan op 5.1/2.e
[22-04-2022 16:18:10] [5.1/2.e]: Ja 5.1/2.e belde me al
[22-04-2022 16:19:59] [5.1/2.e]: Begrijp dat team behoorlijk overstuur was
[22-04-2022 16:40:50] [5.1/2.e]: Tsja dat schijnt wel vaker te gebeuren
[22-04-2022 16:41:02] [5.1/2.e]: Gelukkig kunnen we dit nog voor ze oplossen
[22-04-2022 16:41:11] [5.1/2.e]: Een zorg minder
[22-04-2022 16:41:13] [5.1/2.e]: Ja fijn!
[22-04-2022 16:41:27] [5.1/2.e]: Bedoel je dit team vaker overstuur of de minister 😊 ●
[22-04-2022 16:41:44] [5.1/2.e]: Ik bedoel teams die met de minister gesproken hebben
[22-04-2022 16:42:04] [5.1/2.e]: Ja zeker, en dit team heeft het sowieso vrij zwaar volgens mij

[23-05-2022 23:06:57] [5.1/2.e]: Top! Echt super gedaan vandaag jongens op de socials!! Stories heel mooi en de posts ook top. Juiste toon, etc. Heel blij mee. 🙌

[23-05-2022 23:07:03] [5.1/2.e]: Dennis in social app

[31-05-2022 09:02:13] [5.1/2.e]: Goedemorgen! Ik sluit zo op het scherm aan. Heb ook 5.1/2.e uitgenodigd, zij zal even 10-15 min het eea toelichten over wat er vorige week allemaal heeft gespeeld.

[02-06-2022 14:11:37] [5.1/2.e]: Dit heb ik 5.1/2.e gestuurd;

Graag even contact, Dennis wil volgende week naar buiten om praktische tips te delen (basis vaardigheden) maar dat gaat te snel voor beleid. Hij zit nu te drukken bij com en dat brengt ons in een spagaat.

[29-08-2022 08:58:32] [5.1/2.e]: Zie je sentiment 5.1/2.e in 5.1/2.e

[29-08-2022 09:00:13] [5.1/2.e]: Ja die je het zat

[29-08-2022 09:00:18] [5.1/2.e]: Is

[29-08-2022 09:00:27] [5.1/2.e]: Iedereen is net uit teamoverleg weggegaan. Chagrijn over om 08.45 klaar zitten voor niks.

[29-08-2022 09:00:42] [5.1/2.e]: Poeh dat snap ik ja

[29-08-2022 09:00:56] [5.1/2.e]: Ik ga hem zo proberen te bellen, hij moet nu in de auto zitten

[29-08-2022 09:06:09] [5.1/2.e]: Hij appte vrijdagavond om 00.30 over die tekst die je ook van 5.1/2.e kreeg. En volgende ochtend over dat de vvd sneller was dan wij met tweeten vk artikel

[29-08-2022 09:14:01] [5.1/2.e]: En Dennis is ook echt actief, valt enorm op. Maar goed ik snap ik en z'n punt. Alleen wij zijn geen vvd team

[29-08-2022 10:06:53] [5.1/2.e]: Net Dennis aan de telefoon. Weer helemaal redelijk en goeie energie. Maar ook: jij bent de enige die mij begrijpt en die dit goed kan overbrengen op het team

[30-08-2022 18:08:38] [5.1/2.e]: Gedoetje over Dennis die last minute zit te schuiven met deadline voor die website leeroverzicht, omdat hij niet tevreden was met COM aanpak. Maar iedereen redelijk oké nu, morgen verder.

[19-09-2022 11:52:33] [5.1/2.e]: Volgens mij is dit ook weer typisch: de spanning loopt op, belangrijke dag morgen, en dan drukken op details

[19-09-2022 12:27:54] [5.1/2.e]: Liefdevol begrenzen

[19-09-2022 12:28:16] [5.1/2.e]: Hier gaat ie echt niet op scoren. Is niet alle fuzz nu waard

[19-09-2022 14:30:24] [5.1/2.e]: ik ben benieuwd wat Dennis hierop reageert

[02-11-2022 17:49:09] [5.1/2.e]: Ik verwacht wat chagrijn morgen over wat Dennis net noemt in die app. Heb even terug gelezen en het zijn twee posts waar weer wat ambtelijke taal in is geslopen, echt zonde. Maar dan meteen zó erbovenop. Dacht misschien heeft 5.1/2.e er nog wat over gezegd. Anders horen we het morgen wel. Ik kan niet meer doen dan het weer terugleggen in het team en extra scherp op zijn.

[02-11-2022 18:08:37] [5.1/2.e]: Maar al die last minute dingen (ik wil nú 6 posts over basisvaardigheden) dat lukt niet altijd

[02-11-2022 18:08:58] [5.1/2.e]: Nee niet nieuw, het is de haast en de hoeveelheid

[02-11-2022 18:09:12] [5.1/2.e]: Ok dan moeten we dat ook terug geven

[02-11-2022 18:09:16] [5.1/2.e]: Ja

[02-11-2022 18:09:21] [5.1/2.e]: Dit is niet houdbaar heb ik 5.1/2.e gezegd

[02-11-2022 18:09:27] [5.1/2.e]: Nee

[02-11-2022 18:09:39] [5.1/2.e]: Ik had echt een oververhitte 5.1/2.e én 5.1/2.e gister

[02-11-2022 18:09:52] [5.1/2.e]: Onze social 5.1/2.e

[02-11-2022 18:10:11] [5.1/2.e]: Echt? Oh kut

[02-11-2022 18:10:21] [5.1/2.e]: En 5.1/2.e ook al

[02-11-2022 18:10:41] [5.1/2.e]: Zo hun best aan het doen om het goed te doen en het is (bijna) nooit goed

[02-11-2022 18:10:50] [5.1/2.e]: Soms terecht maar soms ook echt pietlut niks dingen

[02-11-2022 18:11:20] [5.1/2.e]: Shit dat wist ik niet

[02-11-2022 18:12:03] [5.1/2.e]: En eigenlijk wil ik dat niet weten... zo operationeel :-(maar goed dat en opdrachtgever die niet tevreden is is natuurlijk wel mijn zorg

[07-11-2022 20:20:46] [5.1/2.e]: Misschien had ik Dennis app niet in groeps app moeten delen..?

[07-11-2022 20:20:59] [5.1/2.e]: Zo houd ik gedoe in stand
[28-11-2022 09:46:09] [5.1/2.e] : Hoe was Dennis in weekstart?
[28-11-2022 09:46:31] [5.1/2.e]: Tweewekenplan had ook aardig wat commentaar. Heb t idee dat 'ie er weer wat scherper in zit

[28-11-2022 18:06:35] [5.1/2.e]: Hij kost zoveel headspace
[28-11-2022 18:06:51] [5.1/2.e]: Ja.... Van ons allemaal hè!?

[28-11-2022 21:58:17] [5.1/2.e]: Laten we manier vinden waarop je minder betrokken bent op coördinatie Mpvo team. Met alle goede bedoelingen slaan we plank mis in team. 5.1/2.e en 5.1/2.e coördineren de boel idealiter. Dennis gooit natuurlijk behoorlijk wat overhoop. Maar wij moeten ook rust scheppen. No worries, komt goed. Nu lekker slapen morgen weer verder.
[01-12-2022 08:40:18] [5.1/2.e] : Ben aan het zoeken hoe ik dit goed bij het team breng zonder dat ik zeg; Dennis klaagt dat ie er te weinig op staat. Heb zo om 9 uur belafsprak met 5.1/2.e dan hebben we het er nog eens over.
[02-12-2022 08:19:58] [5.1/2.e]: Dennis belde gisteravond laat om te bedanken voor mn steun afgelopen tijd. En dat ons gesprek hem de ogen geopend heeft. Dat vind ik wel echt tof

[28-03-2023 08:15:06] [5.1/2.e]: Ja dit was de afspraak die ik gister had
[28-03-2023 08:15:11] [5.1/2.e] : Maar het lukt niet zegt 5.1/2.e
[28-03-2023 08:15:32] [5.1/2.e] : Voelt zich niet goed, kan alleen maar huilen
[28-03-2023 08:15:38] [5.1/2.e]: Oh jeetje
[28-03-2023 08:15:44] [5.1/2.e]: Nee dan niet dus
[28-03-2023 08:15:57] [5.1/2.e] : Nee voelt niet echt oké om het alsnog van 5.1/2.e te vragen
[28-03-2023 08:16:08] [5.1/2.e]: Reden? Dynamiek rond Dennis?
[28-03-2023 08:16:43] [5.1/2.e]: Ja, te lang deze dynamiek, lang over eigen grenzen, frustratie over dat alles de hele tijd anders is
[28-03-2023 08:16:57] [5.1/2.e]: Onzekerheid ook
[28-03-2023 08:19:29] [5.1/2.e]: Poeh
[28-03-2023 08:38:38] [5.1/2.e]: Deze mensen zijn gewoon moe ervan, net als wij trouwens haha. Iedereen doet z'n stinkende best, ook Dennis, en het wordt niet beter
[28-03-2023 08:38:53] [5.1/2.e]: Nee. Interventie nodig dus
[28-03-2023 08:39:42] [5.1/2.e] : Ja. Misschien dat je deze zo wel kan pakken. Zonder teveel bij Dennis neer leggen. We zijn met elkaar in een dynamiek beland die voor niemand werkt. Help. Hoe komen we hier met elkaar uit.
[02-04-2023 10:10:34] [5.1/2.e]: Zo'n volle maandag komt niet altijd voor, dus kan me voorstellen dat nog niet alles af was hoor. Maar daarom even naar jou, anders leidt dat morgen misschien tot irritatie. Dat wil ik niet. En ook niet op zondag. Dus weet dan niet goed wat te doen. Vandaar, hoop ok voor jou.
[02-04-2023 10:10:38] [5.1/2.e]: Ook Dennis
[02-04-2023 10:10:55] [5.1/2.e] : Hij is bang om iets verkeerd te doen bij het team
[02-04-2023 10:10:58] [5.1/2.e]: Daarom naar jou
[02-04-2023 10:11:09] [5.1/2.e]: Miss goed als ik hem terug geef dat het niet handig is als alles via mij gaat lopen

[26-04-2023 21:26:31] [5.1/2.e]: Weet jij of die mail van MTOCW ook naar de inspectie en duo enzo is gegaan?

[26-04-2023 21:26:45] [5.1/2.e]: Met name inspectie, want die zitten veel onder MPVO

[28-04-2023 08:48:08] [5.1/2.e]: Ik had een gevoel van niet kloppen, dat gisteren op z'n plek viel: we moeten ervoor oppassen dat we grensoverschrijdend gedrag koppelen aan (gezonde) politieke verhoudingen. Dat is een oneigenlijk verband. Mss is de behoefte voor de leiderschapsbijeenkomst wel 'alleen' maar een emotionele en relationele. Daar past het tritsje van jou uit de teambespreking hee goed bij als structuur

[28-04-2023 08:48:35] [5.1/2.e]: Niet koppelen dus 🙄

[21-04-2023 13:02:10] [5.1/2.e] Met geduld zetten we door
 [21-04-2023 13:02:21] [5.1/2.e]: Ik word alleen maar strijdbaarder
 [21-04-2023 13:02:42] [5.1/2.e]: Goed dat jullie het 5.1/2.e over hebben
 [21-04-2023 13:03:44] [5.1/2.e]: Ja we gaan er gewoon twee keer zo hard in

[03-05-2023 11:25:11] [5.1/2.e]: Een nabrander als steuntje in de rug: Succes vanmiddag 5.1/2.e samen ook voor 5.1/2.e...volgens mij een heel mooi voorstel

zo...samenwerking is samenwerking dat is wat 5.1/2.e heeft toegezegd aan 5.1/2.e
 Kernvraag voor 5.1/2.e inhoudelijk geeft dit antwoord op de vragen/toezegging die de heeft gedaan in haar extra weekbericht en procesmatig: wie is opdrachtnemer (5.1/2.e en daarmee ook het deelprogramma 5.1/2.e die dit moet uitvoeren of 5.1/2.e (met lichte ondersteuning van 5.1/2.e) net als wat we doen met 5.1/2.e en 5.1/2.e. Dan heeft de lijn de regie en verantwoordelijkheid voor een goede uitwerking en werken wij met hen samen. Laatste kost ons minder tijd. En 2de vraagt van AVW inzet en wij regisseren.

Probeer vast te houden aan de mail van 5.1/2.e en zorg dat com niet een nieuwe variabele toevoegt die geen antwoord meer geeft op de vraag van de organisatie maar meer het belang van de bwl-en dient. Volgens mij mag dat laatste niet gebeuren en ga ik mij daar ook niet voor lenen. Dan mag com het zelf doen.

[03-05-2023 11:30:18] [5.1/2.e]: Ik ga weer vakantie vieren, kijk vanavond nog even op m'n telefoon, ben benieuwd wat de uitkomst is. Misschien een appje ☺

[03-05-2023 11:31:12] [5.1/2.e]: Zeker! Ik zal je even op de hoogte houden

[03-05-2023 11:31:20] [5.1/2.e]: We hebben van 16:00 tot 17:00

[26-04-2023 15:22:22] Dennis Wiersma: Hoi Robbert en Gunay, ik sprak jullie allebei gister even. Heb een mail gedicht voor 'mijn kolom', die ik later vandaag wil gaan sturen. Wil ik even met jullie delen:

[26-04-2023 15:22:28] Dennis Wiersma: 5.1/2.i + 5.2/1

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[15-05-2023 09:20:33] Dennis Wiersma: Goedemorgen, buiten reikwijdte

Even een korte heads up. Ik heb antwoorden geformuleerd op vragen van NRC, die ik einde ochtend wil versturen. Ik zorg dat ze via 5.1/2.e naar jullie toe komen.

[20-04-2023 19:03:38] Dennis Wiersma: Ha Robbert, morgenochtend even bellen of liever vanavond? Voor mij beide prima, laat maar weten wat voor jou fijnste is.

[20-04-2023 20:29:27] Robbert Dijkgraaf: Morgenochtend is prima. **buiten reikwijdte**

[21-04-2023 12:40:37] Robbert Dijkgraaf: Dag Robbert, Dennis en Gunay. Complimenten Dennis voor je optreden bij het touwtje, kranig gedaan! Aangevuld ook met een goede bijdrage van Robbert. Wij werken hard aan het beantwoorden van vragen van andere media en er wordt veel met interne OCW-collega's gecommuniceerd op dit moment. Ik denk dat het goed is dat we vanmiddag gezamenlijk (jullie en het MT OCW + **5.1/2.e**) de stand opnemen en kijken wat ons nog te doen staat voor het weekend aanbreekt. Als jij dat ook een goed idee vinden, stel ik voor de de tijd van de terugkoppeling daarvoor te gebruiken. Groeten, **5.1/2.e**

[21-04-2023 12:40:54] Robbert Dijkgraaf: Is dit nodig? Voor mij niet

[21-04-2023 12:41:48] Dennis Wiersma: Eens. Nee.

Dat is haar taak. Buitenwereld is door ons opgepakt. Mensen intern door haar geïnformeerd. Als er actie nodig is moet ze laten weten. Geen Poolse landdag voor nodig. Rustig.

[21-04-2023 12:42:02] Robbert Dijkgraaf: ☒

[21-04-2023 12:43:01] Dennis Wiersma: De episode **5.1/2.e** in control' wordt gespeeld..

[21-04-2023 12:43:10] Robbert Dijkgraaf: Yes

[21-04-2023 12:45:11] Robbert Dijkgraaf: Heb het **5.1/2.e** laten weten